

~~No. 89209.~~
~~No. 1006~~

No. 4868.

VASILIE ALECSANDRI

OPERE COMPLETE

PARTEA ÎNTEIA

TEATRU

VOLUMUL IV.

DRAME.

(al Operelor complete Vol. IV.)

BIBLIOTECA
J. AL. CANTACUZIN

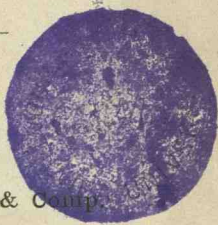
BUCUREȘCI

Editura Librăriei SOCECŪ & Comp.

7. Calea Mogoșoiei 7.

1875

7517

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI

4868

19

L

CONTROL 19

rc 27/04

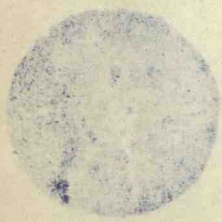
Biblioteca Centrală Universitară
B U C U R E Ș T I
Cota 486
Inventar 75

B.C.U. Bucuresti

C7517

Stabil. Litho-Typografie: SOCECŪ SANDER & TECLU.
[3990].

DRAME

CETATEA NEAMȚULUI

PERSOANE:

Sobieschi, regele Poloniei.

Iablonski, hatmanul armatei polone.

Potoski, aghiotantul lui Sobieschi.

Șoiman, căpitan bătrân de cetate.

Tudora, fiica lui.

Farcaș, tânăr ostaș român.

Galu,

Ghețu,

Mircea,

} plăeși.

Un străjer român.

O sentinelă polonă.

Un român bătrân.

O română.

Un copilandru.

Un soldat polon.

Trei plăeși.

Români, române, statul major polon, aghiotanți, armata polonă.

CETATEA NEAMȚULUI¹⁾

SÉŪ

SOBIESCHI ȘI PLĂEȘII ROMÂNÎ

DRAMĂ ISTORICĂ ÎN 3 ACTE.

Scenele se petrecū la cetatea Neamțului, în anul 1686.

ACTUL I.

Teatrul represintă malurile pîrăului Neamț, cu o punte peste el; dealuri în fund, cu o cărare ce șerpuesce pe coastele lor, și în stînga casa lui Șoïman.

SCENA I.

Galu, Ghețu, Mircea (în fața scenei), **Români**
și **Române** (învîrtescū o horă pe malul pîrăului.)

Galu. — Mândră ȝi ne-o dat Dumnezeu de sîrbarea icoanei lui Ștefan Vodă!

Ghețu. — Mândră, fîrtate, și strălucită ca numele Marelui Voevod ce-o apêrat țara noastră, 40 de ani în șir, cu brațul sêu cel neînvins!

1) Subiectul acestei drame e tras din *novela istorică* a d-lui C. Negruți.

Galu. — Astăzi are să s'adune tot poporul de prin munți și de prin văi, ca să meargă sus, la cetatea Neamțului spre închinare d'inaintea icoanei sfântului Ștefan, după datina strămoșască.

Mircea. — (mai în fund, privind spre dealuri) Eată'î cum vină din toate părțile, cărduri, cărduri. Par' că se coborū turme de oi de pe coastele Ceahlăului.

Ghețu. — Însă nu 'l zăresc pe moș Șoïman, căpitanul cetății... De ce oare-o întârziat în casa lui? (arată casa din stânga.)

Galu. — Veđi că ađi a să fie cununia fetei lui, Tudora, cu Farcaș aprodul, și s'a fi gătind de nuntă.

Ghețu. — Da s'o întors Farcaș de la Eși?

Galu. — Ba 'ncă nu... S'așteaptă să cadă pe nică pe ceas.

Ghețu. — Numai de 'î-a fi dat voie Cantimir Vodă.

Galu. — N'ai grijă despre asta, căci Farcaș îi frate de cruce cu căpitanul Turculeț, și căpitanul Turculeț îi mâna dreaptă a lui Cantimir Vodă.

Mircea. — Eaca și moș Șoïman cu Tudora.

SCENA II.

Ceț de'nainte, Șoïman, Tudora (eșind din casă.)

Șoïman. — Vin', Tudoro, și 'ți șterge ochii, fata mea, că Farcaș, logodnicul tău, trebuie să sosască ađi negreșit.

Tudora. — (tristă) Să te-audă Dumnedeu, tată; dar'...

Șoïman. — Ce?.. te 'ndoești poate de cuvântul lui Farcaș?.. cel mai vrednic și mai voinic apod a lui Cantimir Vodă?

Tudora. — Ba nu, tată... Știu că el mă iubește, și că de-a trebui să treacă chiar pin foc, el a trece ș'a veni; însă o presimțire dureroasă îmi munește sufletul de astă noapte!

Șoïman. — (îngrijit) Ce presimțire?.. Poate c'ai visat ceva?

Tudora. — O! dar; am visat un vis îngrozitor!.. Par' că năvălise peste biata țară un potop de sânge!.. Farcaș se lupta p'între valuri, și valurile tot creștea împregiurul lui, pên' ce-o atinsu zidurile cetății de pe deal.

Șoïman. — Ferească Dumneșeu sfântul!.. Destule nenorociri o căduțu pe biata Moldovă: locuste, secete, năvăliri de Tătari, de Turci, de Unguri, de Leși!.. vrajbe între frați, neunire, împărecheri!.. toate rălele ce potă aduce stingerea unui neam întreg!.. Ferească Cel de sus, să nu 'ți fie vorba 'ntr'un ceas rău, fata mea, că mi se oșerește inima când gândesc la câte-o pătimită bieții locuitori!.. Dar' ce stăm noi de vorbim de astea, când ađi a să fie cununia ta?.. Veđi... flăcării și fetele s'o adunatu la horă, și giocū voios, că doar' sūntem în vreme de pace... Eaca și tovarășii mei de cetate: Galu, Ghețu și Mircea, care s'o coboritu din deal pentru ca să te privească în haïne de mireasă. Nu 'i așa, fraților?

Gal. — Așa, moș Șoimane... Să trăești, Tudoro, și să fii fericită după cum dorim și după cum dorești!

Tudora. — Mulțumim d-voastră... Să ne fie traiful bun la toți Români!

Șoiman. — Amin! (cătră plăeși) De mult v'ați coborât din cetate?

Gal. — De cu răsăritul Soarelui.

Șoiman. — Și câți oameni o rămasă de pază în lăuntru?

Gal. — Nouă plăeși, tot unul și unul.

Șoiman. — Prea bine; nouă plăeși români plătesc cât nouă-deci de voinic. (cătră Români) Copii!.. gătiți-vă să mergem în cetate ca să ne 'nchinăm icoanei sfântului Ștefan.

Români. — Hai să mergem, hai să mergem.

Șoiman. — Și dac' a sosi Farcaș, pe când ne-omă întoarce de la cetate, omă face nunta Tudori.

Români. — Noroc bun, noroc bun! Hai la cetate.

Șoiman. — Tăcere... Datina strămoșască este ca cea mai frumoasă fată din munți să cânte 'n ziua asta cânticul lui Ștefan Vodă... Cine vreți voi ca să cânte?

Români. — Tudora să cânte, Tudora.

Șoiman. — Auți, fata mea?... Ci că tu ești cea mai frumoasă d'între toate... Cântă dar.

Tudora. — Bucuros, tată.

Cântecul lui Ștefan Vodă.

Ștefan, Ștefan Domn cel mare,
Sămën pe lume nu are
De cât numai mândrul Soare!
Din Suciava când el sare,

Pune peptul la hotare,
Ca un zid de apărare.

Brațul seî fără 'nctare
Bate oardele Tatare,
Bate cetele Maghiare,
Bate Leși din fuga mare,
Bate Turci pe zmei calare
Și 'i scutesce de 'ngropare!

Lumea 'ntrégă stă 'n mirare!
Țera 'i mică, țera 'i tare,
Și dușmanul spor nu are!
Lumea 'ntrégă stă 'n mirare!
Căci precum în Cer un Soare,
Unu 'i Stefan Domn cel Mare!

Români. — (cu entusiasm) Ura!

(Se vedû alergând pe dealuri câțiva Români spărieți, cari strigă:
Săriți!.. agiutorii!.. dușmanii!..)

Români. — (mergând spre fund) Ce este? Ce se fie?

Șoiman. — Ce larmă s'aude?

(Farcaș se arată pe deal, urmărit de un soldat polon. Luptă între
amândoi. Polonul cade ucis. — Musică la orchestră.)

Tudora. — Eaca Farcaș, Farcaș!

Români. — Farcaș aprodul!

Șoiman. — Farcaș în luptă cu un Leah! (strigă) Nu
te da, Farcaș băete, că venim și noi. (cătră Români) Pe
Leah, copii!

Români. — (voind să alerge spre deal) Pe Leah!.. pe Leah!

Șoiman. — Ba nu; stați locului... N'are Farcaș ne-
voie de-agiutor împotiva unui dușman singur.

Tudora. — Tată, tată!.. poate se mi'l omoare!..

Șoïman. — Tacî, copilă, că nu știi ce spui... Românul are șapte suflete 'ntr'însul!... Eaca Leahul slăbește... Farcaș îl stringe de-aproape... Leahul cade... Ura! să trăești Farcaș!

Români. — Ura! Farcaș!

(După ce cade Polonul, Farcaș aleargă pe deal, se coboară, trece puntea și vine în scenă.)

SCENA III.

Cei de'nainte, Farcaș.

Farcaș. — La arme, fraților!.. la coase... la topoare, c'o intratū sabie 'n țară!

Români. — Leșii?

Farcaș. — Leșii cu craiul lor Sobiețki!

Șoïman. — Sêrmana țară!

Farcaș. — Sobiețki o venit cu toată puterea sa și cu toți hatmanii țerii leșești, încât o pustietū locurile pe unde-o trecutū... Toți locuitorii 'și-o părăsitū casele de-o pribegitū prin fundul codrilor, căci n'o rămas colț de pământ neprădat și nestrîcat de dușmanî!.. Ba 'nc'o tăiet pe Doamna Rucsanda, fiica lui Vasile Vodă, și s'o cercat sê îee pe sfînta Paraschiva din biserica Trii-Erarhilor.

Șoïman. — Ce nelegiure!.. Ș'o luat-o?

Farcaș. — Ba nu; căci călugării o închisū porțile, și, de sus, de pe turn, o chiamatū blăstîmul Cerîului asupra dușmanilor!.. Atunci, hatmanul cel mare, Iablonovski, o poroncit oamenilor lui sê se retragă.

Șoïman. — Pui de Români, călugării.

Farcaș. — Leșii s'o retrasu din Eși; dar' o luatū in robie pe Mitropolitul, ș'acum vinū spre munți... La arme cu toții, fraților, că ne-agiunge potopul!

Tudora. — (în parte) Visul meu se împlinește!

Șoïman. — Pe unde-ai lăsat dușmani?

Farcaș. — Aproape de-aici!.. (mergând mai în fund și arătând în dreapta) Priviți colo norul cel de colb care se 'naltă pên' la Ceriū?... Leșii, fraților, Leșii!

Șoïman. — La clopot, copii!.. Trageți clopotul de larmă, ca să s'adune Români de prin toate unghiurile munților.

(Cățiva Români esū alergând prin stânga și strigând: La clopot! la clopot!)

Șoïman. — Și voi, cu toții, bărbați, femei, copii, pe-apărare!.. Înarmați-vă cu ce 'ți găsi, și dați de moarte, ca să nu dică litfa c'o intrat în țara noastră ca 'ntr'un sat fără câni.

(Se aude în culise clopotul de dandana, și se vedū viindū prin munți mulțime de Români înarmați.)

Români. — La arme!.. la arme!

(Esū, alergând între culise, și se întorcū îndată înarmați cu coase, topoare, sinețe și pari.)

Farcaș. — Să mi'i dai mie, moș Șoïmane, ca să 'i due eū la luptă.

Șoïman. — Tu să mi'i duci, Farcaș, că eū merg să apăr cetatea.

Tudora. — (apucând pe Farcaș de braț) Farcaș, eū vin cu tine!

Farcaș. — (cu dragoste) Vin', Tudoro, draga mea!.. și de-a fi să murim, omă peri 'mpreună tot de-o lovitură!

Români. — Pe Leși, Români!.. Orî ei, orî noi!

Farcaș. — Veniți cu mine, fraților, și să nu cruțați păgânul, că el nu v'a cruța... Eată'i că se vedă!

Români. — (ridicând armele în sus) Pe moarte, pe moarte!

Farcaș. — Pe moarte! Mai bine să murim, decât să robim! (Pleacă înainte în dreapta, ținând pe Tudora de mână. Români îl urmăresc cu entuziasm.)

SCENA IV.

Șoiman, Galu, Ghețu, Mircea.

Șoiman. — Galu, Ghețu, Mirce, stați pe loc... Unde vă duceți?

Galu. — La luptă!

Șoiman. — Nu 'i treaba noastră s'alergăm înaintea dușmanului. Datoria noastră 'i s'apără cetatea Neamțului, care ne-o 'ncredințat-o Cantimir Vodă. Hai la cetate.

Galu. — Cum?... Să ne 'nchidem între ziduri, când frații noștri înfruntă moartea la lumina Soarelui!.. Șoimane, rău cuvânt ai rostit!..

Șoiman. — Tac!, Galule, că tu, de și ai cărunțit, tot îți sburdă inima mai pe sus decât mintea... Luptă vreî tu?... Luptă 'i avea în apărarea cetății!.. Moarte vreî tu?... Moarte-omă găsi cu toții; căci mai bucuroși ne-omă îngropa sub risipurile cetății, decât s'o închinăm dușmanului.

Mircea. — Ean ascultați ce svoană s'aude?

(Se aude în depărtare un șgomot de voci și înpușcături.)

Şoïman. — Negreşit Româniî s'o întelnită cu Leşii ş'acum s'o încleştată la luptă! (ridicând mâinile cătră Cer) Doamne Dumneşul părinţilor noştri!.. fie'ţi milă de femeile şi de copiii noştri!.. Întinde mâna ta şi umbreşte aceste locuri nenorocite!..

Mircea. — (de pe punte) Şoïmane, Şoïmane!.. norul se tot apropie!.. Mi'î teamă pentru-ai noştri!

Şoïman. — Facă-se 'n voia Domnului!

Galu. — (pe punte, privind în dreapta) Şoïmane, Româniî noştri sîntu puşi în risipă!.. Leşii îi alungă şi 'î ucidu!.. Hai într'agiutoriu să perim şi noi cu dênşii!

Şoïman. — Ce agiutoriu o să le dăm noi, patru oamini, împotriva unui oştirii întregi?.. Hai mai bine la cetate ca s'o apărăm pên' la cel de pe urmă om! (se îndreptă spre punte.)

Mircea. — Staţi, că zăresc o fată alergând în coaci.

Toţi. — Unde 'î?.. care 'î?

SCENA V.

Cei de'nainte, Tudora (vine alergând cu pèrul despletit, ţiindu în mâna dreaptă o pală, şi în mâna stângă un steag polon.)

Şoïman. — (zărind-o) Tudora! (o stringe în braçe.)

Tudora. — (ecsaltată) Tată, tată!.. sîntem perduţi!

Toţi. — Perduţi!

Tudora. — Româniî noştri s'o lovită cu toată oastea lui Sobietki, şi, după o luptă crâncenă, o fostă biruiţi!

Toţi. — (cu desperare) Româniî biruiţi!

Tudora. — Cei mai mulţi din ei o peritū strigând :

Să trăească Moldova!.. Farcaș s'o luptat și se luptă încă ca un zmeu!.. Pe unde trece el, cadă Leșii ca snopurile de grâu subt săcere... 'L-am vădut cu ochii mei făcând minuni de vitejie, și smuncind steagul ista din mânilor unui căpitan leah, pe care 'l-o ucis... el mi 'l-o dat ca să 'l duc sus în cetate, pentru ca să nu cadă ear' în mânilor dușmanului.

Șoiman. — Ați auditu?... Frații noștri sântu în risipire!.. Nu ne rămâne decât s'alertăm la cetate... Tudoro, vin' cu noi.

Tudora. — Ba nu, tată... Ține steagul, că eu mă întorc ca să găsesc pe Farcaș.

Șoiman. — Nu te 'ngriji tu de el, că 'i voinic de frunte, și el esă chiar din gura lupului... Vin' cu noi, fata mea, că ne 'i fi de-agăutoriu în cetate... Tu ne 'i închide ochii, dac' a vrea Domnul ca să murim.

(Mare șgomot în dreapta; răcnete, vaete, inpușcături, zinghete de arme.)

Tudora. — Eată'î! eată'î că vinu!.. Eată armiea leșască!

Șoiman. — Să nu perdem vreme... Hai, pên' a nu cădea de vii în mânilor păgânului.

(Toți plécă spre fund, trecu puntea și intră în culisele din stânga)

SCENA VI.

Românul bătrân, româncea, copilandrul.

(Câți-va Români, femeii și copiii intră alergând spre scenă: soldații poloni îi alungă; luptă între ei. — Muzică la orchestră. — Un soldat polon prinde din fugă pe un bătrân și voiesce să 'l injunghie.)

Românul bătrân. — Omoară-mă, păgâne, că m'am săturat de-a videa nenorocirile Moldovii!

Copilandrul. — (aruncându-se între bătrân și soldatul polon) Ticălosule!.. vrei să omorî un bătrân cu părul alb?

(Soldatul polon lasă pe bătrân și apucă pe copil, îl trântesce la pământ, și voiesce să 'lucidă.)

Româncea. — (înceștându-se de brațul soldatului) Nu da, păgânule, că 'î copilul meu!.. Ucide-mă pe mine; na, lovește! (își arată sinul) Lovește sinul care 'l-o hrănit, dar' lasă copilul!

(Cei-l-alți soldați se răpedu și prindu robii pre Români.)

(Se audă trîmbițele armatei în dreapta. Armata începe a defila în sunetul muzicii și se aședă în rând; după dânsa intră Români robii și injugați la tunuri.)

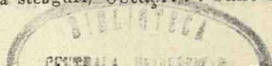
SCENA VII.

Sobieschi, Iablonovschi, Potoschi, aghiotanți, statul major.

Potoschi. — (întrând mai înainte și anonțând) Maiestatea Sa craful Sobietki!.. (cătră armată) La front!.. Sus armele

(Musica cântă o fanfară de onoare. Steagurile se plcă d'inaintea lui Sobieschi. Soldații presintă armele.)

Sobieschi. — (se închină la steaguri) Ostași!.. sînt mul-

țemit de voi!.. V'ați purtată cu vrednicie la luptă!..
Unde sântă robii?

Potoschi. — (arătând Români) Eată'î, Maiestatea Vóstră!

Sobieschi. — Să 'î lege ca să 'î ducă în Polonia,
și care din ei a cerca să fugă, să 'l împuște!

(Potoschi se închină și merge spre ofițerii din fund ca să le comunice poroncile regelui.)

Iablonovschi. — Fie'mi ertat, Maiestatea Vóstră,
a vă observa că acești oameni s'aū purtată vitejește, și
că nu merită așa asprime...

Sobieschi. — (fără a'l asculta, se primblă posomorit pe scenă)
Neam obraznic și sumeț!.. Niște țerani fără arme să
'ndrăznească a să măsura cu oastea mea și a'mi ucide
o mulțime de viteji de-ai mei!.. Să 'ndrăznească o țară
mică ca aceasta a să împrotivi mie, craiului Sobiet-
ki! mântuitorii Vieni! învingătoriul Sultanului Moha-
med IV!.. Foc și sânge am să las în urmă'mi, pentru
ca să pomenească vecinic de mine! (tare) Iablonovski!..

Iablonovschi. — (apropiindu-se) Maiestate!

Sobieschi. — (incet) Câți ostași de-ai noștri aū pe-
ritu, de când amū intratū în Moldova?

Iablonovschi. — Mulți, căci Domnul Cantimir...

Sobieschi. — (furios) Cantimir!.. O!.. să mă 'ntorc
eu în Polonia făr' a pune mâna pe el!.. Mișelul! s'o
ascuns în lagărul Turcilor, în loc să easă la câmp de
bătaie și să dee ochi cu mine!

Iablonovschi. — Asta n'ar fi ninică pentru gloria
Maiestății Vóstre care-o biruit atâți dușmanî mai în-
sămnați și mai puternici decât Cantimir Vodă; dar'
Moldovenii și cu Tătariî ne-aū făcutū mare stricăciune,

otrăvind fântânile, ardând fenațele de pe câmpuri, urmărind armia noastră, ca o turmă de lupi, și ucigând tot ce găsa în calea lor. Caii noștri au perit mai toți!.. Cea mai mare parte din tunuri au rămas pe drum, și ostașii Maiestății Voastre ceru, în gura mare, a eși din această țară blăstemată, unde-au pățimit toate chinurile și toate relele.

Sobieschi. — (cu mânie) Iablonovschi!..

Iablonovschi. — (cu mândrie) Maiestate!.. de-oïu ști chiar că 'i urgisi pe bătrânul Iablonovschi, care te slujește cu credință de când te-ai suit pe tronul Poloniei, eu 'mî-oïu face datoria de a 'ți spune adevărul!.. Mare greșală au fost a noastră că ne-am dușmănit fără nici o pricină cu vecinii noștri Moldoveni; căci ei ar fi putut fi pentru Țara leșască un zid de apărare împotriva năvălirilor din Răsărit. Ar fi trebuit să dăm mâna cu densii, în loc să căutăm a 'i subgiuga.

Sobieschi. — Prea târziu imi dai sfaturi, Iablonovschi. Moldova e destinată a fi o provincie a Crăiei leșești, și mă giur pe numele meu că așa va fi, precum dic eu.

Iablonovschi. — Maiestate!.. Acum sîntu 40 de ani de când trăesc tot pe câmpul răsboaelor; am înbătrănit cu arma 'n mână, ș'am cunoscut ce plătesc Moldovenii la luptă, când își apără țara și neatirnarea lor... Ei plătesc mult, Măria ta!.. Crede-mă pe mine, care 'mî-am jertfit toată vieța pentru gloria lui Sobieschi; dă poroncă armiei de întors în Polonia, căci de când am intrat în Moldova, eu gând de a o supune,

amă perdută nebunește găumătate din ostașii noștri; ș'acum, această armie ce s'aŭ luptat ș'aŭ biruită sub zidurile Vienii, samănă mai mult c'o armie pusă 'n rîsipă decât c'o oaste învingătoare!

Sobieschi. — (pe gânduri, în parte) Are dreptate bētrânul Iablonovschi... (tare) Vrednicul meu general, îți mulțimesc că 'mă-ai vorbit astfel, fără sfială, când s'atinge de gloria mea. Tu ești cel mai bun sprijin al tronului meu, și pe tine te voiu asculta... Dă poroncă de plecare.

(Iablonovschi se închină și se apropie de statul major.)

(Se aude bucișumând în cetate.)

Sobieschi. — Ce sunet s'aude?

Potoschi. — (înaintând) Un bucișum ce rēsună în cetatea Neamțului; el chiamă Români la rēsboi.

Sobieschi. — Ear'!.. rēsboi vreū ei?... Fie!.. rēsboi le voiu da!.. Îndreptați tunurile spre cetate.

(Soldații îndreptă tunurile spre culisele din stânga și se pregătesc de rēsboi.)

Iablonovschi. — Eū ași dice, Maiestate, sē lāsăm cetatea asta și sē ne urmăm drumul înainte... Avem tunuri de câmp, nu de asalt.

Sobieschi. — (aprins) Ba!.. pre numele patronului meu!.. Nu va dice lumea că o cetate s'aŭ arătat d'ina-intea lui Sobieschi, fără a i sē cuceri!.. N'avem tunuri?... Vom lua-o dar cu mânilē.

Potoschi. — Numele Maiestății tale îi destul tun!

Sobieschi. — Potoschi! pe tine te însărcinez sē dai

asalt acestui cuib de hoți... ș'ascultă: să nu rămâie
peatră pe peatră!

(Potoschi se închină și se întoarce spre oaste ca să dea poroncă de asalt.)
(Se aude între culisele din dreapta un sgomot de luptă.)

SCENA VIII.

Cei de'nainte, Farcaș (prins de Poloni intră, smuncându-se din
mănilor lor.)

Farcaș. — Mort mi'ți lua rob, dar' viū niciodată!
(Polonii îl apucă de mână și 'l ținū în loc) Ticăloșilor!.. vă pu-
neți dăce împotriva unui om!

Sobieschi. — Ce este?

Potoschi. — Un ostaș moldovan robit în bătaie,
și care nu vrea să se supui.

Sobieschi. — Un ostaș moldovan?.. să 'l aducă
înaintea Noastră.

(Soldații aducă pe Farcaș d'înaintea lui Sobieschi.)

Sobieschi. — Ce ești tu?

Farcaș. — Ostaș de-a lui Cantimir Vodă.

Sobieschi. — Cantimir!.. Tot ascuns șede în lagă-
rul Turcilor, mișelul?

Farcaș. — Mișel nu poate fi apărătorul Moldovii!..
El îi în țara lui cât și tu în țara ta!

Sobieschi. — Ți'i prea lungă limba, voinică!.. Îe
sama să nu 'ți-o scurtez.

Farcaș. — (cu mândrie) În mâna ta sânt... Poți să 'mă
tai și capul; dar' de plecat nu 'l-o'ū pleca niciodată
d'înaintea dușmanului țării mele!

Sobieschi. — Nici când dușmanul îi învingător ca
mine?

Farcaș. — Învingătorii, tu?.. care ai intrat hoțeste în Moldova ș'acum te 'ntoreci rușinat în Polonia?.. Mare 'ți este deșertăciunea, dacă te crești învingătorii!.. Privește-ți oastea obosită și 'ngiumătățită!.. Mergi de vezi drumurile pe unde-ai trecut acoperite cu trupuri de Leși, ș'apoi te fălește că ești învingătorii.. Ai năvălit la noi fără veste; 'ți-ai călcat cuvântul ce 'l-ai dat, acu un an lui Cantimir, de a fi prietinel nostru, și ce-ai isbit?.. Ai ucis câțiva creștini nevinovați, ai ars câteva sate, ai prădat câteva monăstiri, ș'acum te furișezi ca un lup urmărit de zevodii... Sobietki! mare 'ți-i numele!.. mici 'ți 'să faptele!

Sobieschi. — (furios, pune mâna pe sabie) Sumetule!..

Farcaș. — (cu un ris spasmodic) Sobietki!.. cât ești tu de mare și de puternic, eă rid de mânia ta; căci noi, Români, sântem deprinși a videa moartea cu ochii!

Sobieschi. — Dacă ești deprins a videa moartea cu ochii, mori în fața Soarelui! (face un semn soldaților.)

(Soldații trag săbiile și încungfură pe Farcaș.)

Farcaș. — Sobietki!.. să știi, de la Farcaș Românul, că nu 'i vrednic pentru tine să omori voinicii ca mine!

Sobieschi. — Spëndurați'l!..

Farcaș. — (tresărind) Să mă spëndure pe mine!.. Hei!.. că doar' nu pere Românul cu una cu două. (smuncesce un baltag din mâinile unui soldat, îl ridică asupra soldaților și 'i poartă rapide) În lături, păgânilor, că eă sânt Farcaș aprodul!

(Farcaș se isbesce p'ntre Poloni, apucă pe punte, se opresce puțin de strică puntea cu baltagul, ș'apoi pleacă, fugând spre munte. Soldații se aruncă după el, dar' se opresc la capra punții dărimate. Vr'o câțiva trag cu puscele în Farcaș.)

(Cortina cade.)

ACTUL II.

Teatrul reprezintă interiorul cetății Neamțului: în dreapta, pe planul I-ii, poarta cea mare e închisă; în fund, în stânga, se află un turn, în care păzesc un plăeș; de la poartă pînă la turn, zidul cetății e cu metereze; de-alungul zidului este o galerie de lemn pe care stau de pază câțiva Români înarmați; în stânga, pe al doilea plan, se află o capelă cu fereste gotice, luminată în întru. La ridicarea cortinei se audă din timp în timp tunuri depărtate care bat în ziduri. Plăeșii cără bolovanii pe galerie. Începe a insera.

SCENA I.

Șoiman, Galu, Ghețu, Mircea, străjerul român,
plăeșii.

Șoiman. — Hai, voinicii... cu inimă! cărați mereu la bolovanii pe galerie ca să 'i aruncăm în capul Leșilor, când or mai cerca vr'un asalt... Ei ne trimetă ghiulele din tunuri... Noi sîntem mai darnici și le plătim cu petre... scumpe.

Mircea. — Nu știu de 'să scumpe; dar' știu că 'să grele, și pe care 'l-a agiunge bolovanul ista... halal de dînsul!... Bună parte a avea. (arată un bolovan mare și 'l duce pe galerie.)

Șoiman. — (spre turn) Străjării!

Străjerul român. — Aud.

Șoiman. — Deschide'ți ochii în patru, și 'i țintește pe lagărul leșesc. De 'i zări vr'o mișcare de oamini, să ne dai de știre.

Străjerul român. — Bine.

Șoiman. — Și tu, Mirceo, primblă-te cu plăeșii de-a lungul zidului, și fiți tot cu mâna pe cucușul puștii.

Mircea. — N'ai grijă, moș Șoimane. . . Care Leah a trece prin calea puștii, a și culege un plumb.

Șoiman. — (coborîndu-se în scenă) Ei! măi, Galule, îți place?.. Luptă cereaî?.. Eaca luptă.

Gal. — Îmi place, Șoimane; dar' pare-mi-se că s'apropie funia de par.

Șoiman. — Fie cum a vroi Cel de sus!.. Știu încalte că n'or ȃdice Leșii c'o luatū cetatea cu mâna, ca un cuiă de rîndunele. . . De cincî ȃdile-acu, toată oastea lui Sobiețki tabără în valea Neamțului și prin munții de pr'împregiur. Tunurile lor batū zidurile aiste necontentit de cincî ȃdile. În cincî ȃdile patru asalturi o datū cetății, și tot risipiți și rușinați o întratū sub corturi. . . Mândriți-vă Români!.. Noi, o mână de oamini, ne lup-tăm de cincî ȃdile și cincî nopti c'o armie 'ntreagă!

Ghețu. — Așa este, fărtate; dar' am obosit, că, de când s'o început răsboiul, n'am închis ochii.

Șoiman. — Lasă, Ghețule, că 'n ceasul când 'i-omū închide, a fi pentru somnul cel vecinic, ca bieții tovarășii noștri, ca Trotușan, ca Udrea, ca Veveriță și ca ceialalți care-o peritū în luptă.

Gal. — Fie-le țerna ușoară, că mare bine s'o purtatū pën' a nu cădea!

Șoiman. — S'o luptatū cum trebuie să se lupte tot Românul pentru țara lui, ș'o muritū cum trebuie să do-rească a muri tot Românul care se simte mândru de numele lui!.. cum oiū peri și eū ca aȃi, ca mânî; cum îi peri și tu, Galule, și tu, Ghețule, și toți căți mai rē-

mână teferi acu în cetate; căci altă n'avem de-așteptat, decât moartea!

Galú. — Moarte, dar!.. mai ales că ni s'o sfârșitú și merindele de gură și cele de pușcă.

Șoiman. — Ce spui, frate? Nu mai este nici earbă, nici plumbi?

Galú. — Numaí câteva încărăcături ne-o mai rămasú, și de-abiea putem răspunde din când în când la loviturile dușmanului.

Șoiman. — (pe gânduri) Asta 'i ră treabă!.. dar' s'e nu perdem bărbăția, căci poate ne-o aduce Farcaș ceea ce ne lipsește.

Galú. — Farcaș?

Șoiman. — Dar... Spre amedă, când erai tu de strajă 'n turn, Farcaș o eșit din cetate.

Galú. — Pe unde?

Șoiman. — Prin fântána asta 'n care se deschide-o hrubă tainică ce duce la poalele dealului... El s'o dus s'e pândescă mișcările dușmanilor mai de-aproape, doar' a afla ceva despre hotărîrea lor, și doar' a putea căpeta ceva merinde pentru noi.

Ghețu. — Numaí de n'ar pune mâna Leșii pe densusul!

Șoiman. — Pe Farcaș?... El îi în stare s'e le fugă d'între degite, ca o șopêrlă.

Galú. — Ș'apoi îi ténêr, frate!.. îi cu focu 'n inimă, și'l trage inima într'acoaci, la Tudora care 'i închisă cu noi în cetate... N'ai grijă de Farcaș... Un voinic ca el, cu dragostea 'n suflet, are d'êce vieți într'ensul.

Ghețu. — Dar' biata Tudora unde'i, Șoimane?

Șoiman. — Cole, în biserică... Ea poartă de grijă celor răniți în bătăie, și închide ochii celor ce mor.

Ghețu. — Sărmana copilă!.. Ce s'a face ea de-a fi să perim aici cu toții?

Șoiman. — (cu mândrie) Ea, Ghețule?... Ea 'i fata lui Șoiman bătrânul!.. îi Româncă, ș'a muri cu tată-său și cu logodnicul ei la un-loc!

Ghețu. — Pecat de tinerețile ei!

Șoiman. — Tăceți!.. par'c'aud un glas în fundul fântânii.

Ghețu. — Farcaș a fi.

(Se plcă cu toții pe gura fântânii.)

Șoiman. — Zăresc o umbră ce se urcă spre noi de-a lungul păretelui... (strigă în fântână) Farcaș, tu ești?

Farcaș. — (în fântână) Eu!

Șoiman. — Vină 'ncet, băete... Nu te grăbi, să nu 'ți lungece piciorul.

Farcaș. — Întindeți'mi mâna.

Șoiman, Galu, Ghețu. — (întindă mâinile în fântână) Eaca mâna... Apucă-te virtos.

Farcaș. — (îvindu-se) Eată-mă's cu bine. (ese din fântână.)

SCENA II.

Cei de'nainte, Farcaș (aducând o torbă.)

Șoiman. — Vină 'n brațele mele, fiule, că mult 'ți-am mai dus grija.

Farcaș. — Dacă puțin o lipsit să nu mă mai vedeți.

Totî. — Cum? Ce felîu?

Farcaș. — Era să mă prindă și să măucidă Leșii.

Totî. — Ferească Dumnedeu sfântul!.. Cum asta?

Farcaș. — După ce m'am coborît ađi în fântână, ș'am dat în hrubă de-am eșit în poala dealului, am cercat să m'apropiîu de lagărul Leșesc ca să prind limbă și să aflu ceva, când, chiar în drumul meu, am dat peste-o ceată de cincî Leși care sta la pândă subt o stâncă. Era un căpitan cu dênșii, și le 'mpărța praf și plumbi, dicîndu-le să fie gata pe astă sară, căci Sobiețki o poroncît să ne dee un noî asalt.

Totî. — În astă sară?

Farcaș. — În curênd trebuie să ne lovească, căci Soarele 'i pe-asfințite.

Șoiman. — Eî! și?..

Farcaș. — Auđind de asalt, soldații o începutu a chiui ș'a bea d'intr'o ploscă, ca să prindă la inimă... Eî mă uitam la torba cea cu praf, cum se uită uliul la cloșcă, și, în vreme ce Leșii deșerta plosca, m'arunc de-odată în mijlocul lor ca o arătare, smuncesc torba și plec la fugă p'între stânci... Dușmanii se ieî turbați după mine, îpușcând ca într'un iepure și sbierând ca copoii, dar' nu mă nimerescî și 'mî perdî urma... Numai unul din eî, căpitanul, un tinerel fără musteață, nu știî cum dracul face, și 'mî ese înainte, tocmai la gura hrubiî...

Totî. — Și?..

Farcaș. — (cu sânge rece) 'L-am ucis!.. Eaca torba Leșilor!

Gal. — Da bine, trupu lui ce 'l-ai făcut?.. 'L-ai lăsat acolo, la gura hrubii?

Farcaș. — Aș'!.. să deee tovarășii lui de dânsul, și să discopere hruba?.. Nu, tată; nu's așa de copilandru... Am tras trupul în hrubă, și 'l-am ascuns de lumina Soarelui.

Șoïman. — (deschișând torba) Să trăești, băete, că voi-nic braç și coaptă minte ai la vrista ta!.. Ean să videm ce ne-aduci?.. Îi plină! plină, fraților, de praf și de plumbi! Hei! că multe morți o să mai trimetem în cei păgâni, din torba lor!

Farcaș. — Așa, tată Șoïmane!.. dar' și noi trebuie să ne gătim, căci Sobiețki s'o giurat pe steagul crăesc să nu rămâie ađi nici peatră pe peatră din cetate, nici om cu vieață în lăuntru.

Șoïman. — Așa s'o giurat Sobiețki? (strigă) Măi, copii, veniți cu toții aici.

(Toți plăeșii, afară de străjer, se coborū și vinū lângă Șoïman.)

Plăeșii. — Eată-ne.

Șoïman. — Ați auzitū, voinicilor?.. Ci că craiul Sobiețki o giurat peirea noastră pe ađi... Ce ăiceți voi?

Mircea. — Vie să ne ucidă, dac' a putea!

Șoïman. — Copii!.. acuș a să 'nceapă o luptă cum n'amū mai avutū pēnă ađi. Hai să facem și noi giurământul de moarte; dar' mai ântēi, na, copii... întindeți mânil: Na praf leșesc; na plumbi leșești. (împarte patroane la plăeși) Sē le trimetem dușmanului cu dobēndă prin țevia puști.

Plăeșii. — Adă, adă.

Șoiman. — S'acum, ascultați și dicitți ca mine:

I.

Mórtea ne vine, dar' nu ne pasă!
Mórtea 'n resboaie noi o dorim.
Mórtea vitează e mult frumoasă!
Jurăm cu toții ca să murim!

Toți.

Jurăm cu toții ca să murim!

II.

Pentru Moldova ce pătinesce,
Pentru Moldova care-o iubim,
Pentru Moldova ce ne privesce
Jurăm cu toții ca să murim!

Toți.

Jurăm cu toții ca să murim!

III.

(Șoiman se pune în genunchi.)

O! țără scumpă, rămâi cu bine!
O! țără dulce, noi ne jertfim!
O! țera noastră, noi pentru tine,
Jurăm cu toții ca să murim!

Toți.

Jurăm cu toții ca să murim!

SCENA III.

Cei de'nainte, Tudora (se arată la ușa capelei și ascultă
jurământul plășilor.)

Tudora. — Faceți giurământul morții și pe mine nu
mă chemați!

Plăeșii. — (cu mirare) Tudora!

Tudora. — (înaintând spre plăeși cu un aer inspirat) Cine v'o dat vouă dreptul să uitați pe Tudora, când este a vă jertfi pentru țară?

Șoïman. — Copila mea!..

Tudora. — Numai voi vă cunoașteți datoria?.. Voi numai vă iubiți țara?.. Eă n'am suflet ca voi? n'am ca voi sânge de Româncă?

Farcaș. — (cu dragoste) Tudoro!..

Tudora. — De și nu sânt decât o biată copilă, dar' de cincî dîle, de când trăesc cu voi, 'mî-o crescut în pept inimă bărbătească!.. Aici, în bisericuța asta, singură, fără agîutorîu, am închis ochii la opt creștini răniți în bătaie; am auzit cele de pe urmă cuvinte ale lor, suspinurile lor cele de pe urmă, și m'am diprins a videa moartea 'n față. Cum nu vă 'i frică vouă de dînsa, așa nici mie!.. și cum vreți voi să vă dați vieața pentru Moldova, așa și eă vreă să 'mî-o daă!

Șoïman. — Tu, fata mea?.. tu, în floarea tinereții!

Tudora. -- Moartea n'alege!.. ea, când vine, abate și pe cel tare și pe cel slab... Și 'n curênd, diu căți sântem aici, nici unul n'a să mai rămăie cu vieața!

Șoïman. — De unde știi?..

Tudora. — Am auzit tot ce v'o spus Farcaș... Sobietki o giurat peirea noastră, și Sobietki 'i tare!.. Giurămîntul lui s'a împlini; dar' eă nu vreă să cad vie în mânia lui.

Farcaș. — Nu, Tudoro!.. cât oiă fi eă lângă tine...

Tudora. — Locul tîu, Farcaș, nu 'i lângă mine;

locul tău îi pe ziduri în fața dușmanului. Datoria ta 'i să mori în luptă lângă tată-meu; datoria mea 'i să vă răsbun pe toți!

Șoiman. — Să ne răsbunî?

Tudora. — (inspirată) Ascultați!.. În noaptea trecută, pe când voi păzați zidurile, eu stam ingenunchiată d'inaintea icoanii Maicii Domnului și mă rugam pentru sufletele celor morți. Lumina candelilor se răsfrângea pe opt trupuri de voinicî fără suflare, care zacû în biserică... Atunci, am vădut cu ochii mei ridicându-se morții în picioare!.. mergend să sêrute icoana, și pe urmă apropiindu-se de mine, 'mî-o ȃis: „Tudoro! de ai inimă „de Româncă... Tudoro! de ȃi'i dragă țara Moldovii n'o „lăsa nerăsbunată!“

Șoiman. — (uimit) Ce ȃice?

Tudora. — „Tudoro! nu ne lăsa pe noi, nu lăsa pe „tatăl tău și pe Farcaș, logodnicul tău, fără răsbunare!.. „Mergî în lagêrul leșesc, și, cu brațul tău, du moarte „dușmanului Românilor!.. du moarte lui Sobiețki!“

Șoiman. — (cătră ceia-l-alti) Îi perdută!..

Tudora. — Aiste cuvinte 'mî-o rostită morții!.. și eă m'am legat cu gîurămênt cătră ei așa să fac.

Șoiman. — Tu să omorî pe Sobiețki!.. Cum?.. în ce chip?

Tudora. — (zimbînd) Ângerul Moldovii m'a duce de mână!.. Decât să mor aici, ucisă de soldații lui Sobiețki, mai bine să cerc o faptă măreață și mântuitoare pentru țara mea!

Farcaș. — Tudoro, pe mine m'ai uitat?

Tudora. — (cu înduioșare) Farcaș!.. Dumneșă n'o vrut să facem casă 'mpreună, de și numai El știe câtă dragoste-am avut și am pentru tine! (vocea îi slăbesc) Nu mă sfiesc acu, în agiunul morții, s'o mărturisesc în audul oaminilor... dar' nu vreș să mă dispart de tine ca o străină, nu, că mi se rupe inima!

Toți. — (cu înduioșare) Tudoro!..

Tudora. — O! lăsați-mă să plâng, ca să 'mă mai răcoresc sufletul... Nu pot gândi fără tulburare c'are să moară tata!.. și tu, Farcaș, și voi toți. oaminii buni, și eu!.. în loc de cununie, în loc de fericire... moarte, în floarea vieții!.. Ce-amă făcută noi lui Dumneșă ca să fim osândiți așa?.. (plânge.)

Șoiman. — (luând pe Tudora lângă sinul lui) Tudoro, draga tatii, nu ne face să slăbim tocmai când avem nevoie de bărbăție. Dac' o vrut Dumneșă sfântul astfelu cu noi, trebuie să ne supunem poroncii lui... Tu singur' ai spus că jertfa pentru țară îi o datorie sfântă!.. Nu mai plânge, draga mea, că 'mă frângi inima. (plânge.)

Tudora. — (încetând de plâns) Eaca, nu mai plâng, tată!.. Cată 'n ochii mei... Așă 'i că nu mai sântă lacrimi?... Nu băgați de samă, oaminii buni... Tudora s'a arăta vrednică de tată-său și de voi!.. Și tu, Farcaș, dă'mi mâna și vin' de 'ngenunche cu mine d'inaintea tată-meu, ca să ne binecuvinteze și să ne unească cu mâna lui! (lea pe Farcaș de mână, zimbînd) Vedă cât ții de veselă mireasa, dragul meu... Fii și tu vesel ca mine, că ne-omă găsi uniți în ceea lume!

Șoïman. — (cătră Galu) Galule, mi se sfârșește inima când o vëd astfelîu.

Tudora. — Tată, binecuvântarea unui părinte îî sfântă 'n ochiî lui Dumneđeu!.. uneste'tî copiii și'î binecuvintează 'n fața Cerîului, unde-o sê ne 'ntelnim în curênd.

(Se pune în genunchî, împreună cu Farcaș, la picioarele lui Șoïman.)

Șoïman. — (întinđend mânilor pe capetele lor) Unite fie sufletele voastre în vecinicie, precum numele voastre sîntu nedespărțite în inima mea!.. Copii!.. priimiți prin graiul meü binecuvântarea Cerîului ș'a pămêntului!

Plăeșii. — (uîmiți) Amin!

Tudora. — (ridicându-se veselă) Tată!.. dă'mî mâna s'o sêrut... Acu mē simt fericită!

Șoïman. — Vin' în brațele mele, fiică scumpă și vitează. (o înbrăcișază cu dragoste și 'î dice încet) Sê morî cu bărbăție, Tudoro.

Tudora. — (încet) În ceasul de pe urmă 'mî-oîu aduceaminte că 's fiica lui Șoïman bătrânul!

Farcaș. — (întinđend brațele) Tudoro, mie nu 'mî dici nimică?..

Tudora. — (aruncându-se în brațele lui Farcaș și serutându'l) O! Farcaș, soșul meü, îți dau cea 'ntêi și cea de pe urmă sêrutare pe-aist pămênt! (încet) Sê aperî pe tata, Farcaș!

Farcaș. — Oîu peri lângă dênsul!

Tudora. — Ș'acum, voinicilor, fiecare la locul sêu: voi pe zidiuri, și eü în lagêrul leșesc!.. Rêmâneți cu bine! (se îndreptă spre gura fântânei.)

Plăeșii. — Dumneșă se 'ți agiute și se 'ți apere dilele.

Tudora. — (se suie pe marginea fântânei) Acu mă simt vrednică să mă unesc și eu la giurământul vostru. (cântă:

O! țără scumpă, remăi cu bine!

O! țără dulce, noi ne jertfim!

O! țera noastră, noi pentru tine

Jurăm cu toții ca să murim!

Toți.

Jurăm cu toții ca să murim!

(Tudora se coboară în fântână și dispăre. — Plăeșii grămădiți în-
pregiurul fântânei privesc în întru.)

Farcaș. — Tudoro, să ție arma Leahului celui ucis.

Tudora. (din fântână) Bine.

Toți. — Noroc bun, Tudoro!

Tudora. — (din fântână) Noroc bun!

SCENA IV.

Șoiman, Galu, Ghețu, Mircea, Farcaș, străjerul
român, plăeșii.

Farcaș. — (cu desperare) De-acu s'o sfârșită toate
pentru mine 'n lumea asta!

Șoiman. — Și pentru mine!.. Un singur copil am
avut și l-am perdut!

Galu. — Nu slăbi, Șoimane frate, nici tu, Farcaș
băete, că s'apropie ceasul luptei.

(străjerul român din turn buciună.)

Totî. — Ce este?

Străjerul. — Oastea leșască vine spre cetate.

Farcaș. — Asaltul cel mare se pregătește!.. La ziduri cu totîi, la ziduri!

Șoïman. — La metereze, copii!.. și chitiți tot subt țîța stângă. Când nu 'ți mai avea plumbi, încarcați cu nasturi de la chingă; când nu 'ți mai avea praf de pușcă, răsturnați la bolovanî pe capul dușmanilor.

Plăeșii. — (cu entuziasm) La zidiu!.. la zidiu!

(Plăeșii se răpedu pe galerii și se gătesc de bătaie. — Afară de cetate se aud răcnete de Leși. — Tunurile trag în ziduri.)

Șoïman. — Auđiți răcnetele Leșilor?.. Tu, Galule, așază-te colo lângă turn cu trii oaminî. Tu, Ghețule, la mijlocul zidului. Tu, Farcaș, cole lângă poartă; și eü peste tot locul.. Să vă vöd, copii!.. Faceți ca să rămăie pomenire neuitată în Moldova de Plăeșii din cetatea Neamțului.

(Câteva ghîulele cadu pe scenă. — Una din ele rănesce pe un plăeș.)

Un plăeș. — Valeü! (remăne cu corpul spênđurat pe galerie.)

Șoïman. — Ce este?.. Un plăeș rănit!

Galule. — Ba 'i ucis, sërmanul!

Șoïman. — Dumneđeu sã 'i erte pécatele!.. (se sufe pe galerie și privesce preste ziduri) Ce facü Leșii?

Farcaș. — Fugi, tată, că te ucidü păgăniü!

Șoïman. — Atuncî s'agiungă!.. Eaca, Leșii așază scările pe ziduri! Luați sama bine, copii!.. Foc în grămadă!

(Plăeșii impușcă de o dată preste ziduri. — Se aud răcnete dure-roase afară din cetate.)

Farcaș. — (privind preste ziduri) În plin!.. opt puști, opt morți!.. și cei mulți înainte!

(Polonii inușcă de din afară. Plășii le răspund cu foc necurmat.)

Ghețu. — (strigă preste ziduri) Măi, pane, mă!.. cel cu musteața de-un cot!.. Ce 'mi dai, să 'ți trimet un plumb în frunte?

Șoïman. — Ghețule, nu fii nebun... pleacă'ți capul.

Ghețu. — (asemene) Ce daci, mă?... îl vrei în dar?... Fie și 'n dar... ține!.. (trage cu pușca) drept în frunte!.. M'am ținut de cuvânt... Să 'ți fie de bine! (se plécă pe ziduri rîdînd.)

(Polonii tragă în Ghețu, care cade pe zid rănit, strigând: Valeu! m'o ucis! Farcaș se răpede de 'l ridică și 'l coboară în scenă.)

Farcaș. — Na! c'o pățit'o, Ghețu!.. Apoi dă!.. n'o cată Românul cu luminarea?

Șoïman. — Pecat de el că era bun viteaz!

Farcaș. — (depuind pe Ghețu lângă fântână) Ești rănit de moarte, Ghețule?

Ghețu. — (reînviind) Ba nu; dar' 'mă-o frânt o mână păgâniî. (se întinde la pământ.)

Șoïman. — Farcaș, Farcaș!

Farcaș. — (suindu-se răpede pe galerie) Aud, tată.

Șoïman. — Ce se zărește colo lucind ca un boț de aur?

Farcaș. — Sobietki, tată!.. craul Sobietki cu hatmanii leșești!.. Eată'l!.. întinde mâna spre cetate și dă poroncă de asalt!.. Ațineți-vă, fraților, c'acu 'i greul!.. Sobietki însuși o ridicat steagul crăesc.

Șoïman. — Steag pentru steag... Mă duc s'aduc și eu steagul Moldovii. (se coboară, intră în biserică și aduce stindardul cu marca țerii.)

(Se audă răcnete turbate afară de cetate și înpușcături. Asaltul începe.)

Farcaș. — Eaca Leșii se suie pe scări!.. Plouați cu bolovanii peste dênșii.

(Plăeșii ridică bolovanii și 'i aruncă peste ziduri, strigând: La bolovanii, copii! — Plouați cu petre. — O merta! — Dați de tot! — Nu lăsați păgânii să între în cetate.)

Șoïman. — (trecând scena cu stindardul) Eată steagul Moldovii!.. Marturul biruinților lui Ștefan Vodă!.. Pe zidiu!.. (se suie pe galerie și aședă stindardul la mijlocul zidului.)

(Polonii la vederea stindardului strigă: Ura!)

Plăeșii. — Ura!

(Lupta se închețează mai tare. Plăeșii tragă cu puscele și aruncă cu bolovanii. Polonii dau asaltul. Câțiva soldați se arată de-alungul zidului. Plăeșii se luptă cu ei și 'i respingă. În timpul luptei cadă doi plăeși morți și unul rănit.)

Farcaș. — (cătră un soldat polon ce se ivesce pe zid lângă poartă) Bine-ai venit, pane!.. Ce cați tu la noi?.. Moarte? Na, moarte! (se luptă cu soldatul) Îute mi te-ai suit, dar' mai îute te'i cobori. (il apucă cu brațele și 'l aruncă peste zid.)

(Alți doi soldați se arată în față cu Șoïman și pună mâna pe stindardul Moldovei.)

Șoïman. — (apărând stindardul) Eaca, mă!.. Vă face poftă steagul nostru ș'ați vinită doi odată?.. Așa 'mă place și mie, că două mâni am și eu.

(Șoïman se luptă cu soldații; pe unul îl injunghie, ear' cel-a-lalt rănesce pe Șoïman, lovindu'l cu un baltag în frunte.)

Farcaș. — Nu te da. tată, că vin și eu.

Șoïman. — (scăpând stindardul, cade de pe galerie pe scenă)
Valeu! m'o ucis păgânul!.. La steag, Farcaș!.. Nu
lăsa steagul!..

Farcaș. — (aruncându-se pe Polonul ce a apucat stindardul) Las'
pe mine, tată!..

(Farcaș apucă pe Polon și 'l trage de pe zid pe galerie, și pe urmă
pe scenă, unde se încinge o luptă grozavă.)

Farcaș. — (luptându-se) Dă-te rob, Leahule, că te stîng
de pe fața pământului. . . (apucă de stindard și ridică baltagul) Nu
vrei?.. (îl lovesce) Mori, dar! (Polonul cade mort.)

Șoïman. — (în genunchi răzimându-se pe palme, urmază cu
ochii scena aceleï lupte, și când cade Polonul, el ȳice cu voce slabă:)
Scăpat-ai steagul?

Farcaș. — (ridicând stindardul în sus) Eată'l, tată!

Șoïman. — Slavă ție Doamne!.. De-acum pot muri!
(cade leșinat.)

Gal. — Ura!.. Biruința 'i a noastră!.. Leșii se retrag!

Plăeșii. — (cu bucurie) Ura!

Farcaș. — (sprijinind pe Șoïman) Zădarnică bucurie, fra-
ților, căci amă perdută pe tata Șoïman!

Plăeșii. — (sărindă de pe galerie și viindă lângă Șoïman) Moș
Șoïman!.. o murit?

Farcaș. — Îi rănit la cap... Aduceți apă rece să 'i
spălăm rana.

(Plăeșii aducă o cofă cu apă.)

Gal. — (ingenunche lângă Șoïman și 'i ȳea capul în brațe)
Adă 'n coace să 'i vėd eū rana, c'am mai vėdut eū mul-
te 'n viața mea... (spală rana) Adâncă'ı!.. (cu îndușoare) Șoï-
mane, frate Șoïmane, nu 'i cu drept să mori tu 'naintea

mea. Vină'ți în simțiri, că doar' nu poți tu peri de-
lovitură de Leah...

Farcaș. — (plângend) Sărmanul tata Șoïman!.. Mai bine muream eu decât el!

Gal. — Tacî, copile, nu plânge, că nu se poate să perdem noi pe Șoïman viteazul. (îi pune mâna la inimă) Nu... eaca!.. i se bate inima ca 'ntr'un om verde. (îi lăgă rana) Șoïmane!.. Scoală, Șoïmane, că te plângă tovarășii tăi ca niște femeî. (își șterge ochii de lacrimi) Deschide'ți ochii de veđi risipa dușmanilor.

Șoïman. — (deșteptându-se) Cine mă chîamă?

Plăeșii. — (cu bucurie) Noi, tată, noi!

Șoïman. — (încă amețit) Voi?... Cine sînteți voi?... (zimbînd) Ha! tovarășii mei... vă cunosc... eaca și Farcaș... eaca și Galu... Dar' steagul!.. unde'î steagul?..

Farcaș. — Eată'l, tată.

Șoïman. — (luând stindardul) Nu ni 'l-o luat dușmanii?... Nu... Eată'l!.. eată'l!.. O! par' că 'mî mai vine inima la loc... (îl serută plângend) Steagul Moldovii!.. fala țerii!..

Gal. — Destul, Șoïmane... Nu te tulbura, că ești încă slab.

Șoïman. — Ba nu, Galule... Lasă, că el imî dă vieață. Când îl simt cole, pe inimă... inima 'mî crește și prinde la putere... Farcaș, tu 'l-ai apêrat?

Plăeșii. — El, el!

Șoïman. — Strămoșii noștri sê te binecuvinteze din Ceriuri... Na, țî'l încredințaz de astăđi ție... Sê morî pentru dînsul.

(Farcaș ȳea stindardul. — Străjerul bucfumă.)

Galu. — (mergând spre turn) Străjeriū, ce este?

Străjerul. — Vine călare spre cetate un Hatman leșesc cu steag alb în mână.

Șoïman. — A fi vr'un sol de la craïul Sobietki.

Galu. — Poate că ne-aduce vorbe de pace.

Șoïman. — Pace?.. Cât praf și plumbi mai avem?

Galu. — Nicî de-o încărcătură!

Farcaș. — Dar' avem topoare și bolovanî!

(Se aude bătând în poartă.)

Șoïman. — Auđiți?.. Solul o sosit la poartă... Galule, mergi de 'i deschide.

Galu. — (mergând la poartă) Cine 'i?

Iablonovschi. — (afară) Sol a craïului Sobieschi.

Șoïman. — (sculându-se) Să 'l primim cum se cuvine... Copii, deschideți poarta!.. Și voi, câți mai sînteți în cetate, oamini teferi sau răniți... în picioare cu toți, ca să nu vadă dușmanul Român culcat la picioarele lui!

(Noaptea cade treptat în toată scena asaltului. Scena solului se petrece la lumina torțelor aduse de plăeși din biserică. Ghețu și alți doi plăeși răniți se scoală cu greu în picioare și se apropie de Șoïman. Ei în toată scena următoare stau sprijiniți pe puscele lor. Șoïman se sprijină cu brațul stîng pe umărul lui Farcaș; dar' cu cât vorbește cu solul, el slăbește, se clatină și însfârșit cade în brațele plăeșilor.)

SCENA V.

Ceî de'nainte, Iablonovschi.

Iablonovschi. — (între fără a se închina) Voïnicilor, sănătate!

Șoïman. — (mândru) Sănătate, domnule!.. Ce poftestî de la noi?

Iablonovschi. — Mărirea Sa, Sobieschi!.. Riga Poloniai și Mare Ducă de Litfania, cere ca să 'i cuceriți cetatea; căci dacă pînă mîni, în faptul dîlei, nu o veți închina lui, el o va dărîma cu puterea sa, și va trece garnisoana sub tăișul sabiei!

Șoïman. — Du răspuns Măriei Sale, că laude și 'ngroziri de-aiste amî mai auditî noi multe, și nu ne-amî spărietî!.. Cetatea ne-o fost incredințată nouă de Domnul Cantimir, ș'o vom păzi cu credință, pînă la cel de pe urmă om! Așă'î, copii!

Plăeșii. — Dar, dar!

Iablonovschi. — Nu vă împotriviți armiiilor noastre, că va fi rēu de voi!

Șoïman. — Nu purta grija noastră, domnule, că sîntem cu toții hotărîți a ne 'ngropa în risipurile cetății!

Iablonovschi. — Vă întreb, pentru cea de pe urmă oară... vă închinați ori ba?

Șoïman. — Ba.

Iablonovschi. — (uîmit) Să trăiți, voinicilor! Astfelîu de răspuns așteptam de la voi!.. Pînă acum v'am vorbit ca solul lui Sobieschi; acum vreî să vă vorbesc ca un vechîu oștean, ce știe a prețui bărbăția chîar în dușmanîi lui. Voi, Românilor, v'ați făcutî datorîa! Ați apărâtî cetatea cincî dîle de-arîndul împotrîva armîei întregî a lui Sobieschi!.. Ați împlinîtî o faptă măreață, de care se vor fâli strănepoții voștri!.. De ce dar să

vă îndărătniciți a muri fără nici un folos pentru țara voastră, când cetatea nu o mai puteți apăra de risipă?

Șoiman. — Cum am scăpat-o pînă ađi, așa omu scăpa-o și de ađi înainte, cu agiutoriu Domnului.

Iablonovschi. — Vă cred; dar' ce puteți face voi ca să opriți zidiurile de a sări în văzduh?.. Temeliile lor sîntu minate cu praf, ș'o singură schîntee vă poate nimici într'o clipă. De nu vă veți supune, în astă noapte cetatea va sălta în nori cu oamenii cu tot, și voi veți fi răspundători cu sufletul de stricăciunea sa!

Șoiman. — (cătră plăeși) Ce dicită voi?

(Plăeșii plécă capetele cu intristare.)

Galu. — Să scape cetatea, și noi murim bucuroși!

Șoiman. — De este așa, domnule... noi ne închinăm; însă fă-ne giurămēt că, eșind noi de aici, vom avea voie a merge unde vom vroi, și că Leșii vor lăsa cetatea întreagă.

Iablonovschi. — (intindēnd mîna) Vă giur că așa va fi!.. Giur că 'ți putea părăsi aceste zidiuri, teferi și cu toate averile voastre!

Șoiman. — (arătând stindardul) Eată singura noastră avere, steagul Moldovii!

Iablonovschi. — (inclinându-se stindardului) Aceasta este cea mai nobilă comoară a unor viteji ca voi!.. Adio!.. Sînt fericit că am găsit în voi oameni după inima mea!.. Rămâneți cu bine! și d-ta, bătrînule, dă'mi mîna să o string frățeste într'a mea.

Șoiman. — (dându'i mîna) Eat'o.

Iablonovschi. — (îndreptându-se spre poartă) Mânî, în
faptul dilei, vă aștept în lagărul leșesc. (ese.)

Șoïman. — Omă veni cu toțiî, de-omă trăi. . .
(cădënd în brațele plăeșilor) Vai de mine!.. că nu mai pot!

(Porțile cetății se închid.)

(Cortina cade.)

ACTUL III.

Teatrul reprezintă lagărul polon, noaptea pe lună; în stânga, pe planul I-iu, cortul lui Sobieschi; în față cu el, cortul soldaților de gardă. Puscele sîntu aședate în snop d'inaintea lui. În dreapta, pe planurile 3, 4 și 5, începutul lagărului; în fund se vedu delurile și cetatea Neamțului. Două sentinele se primblă pe d'inaintea corturilor de pe planul I. La ridicarea cortinei se vedu mai multe grupe de soldați poloni aședați înpregîturul focului din lagăr. Români robiți, încarcați cu lanțuri, staū jos grămadă d'incolo de cortul de gardă.

SCENA I.

Români robiți.

(Se aude în grupa lor un fluer sunând o doină jalnică și pe urmă o voce de femee cîntând:)

Frunză verde de sălcie!
Am căduț în grea robie,
Și tot plîng cu amărie
După scumpa mea moșie!

(Reprisă de fluer.)

Frunză verde de nagară!
O! Moldovo, dulce țără,
Din pămîntul tîu afară
Mult e vîeața grea ș'amară!

(Câțiva soldați din cortul de gardă esū și mergū de schimbă sentinelele; pe urmă se ducū în fund și întră în culisele din drépta. Musică surdă la orhestră.)

(Fluerul sună din nou.)

Flórea smulsă din tulpină,
Se usucă și se 'nclină.
Romănu 'n țără străină
Duce dorul și suspină!

Un român. — (sculându-se) Tac!, nevastă, că 'mă rupi inima cu cânticul ist de robie!.. Destul de nenorociți suntem așa cu lanțurile de mâni și de picioare, ca niște oamini răi!

O română. — (sculându-se și viind în scenă) Când ar fi numai atâta!.. dar' a să ne scoată Leși din țara noastră, bădică, și să ne ducă robi peste hotar!.. Asta mă omoară pe mine! (plânge.)

Românul. — (uimit) Apo! dă!.. ce să facem?.. Așa ne-o fost scris, se vede, fa nevastă!.. Tac!, nu mă plânge... ce dracul!.. Fii bărbat, că ne-or videa Leși cu lacrimile 'n ochi, și 'i rușine!.. (iși șterge ochii.)

Româna. — Geaba!.. Nu pot, bădică, că mă 'neacă plânsul când gândesc să 'mă las eă casa părințască și copilașii, dragii mami!.. Ce-or să se facă ei mititeii, făr' de mama lor?.. S'agiungă la ușa străinilor!

Românul. — (voind s'o mângâe) Dumneđeu le-a purta de grijă, nevastă; că Dumneđeu îi bun, și nu părăsește pe Român!.. Ean veđi cei din cetate, cum se luptă de cinc! ȃile cu agiutorii Domnului, încât nu le-o putut face nimică toată oastea leșască.

Româna. — Așa este; și de ciudă Leși ne schinguesc pe noi, păcătoșii; ne pună bărbații în lanțuri, ca pe niște fiare, și ne țină aici ca pe-o turmă de oi de căsăpie!

Românul. — Cum nu le-a fi ciudă, dacă peră pe toată ȃiua cu mulțimea sub zidurile cetății, fără nici o ispravă, încât o incepută soldații a'și perde bărbăția. Unii ceră în gura mare a să 'ntoarce în țara lor. Alții

nu mai vreă s'asculte de poroncile hatmanilor, și cu toții sântă gata de răscoală.

Româna. — Oare?.. (incet) Ean spune'mă, bădică, dacă s'ar întempla una ca asta, n'amă putea noi cerca să fugim, în vreme cât ar fi vălmășag în lagăr?

Românul. — (incet) Tacă, nevastă, că la scăpare chitim cu toții... Răbdare și bărbăție, că bun îi Cel de sus!

(Sentinela se întoarce, respinge pe Români în fund, și apoi intră în cortul de gardă. Musică surdă la orchestră.)

SCENA II.

Sobieschi (ese din cortul lui. Sentinela îi presintă arma.)

Sobieschi. — (primblându-se posomorit) Soartă! soartă amăgitoare!.. Nebun care se 'ncrede ție!.. Tu astădi făgăduști glorie, putere, fericire, și, ca mână, rîdi de noi fără milă și fără osebire de oameni!.. Ce-a țiece Polonia, ce-a țiece lumea 'ntreagă, care răsună de numele meă, că eă, Sobieschi, sânt oprit în calea mea prin o cetățue ticăloasă, pe care de-atâtea țiele cerc în zădar a o supune!.. Bine făceam de-ascultam sfatul bătrânului Iablonovschi, și'mă urmam drumul făr' a o băga în samă... Am perdut o mulțime de soldați și de ofițeri în asalturi nenorocite!.. Hoții acești de Moldoveni sântă nătingi ca Zimbrul lor!.. Să vedem de s'or inchina solului meă, Iablonovschi... Dacă ei vor urma poroncilor mele, Iablonovschi trebuie să mă 'nștiințeze printr'un semn... un brad aprins în vârful dealului... (privesce spre cetate)

Nimic încă pîn' acum!.. Nicî o lumină!.. O! de s'or improtivi mai mult oamenii din cetate, mîni, in faptul dîlei, zidiuri și oameni vor sări în văzduh, și nu s'a alege nimic din cetatea Neamțului.

(Se aude un sgomot depărtat în lagăr.)

SCENA III.

Sobieschi, Potoschi (viind din lagăr, rapide.)

Sobieschi. — Ce este?

Potoschi. — Maiestate...

Sobieschi. — Potoschi! tu ești?... Ce svoană s'au-de 'n lagăr?

Potoschi. — Nu 'ndrăznesc a o spune Maiestății Tale!

Sobieschi. — Îți poroncesc să vorbești.

Potoschi. — Soldații sîntu în răscoală!

Sobieschi. — Soldații mei?... pentru care pricină?

Potoschi. — Dîcî că vreu să părăsască locurile aceste și se se întoarcă în Polonia.

Sobieschi. — Cum?... Poloniî se lase pe Riga lor!.. Nu se poate!.. nu 'i adevărat!

Potoschi. — Ascultați însuși răcnitele lor.

(Sgomotul se apropie.)

Sobieschi. — (primblându-se pe scenă, turburat) Să se re-tragă d'inaintea unei cetățui de nimică, ei, care au apăratură cetatea Vieniî!.. Nu, nu, niciodată!

Potoschi. — Eată'i că vinu spre cortul Măriei Tale.

(Soldații esū din lagăr și vinu în scenă cu sgomot mare. Acei se sîntu de gardă se înarmează și se înșiră d'inaintea cortului lor. Scena e luminată de câteva torțe aduse de revoltanți.)

SCENA IV.

Sobieschi, Potoschi, soldații poloni.

Soldații. — (revoltați) Nu mai vrem să stăm aici. — Să ne 'ntoarcem în Polonia. — Destule-amă pătimită pîn' acum. — În Polonia. — Moarte căruî ne-a opri. — Moarte! (scotă săbiile.)

Sobieschi. — (cu voce detunătoare) Tăcere!.. Cum îndrăzniți voi să ridicați glasul d'inaintea Regelui vostru, d'inaintea lui Sobieschi?.. Ce! voi, tovarășii mei de armă, voi care-ați învinsu pe Mohamed al IV, voi care 'mă-ați giurată credință, voi care purtați numele de Poloni, v'ați cuprinsu de groază și de descurageare într'o țară mică ca Moldova!.. Vroiți a lăsa nestrîcat și nestêrpit un cuib de hoți ca cetatea Neamțului!.. Dar' pe mine m'ați uitatū? (face un pas spre soldați, cari se dau înapoi cu sîceală) Ați uitatū că brațul acesta, de va cădea peste voi, va face să intrați în pămînt!.. În genunchi d'inaintea stăpînului vostru! (soldații se buimăcescū) În genunchi d'inaintea lui Sobieschi!

(Soldații cadū în genunchi.— O lumină mare apare pe deal, spre cetate.)

Sobieschi. — (în parte) A! eată semnalul! Cetatea s'aū inchinat! (tare) V'ați săturatū de lupte? Vreți să vă 'ntoarceți în Polonia?.. fie!.. De ađi înainte nu mai am trebuință de voi... Cetatea Neamțului, în ceasul acesta, s'aū cucerit vroinții mele!

Soldații. — (sculându-se) Să trăească Sobieschi! — Pentru el murim cu toții! — Ura! — Noi sîntemū copiii lui, robii lui pîn' la moarte. — Ertare!

Sobieschi. — Bine!.. Vă ert, ca pe niște copii fără minte, și vă dau de știre că mâni vom pleca spre țara noastră.

Soldații. — (cu bucurie) Ura!

Sobieschi. — Potoschi, dă poroncă să 'mpartă vin pe la soldați, pentru ca să serbeze victoria noastră, și tu, intră în cortul meu de scrie Senatului din Cracovia despre întoarcerea noastră în Polonia. Eu merg singur să vizitez lagărul. (ese prin drépta.)

(Soldații din cortul de gardă presintă armele, și apoi le depun în eșarfe în snopuri, și intră în cort. Potoschi intră în cortul regelui.)

SCENA V.

Soldații poloni, Români robii (vin din fund.)

Soldații. — (veseli) Ura!.. Să bem și să jucăm!.. De-acum ne 'ntoarcem în Polonia.

(Cățiva soldați aduc panere cu sticle cu vin.)

Români. — (măhnii) De-acum ni s'o stins toată mângâerea! săracii de noi!.. Ne ducem din Moldova!

Soldații (bênd.)

Ura! ura! soldați voieni,
Să bem, să bem și să jucăm!
Ura! ura! cu toți de-aici
În țera noastră-o să plecăm.

Români (plângend)

Amar de noi! sermanii români,
În dor cumplit o să picăm!
Amar de noi! cu toții mâni,
Din țera noastră-o să plecăm!

Un soldat. — Măi, români!.. Veniți de vă veseliiți cu noi.

Un român. — Veselia voastră 'i mahniciunea noastră, domnule!.. Lăsați-ne pe noi în pace.

Soldatul. — Dacă nu vreți voi, dați-ne nevestele voastre ca să giucăm cu ele.

O română. — Românele nu giocă cu dușmanii țerii lor!

Soldatul. — Nu giocă poate de voie; dar' de nevoie-or giuca. (pune mâna pe femeie.)

Româna. — (împingându'l) Ticălosule!.. Omă muri, și n'omă da mâna cu voi!

Soldatul. — (furios) La arme, fraților!.. să'i ucidem!

Soldații. — (scotând săbiile) Moarte Românilor!.. Moarte!

Români. — (punându-se d'inaintea femeilor) Voi cu săbiile noi cu lanțuri!.. Veniți, păgânilor, dacă vă dă inima!

(Luptă mică. Începe a se miji de țină.)

SCENA VI.

Români răniți, soldații poloni, Tudora (în haîne de căpitan polon, vine din stânga învelită cu o manta albă și se aruncă între soldați și Români.)

Tudora. — Stați!

Soldații. — Un ofițerău! (se tragă înapoi.)

Tudora. — Nu vă 'i rușine!.. voi, înarmați cu săbiile, s'amenințați niște nenorociți legați în lanțuri!.. Decât să vërșați sânge, voinicilor, mai bine să vërșați

vin, și se vă veseliți ca niște ostași viteji ce sînteți. . .
Cine 'mî dă un pahar de vin se benchetuesc cu voi?

(Soldații îi dă un pahar cu vin.)

Eată cum trebuie se bee și se cînte un soldat. . .

Ura! ura! soldați voinicî,
Să bem, să bem și să jucăm.
Ura! ura! pe mari și mici
Sub braç de fer noi îi plecăm!
Trăind, murind tot în resboi,
Orî în ce ȕi, orî în ce loc,
Cînd noi sosim, cînd trecem noi,
Lăsăm pustiū, omor și foc!

Soldații.

Ura! ura! soldați voinicî. . .
etc., etc., etc.

Tudora. — (bînd) Să trăiți și se vă vedeți țara cât
mai degrabă!

Ura! ura! soldați voinicî,
Să bem, să bem și să jucăm.
Ura! ura! pe mari și mici
Sub braç de fer noi îi plecăm!
Plîngă amar femeî, copii!
Scoată din pept glas dureros!
Noi ducem mórte la cei vii
Și 'i prohodim cîntînd voios:

Soldații.

Ura! ura! soldați voinicî! . . .
etc., etc., etc.

(Soldații se retragū, cîntînd între corturi.)

Tudora. — (viind în scenă) Mă erte Dumnedū de cu-
vintele ce-am rostit; dar' numai astfelū am putut scăpa

vieața bieților români!.. Acu, s'îmi împlinesc hotărîrea!.. Sub haînele aste a căpitanului ucis de Farcaș la gura hrubei cetății, am putut pătrunde în lagărul leșesc, făr' a fi cunoscută... Dar' ȃia 'ncepe-a să ivi... Trebuie să mă grăbesc... Eată cortul craiului... (scoate pumnarul) „Ângerule păzitoriu a Moldovii!.. întărește'mi brațul și inima ca să pot răsbuna țara în sângele lui Sobietchi!..“ Haide!.. (voiesce să între în cort.)

Sentinela. — (oprind-o) Cine'î?

Tudora. — (lepădându'și mantaoa) Aghiotant a craiului, cu poronci.

(Sentinela ridică arma. Tudora intră în cort. Musică la orchestră. Peste pușin se aude vocea lui Potoschi: Ah!.. agiutoriu!)

Sentinela. — (strigă tare) Larmă!

(Soldații din cortul de gardă esū iute și se înarméză. Trei din ei alergă la cortul regelui.)

Un soldat. — Ce este? ce este?

Sentinela. — Un omor în cortul crăesc!

(Ceii trei soldați intră în cort și esū îndată, aducend pe Tudora cu pumnarul în mână.—Dobele batū. ȃia se ivesce în plin. Sgomot mare în lagăr.)

Tudora. — Mă puteți omori de-acu, căci 'mî-am răsbunat țara!.. Am ucis pe Sobietchi!

Soldații. — (turbați ridică săbiile asupra ei) Pe Sobieschi?

SCENA VII.

Cei de'nainte, Sobieschi (arătându-se în drépta.)

Sobieschi. — Cine ȃice c'aū ucis pe Sobieschi?

Tudora. — Eū!

Soldații. — Minciună, minciună... Eată Craiul nostru!

Tudora. — Cine?... El?... Tu?... A! (voiesce să se arunce asupra lui Sobieschi. Soldații o țină pe loc.)

Sobieschi. — Unde 'i nenorocitul care-a fost jertfă în locul meu?

SCENA VIII.

Cei de'nainte, **Potoschi** (ese din cortul regelui, galben și cu brațul legat.)

Potoschi. — Eă, Măria ta!.. Lucram aici în cort, când de odată m'am simțit străpuns de-un cuțit... Dar' nu 'i nimică... O rană la braț numai...

Sobieschi. — Îmi pare bine, Potoschi. (cătră Tudora) Tu ești ucigașul?

Tudora. — Eă!

Sobieschi. — Pentru ce-ai căutat să făptuești o așa nelegiuire?

Tudora. — Nu făptuește nelegiuire acel ce cată să răsbune și să scape țara sa de dușman!.. Dar' o mărturisesc în fața Cerului, că n'am voit să ucig pe Potoschi, ci pe tine, Sobietchi, care-ai adus foc și sabie în Moldova!

Sobieschi. — Și cine ești tu?

Tudora. — (scotând șapca polonă de pe cap și lăsând să 'i cadă părul de-alungul corpului) Eă sunt Tudora, fiica lui Șoiman bătrânul care te-o respins cu vitejie de la zidurile cetății!

Români. — Tudora!

Sobieschi. — O fată!.. ș'âncă fata sumețului ce-aū îndrăznit a se măsura cu mine!.. și tu, o copilă, ai cercat să omori pe Sobieschi!.. dar' nu știeai, nenorocito, ce soartă te-așteptă?

Tudora. — Ba știeam că m'așteaptă moartea!.. însă m'am hotărit a mă jertfi cu mulțămire pentru țară!

Sobieschi. — Împlinească-se jertfa dar! (face un semn la soldați) La moarte!

Tudora. — O! Moldovo! eartă-mă că n'am putut să 'mă împlinesc gjurămēntul!

(Soldații ducū pe Tudora spre fundul scenei la osândă.)

Români. — (cătră Sobieschi) Măria ta, fă'ți milă de-o bătă copilă! — Nu te 'ndura de tinerețile ei! — Iea-ne vieața la dēce din noi ș'o eartă pe Tudora. (Sobieschi, pe gânduri, trece spre cortul seū.)

SCENA IX.

Cei de'nainte, Iablonovschi (intră prin stânga, în fund și opresce soldații ce ducū pe Tudora.)

Iablonovschi. — (cătră soldați) Stați!.. Unde 'i Maiestatea Sa?

Sobieschi. — (pe pragul cortului) Iablonovschi!

Iablonovschi. — (apropiindu-se) Măria ta!.. solia ce 'mă-ai încredințat am împlinit-o. Oaminiū din cetate aū priimită a se supune, cu condiții însă de a fi liberi să meargă unde vor voi, și..

Sobieschi. — Cu condiții?..

Iablonovschi. — Eată diua... Eî trebuie să easă în curënd din cetate pentru ca să vie să se 'nchine Maiestății tale.

Sobieschi. — Bine.

Iablonovschi. — Vitejia ce-aū arătatū eî în apărarea zidiurilor, și mai cu samă onorul ce-aū avutū de-a să lupta cu marele Sobieschi, le dă lor dreptul de a fi priimiți cu vrednicie în lagărul leșesc.

Sobieschi. — Aî dreptate, Iablonovschi... Dă poroncă să s'adune toată oastea, ca pentr'o mare paradă. (întră în cort.)

(Iablonovschi scoate spada și face un semn. Dobele de la cortul de gardă începū a bate zorile. Corturile lagărului din fund se ridică, și soldații polonî se aședă în linie ca la actul I-iū. Româniî staū grămadă între șirurile soldaților. Tudora, încungîurată de soldați, se află în dosul cortului regesc. Iablonovschi întră la Sobieschi și ese îndată cu el. Fanfare de onor.)

Sobieschi. — (trecënd armia în revisie) Soldați! Astădi cea de pe urmă cetate a Moldovii s'aū închinat Nouă!.. Țelul nostru e împlinit!.. Să trăească Polonia!

(Fanfare. Stindardele se plécă d'înaintea regelui. — Un bucîum răsună în cetate.)

Sobieschi. — Ce semnal e acesta?

Iablonovschi. — Plăeșii esū din cetate... Eată, porțile se deschidū!

(Sobieschi, Iablonovschi și Statul-major vinū de se grupéză lângă cortul regesc.)

SCENA X.

Cei de'nainte, Plăeșii.

(Porțile cetății se deschid. Un cortej de opt oameni ese și coboară dealul. Farcaș merge înainte purtând stindardul Moldovei. După el patru plăeși, ducă pe Șoiman pe un pat de scânduri; în fine, Ghețu și alt plăeș, răniți amândoi, urmază, sprijinindu-se împreună. — Orheștra sună un marș funebru, pîn' ce cortegiul sosese în scenă. Sobieschi face atunci un semn, și toată armia presintă armele.)

Sobieschi. — (vedînd cortegiul) Iablonovschi!.. Ce oameni sîntă aceștia?

Iablonovschi. — Garnizoana cetății Neamțului!

Sobieschi. — Cum?.. Numai cu-atâți oameni s'au luptat întreaga noastră oaste?

Iablonovschi. — Atâția au rămas!

Sobieschi. — (furios) O mână de Plăeși se 'ndrăznească... O! trebuie pedepsit aspru asemenea sumeție, ca să rămăie pildă la Moldoveni!

Iablonovschi. — (cu energie) Ba să nu faci o asemenea faptă, Măria ta, căci ar fi nevrednică de viteazul Sobieschi! ea ar păta gloria Maiestății tale, și ar călca cuvîntul dat de mine apărătorilor cetății!.. Fii mare precît 'ți-e numele, și generos precît se cuvine unui rigă!

Sobieschi. — (ușmit) Iablonovschi!.. dă-mi mîna!.. ești vrednic să te numesc părintele meu.

(Iablonovschi se închină și dă mîna regelui. În timpul acestui apart, cortegiul s'a coborît și s'a oprit în față cu Sobieschi.)

Tudora. — (vedînd pe tatăl ei, voiesce să alerge spre el, strigînd:) Tată, tată!..

(Soldații o opresc și o trag de-o parte.)

(În timpul scenei următoare, o parte din armia polonă se înșiră pe coasta delului. Un căpitan polon merge de aședă stindardul polon pe zidurile cetății.)

Sobieschi. — (pășind spre Plăeși) Sănătate vouă, Plăeșilor!

Șoïman. — (cu voce slabă) Să trăești, Măria ta!

Sobieschi. — V'ați purtată ca niște viteji!

Șoïman. — Datoria ne-amă făcută, Măria ta.

Sobieschi. — Câți oameni ați fostă de toți în cetate?

Șoïman. — 18... Țăce o perită din mila Măriei tale!

Sobieschi. — 18!.. Numă 18! (cătră armie) Afle lumea 'ntreagă că 18 Plăeși romăni s'au luptată cincă zile cu armia 'ntreagă a lui Sobieschi, și că Sobieschi au s'erutat pe Căpitanul lor! (lui Șoïman) Viteazule, vin' în brațele mele!(se apropie de Șoïman și'l stringe la pept. Fanfare.)

Soldatii și Romăni. — Ura!

Sobieschi. — Cum te chăamă?

Șoïman. — Șoïman bătrănul.

Sobieschi. — Șoïmane!.. În fața tuturor soldaților mei, eă, Sobieschi, Riga Poloniei, declar că mă simt mândru că m'am luptat cu tine, și că vreă să împlinesc oră ce 'i cere tu de la mine... Spune, ce vreă?

Șoïman. — Dacă vreă să te milostivești cu mine, Măria ta, eartă robii, ca să mă bucur și eă în ceasul morții de bucuria lor.

Sobieschi. — Liberă să fie cu toții! (face un semn.)

(Șirurile soldaților se deschidă. Romăni esă fără lanțuri și se apropie de Șoïman.)

Șoïman. — Să 'ți dee Dumnezeu putere și mărire!

Romăni. — Să trăească moș Șoïman!

Sobieschi. — Dar' altă nu dorești nimica, Șoïmane?

Șoïman. — De-acum moarte!.. ca s'o gădesc pe biata fiică-mea, Tudora, în ceea lume.

Sobieschi. — Ba nu moarte... Vieață și fericire, viteazule! (aduce pe Tudora de mână) Eată fiică-ta!

Șoïman. — Tudora!

Tudora. — (aruncându-se în brațele lui Șoïman) Tată!

Sobieschi. — Și tu, copilă, care-ai vroït să uciđi pe Sobieschi, pentru ca să 'ți rēsbunī țara, ține inelul acesta ca un suvenir de la mine pentru cununia ta.

Tudora. — (luând inelul) Măria ta, dă'mī voie sē'l pun în degitul bărbatului meū, Farcaș. (merge de dă inelul lui Farcaș.)

Sobieschi. — Farcaș!.. Tu ești, voïnicule, care-ai scăpat din mânăle soldaților mei?

Farcaș. — Eū, Măria ta!.. Am scăpat atunci, pentru ca sē ai acum mulțēmire de-a mē erta!

Sobieschi. — (vesel) Fie!.. Îmī place sē vē știū uniți împreună, căci aveți amēndoī suflete viteze, și sūnteți vrednici de tatăl vostru și de țara voastră!.. Acum e vreme sē ne despărțim... Mergeți cu bine, Românilor, și fiți mândri de numele vostru!.. Voī m'ați împăcatū cu Moldova, și de ađi înainte Sobieschi se declară cu mândrie prietīnul Românilor!

Românii și soldații. — Ura! ura!

(Plășii urmați de Români, plēcă și trecū pe d'inaintea șirurilor de soldați, carī le presintă armele. Ei se urcă pe dél și de la mijloc apucă în stānga. — O parte de soldați se suie după dēnșii, și se înșiră pe coastele délului. — Musica militară și orchestra sună un marș triumfal. — Salve de tunuri. — Tabloū.)

(Cortina cade.)

LIPITORILE SATELOR

PERSOANE:

Kir Iani Avdelas, arendașul moșiei Haramul.
Jupânul *Moïse*, orândarul satului.

Vântură-țeră, rădeș.

Ion teslarul, rădeș.

Catrina, soția lui Ion.

Nițu, copilul *Catrinei*.

Gavril sârbul, argat.

Martin, pădurar.

Jupâneasa *Rucsanda*.

Măriuca, orfană.

Subprefectul.

Un jandarm.

Gheorghe, țeran.

Țerani, lăutari, jandarmi.

Iani, grec de 40 ani, îmbrăcat în haine europene ordinare și în cap cu fes mare.

Moïse, evreu de 30 ani, îmbrăcat evreesce ca cărcimariii evrei din sate.

Vântură-țeră, de 50 ani, îmbrăcat cu dulamă veche și căciulă brumărie; poartă o gântă cu ispisóce.

Ion, de 45 ani, îmbrăcat mai curat de cât *Vântură-țeră*, cu căciulă neagră și cisme de iuft.

Gavril, de 40 ani, îmbrăcat cu poturi, ilic, brâu roș, pălărie țerănescă și opinci.

Catrina, de 35 ani, îmbrăcată cu rochie, scurteică și în cap cu testemel.

Măriuca, fată de țeră de 17 ani, îmbrăcată cu cămașă cu alțiță, fotă, papuci roși și la gât poartă șiraguri de mărgele.

Nițu, *Martin*, *Gheorghe* și *țerani*, sîntu îmbrăcați în haine țerănesce.

LIPITORILE SATELOR

DRAMĂ ÎN 3 ACTE ȘI 2 TABLOURI

Scenele se petrecă în Moldova în satul Haramul, la anul 1860.

ACTUL I.

Teatrul reprezintă interiorul casei lui Ion teslarul; pe lângă păreți sîntă aședate laite acoperite cu scoarțe; în fund este o ușă și în stînga altă ușă; în dreapta e o ferestă, lângă ferestă, o masă și două scaune; pe păreți sîntă aninate unelte de teslărie; lângă ușa din fund se află doi saci plini.

SCENA I.

Catrina, Nițu, Gavril.

Catrina. — (ștergînd masa) Da du-te ađi, bade Gavri!e, du-te la treabă, că Soarele 'i sus, și te-a ocări bărbatu-meu, de te-a găsi tot aici.

Gavril. — Ce ocări, ce ocări?.. doar' nu's robu lui.

Catrina. — Nu ești robu lui; dar' ești tocmit cu luna ca să 'i agiუți la duratu casii ce'i de închisoare.

Gavril. — Ard'o focu!.. M'am săturat de dînsa, și nu mă mai duc, de-oiუ ști că m'or închide 'n ea. (aruncă cu mîine uneltele jos.)

Catrina. — Nu te 'ndărătnici, bade Gavri!e, că ți'î găsi beleoa cu bărbatu-meu.

Gavril. — Mai degrabă 'și-a găsi-o el cu mine, cât a da păcatu se se 'ntreacă cu gluma.

Catrina. — Haide, hai, păcătosome. . .

Gavril. — Ean nu mai lungi și d-ta vorba, lele Catrină, că nu 's în apele mele, și 'î da peste dracu.

Nițu. — (care în toată scena de mai sus înpletea un bicuț, se scoală și vine de privește drept în ochii lui Gavril) Cine 'și-a găsi pe dracu, măi sêrbule?

Gavril. — Măta.

Nițu. — Mama?

Gavril. — Și măta și tu, de nu 'î peri acu pe loc din fața mea.

Nițu. — Măi, ai 'nebunit, ori ești bat?

Gavril. — Nițule... nu te pune cu mine, că premelege...

Catrina. — (alergând la Nițu) Nițule. . . Nițule. . .

Nițu. — Ean las', mamă, că doar' nu m'ai purtat nouă luni în sîn, pentru ca să las să te batgiocorească un bețiv chiar d'inaintea mea. Măi, sêrbule, vedî ușa?

Gavril. — Ș'apoî?

Nițu. — Eși!

Gavril. — (ridând) Tu'mi poroncești, țincule? Ha, ha, ha.

Nițu. — Eși, îți dic.

Gavril. — (cu dispreț) Dar' dacă n'oiu vrea?

Nițu. — (răpeșindu-se asupra lui) De nu 'î vrea pe ușa, îi eși pe fereastră.

Gavril. — (luptându-se) Eaca mucosu. . .

Nițu. — (împingându'l pe feréstă) Degeaba te lupți, că 's mai tare decât tine.

Catrina. — Nițule, lasă'l în plata lui Dumnezeu.

Nițu. — Ba nu!.. 'l-oïă învăța eă să te batgïo-corească.

Gavril. — (furios) Măi, teucid, măi.

Nițu. — Pên' atunci... ean saî pe fereastră. (îl îndoaie cu mijlocul pe marginea ferestei.)

Gavril. — Eî! lasă-mă, că es pe ușa.

Nițu. — Ba nu, ticălosule!

Gavril. — Eartă-mă, Nițușorule, că n'oïă mai face.

Catrina. — Eartă'l, copile.

SCENA II.

Catrina, Nițu, Gavril, Vântură-țără.

Vântură-țără. — (arătându-se în fund) Bucuroși la oaspeți?

Catrina. — (întorcându-se) Ce vęd? Moș Vântură-țără?

Vântură-țără. — Eă!.. Da cine se hărjonește la fereastră?

Nițu. — (lăsând pe Gavril) Eă!.. Îi vëram o țără de minte lui Gavril.

Vântură-țără. — Pentru ce?

Nițu. — Pentru c'o batgïocorit pe mama.

Vântură-țără. — Bine 'i-ai făcut, finule. Copilu îi datoriu să 'și apere părinții cu vieața. Vin' încoaci la moșu să te sërute. (serută pe Nițu.)

Gavril. — (lângă ușa din fund) Bine-o făcut?... bine?.. Eî! las' că v'oïă arăta eă cine 'i Gavril sërbu. (ese furios.)

Nițu. — Âncă 'ndrăznește să ne-amenințe?... Oiă pune eă mâna pe tine. (voiesce să alerge după Gavril.)

Vântură-țeră. — (oprindu'l) Dă'l dracului pomană, și nu vë mai potrivit'i la vorbele unui bețiv. Pun rămășag că se duce la crăsmă să 'și innece ciuda... Așa rușine! să 'l trântescă un băet de ieri de-alaltaieri...

Catrina. — (cu mândrie) Veđi că 'i voinic ca tată-sëu.

Vântură-țeră. — N'ar fi de diochi... Da cumëtru Ion unde 'i?

Catrina. — S'o dus la târg să mai cumpere lemne pentru casa cea de închisoare.

Vântură-țeră. — Casa de închisoare?... Unde?

Catrina. — Aici, în sat...

Vântură-țeră. — (cu multă mirare) Ce în sat?..

Nițu. — Temniță.

Vântură-țeră. — (frecându'si urechile) Nu cumva 'mi ție urechile și n'aud bine? Ean mai đi odată, băete... Temniță în satu Haramu?

Nițu. — Ca în toate satele din Moldova... Da bine, moș nănașule, de unde vii?

Vântură-țeră. — De unde 'și-o întërcat dracu copiii.

Nițu. — De-aceea poate n'ai aflat c'o vinit poroncă ca să se facă case de închisóre în toate satele?

Vântură-țeră. — Elei! Și pentru ce?

Nițu. — Știm noi?

Vântură-țeră. — Și ce are-a face tată-tëu cu temnițele?

Catrina. — Së veđi, cumëtre. Ion s'o alcătuit cu privighitoriu ca să dureze tot lucru teslăriei, ușile, ferestrelle, dușamelille, acoperementu...

Vântură-țeră. — Rău o făcut, dragă cumetă, c'a-semine lucru nu 'mă pare lucru curat și cu noroc!.. Știți vorba ceea: Nu săpa groapă altuia, căci cadă în ea.

Catrina. — Aste i le-am dis și eu bărbatu-meu. Apoi dă!.. ce se facă bietu om?.. Nevoia...

Vântură-țeră. — Nevoia, nevoia!.. o cunosc și eu, bat'o pêrdalnicu! că de când vechilu monăstirii 'mă-o rășluit bucățica mea de rădêșie de-aici din satu Haramu, am rămas pe drumuri ca un calic!.. Dar' apoi chiar de m'ar mânca de viū stahia cea de nevoie, tot n'ași vrea să pun mâna la durat de temniți și la făurit de lanțuri. Mai bine sărac și curat!

SCENA III.

Cei de'nainte, Măriuca (arătându-se la ferestă.)

Măriuca. — Nițule, Nițule.

Nițu. — Măriuca?.. ce vreți, Măriuco?

Măriuca. — M'o trimes găpineașă să culeg buruene uscate de leac; nu vii cu mine să 'mă agiți?

Nițu. — Ba vin, Măriuco; eaca vin, eaca vin...
(ese prin fund, alergând.)

Vântură-țeră. — Na, na, na, na! după dâna, băete... prinde-o, băete... (uștându-se pre ferestă) S'o dus... o sburată hulubași... (cătră Catrina) Cine 'i Măriuca asta care smonește flăcăii de la ochi?

Catrina. — O copilă fără tată și fără mamă, care slujește în casă la posesoru.

Vântură-tără. — La *kir* Iani Avdela?

Catrina. — La el!.. și sërmana copilă!.. Vai de capu ei, ce măi trage cu găpineașă Rucsanda!

Vântură-tără. — Țiitoarea grecului?

Catrina. — Nu știu ce-a fi... țiitoare... găpineașă?... Naiba se le-aleagă!.. dar' știu că 'i ră foc cu biata Măriuca.

Vântură-tără. — Și se vede că biata Măriucă se mângâie cu Nițisor...

Catrina. — (zimbînd) Tineri nu 'să?

Vântură-tără. — Să le fie de bine!.. Treaba noastră 'i să le credem, că, Doamne! mare sburdalnică 'i tinereța!.. și mare bună 'i! (oftînd) Hei, hîc!.. Am fost și eu un puîu... ș'acu, ean privește... par' că 's un cîung pîrlit.

(Se aude afară un car și vocea lui Ion, strigînd la boi: Ha ho... ha ho.)

Catrina. — O sosit bărbatu-meu. (alergă spre ușa din fund.)

Ion. — (afară) Gavriile, măi Gavriile... vin' de digiugă boii.

Catrina. — (pe pragul ușii) Degeaba 'l chîemî, Ioane, că nu vine.

Ion. — (afară) Da unde'î?

Catrina. — A fi la crâsmă...

Ion. — (afară) Bată'l mama lui Dumneșeu, bețiv!.. Ho... ha ho... nea bălan, na...

Vântură-tără. — (în parte) Apoi dă!.. plătește argați...

SCENA IV.

Vântură-țeră, Catrina, Ion.

Catrina. — (serutând pe Ion) Bine-ai vinit, bărbate.

Ion. — Bine-am găsit, nevastă... Eaca și cumătru Vântură-țară! Da ce vânt te-o mai suflă pe la noi?

Vântură-țeră. — Vântu cel de iearnă.

Ion. — Ba cel de primăvară, că ne 'nveseleşti inima când te-arăți, dragă cumătre.

Vântură-țeră. — De 'i așa, noroc să dea Dumnezeu! (bate mâna cu Ion) Să 'ți fie casa casă și masa masă.

Ion. — Și d-ta, cumătre, să'mi fii totdeauna și 'n casă și la masă. Ei!.. de mult nu ne-am vădit! or fi ani! Pe unde-ai mai fost? ce te-ai mai făcut?

Vântură-țeră. — Hei!.. păcatele mele cele grele! am fost la Eși de m'am giudecat pentru peticu cel de rădășie... știi cel reșluit de vechilu monăstirii grecești.

Ion. — Știu, cel de-alături cu rădășia mea.

Vântură-țeră. — M'am giudecat șese ani de zile!.. Am avut a face cu toți cenușerii, și 'n cenușă s'o pri-făcută drepturile mele!

Ion. — Ce dicit, frate? te-o rasu?

Vântură-țeră. — Rasu și smulsu!.. Dumneșeu să le plătească, c'am agiuns la ușile oamenilor cu ispisoa-cele 'n sin!

Ion. — Bietu cumătru!.. Catrino!.. aleargă de ne adă o oacă de vin, să mai uităm din cele nevoi.

Catrina. — Îndată, bărbate. (ese.)

Vântură-țeră. — Unde-o trimetți? la crășma din sat? la jidan?.. Nu beu vin cușer.

Ion. — Ba, mă ferească Dumnezeu!.. o trimet la crâșmușoara mea... colea, lângă drum.

Vântură-țeră. — Nu te știeam și crâșmariu, cumătre; te-am lăsat teslariu...

Ion. — 'Mă-am durat și eu o dugheniță pe rădășia mea ca să 'mă vînd vinu de la pogoanele din deal.

Vântură-țeră. — Și nu ȳice nimică vechilu monăstirii?

Ion. — *Kir* Iani?... cărnește el din nas, pentru că cei mai mulți români beu de la mine, în loc să meargă la giupănu Moisi orëndariu, dar' n'are ce face...

Vântură-țeră. — Cum?

Ion. — D'apoî nu 's slobod eu pe moșioara mea, fie cât de mică?

Vântură-țeră. — Mări nu 'ți face cruce.

Catrina. — (aducënd o oca de vin, două pahare și covrigi). Eaca vinu, bărbate... V'am adus și covrigi. Voie bună de-acu, că eu mă duc să fac bucate. (ese.)

Vântură-țeră. — Uscăți isă covrigii, cumătră?

Catrina. — (de pe prag) Uscăți troscot.

Vântură-țeră. — Da dinți ai adus?... c'ai mei s'o cam tocită pin giudecătorii.

Ion. — Ha, ha, ha... tot glumeț ești, cumătre. (închinând) Noroc bun și veselie!

Vântură-țeră. — Și la anu cu bine! (bea) Drăguțu moșului, că bun îi! lunecă pe gât ca șerpele, și când cați în pahar... tufă.

Ion. — Ânc'o dușcă.

Vântură-țeră. — Ba și două, în sănătatea gazde-

lor. Să le meargă trebile cum doresc, tot în belșug și cu opt boi la giug!

Ion. — (cădând pe gânduri) Opt boi! (ostând) Îmi aduc aminte c'aveam odinioară opt boi de cei de frunte, ș'a-cum am rămas numai cu doi.

Vântură-țeră. — Mări, nu spune. Boii tăi cei frumoși o peritū?

Ion. — Ba 'i-o mâncat de vii giupănu Moisi orendarū.

Vântură-țeră. — Cum asta?

Ion. — Cum?.. cu camăta!.. Știi, cumêtre, ce 'i nevoia când se leagă de capu omului.

Vântură-țeră. — Scaiu dracului.

Ion. — Ba cade peatra, de 'ți face ogoru una cu pământu; ba vine geru de 'ți îngheață vița de vie... ba una, ba alta, și nevoia te pândeste ca un hoț, te paște ca păcatu... Când vreă să te scapi de ghiarele ei, numai ce 'ți esă Iuda 'nainte cu camăta, și ađi iți ie o vacă amanet, mâni boii, poimâni sumanu din spinare... și tot astfelū pēnă ce te lasă lipit pământului.

Vântură-țeră. — Apoi, cumêtre, dacă cunoști rēu, de ce nu fugi de el?

Ion. — Da, bată'l crucea! poți fugi dac'ai încăput o dată pe mâna lui?.. O dată, măi frate, numai o singură dată m'am împrumutat de la el cu 500 de lei, și de-atunci Iuda m'o sărăcit, m'o încurcat în socoteli, încât nici ađi nu m'am putut plăti de tot. Și, ucigă'l trăs-nitu! par' că 'i spune diavolu când am nevoie mare de parale, că numai cât il veđi viind, știi?.. ca vulpea pe furiș, și 'l ađi dicēnd: „Buna dimineața, bade Ioane.“

SCENA V.

Vântură-țeră, Ion, Moise (viind prin fund.)

Moise. — Buna dimineața, bade Ioane.

Ion. — Na!

Vântură-țeră. — Piei drace!

Moise. — Te-ai întors de la târg, bade Ioane?

Ion. — Precum vești, giupâne Moisi.

Moise. — Ș'ați adus lemne, bade Ioane?

Ion. — Ba nu, giupâne, că n'o vrut giupănu Herșcu să 'mă mai dee pe datorie.

Moise. — Apoi dă, bade Ioane, să fi plătit mai ântei...

Ion. — Și cu ce?.. banii nu se gădescu în drum.

Moise. — Să fi vândut ceva... N'ai vin? n'ai orđ? n'ai popușoi?

Ion. — Lesne 'i de ȕis plăcinte, dar' cine cumpără?

Moise. — Cine, bade Ioane?.. *Ai vești!*.. mușterii nu 'să? Și eă cumpăr, dacă vrei... Cât lași orđu?

Ion. — Apoi dă!.. Un irmilik mierța.

Moise. — Un irmilik? *Ai vești!*.. Nu face nici chila un irmilik; satu 'i plin de orđ, și toți țeranii mă roagă cu 5 lei mierța.

Vântură-țeră. — (în parte) Ean auđi lipitoarea!

Ion. — (în parte) Ear' o simțit İuda că am nevoie.

Moise. — Cât ȕici că lași?.. cu cincă lei și giu-mătate?.. Nu pot, deă, bade Ioane. Dacă vrei doi sorocovești, poftim... că noi sintem prietini... (merge de deschide sacii.)

Ion. — (în parte) Ce să fac? De n'oău avea cu ce să

cumpăr lemne pentru ca să mântuîi temnița, sub-prefectu 'i în stare să mă 'mplinească.

Vântură-tără. — (în parte) Bietu om! se sbate ca musca 'n pânda paingănelui.

Moise. — Aista 'i orđu, bade Ioane?.. prost!

Ion. — Da ce 'i lipsește, giupâne?

Moise. — Îi sēc și negbinos... nu face nici trii lei. dic deũ. Câte mierțe ai, bade?

Ion. — Vr'o dēce.

Moise. — Numai atâta?.. Dacă vrei un galbin pe tot, il ieũ cu vurta, pentru ca să te 'ndatoresc.

Ion. — Un galbin pe cincĩ chile?.. doar' n'am chelboșit.

Moise. — Ei, fie 40 de lei.

Ion. — Ține'ți paralele, giupâne, că nu ești de mine.

Moise. — Bani pe șin, să cumperi lemne, bade Ioane. Nu lăsa *kilipirũ*... 45 de lei vrei?

Ion. — Ba nu.

Moise. — Ei!.. ca să nu facem vorbă multă... dēce merțe câte 5 lei facũ cindēci de lei, cuvētu cel de pe urmă; dacă nu primești, sluga d-tale. (se îndreptă spre ușă)

Ion. — (în parte, cu desperare) Săracu de mine!.. se duce Iuda și mă lasă cu nevoia de-a spinare.

Moise. — (lângă ușă) Cum ai dīs?.. dai cu 50 de lei?..

Ion. — Fie!.. adă banii.

Moise. — Douēspre dēce dimerlii la mierțã, scuturate, și una cu virf?

Ion. — Fie!

Moise. — Și sacii pe de-asupra, drept adalmaș.

Ion. — (în parte) Bată'l crucea! (tare) Ha!i, meargă și sacii!

Moise. — Ș'un puțu de curchi, *peșkeș*, de bună tocmală.

Ion. — (ridând) Mânca'l-ai fript!.. adă paralele.

Moise. — (luând pe Ion de mână) Noroc bun se dee Dumneđeu! și la anu se facem ear' nighistorii împreună... Eaca banii... Eă sint cinstit, plătesc pe șin. (numeră banii) Unu, doi, trii... opt gologani... un leă... Bade Ioane, nu vinđi și vinu din anu ista?

Ion. — Nu.

Moise. — Unu, doi... opt gologani... doi lei... De ce se nu 'l vinđi?... eă 'ț'i-oă plăti mai bine decât altu.

Ion. — Nu 'l vând, giupâne, pentru c'am se 'l trec lă crășma mea cea de la drum.

Moise. -- Unu, doi, trii, patru gologani... 20 de parale și cu doi lei, facă un sorocovăț. Bade Ioane, știi d-ta că mă păgubestă tare mult cu crășma d-tale? Toți cărașii se oprescă în drum la dumneta și pe mine mă lasă de-oparte.

Ion. — Apoă dă, giupâne... Așa 'să negustoriile... Ađi pagubă, mână căștig.

Moise. -- Unu, doi, trii... opt gologani... un leă... Bade Ioane, știi d-ta că afară decât orëndariu nu poate nime se vândă beături în sat?

Ion. — O știi; dar' eă 'mă-am durat dugheană pe pământu meă, nu pe moșia monăstirească.

Moïse. — O s'avem giudecată, bade Ioane.

Ion. — N'am grijă de asta, giupâne Moïsi.

Moïse. — Trii lei și giumătate și cu unu și giu-
mătate, faci cinci lei... Bade Ioane, știi una? Hai să în-
trăm la tocmală... Dă'mi mie în orândă, crâșma du-
mnitale.

Ion. — Nu pot, giupâne, c'am durat-o de dăstre
pentru fiu-meu, Nițu.

Moïse. — Nu vreî?

Ion. — Nu.

Moïse. — Să nu te căești, bade Ioane.

Ion. — Nu 'mi purta grija, Moïsică dragă. Numără
baniî mai bine.

Moïse. — Am numărat arvuna; mai mult ce vreî?

Ion. — Ce arvună?.. Unde-o fost vorba de arvună?
Eu am nevoie acu 'ndată de bani... Numără 50 de lei
și nu mai umbla cu mâța 'n sac.

Moïse. — Ba nu pot, că n'am mai mult acu. Pes-
te-o săptămână 'ți-oîu da tot.

Ion. — O săptămână?.. când pe mine mă stringe
nevoia de gât!.. Da du-te dracului, târtane, cu baniî
tei... Na'ți gologanii; bate-ți'i în obraz... (și aruncă go-
loganii în obraz.)

Moïse. — *Ai veî!* ce vra să dică asta, mă rog? Ce
strici tocmala și să mă chîcorești!.. Da ce te socoți tu?
volintiroi.

Ion. — Ei apoi, cumetre, n'o cată Îuda cu luminaarea?

Vântură-tără. — Ba o cată de-un ceas și n'o gă-
sește, că te-o domolit nevoia, sêrmane Ioane!

Moïse. — (culegând banii de jos) Unu, trei, opt... un leu... Adică nu se putea să ne 'nțelegem cu binele?... Unu... doi... patru... opt... doi lei... Dacă era să m'aștepți o săptămână pentru bani, mare lucru ar fi fost?... Îmi plăteați dobândă și nu mai era vorba...

SCENA VI.

Ceț de'nainte, jandarmul.

Jandarmul. — (în fund) Unde 'i Ion teslaru?

Ion. — Eă... ce cați?

Jandarmul. — O vinit subprefectu...

Moïse. — Subprefectu o vinit?... Mă duc să dau jalbă că m'ai bătut în casa d-tale, ca un tēlhăroiu...

Ion. — (restindu-se la Moïse) Du-te naibii, Iudă spurcată.

Moïse. — (fugind) *Ai veț, ghevalt!*

Vēntură-țără. — Voïnicos da fricos... Fuge pe deal ca pe vale.

Ion. — (cătră jandarm) Și ce mă vrea subprefectu?

Jandarmul. — M'o trimes ca să 'ți dau de știre să 'i aduci banii ce ești datoriu giupânului Herșcu pentru lemn... ceț 1500 de lei.

Ion. — D'apoï nu s'o împlinit vadeoa.

Jandarmul. — Ba ci că s'o împlinit chîiar astădî.

Ion. — (în parte) Vai de mine!.. m'am prăpădit!.. (tare) Bine!.. mergi înainte că te-agîung.

(Jandarmul ese.)

Vēntură-țără. — Dar' asta ce-a mai fi, cumētre?

Ion. — (cu desperare) Ce să fie? pēcate!.. nenoroci-

re! prigonirea soartei! Ascultă. De unde eram om în toată mintea, cu stăricică, fără griji, fără incurcă, am agiuns de nu știu cum să fac ca să scap de rușine și de sărăcie!.. Într'un an de ȱile 'mă-am vëndut șese boi, din pricina unii petre ce 'mă-o fărămat tot, ogoare și vie. Într'o ȱi, vine prefectu aici și vestește c'are să se zidească case de închisoare prin toate satele... Ce să 'ȱi spun, cumêtre?.. Dracu să vede m'o sfătuit ca să mă însărcinez eă cu dulgheria temniȱii de la noi!.. Am făcut înscris cu prefectu... și pentru ca să pocău începe lucru îndată, am fost silit să ieă lemne de 1500 de lei pe datorie de la giupănu Herșcu. Asta 'i toată belea.

Vëndură-țéră. — De ce nu cei bani de la prefect pentru lucru ce-ăi făcut pën' acu?

Ion. — Am cerut, păcatele mele, dar' n'o vrut să'mă dee nici măcar o liȱca, subt cuvânt că, după contract, el îi datoră să 'mă plătească când oiă mântui tot lucru... Săracu de mine!.. unde să găsesc eă acu 1500 de lei?.. Îmă vine să m'arunc cu capu 'n fântău!

SCENA VII.

Ion, Vëndură-țéră, Gavril (beat)

Gavril. — N'audi, măi Ioane, giupăne Ioane...

Ion. — Ce vreă, bețivule?

Gavril. — Ce vreă, bețivule?... Vreă bani... bănișorii mei... simbrioara mea, ca s'o beă la giupănu Moșaki...

Ion. — Ce simbrerie, mă? Nu 'ți-ai priimit toată leafa?

Gavril. — Mănânci haram, Ioane, giupâne Ioane... N'am luat nici o leafă... Să n'am parte de Moïdaki de-am vădut para frântă de când te slujesc!

Ion. — Măi, da nu 'ți-am cumpărat suman, opinci, ciubote și pălărie?..

Gavril. — Le-am bcut de mult... d-ta să fii sănctos, Ioane, giupâne Ioane.

Ion. — Nu 'ți-am plătit biru?... Toate-aeste la un loc facū maī mult decăt leafa ta.

Gavril. — Eū nu știū... Leafa să 'mī dai, că nu es din casă fără bani... Am să plătesc lăutarilor la crâsmă și 'mī trebuie parale... Desnoadă'ți punga, sgârcitule.

Ion. — Măi, du-te și te culcă.

Gavril. — M'oiū culca dac'oiū vra să mă culc... că doar' nu's robu tēū să 'mī poroncești tu. Eū sūnt slobod, de capu meū... De ađi nu maī sūnt la tine argat... te las draculū pomană... Adă simbria.

Ion. — Măi, cată'ți de drum cât îi cu cinste.

Gavril. — (apucând pe Ion de pept) Dă'mī simbria, hoțule, că mă țin de tine pēn' la moarte.

Ion. — (respingēndu'l) În lături, bețivule.

Gavril. — (cădēnd pe un scaun) Valeū!.. tēlharii!..

SCENA VIII.

Cei de'nainte, jandarmul, Catrina.

Catrina. — Ce este, vaī de mine! ce este?

Jandarmul. — Unde 'sū tēlharii?

Ion. — Ea bețivu ista!.. după ce s'o îmbetat, vine de 'mî face casa de batjocură.

Gavril. — Valeu! că m'o ucis hoțu... (plânge) și vra să 'mî mănânce simbrioara mea... (furios) Dă'mî baniî, tîlharîule, că te culc la pămînt. (ridică toponul asupra lui Ion.)

Catrina. — Vai de mine!

Jandarmul. — (smuncînd toponul din mâna lui Gavril) Nu da, mă, nebunule.

Ion. — Aî fost martur, Vasile, c'o vrut ticălosu să măucidă... Ridică'l și 'l du la închisoare.

Gavril. — Eû la închisoare!.. care închisoare?.. Să 'î fac eû pocinocu, din pricina unuî procler!.. Nu mă dau odată cu capu.

Jandarmul. — (apucându'l) Nu te clinti că te toropesc, bețivule; hai la temniță.

Gavril. — La temniță!.. Eî! lasă... Ioane... că mi'î plăti tu! În loc de simbrie, închisoare! Eî! bădico... lasă, lasă... meșter îî dracu!.. (jandarmul duce pe Gavril afară.)

Ion. — Ticălosu! (cade obosit pe un scaun.)

SCENA IX.

Ion, Vîntură-țéră, Catrina, Iani.

Iani. — *Ma* țe este aiçe? Țe galazia?

Catrina. — Bețivu cel de argat s'o îmbetat...

Iani. — Trețeam pe la porta, intorcîndu-ma de la subprefecto, si am auđito strigînd: talhari, s'apoî am

vađuto un zandarmo duchind pe Gavriilo de guleri; a furato ęeva, leliđa Catrinuđa?

Catrina. — Ba nu, *kir* Iani.

Iani. — *Ohi?*.. Mi pare bine... *ma* ęe vedo? mosu Vintura-đara?

Vêntură-đeră. — Eű, grecule, ș'apoi ce?

Iani. — ęe?.. mi pare bine... Ađ prapadito proęeso?

Vêntură-đeră. — Sta'đi-ar în gât!.. 'l-am prăpădit... Mađ ai de đis ęeva?

Iani. — *Ohi*... mi pare bine... ha, ha, ha.

Vêntură-đeră. — Hađ, cumêtră, de-aici, că mẽ umflă năbădăicile când ved parpalecu ista... (ese prin stânga.)

Catrina. — Hađ sę mănânci ęeva, cumêtre.

Iani. — Te duđi, leliđa Catrinuđa?.. *ma* de ęe te duđi?

Catrina. — Apoi dă, *kir* Iani, trebuie sę'mi cat de oaspe. (ese.)

Iani. — ęe ospe? Un ghiuzo nebuno!

SCENA X.

I o n, I a n i.

Ion. — (cu durere, în parte) O mie cincđ sute de lei! unde sę 'i găsesc?

Iani. — Bre, Ione, ęe stai pe ghinduri, tristo si obosito?

Ion. — Cum n'oű fi obosit, *kir* Iani, dacă toate suđerările cadű deodată pe capu mẽu!

Iani. — Ha, știu; mi a spus subprefecto che a venito se te implinesca pentru 1,500 de lei.

Ion. — (oftând) Așa, așa!

Iani. — Sluto la Pruto! 1,500 de lei! soma mare, *simandikosa!* si puno ramasago che n'ai niçi frinta.

Ion. — N'am!.. Nu vre nime să m'agiute.

Iani. — Nime?

Ion. — Nime pe lumea asta!

Iani. — Moï Ione, ean priveste la mine.. Cum ma gasesti?.. fioroso? nemilostivo?.. spune, spune, am obrazi de satana?

Ion. — Ba nu.

Iani. — Nu sinto *hristianos?* sint paghino? spune.

Ion. — Ba știu că ești creștin.

Iani. — *Lipon*, ce ai dice daca te asi imprumuta eă cu aței 1,500 de lei?

Ion. — (sculându-se) Dumneta, *kir* Iani? Ași dice că Dumneđeă te-o trimes ca să mă scapi de sărăcie.

Iani. — Pre frumoso. Vrei 1,500 de lei batuți? (scoate punga) *Oriste*, poftim. Mai dinioare am vinduto puçintelo grio la prietin a me, la *Mustokside*, si eata-me's che vino si te azuto.

Ion. — Dumneđeă să 'ți dee îndecit binele ce 'mă faci!

Iani. — Amin!.. *ma* se façem un sinețelo; nu de alta, *ma* fiind che este viața, este si morte... ințelezi?

Ion. — Cum nu? Ai toată dreptatea. (scoate din saltarul mesei o coală de hârtie, călămări și condeă) Eaca hârtie și cerneală.

Iani. — Bine; scrie d-ta, cum oiă spune eă.

Ion. — Sânt gata, di. (scrie.)

Iani. — (dictând) „Eû zos iscalitu, ma indatoresco „a plati infaçisatoruluî cu açest sineto...”

Ion. — De ce sê nu pun mai bine numele d-tale?

Iani. — Asa e obiceiû sineturilor... Scrie: „in vade „de o luna...”

Ion. — O lună 'î prea puçin, *kir* Iani; pune douë luni.

Iani. — Doua luni?... fie si doua luni, cum doresti d-ta... Eû sinto *hristianos* si am *hristoitia*. Çe ai scriso?

Ion. — (cetind) „Mê indatoresc a plăti infăçșătoriu-luî cu acest sinet, în vade de douë luni...”

Iani. — *Aksiologo*... (dictéză) Soma de trei miî (eî)...

Ion. — Trii miî pentru 1,500?

Iani. — Ți pare multo, frațico?

Ion. — Da cum, Doamne eartă-mê!.. așa dobêndă numai jidaniî aû obraz sê ceară.

Iani. — Asa? *lipon*, fie 2,500 in loco de 3,000, che eû sinto *hristianos*.

Ion. — Creștin, creștin... (în parte) ca Moîsi.

Iani. — Ghindeste, frațico, che subprefecto a venito se te implinesca, se vinda tot, boisorii, carusoru, casu-ța... çine stie!.. Earna se apropie si ai se ramui pe drumuri cu nevasta si copilo...

Ion. — Tacî, tacî că mê oçerești... Eaca scriu. (scrie) „2,500 de lei.”

Iani. — Ai scriso? pre frumoso... (dictéză) „pentru care bani pono amaneto raçasia me din mosia Haramu.”

Ion. — Amanet moșioara mea?

Iani. — *Ma cum?.. horis amaneto?* ha, ha, ha...
Unde s'a vađuto imprumuto *horis amaneto?*

Ion. — (sculându-se) Nu mă lasă inima, nu pot.

Iani. — Nu poți?... se'ți fie de bine! Am vruto se te scapo de nacazo; ți am dato doua luni vadea pentru ca se ai vreme de mintuit lucru inchisorii si se întri in banii țe ai se iei de la Prefectura; *ma d-ta* nu vrei?... pre bine... Ți place mai bine ca se'ți bata doba la porta... Gusto *filonikie* nu are... Ma inchino cu plecațune...

Ion. — (in parte) Să 'mă vëndă lucrurile cu doba!... (tare) Nu te duce... stăi, că scriu cum îi vroi.. (serie) Eaca am scris ș'am iscălit.

Iani. — *Aferim!* Acum vedo che esti omo... Se videmo. (Țea sinetul și 'l citește) *Aparalakto!*... Poftim baniș. Aice in punga sinto 1,500 de leiș.

Ion. — Adă... Mă duc să plătesc subprefectului. (ese.)

Iani. — Merzi, merzi prosto, *budalas!* Capo de boș!.. 'L-am prinso in capcana, si peste doua luni de ȓile am se'ı vindo mosiora, s'o cumpër ear' eș... Chit pentru badea Ion, 'l-oșŭ lua argat la mine, de hatiro Catri-nuței... care mi place.

SCENA XI.

Iani, Catrina.

Catrina. — (intrând din stânga) Ioane, Ioane, vin' de mănâncă... Eaca!.. unde s'o dus?

Iani. — (cu blândețe) S'a duso la subprefecto ca se platesca datoria de 1,500 de leiș.

Catrina. — Da de unde-o găsit parale, bîetu om?

Iani. — (apropiindu-se) De unde? de la mine, de la prietinu matale, lelița Catrinuța.

Catrina. — 'L-ai agiutat d-ta, *kir* Iani? Dumne-dëu sê 'ți împlinescă toate dorințele, că mare bine ne-ai făcut!.. Dă'mi mâna s'o sêrut.

Iani. — Nu la muna, Catrinuța draga, *ma* la obrazi, daca vroesti se mi faci feriçito.

Catrina. — Fie și pe obraz; tot îs bêtână... (se apropie de Iani și 'l serută pe obraz.)

Iani. — (cuprinđendu'ï talia cu braçeale) Batrina?... *Oheske*, Catrinuța draga; esti tinara, esti nurlia, esti hazlia si te iubesc ca pe un garofalo. (voiesce s'o serute.)

Catrina. — Ce face? mē iubestî?... (voind sē scape) Da ședî binișor în colo, omule, că te-or rîde și curcanii de te-or videa.

Iani. — Lasa se rida curcania, che eũ sinto amarezato de dimiata, Catrinuța; ma sfirsesco de amori! (voiesce ear' s'o serute.)

Catrina. — Eaca nerușinatu!.. Lasă-mē ađi, că țip de rêsună satu.

Iani. — *Ohi, ohi*, Catrinuța, nu țipa... Ți daũ ce vroesti, rochița, bosmachi, zuncuța... numai se te dai în dragoste cu mine.

Catrina. — (strigând) Ioane! cumêtre!.. săriți!

(insereză.)

SCENA XII.

Iani, Catrina, Ion, Vântură-țeră.

Ion. — Ce'mi vëdură ochii?

Vântură-țeră. — Ho! parpalecule!..

Ion. — (apropiindu-se furios de Iani) Ce te-ai apucat de făcut în casa mea, grecule?

Iani. — (zimbînd mînzesc) O saga, frațico.

Ion. — Șagă cu nevestele oamenilor? (apucă pe grec de gât și 'l zgâlție) Te primesc în casa mea ca pe-un creștin...

Iani. — (spăriet) *Neski... hristianos...*

Ion. — Și tu te legi hoțeste de nevasta mea? N'ai nimică sfînt pe lume?.. ești mai rău decît un păgân!..

Iani. — *Ohi paghinos...* Bade Ione, lasa la mine...

Ion. — Te-oîu invêța eû a cerca sê necinstești nevestele oamenilor, după ce calicești bărbații.

Iani. — *Ma* ce vrei se mi faci?.. se ma uçiți? (se smuncesce și scapă din mînile lui Ion) *Panaghia mu!* (alérgă spre ușă și se întîlnesce cu Vântură-țeră, care 'i aține calea.)

Vântură-țeră. — Ho, țapule, că mai sînt și eû pe-aici.

Iani. — *Kirie eleison!* sinto prapadito! (fuge pe feréstă.)

Vântură-țeră. — Prinde 'l, cumëtre!..

Ion. — Că nu scapă el... (se aruncă asupra lui Iani.)

Iani. — (fugând înpregîturul mesei) Ionica... frațica... *na se haro!*.. (vëdënd feréstă) A! am scapato! (sarc pe feréstă.)

Vântură-țeră. — Ha, ha, ha, ha. O sărit țapu pe fereastră.

Iani. — (afară) Eî! lasa, mozicule, că țî oîu veni eû de hac.

Ion. — (alergând la feréstă) Așteaptă, covrigariule...

Iani. — (dispărând) *Fevghe satana!*

SCENA XIII.

Ion, Vântură-țeră, Catrina, Măriuca.

Măriuca. — (viind spărietă prin fund) Mamă Catrină, scapă-mă de giupineasa Rucsanda, că mă cată să mă ucidă 'n bătaie.

Catrina. — Da unde-ai lăsat pe Nițu?

Măriuca. — La dugheană... Mă rog, ascundeți-mă undeva să nu mă găscască.

Vântură-țeră. — N'ai frică, copilo, că te scapă moșu. Întră colea 'n odae, pên' a înopta bine.

(Se aude afară vocea Rucsandei, strigând: Unde-o apucat.)

Măriuca. — Vai de mine! Eat'o... (fuge în stânga.)

Vântură-țeră. — (peste pușin) O perit stahiea!

(Cortina cade.)

ACTUL II.

Teatrul reprezintă piața satului. În fund zidirea închisorii cu schelele ridicate pînă la acoperemînt. O parte din schele se perde între culisele din fund în stînga. În stînga casa lui Ion teslarul cu ușă și ferestă pe scenă; în dreapta cărcîma lui Moïse cu șopron de frunzar, și sub șopron o masă lungă cu laițe. La ridicarea cortinei câțiva țeranii stați pe laițe și beți.

SCENA I.

Țeranii, Moïse.

Țeranii. — (strigînd) Moïsi!.. giupâne Moïsi!.. Măi, tîrtane!..

Moïse. — (eșind din cărcîmă) Ce vreți voi, țeranii nebuni?

Un țeran. — Adă trii sîngepe de rachiū, degrabă.

Moïse. — Rachiū?... ear' pe datorie?

Țeranul. — D'apoi cum? doar' ne cunoști că sîntem de-aici din sat.

Moïse. — Pe datorie nu pot... La mine astăzi cu bani mîne fără bani.

Țeranul. — Ean nu te mai fasoli pentr'o sîngeapă de rachiū de cel prifăcut.

Moïse. — Prifăcut?

Țeranul. — O parte rachiū și două de apă amestecată cu vitriol. Nu te știm noi ce poamă ești? Bine te-o poriclit cine îți-o dis leuca dracului.

Moïse. — Așa?... Apoi mergeți la dracu să vă dee rachiū.

Țeranul. — Ei! dă, giupâne Moïsică, nu te mai boșumfla, c'asa glumim noi. Adă-ne ceva de bîut ca să mai prindem la putere pîn' a nu eși la culesu popușoilor.

Moïse. — Unde 'să parale?

Țeranul. — Parale, parale... ce, Doamne eartă-mă!
'Ți-omă da popușoiă drept plată.

Moïse. — Două-deci de parale dimerlia, vreți?

Țeranul. — Fie și 20 de parale, că tot tu, Țudo, ne mănâncă toată pâinea de pe câmp.

Moïse. — Eă o mănânc și voi o beți. (intră în căreimă.)

Țeranul. — Ha, ha, ha... Ne și ride lipitoarea, după ce ne sugă. Eaca și Martin pădurariu... Martine, Martine.

SCENA II.

Țeraniă, Martin (viind din fund.)

Martin. — Bine-am găsit, oameni bună.

Un țeran. — De unde vii, Martine?... din pădure?

Martin. — Vin de la bordeiă să ieă o țiră de rachiă, c'o dat Dumnedă de 'mă-o făcut nevasta astă noapte pe la cântători.

Țeranul. — Pe la cântători? De-a fi băet, bun cucoș a s'agiungă!

Martin. — Îi băițel... numai atitica și 'i frumos ca un bujor, drăguțu!.. Nu fie de diochiă.

Moïse. — (intră, aducând rachiă) Eaca rachiă... Beți și tăceți din gură că doarme balabusta.

Țeranul. — Eaca mă!.. doarme cucoana balabusta? ha, ha, ha. (chive) Mă Vasile, mă! găsit'ăi boiă, mă?

Moïse. — Tacă din gură, țeranoi nebun și obraznic, buțuf.

Țerani. — (ridând) Hep, hep.

Martin. — Gîupâne Moisi, fă bine de 'mî umple stecla asta cu rachiü, că mi'î bolnavă nevasta de facere.

Moise. — Ș'apoî ce 'mî pasă mie?

Martin. — Da'î bolnavă, gîupâne. . .

Moise. — Cine-o pus'o să facă copii?

Martin. — Dec! da balabusta d-tale cum face pe tot anu câte-un Leibă?

Moise. — Așa 'î place dumisale. Nu 'î treaba ta.

Martin. — Vorbă de clacă. Îmî dai rachiü adî?

Moise. — Aî adus parale?

Martin. — Ba, dëu, nu. De 'î găsi o para frântă în toată casa sê 'mî-o bați în frunte.

Moise. — Apoî dar catăți de drum, moî bade.

Martin. — Da 'mî moare fimeea, gîupâne.

Moise. — Moară cât a vra. Nu daü rachiü pe datorie.

Martin. — (in parte) Ce 'l-ași mai cârpi cu astă bardă! (tare) Gîupâne Moisi, 'ți-oîü tăiea la iearnă un stênjin de lemne și 'ți'l-oîü căra 'n ogradă.

Moise. — Așa?.. dar' dacă 'î muri pên' la iarnă eü sê rêmân păgubaș?

Martin. — Mare lucru o litră de rachiü?

Moise. — Prost Moldovan!.. Moî prostule, dram cu dram face litră, litră cu litră face ocă, ocă cu ocă face vadră, vadră cu vadră face balercă, balercă cu balercă face antal... Aî înțeles?

Martin. — Am înțeles că ești talpa eadului. Na su-manu din spinare zêlog și 'mî dă rachiü.

Moise. — Așa măi vii de-acasă. (îtea sumanul) Hai cu mine 'n dugheană. (trece pe lângă țeranî.)

Țeranul. — Ean veđi Țuda cum 'l-o disbrăcat pe bîetu român tocmai când s'apropie iearna! Degera-țî-ar inima cea de litfă!

Moise. — Ba ție, țeranoî nebun. (între cu Martin în cărcîmă.)

SCENA III.

Țeranîi, Vîntură-țără (eșînd din casa lui Ion), **Ion**

(pe pragul ușîi.)

Vîntură-țără. — Crede-mă pe mine, cumătre, că 's măi bêtrân, măi pățit. Nu te-apuca de lucru ađi că 'i đî de sərbătoare și 'i pecat.

Ion. — Te cred, cumătre, d'apoî ce să mă fac? Nevoia mă silește. De n'oîu mântui tot pănă 'n două luni, ca să 'mî priimesc plata de la Prefectură, cum m'oîu cfitui de datoria lui *kir* Iani? El îi în stare să 'mî vëndă moșioara.

Vîntură-țără. — Ai dreptate să te temî de cațaon; dar' tot ar fi bine socot să te lași pe ađi de lucru.

Ion. — Ba nu... o đî pentru mine 'i mult. Aștept numai să 'mî gătească Catrina de mâncat și să 'mî ascut uneltele, și merg îndată să m'apuc de șîndilit închisoarea. Să ne videm sănătoșî, cumătre. (îchide ușa.)

Vîntură-țără. — (singur pe gînduri) Nu știu ce am de astă noapte, că nu 's liniștit... O cîntat o cucuvei-

că pe casa lui Ion... și asta mă îngrijește... par' că nu 'i a bine.

Un țeran. — Moș Vântură-țară...

Vântură-țără. — Cine mă chiamă?

Țeranul. — Nu vii să cinstești cu noi un pahar de rachiū?

Vântură-țără. — Cum nu, feții mei? Vorba ceea: La voe bună, Români s'adună. (se apropie de țeran.)

Țeranul. — Da de ce n'o vinit cu d-ta și badea Ion?

Vântură-țără. — El are treabă și nu 'i dă inima să bee.

Țeranul. — Bietu om!.. de când s'o prins cu lucru temniții, ard'o focu!.. i s'o pricăjit norocu; îi tot posomorit și pare că fugе de oameni.

Vântură-țără. — A fi având și el grijile lui, sërmanu!

Țeranul. — Apoi dă, moșule, s'o cuvinit tocmai el să puie mâna la zidirea uniї temniții, în care Dumneđeu știe câți români au să pătimească?

Vântură-țără. — Că se căește și el amar, sërmanu! dar' ce să facă? îi legat.

Țeranul. — (arătând casa de închisoare) Poftim batgiocură pe satu nostru!.. Ean privește cum se uită dihania la noi... par' c'ar vra să ne 'nghită...

Vântură-țără. — Ci că 'n toate satele o să se rîdice bisuniї ca asta.

Țeranul. — Așa! ca și când țara Moldoviї ar fi o țară de tълhari și de ucigași!.. Ea! batgiocură, moșule... Poftim un pahar de rachiū, să ni se mai schimbe gândurile.

Vântură-țeră. — Mulțemim... Noroc bun! și se vă scape Dumneșeu de posesor ca *kir* Iani.

Țerani. — Amin! (beu.)

SCENA IV.

Cei de'nainte, Martin (ese din cărcimă fără suman.)

Martin. — (oțerindu-se) Valeu!.. că răcoare mi'i... Îuda spurcată!.. Nicî că s'o îndurat se 'mî lase sumanu.

Un țeran. — (dând lui Martin un pahar de rachiu) Na, măi frate Martine, trage astă dușcă ca se te 'ncăldești.

Martin. — (bënd) Mulțemescu'ți, frate. Să dee Dumneșeu să n'ai nicî odată nevoie de jîdan.

Vântură-țeră. — Nicî de *kir* Iani, Martine!

Martin. — Aud?

Vântură-țeră. — Ean vin' de-o parte să 'ți spun o vorbă.

Martin. — Eată că vin.

(Se ducū amêndoî de-o parte.)

Vântură-țeră. — (încet) Ce face Măriuca?

Martin. — Șede ascunsă în bordeiu meu de astă noapte de când ai adus-o.

Vântură-țeră. — Veđi se n'o afle cineva.

Martin. — N'ai nicî o grijă... Cine-a s'o cate pin fundu păduri?

SCENA V.

Cei de'nainte, Iani (vine din fund furios cu un biciu în mână.)

Iani. — Unde sînto moziçii? la chirçma?

Un țeran. — Vine greco, măi; am pățit-o!

Iani. — Çe façeți aice, talhari? La bauto de dimineța, si papusoi a mea ramune neculeso pe chimpoo... ha? *Kakohrononaki*, capo de boă!..

Vîntură-țeră. — (în parte) Ean auđi țapu cum batgiocorește Româniî în țara lor!

Iani. — La lucro, moziçi!.. la boeresco acu indata pana çe nu ma aprindo ca un zaratico.

Vîntură-țeră. — Dacă ađi îi sərbătoare, *kiv* Iani, și nu se lucrează.

Iani. — Çine a chirenito?

Vîntură-țeră. — Eă, Vîntură-țară.

Iani. — Dimiata? un ghiuzi? Nu vorbesco cu tine... Pornit-ați ađi la culeso, țeranoi?.. Va uçido in batae... la falanga.

Vîntură-țeră. — Pune'ti pofta 'n cuiu despre bătăe, kirjaliule că s'o ridicat bătaia.

Iani. — *Kirzali!*..

Vîntură-țeră. — S'o ridicat... Șterge-te pe bot de-acu.

Iani. — S'a ridicato bataea!.. si çe s'a puso in loco?

Vîntură-țeră. — Ha, ha, ha, mare poznaș îi!

Țeraniî. — Ha, ha, ha.

Iani. — (furiOS) Ride la obraz a mea, niste țeranoi!.. bre! *epanastasis!*.. revoluția!.. s'a burzuito prosti!

Țeraniî. — (cu hohot) Ha, ha, ha.

SCENA VI.

Cei de'nainte, Moise.

Moise. — Moî, tăceți că doarme balabusta.

Iani. — Țe balabusta? Nu veți, Moîsaki, che s'a rasvratito moziți?.. Rido de poronca a me. *Panaghia mu!* ma ducO s'aducO pistoalele si cartaganu, se ve in-vețO eû a façe ho, ho, ho, la *ipokimen* a me.

Vântură-țeră. — Mări nu vë mai potriviti, oamini bunî, că numai lauda 'i de capu lui. El îi voinic de cei care intră în doî ca 'n doîspredëce, și nu 'l scotû nici 24... Vine pe ușă furios și sare pe fereastră rușinos.

Țeraniî. — Ha, ha, ha...

Iani. — (în parte) M'a lovito la fesi.

Vântură-țeră. — Măi! dacă n'aveți cap voi nici în di de sêrbătoare sê beți cu liniște un pahar de rachiû de la jidan, hai copii la crășma lui Ion tesliariu sê bem vin creștinesc și curat.

Țeraniî. — (sculându-se) Hai, hai.

Moise. — Ce este, mă rog?.. la badea Ion?.. (voinđ sê oprêscă țeraniî) Nu se poate, mă rog. Voi sinteți datori sê beți numai de la dugheana mea.

Țeraniî. — (împingându'l) Du-te dracului, Iudă...

(Vântură-țeră ese cu țeraniî prin fund.)

SCENA VII.

Iani, Moïse.

Iani. — (turbat) Bre! mi vine *paroksismos* la crieri!

Moïse. — (furios) A! *ghiraă şvarţ*!.. Mi se sburlescă perciunii.

Iani. — Asta 'i revoluția!.. *epanastasis*!.. sfirsito lumii!

Moïse. — Blăstămatu cel de bade Ion imi smonește toți mușteriii!.. am să mă calicese din pricina lui! Nu pot mai mult să țin orînda... Cucoane *kir* Iani...

Iani. — Țe vrei si tu? — —

Moïse. — Poftim, mă rog, de'ți găsește alt orîndariu, că eu nu mai sint.

Iani. — *Skasmos*!.. Na si alta belea!.. De ce vrei se mi lasi?

Moïse. — Pentru că mofluzu cel de bade Ion imi strică neghițitoria.

Iani. — Teslaris?

Moïse. — Bade Ion, care șede cole în față cu mine.

Iani. — (intorcându-se și privind casa, ȝice în parte) Ghidi, mo-zico obraznico!.. Am zurato se me rasplatesco odata si bine...

Moïse. — Poftim, mă rog, să ne răfuim socotelile...

Iani. — (mușcându'și mustețile) Zupine Moïsi.

Moïse. — Ha?

Iani. — Ion teslaris e dusman a me si a dimitali!

Moïse. — Dușman de moarte.

Iani. — El ti calițești pe dimițata, si pe mine a vruto se mi ripescă ȝilele.

Moïse. — Ce spuî, mă rog?

Iani. — El are ghindo reü pentru noi doi.

Moïse. — (cu spaîmă) *Vuäs?* Ce?

Iani. — (apucând de mână pe Moïse) *Lipon* e mai așteptăm?

Moïse. — (buîmăcit) Ha?

Iani. — Dechit se perimo noi, mai bine el... Nu 'i asa?

Moïse. — (fără a înțelege) Așa, așa...

Iani. — Vra se ica ne-am înțeleso?

Moïse. — Cum?

Iani. — Tai!.. ine vine?

SCENA VIII.

Iani, Moïse, Gavril (legat), jandarmul.

Gavril. — Unde mă mai duci acu? Nu 'i destul că m'ați ținutü închis toată noaptea?

Jandarmul. — Te duc, după poroncă, să 'ți găsească un *kezeș*.

Gavril. — Un *kezeș?* ca pentru cei din Ocnă?.. Nu merg.

Jandarmul. — (înpingându'l) Fă 'nainte și nu mai lungi vorba.

Gavril. — (furios) Și toate-aeste pentru ticălosu cel de Ion teslariu!.. (în parte) Helbet!

Iani. — (în parte) Ion teslariu!.. Si el e dusman lui Ion teslariu?.. *aksiologo!* (tare) Zandarmi.

Jandarmul. — Ce poroncești?

Iani. — *Ma unde 'l duçi pe bïetu Gavrilasi?*

Jandarmul. — Cat un român care se dee *kezeşie* pentru dînsu.

Iani. — *Kezeşie* eũ daũ, che il cunosco; e omo bun, harnico si cu frica lui Dimïedeo.

Jandarmul. — Dacă 'ï aşa, il las pe *kezeşia* d-tale.
(deslégă braçeale lui Gavril.)

Iani. — Lasa, lasa.

Jandarmul. — (lui Gavril) Mergï sãnëtos, şi de-acu fiĩ cu minte.

Iani. — Zandarmi...

Jandarmul. — Aud.

Iani. — Subprefecto tot aiçe 'ï?

Jandarmul. — Aicĩ.

Iani. — Se spuĩ la dimïalui c'am se me zaluesco de țerani che s'a burzuluito.

Jandarmul. — Bine. (ese.)

SCENA IX.

Moïse, Iani, Gavril.

Iani. — (în parte) Este o vorba prosta: Che la bețivo si draco ese cu oca inainte. (arătând pe Gavril) Am gasito chipo se me rasbuno de bade Ion... (lui Gavril) Gavrilaso... *ma* çe aĩ pațito, draga me?

Gavril. — Ce se pățesc, cucoane?.. M'o închis hoțu cel de teslariũ.

Iani. — Te-a închiso el!.. pe dimïata? *More*, cum se pote? Si pentru çe, *kaimene?*

Gavril. — Pentru că 'i-am cerut simbria mea.

Iani. — *Lipon*, in loco se 'ți dee dreptu dimitale, te-a puso la duba? Bre! țe *katergaria!* Auđi, zupine Moısaki, 'i-a muncato simbria de haram. *Ma* el nu 'i omo, 'i lupo... Țe ȡiȡi, zupine Moısaki?... Nu 'i asa?

Moıse. — (rėsărind) Ha?

Iani. — Teslaris e lupo nu 'i omo paminteano.

Moıse. — (pe gânduri) Dar, dar, lup pămintean.

Iani. — (căinând pe Gavril) Sermano bïeto Gavrilasi!.. N'ai muncato nicï bauto nimic de 'eri dimineta?

Gavril. — (oftând) Nu, nu, pëcatele mele!

Iani. — Moısaki, ai auđito che n'a bauto nimica crestinu? Ada degraba zumatate de oca de rachio... Eũ platesco.

Gavril. — Dumneta?... *Bogdaprosti.*

Moıse. — (cu distracție) Adă parale.

Iani. — Țe ȡiȡi?

Moıse. — Ba nu, nu... te-oïũ scădea la căștiũ... O ocă și giumătate?

Iani. — *Ohi*, zumatate numai acu de o data, si daca a mai trebui, omũ mai ȡere.

(Moıse intră in cărcimă.)

Gavril. — (așeđându-se in capëtul mesei despre public) Așa stăpân s'e 'mï fi dat Dumneđeũ, ear' nu ca Ion, lovi'-ar trăsniu!

Iani. — (in parte) *More* Iani, se te vedo; acu trebuie mestesugo si *iskuzarliki.*

(Moıse aduce rachiul.)

Moıse. — Ține, bade Gavriile, bea sãnëtos.

Iani. — Be, be Gavrilasi, se mai uîți necazu țe 'l-ai traso de la teslaris.

Gavril. — (bënd) Să 'l uît?... ba cât oiă trăi nu 'l-oiă uita!

Iani. — *Aferim!* asa mi plăce omo... cu inima, nu *budalas* fara *filotimia*, care maninca batzocora, maninca batae si taçe. (turnând lui Gavril) Nu 'i asa, Moısaki?

Moıse. — Bade Gavril îi voınicos.

Gavril. — (bënd) Lasă! 'i-oiă arăta eă cine sânt! Pentru că 's sărac, un biet om din lume, fără căpătēiă... se 'și bată gioc de mine un mișel ca Ion?... Da ce 'i el?

Iani. — (turnând ear') Asta zițem si noi, țe 'i el?... boıeri nu 'i... Un ticaloso mofluzo care maninca simbrile oamenilor.

Gavril. — Că n'a duce-o 'n raıă, n'ai frică.

Iani. — Țe raıă?... *ma* el este bun de trimis in eado.

Gavril. — (ametiindu-se) În ead... da! acolo a să meargă... și asta nu târđiă.

Iani. — (in parte) Se ameteste! minunato!

Moıse. — (in parte) În ead?... *ai ve!* (se oțeresce.)

Iani. — *Ma* spune-mi, Gavrilaki, chita leafa aveaı la teslaris?

Gavril. — 60 de lei pe an ș'o păreche de opincı.

Iani. — Numai atita, un flecheo ca dimiata?... auđi, Moısaki?

Moıse. — Pentru nimic.

Iani. — *Ma* asta 'i o talharia de țelegogonate! Un voınico ca dimiata plateste o mia de lei pe ano... nu 'i asa, Moısaki?

Moïse. — Nu 'i mult nici două mi, di: deŭ!

Iani. — Niŭi trii mi.

Gavril. — Trii mi; da unde se 'i găsesc?

Iani. — Unde? la muna dimitale.

Gavril. — (căutându'si mâna) Mâna 'i goală.

Iani. — *Neski*, ma lucru de la dinsa faŭe o suta de galbin.

Gavril. — Face dar, că eŭ am lucrat mai toată dulgheria temniŭii și Ion o luat plata.

Iani. — Veđi, Gavrilaki, sermane?.. tot Ion!.. D-ta te ostenesti, asuđi, lucrezi de dimineța pana in sera si badea Ion inghite paraluția.

Gavril. — (aprinđându-se) Asta dreptate 'i?

Iani. — (la urechea lui Gavril) Veđi che din pričina lui nu pođi trai?

Gavril. — Din pricina tълhariului celuia.

Iani. — Che daca n'ar fi Ion, dimiata, Gavriluța, ai ramunea singur stoler aiŭe in sato, si atunci dimiata ai avea tot lucru, si a satenilor si a stapunirii, si ai castiga paraluți multe... Nu 'i asa, Moısaki?

Moïse. — (oŭerindu-se) Așa cred și eŭ.

Gavril. — (frecându'si ochii) Bine diŭi, cucoane *kir* Iani. Orı el, orı eŭ!.. amendoı nu putem fi la un loc...

Iani. — Doua sabie la un teca nu incape...

Gavril. — (răpit de patimă) Dar!.. cu chipu ista imi rėsibun și 'mi rēmăne tot lucru din sat... Haı...

Moïse. — Unde, mă rog?

Gavril. — (amețit și încruntat) Mă duc să desprind că-

teva schindurii de sus de pe șchele... și când s'a sui el la lucru ș'a pune picioru...

Moise. — (spăriet) A cădea ș'a muri?... *Ai ve!*... Nu face...

Iani. — (încet) Tați, Moisaki, che astfel castiga orinda dimitale.

Moise. — (cădând pe laiță) *Mein Gott! mein Gott!*

Gavril. — (clătănându-se pe picioare) Par' că 'mă esă foc din ochi... Ha, ha, bade Ioane, mă 'nchiđi pe mine în temniță?... temnița a să 'ți mănânce capu... (se îndreptă spre închisoare, se suie rapide pe șchele și intră în culise.)

Iani. — *Aferim!*... treaba merze de minune. (iși frecă că mânilor cu mulțemire.)

Moise. — (tremurând) *Mein Gott! mein Gott!*... dacă s'a afla, am murit!

Iani. — *Ma* nu te teme, Moisaki. Nu veđi che Gavrilu e bat? Acu face pozna si chindo s'a trezi, a uita-to... Țe vedo? teslaris?

SCENA X.

Iani, Moise (sub șopron), **Ion, Catrina** (eșind din casa lor.)

Ion. — Geaba te măi rogi, Catrino... trebuie să mă duc la lucru numai decât, ca să nu 'mă perd diua.

Catrina. — Ascultă-mă și pe mine, bărbate; lasă-te pe mâni, că nu știu ce 'mă vestește inima a rău.

Ion. — Da nu fi copilă, Catrino, că doar' nu merg peste lume; mă duc cole lângă casă.

Catrina. — Bărbate... te rog... nu te duce, că eaca... îmi spune sufletu să nu te las.

Ion. — Ei! apoi mă superi. Du-te 'n casă și 'ți că-tă de gospodărie.

Catrina. — Bine, bărbate; fă cum îi vrea. (își șterge ochii.)

nu? **Ion.** — Adică, dacă 'i parte femeescă, tot copil... (se apropie de Catrina) Vin' să te sêrut, Catrino, că astfelîu 'mî-a fi diua cu noroc.

(Catrina îl înbrăcișeză plângend.)

Moïse. — Vedî, vedî, cucoane *kir* Iani?

Iani. — Vedo, si me temo che 'l-a gasi pe Gavriilo stricând schelea.

Ion. — Hai, întoarce-te de-acu 'n casă, Catrino, ș'a-lungă cele gândurî posomorite. (se îndreptă spre schele. — Catrina intră în casă.)

Moïse. — Eaca... se duce la moarte... Nu pot să 'l las. (voïesce să strige pe Ion; Iani îi astupă gura.)

Iani. — Nu face pozna, Îuda. (îl împinge în cărcimă.)

SCENA XI.

Iani, Moïse, Ion, Vêntură-țeră, Nițu, Martin, țerani, jandarmul (vinu din drépta.)

Țerani. — Ne cheamă subprefectu?... pentru ce?

Jandarmul. — Adunați-vă cole în piață că vine și el îndată.

Ion. — (cătră Nițu) Da de unde vinu oaminiî, Nițule?

Nițu. — De la noi, tătucă. O vinit jandarmu să 'i cheme aici din partea subprefectului.

Ion. — Oare ce să fie?

Vântură-țără. — A fi giudecata cu grecu care cere să rupă oaminiî popușoiî fără pănuși, ca să rămăe pănușile pe strujeni...

Iani. — *Ama* cum, muzicule?... să mi faci risipa de panusi?

SCENA XII.

Ceî de'nainte, subprefectul.

Teraniî. — Eaca și subprefectu. (iși scotă pălăriile.)

Subprefectul. — Oamenî bunî! v'am adunat pentru ca să vă fac cunoscut că în sat la Măcieni o murit un om vėduvoî, anume Toader Sălceanu, la care s'o găsit stare, o rădēșie cu livadă, dēce boî, 50 de oi și 300 de galbinî îngropați sub vatră. 'L-ați cunoscută d-voastră, oamenî bunî?

Vântură-țără. — Eă 'l-am cunoscut; era om de omenie și gospodar bun.

Subprefectul. — El o lăsat cu limbă de moarte toată averea lui unei fete care s'o perdut din sat de la Măcieni, la vrista de 5 ani, și pe care el n'o mai putut-o găsi pěn' ce-o murit. Acea copilă trebuie să fie acum de vr'o 15 ani, cu ochii albastri, cu pėru castaniū, și se numește Măriuca... Nu cumva ați vėdută-o undeva, oamenî bunî?

Iani. — [în parte] Mariuca bogata!

Nițu. — Măriuca?.. Ba este o fată întocmai care slujește în casă la *kir* Iani, posesorul.

Subprefectul. — [cătră Iani] Așa'î, *kir* Iani?

Iani. — A fosto, *ma* a fuzito asta nopte...

Nițu. — O fugit!

Ion. — [încet lui Nițu] N'ăi grijă, băete, că 'î în loc sigur.

Nițu. — Unde, tată?

Ion. — Tacî.

[În timpul acestei scene, Gavril se coboară pe schelea de din dos, ce este ascunsă în culise, se furișează pe după țeranî și se apropie de Iani.]

Gavril. — [încet lui Iani] Gata... am desprins schîndurile...

Iani. — Bine...

Subprefectul. — Și nu știi, *kir* Iani, pentru ce-o fugit Măriuca din casa d-tale?

Iani. — Nu știu, che eû nu pazesco fetele.

Vântură-țără. — Ba sê 'ți spun eû de ce; pentru că biata copilă era gazda bățăilor, pentru că slujea degeaba, pentru că n'avea nici măcar o rochiță de îmbrăcat, și pentru că murea de foame în casa d-sale...

Iani. — Mințunî.

Vântură-țără. — Așa este, cumëtre Ioane?

Ion. — Așa; o știe tot satu.

Iani. — Mințunî, blastamaților.

Subprefectul. — Eî! destul, nu batgiocori oameniî. Bade Ioane, am primit poroncă de la prefectură ca sê te înlesnesc cu vr'o două miî de lei. Sê viî mânî la subprefectură.

Ion. — Slavă Domnului c'am scăpat de grec!

Iani. — (*furios*) *Skasmos!*

Subprefectul. — Dar' când mântuî lucru, bade Ioane?

Ion. — Cât mai degrabă, domnule subprefect... Ah! 'mî-o mai crescut inima!.. Oîñ sê lucrez ñi și noapte; ș'așa mē și suiū pe șchele acu 'ndată.

Subprefectul. — Da nu 'i cea grabă... Lasă, că ađi îi sêrbătoare.

Ion. — Ba nu; Stăpânirea 'mî plătește; trebuie sê lucrez. (*se îndreptă spre șchele.*)

Iani. — (*în parte*) Merzî, merzî.

Ion. — (*suindu-se pe șchele*) Cumătre.

Vêntură-țéră. — Aud.

Ion. — (*rițând*) Își pusese ochiū grecu pe rădêșia mea... spune'i sê se spele pe dinți.

Teraniî. — Ha, ha, ha...

Iani. — (*în parte*) *Pola kala*, bine... Omū videa noi acus çine a ride.

Ion. — (*sosesce în capêtul șchelei*) Nițule.

Nițu. — Aud, tată.

Ion. — Du-te de sêrută pe măta, ș'o roagă sê 'ți spuie unde se găsește căprioara. (*Nițu alêrgă în casă.*)

Iani. — (*în parte*) Capriora?

Ion. — (*începe a păși pe partea șchelei ascunsă în culise și cântă:*)

Frunđă verde de dudăū

Scăpat'am de ceasul rēū.

(Se aude de o dată o mare prăbușire de lemne între culise și vocea lui Ion strigând: Valeū! m'am ucis!..)

Toți. — (*spăimântați*) S'o prăbușit șchelea!.. (*alêrgă în culise.*)

Iani. — (în parte) *Natos!*.. a facuto tumba.

Gavril. — (cu mulțemire) *A!*.. 'mă-am răsrunat! (bea rachiu cu lăcomie.)

SCENA XIII.

Cei de'nainte, Moise.

Moise. — (galben și spăriet ese din cărcimă) Ce este?

Iani. — S'a prabusit'o schelea.

Moise. — *Mein Gott!*.. ș'o murit?

Iani. — Asa credo...

Moise. — *Veî, veî, veî, veî!* (tremură.)

(Se audă în culise cuvintele: O murit, sërmanu!)

SCENA XIV.

Cei de'nainte, Ion (adus pe braçe de cătră țeranî),
Catrina, Nițu.

Țeranîi. — Sërmanu Ion!.. sërmanu om!.. Ce păcat!

Vêntură-țéră. — Sê 'l ducem acasă că poate-a scăpa... (se îndreptă spre ușa casei lui Ion.)

Catrina. — (eșind) Ce este?... Bărbatu-meu!..

(Oamenii așeață pe Ion lângă prag. Catrina și Nițu îngenunche lângă el.)

Catrina. — (cu desperare) Bărbatu-meu!.. o murit! nu se poate una ca asta... Ioane... Ioane... deschide'ți ochii; grăește, că 'nebunesc.

Nițu. — Tată, tată!

Catrina. — Bine 'mă spunea inima... (plângând) Ioane, nu muri... Fie'ți milă de mine... Ioane...

Ion. — (deșteptându-se) Cine mă cheamă?..

Toți. — Trăește, trăește!..

Ion. — Ce-am pățit?.. Se învârtește lumea cu mine... Unde 's?

Catrina. — Lângă nevasta ta, Ioane. Uită-te la mine; nu mă cunoști?

Ion. — Catrina... Nițu... Cumătru... Valeu!.. nu mă lăsați! mor!.. mor!.. (cade mort.)

Catrina. — (tresare drept în picioare cu ochii rățeciți) Mort!.. O murit! Ah! (leșină în brațele lui Nițu.)

(În toată scena acésta, Iani se uită cu ochii țintiți la Ion, lăsând a se ceti mulțemirea pe fața lui. Gavril bat tresare și rămâne încrămenit când aude pe Catrina dicând: *O murit!* ear' Moise tremurând și bătându-se cu pumnul în pept se furișează pe lângă păretele cărcimeii și se aruncă spăriet în intru.)

(Cortina cade.)

ACTUL III.

Teatrul reprezintă o pădure; în fund o cărare ce sue la deal; în dreapta altă cărare pîntre copaci; în stînga bordeiul lui Martin pădura-
rul, și pe planul I-iu se află o rădăcină de arbore.

SCENA I.

Gavril. — [cu haîne rupte și cu o pălărie pe ochi, vine pe că-
rarea din fund.] Valeu!.. valeu!.. de-abia mă țină picîoa-
rele!.. N'am mîncat nici o fărămică de două ȕile...
[își scoate traista și se pune pe rădăcină] Să mă mai odihnesc
puçin... Valeu! [privesce înpregîturul lui] Eaca pădurea de pe
moșia Haramu... Eaca bordeiu lui Martin pădurariu!..
M'ași duce să cer o bucată de mămăligă... dar' mă tem.
De cînd, acu șese luni, o cădută de pe șchele bîetu Ion
teslariu... mă spariu și de umbra mea... Par' că 'l tot
vêd pe Ion după mine... [oçerindu-se își face cruce] Doamne!
Doamne! fă'ți milă de mine și mă eartă... [se scoală] Așa'î
păcatu cînd se leagă de om!.. M'am potrivit grecului
și jidanului, ș'am făcut moarte de om!.. Bată'î urgia
lui Dumneȕeu! cum m'o împinsu în prăpastie, ș'apoî, pen-
tru ca să se disfacă de mine, 'mî-o spus că subprefectu
ar fi avênd prepusurî asupra mea... Am fugit, după sfatu
lor, diparte de sat, tocmai la Galați, pentru ca să mi
se peardă urma. Iani și Moisi imî daseră făȕăduinȕă că
'mî-or trimete acolo banî de cheltueală ca să trec Du-
nărea... Așa!.. lor le-o fost să mă vadă dus de lângă
ei, și m'o lăsată muritoriu de foame pên'acu... Hoșii
dracului!.. dar' 'i-oîu pune eu la cale!.. M'am întors

inadins de la Galați pentru ca să le vîr în suflet o groază de care-or pomeni ei multă vreme... Ce s'aude? [se ascunde după arbori.]

SCENA II.

Gavril, Măriuca.

Măriuca [cântând:]

Cine-a Țice Nițu vine
Da'î-ași tot ce am pe mine;
Cine-a Țice c'a venit
Da'î-ași ce n'am juruit.

[Întră pe Țirarea din drépta, aducénd un paner cu provisiî.]

Băta mana Catrina!.. 'î-am dus de mâncat și n'o vrut să Țee nimic în gură; șede sêrmana în ȇintirim și se bocește la morméntu bărbatu-séu!

Gavril. — [în parte] Ce vèd?... Măriuca!.. oare nu s'ar îndura să 'mî dee ceva de mâncat?

Măriuca. — [în parte] Aȇi sîntu șese lunî de când o murit badea Ion!

Gavril. — [apropiindu-se] Copilă, dragă copilă...

Măriuca. — [tresărinȇ] Ce 'î?

Gavril. — [cu voce slabȇ] Fă'ȇi milă și pomană de 'mî aruncă o bucată de mălaiu, că 's un bîet sȇrac și n'am pus nimicȇ la inimă de douȇ ȇile.

Măriuca. — Sêrmanu bîetu om!.. [dȇndu'î panerul] Na, bade; eaca mălaiu, și ouȇ, ș'o bucată de carne, ș'o stecȇlă de vin; ȇe tot.

Gavril. — Tot! imȇ daȇ tot? [ȇea provisiile cu lȇcomie și

le pune în traistă] Bogdaproste, bogdaproste! Dumnezeu s'îi umple câmpiile cu roadă și calea cu flori.

Măriuca. — Și d-tale, bade.

Gavril. — Și mie!.. O! de te-ar auzi Cel de sus; dar' nu se poate, săracu de mine! [în parte] Nu vrea Ion. [tare] Rămâi sănătoasă, copilă. [ese prin dreapta, în parte] Merg să m'ascund în pădure.

Măriuca. — [cu milă] Bietu om! Cine știe ce păcat 'l-o fi agiuns de-o rămas cerșitoriu! [stă pe gânduri.]

SCENA III.

Măriuca, Nițu [arătându-se la colțul bordeuului.]

Nițu. — Măriuco?

Măriuca. — [întorcându-se veselă] Nița!.. Cât te-am așteptat! De ce n'ai venit să mă vezi tocmă de-alaltaieri?

Nițu. — [trist] N'am putut, Măriuco.

Măriuca. — N'ai putut?.. da înainte cum puteai să vii de trii patru ori pe zi? Nu știi tu că afară de tine n'am pe nime 'n lume?

Nițu. — [cu dragoste] Dragă Măriucă!.. de știu ceva, știu atâta că 'mî-ași da vieața pentru tine, că m'ași prinde să 'ți fiu rob.

Măriuca. — [zimbînd] Rob?.. Ean spune, Nițule... dacă 'mî-ași fi bărbat tot astfelu ai gândi?

Nițu. — Eă? bărbata tēu, Măriuco? [cade pe gânduri.]

Măriuca. — [observîndu'l] Da ce ai, Nițule? Par' că nu ești în apele tale... Ai ceva și te tăinuiești de mine.

Nițu. — [după o scurtă tăcere] Ei!.. s'îi vorbesc drept,

Măriuco. Nu pot să mă mai căsătoresc cu tine... Asta mă omoară!

Măriuca. — [îngrijită] Nu?.. și de ce? Ce 'ți-am greșit?

Nițu. — Pentru că... tu ești bogată și eu sunt sărac... *Kir* Iani ne-o calicit de ne-o lăsat pe mama și pe mine lipiți pământului. În ziua când o murit tata, subprefectu o luat tot din casă; căci tata avea datorii, și astădî se vinde la subprefectură toată starea noastră... Are se 'ncapă biata moșioara noastră pe mâna posesorului, și noi o s'agîngem pe la ușile oamenilor!.. Giudecă tu singură, Măriuco, dacă 'mî mai este ertat a hrăni visurî de căsătorie... A dice lumea că m'am uitat la banii tîi pentru ca să 'mî cîrlesc sărăciea.

Măriuca. — Asta te muncește, Nițule?.. Apoi, fiî liniștit; averea voastră n'a întra niciodată în ghiarêle lui *kir* Iani.

Nițu. — Cum?

Măriuca. — Îi videa... Așteaptă să vie moș Vîntură-țară.

Nițu. — Spune'mî-o tu, Măriucă; că de este s'îmî vie vr'o veselie 'n lume, să 'mî vie 'ncalte de la tine.

Măriuca. — De 'î așa, ascultă: Am rugat pe moș Vîntură-țară ca s'îmî scoată el din giudecătorie averea rămasă de la bîetu tată-meu, și să s'ație la mezat pentru ca să cumpere pe numele meu moșioara voastră.

Nițu. — [cu veselie] A! slavă Domnului c'am scăpat de-o grijă!.. Când gîndeam c'o să șadă Iani în casa noastră... turbam de supărare... În calte 'î șidea tu, Măriuco, și 'î gîndi câte-odată la noi.

Măriuca. — Ba omă şidea cu toţii împreună, cu mama Catrina, cu moş Vântură-ţară şi cu tine, Niţule, ş'omă pitrece dila fericite.

Niţu. — [cu dragoste stringënd la pept pe Măriuca] Draga mea Măriucă!

SCENA IV.

Niţu, Măriuca, Vântură-ţără [se ivesce pe cărarea din fund.]

Vântură-ţără. — [în parte] Hulubaşii moşului! [stërnută tare] Nòroc!

Măriuca. — [depărtându-se iute de Niţu] A!

Niţu. — Eaca moş Vântură-ţără.

Măriuca. — [veselă] Moş Vântură-ţără?

Vântură-ţără. — Eă, dragii mei. [coborindu-se în scenă.] Am vinit de la târg numai într'o fugă ca să vă dau veste bună.

Măriuca. — [apucând pe Vântură-ţără de braç] Spune, spune degrabă, moşule.

Niţu. — [de ceea parte] Ce veste?

Măriuca. — [răpide] S'o sfërşit mezatu?

Niţu. — [asemene] Grăeşte.

Măriuca. — Aă cumpërat moşioara lui badea Ion?

Niţu. — Aă vinit de hac lui *kir* Iani?

Vântură-ţără. — Încet, încet, nu mă grămădiţi că v'oău da la toţi. Vai de mine, că iuţi copii!

Măriuca. — Da răspunde aă, moşule, şi nu ne mai chinui.

Vântură-țeră. — Apoi dați'mi vreme să grăesc.

Măriuca. — Eaca tăcem.

Vântură-țeră. — Chitic?

Măriuca. — Chiticel.

Vântură-țeră. — Gâciți ce-am făcut la giudecătorie?

Măriuca. — Te-ai luptat la mezat cu grecu?

Vântură-țeră. — M'am luptat virtos.

Nițu. — Și 'l-ai biruit?

Vântură-țeră. — 'L-am!.. 'Î-am suflat moșioara pe sub nas. Ha, ha, ha! Să fi vădut ciudă la el... Par' că era un țap străchiet. Tot așa bodogănea în limba lui: *Skasmos diavole!.. kakohrononaki pusti...* Ha, ha, ha, mult oïu mai ride! Vroea, parpalecu, se se facă numai decât cu moșioară, fie cât de mică, numai se prindă rădăcină 'n țară... Dar' las' că mi 'l-am frecat eū de gălci.

Nițu. — Care vra se dică, de-acum rădășia și casa sîntū a Mărioarei?

Vântură-țeră. — A ei... Eaca adeverința de baniș ce-am depus în giudecătorie.

Măriuca. — (sărind de bucurie) I!.. bine 'mi pare, bine 'mi pare!.. Vin' se te sêrut, moșule. (îl sêrută.)

Vântură-țeră. — Sêrută, draga moșului, doar' oïu mai întineri.

Măriuca. — Mă duc să daū de știre mamei Catrinei, ca se se mute ear' în casa d-sale. (voiesce s'alerge în drépta.)

Vântură-țeră. — (oprind'o) Stăi pe loc că eat'o, vine singură aici.

SCENA V.

Ceî de'nainte, Martin, Catrina (înbrăcată în negru plânsă și obosită, aduce un braț de vreascuți.)

Martin. — (aducând o sarcină de lemne) Da adă 'n coaci la mine aiste vreascuți, lele Catrino, că de-abia umbli de slabă ce ești.

Catrina. — Ba nu, bade Martine, lasă-mă să fac și eu măcar atâta treabă în bordeiu d-tale, unde mă găzduiești de când o murit bietu bărbatu meu... Dumne-dău să'l erte!.. (plânge.)

Vântură-țeră. — (cu jale) Sărmana femeie! tot îl plânge și noapte.

Măriuca. — (alergând la Catrina) Mamă, mamă Catrino.

Catrina. — (ștergându'și ochii) Tu ești, Măriucă?

Măriuca. — Ce 'mî-ai da să'ți spun o veste bună?

Catrina. — (zimbînd cu durere) Veste bună?... mie?

Măriuca. — Dar, mămucă; ce mi'i da?

Catrina. — Ce 'ți pot da, Măriucă dragă, că nu mai am nimică.

Măriuca. — (ascunzându'și obrazul în sinul Catrinei) Mi 'l-îi da pe Nițu de bărbat?

Catrina. — Pe Nițu?... (sărutând pe Măriuca) apoi nu 'i a tătă?

Măriuca. — Audî, Nițule?... De-acu n'ai încotro șovăi... Eaca vîștea, mamă Catrină: Am rugat pe moș Vîntură-țară să împedice pe *kir* Iani de a se face stăpân pe moșia d-voastră.

Catrina. — (cu bucurie) Și cum asta, fata mea?

Măriuca. — Am cumpărat'o eă pentru ca să trăim împreună în casa d-tale. Bine-am făcut?

Catrina. — (cu îndușoare stringënd pe Măriuca la sin) În casa mea?.. să mor în căsuța unde m'am măritat!.. unde-am trăit cu bïetu Ion! (ștergëndu'și ochii) Ah! nu mai nădējdueam o asēmīne fericire. Vină, vin' cole pe inima mea, dragă Măriucă, că de mult n'o bătut ca acu de bucurie.

Vëntură-țără. — (ștergëndu'și ochii și suflându'și nasul) Na!.. eaca că 'ncepe-a bura și la mine.

Măriuca. — (coborīnd ochii) Mamă Catrino... să meargă moș Vëntură-țără ca să scoată un peciu pe numele lui Nițu și pe-al meu?

Vëntură-țără. — Mă duc numai într'o fugă la tropopu. Încalie eapa lui Martin și să te duci duluță...

Catrina. — Fă cum îi ști, cumëtre, ca să fie copiii fericiți.

Măriuca. — (īncet lui Nițu, ridënd) Mai dicit de-acu, uritule, că nu te poți însura cu mine?

Nițu. — Nu mai dicit nimică, Măriucă, că 's fericit. (o serută pe frunte.)

Măriuca. — Dacă 'i așa, știī una? Aleargă 'n sat de cheamă locuitorii la dugheană și desfundă un poloboc în sănătatea noastră.

Nițu. — Mă duc ca vëntu.

Măriuca. — Ba mai īncetīșor, mă rog, ca să te pot întovărăși măcar pēnă la poeana din pădure.

Nițu. — Haide.

Măriuca. — Mamă Catrină... mamă soacră...

Catrina. — (ridënd) Aud, noră dragă.

Măriuca. — (serutând pe Catrina) Mergî de te odihnește 'n bordei, că eă mă 'ntore acuș... Și d-ta, moșule, fă-te săgeată și te du țintă la potropop. (ese veselă prin drepta, alergând cu Nițu.)

Vântură-țeră. — M'am dus...

SCENA VI.

Vântură-țeră, Catrina, Iani.

Iani. — (în capătul cărării din deal, vorbește în culise) Moș, Gheorgi, merzi cu caruța si me astepta în vale, la pod. Merzi tot înceto se nu mi striți careta.

Catrina. — Vine grecu pe-aici... Fug să nu 'l ved în ochi.

Vântură-țeră. — Întră 'n casă, că eă am două vorbe cu el. (Catrina intră în bordei.)

Iani. — (privind între culise) Moș, Gheorghii, pune chedica la caruța che mi desali telegari.

Vântură-țeră. — Auđi, telegari? două mârtoage de pripas.

(Începe a însera. Cerul se acopere încet cu nori.)

SCENA VII.

Vântură-țeră, Iani.

Iani. — (coborîndu-se iute se împedcă de o rădăcină) *Karnaksi!*.. era se cado.

Vântură-țeră. — Ține-te bine să nu dai rēu.

Iani. — Țe?.. ear' ghiuzi ațesta?.. Îl intilnesco peste tot loco.

Vântură-țeră. — Âncă n'ai scăpat, grecule. Ai să dai cu ochii de mine pênă și lângă căldarea cea cu smoală clocotită, unde-o să te fearbă draciî pe ceea lume.

Iani. — Draçiî cu caldare de smola?.. Pusche la limba ta!

Vântură-țeră. — Așa, nelegiuitule!.. Și când îi giuca tananaoa în căldare, am să te 'ntreb: ce-ai făcut cu rădășia mea?

Iani. — Țe tanana? Țe rađasia?

Vântură-țeră. — Rădășia mea care 'mî-ai mâncat-o de haram cu cărți minciunoase, cu plastografii. Te faci că uîți?

Iani. — Plastografia!.. Moî, țeranoî, stiî tu cu ține vorbestî?

Vântură-țeră. — Cu cine?.. cu un venetic pripășit în țara Moldoviî; cu un cațaon alungat din țara lui, și care își batgiocorește numele de grec prin fapte mirsave, prin coțcării de cafene și prigoniri de săraci.

Iani. — Ei, taçi, *more*, che me amețestî cu prostiile dimitale.

Vântură-țeră. — Ba n'oiu tăcea, că eu am cunoscut greci detreabă care 'și cinstea neamu și murea pentru țara lor; am cunoscut pe căpitaniî Costea și Farmaki din eterie cu tovarșii lor... Aceia era oamini, era greci cu inimă; ear' nu ca tine, care știî numai să sugî sângele românului.

Iani. — [furiôs] Țe ai đis che sugo?

Vântură-țără. — Sânge!.. Tu nu ești om; te tragi din neamu lipitorilor.

Iani. — Aî 'nebunito!.. Moî prostole, moî capo de bovo, eû mi chema Avdela; *ma* nu sinto *avdela*. Stii greceste?

Vântură-țără. — Ba nu.

Iani. — [intorcându'i dosul] *Lipon*, du-te la *diavolo*.

Vântură-țără. — Dar' știu sê 'ți spun românește, că am sê mē leg de capu tēu ca boala de om sănētos. Am sê te fac sê fugi de mine ca de tēmie.

Iani. — *Ma* eû draco sinto, se fugo de tamue? [făcându'și cruce] *Kirie eleison!*

Vântură-țără. — Geaba 'ți faci tu cruce, că nū se prinde de tine.

Iani. — [se întoarce cu mânie și se apropie pe Vântură-țără] *More!* ce vreî tu cu mine, *telos panton?*

Vântură-țără. — Vreū sê te fac sê turbezi.

Iani. — *Skasmos* la tine, *budalas* mozico! Nū pot se me resuflo de tine; nu pot se mi fac negustoriile din pričina ta. Aî burzuluito țerani de la sat a me; aî oprito pe locuitorî se mi aduca *peskesi*; aî dato de stire la subprefecto che se găsea cai de pripaso la mine; aî facuto o mulțime de *katergarix*, si insfirsito mi aî luato din palma mosiora lui Ion teslaris... Asa este?

Vântură-țără. — Așa.

Iani. — Si ce aî folosito cu asta?.. Aî facuto vre un bine la veduva lui Ion teslaris, la Catrina?.. niçî de cum, che averea a trecuto la muna straina, la Ma-

riuca, si ea tot seraca ramune. Numai chit m'ai pagubito pe mine.

Vântură-țără. — Ba te 'nșeli, lipitoare, c'am înstărit ear' pe Catrina.

Iani. — Cum?

Vântură-țără. — Cum?.. Măriuca o cumpărat rădășia lui Ion, pentru că se mărită cu fiçoru lui, cu Nițu. Ai înțeles?

Iani. — Bre!

Vântură-țără. — Sbeară tu, grecule, de-acum cât îi vrea.

Iani. — Breee!

Vântură-țără. — Ai vrut să stingi casa lui Ion teslariu; dar' n'ai gândit că Dumneșeu cetește în inima ta.

Iani. — [încremenit de tot] Breeee!

Vântură-țără. — Ha, ha, ha... O încremenit țapu. [se pornesc rîdînd pe cărarea din fund și dispăre.]

Iani. — [după o scurtă tăcere] Se marita Mariuca cu Nițo!.. *Lipon* de-acum fiçoru lui Ion teslariu a se fie de doua ori mai bogato dechit reposatu tataseu dimisale, che a se aiba doua stări, si pe a Mariucăi si a lui!.. *Lipon*, sinto perduto! Nițo e dusman a me, si a se faca tot ca se me alunze de pe mosia Haramu. Poate che se vree si posesia mai terdio... Sinto perduto! (se primblă turburat) Cum se faco?... cum se drego? (se opresce, lovindu-se peste frunte) Na!.. o idee nastrusnica!.. Se me insor eu cu Mariuca... Se me faco eu bogato, si Nițo se ramue tot seraco!.. *Aferim Iani!.. aferim kapioldas!..*

SCENA VIII.

Iani, Martin (eșind din bordei.)

Martin. — (vorbind de pe prag în odaie) Ba nu, nevastă, nu mă aștepta în astă noapte, că am să car lui *Kir* Iani un stânjin de lemne. (închide ușa.)

Iani. — Ha! Eaca și Martino.

Martin. — (privesce la Cer) Par' că se gătește-a ploaie ș'a furtună. Să întunecă Ceri.

Iani. — Martine, mo Martine.

Martin. — Cine mă cheamă? *Kir* Iani!

Iani. — Unde merzi?

Martin. — Mă duc în pădure să 'ncarc lemnele...

Iani. — Care mi ești dator? bine; numai cauta se fie bune și uscate.

Martin. — Apoi dă; ți le-oii aduce și eu cum le-oii lua din pădure.

Iani. — *Ma* în pădure sînto verđi, și chind ardo faco fiss...

Martin. — Las' că le-a usca el focu.

Iani. — Siretole!...

Martin. — (în parte) Aude, *pehlivanu*? ci că eu sînt șiret.

Iani. — Mo, Martine; ean spune, Mariuca acasa este?

Martin. — Ba o eșit.

Iani. — A esito?... singura?

Martin. — Știu eu?... nu eram acasă.

Iani. — Mo, Martine, Martinasi, de 'i spune tu la mine adevero, eu dau la tine un *fifirighi baksis*.

Martin. — Ba decât *bakşis* mai bine m'ai agiuta să 'mî plătesc sfertu.

Iani. — Azuta, azuta, Martinasi. Chito ți trebuie?

Martin. — Două-deçi de lei.

Iani. — Doua-deçi de lei!.. multe parale!.. soma *simandikosa!*.. *ma* cu toate așeste eū sinto milostivo si vreū se te inlesnesco la nevoe. Na 20 lei, bade Martine. (numeră banii lui Martin) Se mi platești peste o luna 25 de lei, si se mi carî doi stinziinî de lemne la curte. Te primestî?

Martin. — Mă primesc. Ce să fac?

Iani. — Veđi che eū totdeuna ve azuto; *lipon*, spune si tu la mine adevero.

Martin. — Ce adevăr?

Iani. — Mariuca are vre un amorezi?

Martin. — Ce mîncare 'i aceea?

Iani. — Amorezi...

Martin. — Aî orez?.. mîncă'l sănĕtos.

Iani. — *Ma* nu asa, prostole. Amorezi, stiî ibovnico de amori, cum le plaçe la fete.

Martin. — D'apoî eū știū? Ce mă 'ntrebî pe mine? Par' că eū is pristav pe fete? Întreb'o pe dĕnsa. (se îndreaptă spre fund.)

Iani. — Bade Martine, un *baksis*.

Martin. — Mări, fugî în colo. Nu 'ți îi rușine, om bĕtrân, să vorbești asemenea fleacurî?.. Dacă, te-or cârâi și cioarĕle de te-or aūdi. (se sue în drĕpta și dispăre.)

Iani. — Du-te la zugo, bovole.

SCENA IX.

Iani, Măriuca.

Măriuca (cântă în culise.)

Vântule, du-te de 'i spune
 Că zăbavele nu 'să bune,
 Că lelița 'i duce dorul
 'I-a înțelenit ogorul.

Iani. — *Oriste?* Audo glasul Mariucaî.

Măriuca. — (în scenă) O ȃis Nițu c'a veni mai în-
 tr'un târđiũ sã facem ședetoare pe prispã. (stã puțin pe
 gânduri.)

Iani. — (în parte) Eat'o!.. s'a facuto frumusica ca
 un *zarnakade!* (apropiindu-se) Mariuca, *psihi mu.*

Măriuca. — (tresãrind) Ce 'i?.. *Kir* Iani!

Iani. — (zimbînd și gudurãndu-se) *Neski... Enakis...*
 stapunolo dimitale, care te a crescuto, *ke* te a hranito,
ke te a incãldito, de ai inboçoito ca un *triandafilo.*

Măriuca. — Ce sã spun?.. M'ai hrãnit cu rãbdãri
 prãjite, și giupineasa Rucsanda cu bătãi. Îmi aduc aminte.

Iani. — *Ma* nu, Marula draga. Nu cu prazituri, cum
 ȃiçi, che eũ te am iubitito ca un copilo a me... *omos* Ru-
 csanda daca a facuto suparare la dimãata, a facuto fara
 stirea a me. Rucsanda este zupinesa prosta...

Măriuca. — Proastã; dar' te poartã de nas.

Iani. — Nu me porta de naso, *ma* fiindo che me
 sluzeste de multo a luato obrazi.

Măriuca. — Ean las', *kir* Iani, cã ea 'i stãpãnã 'n
 casã... Nu cumva te croește și pe d-ta cãte-odatã?
 Spune drept.

Iani. — Feresca Hristos!.. Eū sinto *arvaniti*, *ke* ar fi rusine se me las se me *kelfanesca* o zupinesa..

Măriuca. — Ean las'.. nu te-am vĕdut eū?

Iani. — Țe aī vađuto era in saga, Mariuca.

Măriuca. — Apoi dă; șagă saū inadins nu se ca-tă; dac'o iubești.

Iani. — Eū o iubesco pe Rucsanda?.. Doară n'am chelbosito.. (cu sentiment) Nu, Mariuca, *matia mu*, nu iubesco pe Rucsanda; *ma* iubesco un alto *ipokimen*.

Măriuca. — Sĕ 'țī fie de bine.. (voĕsce sĕ se ducă.)

Iani. — (țīindu'ī calea) Un *ipokimeno* tinerelo, frumu-selo, sprintinelo, nurlio *ke* hazlio; o fetica cu care vreū se me insoro, ca se o țino tot in bumbachi ca pe un puisor de canarasi.

Măriuca. — Dumneđĕū sĕ 'țī agiute.. (voĕsce sĕ plece)

Iani. — (oprind'o) Amin.. Ah! Marula! nu m'aī pri-ȇputo?

Măriuca. — (cu mirare) Ce sĕ pricep?

Iani. — *Ma* tu estī aȇel canarasi, Marulița, *fos mu*. Cu dimiata vreū se me insoro.

Măriuca. — Cu mine?

Iani. — *Neski*, se ti faco *evghenista*, cocona..

Măriuca. — Ha, ha, ha, ha!

Iani. — Țe riđī?

Măriuca. — Cum n'oīū ride de-așa vorbă?

Iani. — (serios) *Ma ohi*, Marula, nu glumesc.. Se crepo daca đico *kabazliki*.

Măriuca. — (serioasă) Vorbești cu tot dinadinsu?

Iani. — Cu inadinsu.

Măriuca. — (stă puţin pe gânduri de privesce la Iani, apoi se apropie de el și 'i ȃice) Vra s'ȃ dică, m'ȃ iubeșt'ȃ?

Iani. — (căȃȃnd în genunch'ȃ) Ah! Mărulo!.. te iubesc cu amori si cu dragoste. Priveste la mine; am caȃuto si la zenunch'ȃ.

Măriuca. — Ș'a'ȃ creȃut d-ta vr'odată, *kir* Iani, că e'ȃ aș'ȃ putea iubi și lua de bărbat pe-un om care n'o avut căt de puȃină milă de copilăria mea?

Iani. — Aud?

Măriuca. — Cu un om care-o tras asupra'ȃ blăst'ȃmurile unui sat întreg?

Iani. — Blestemur'ȃ?

Măriuca. — C'un om care, după ce-o prigonit p'ȃnă la moarte pe badea Ion teslariu, cătă și după moartea lui s'ȃ 'ȃ prigonească v'ȃduva și s'o lese goală?

Iani. — (sculăȃdu-se furios) Țe? prosta, me batȃiocorest'ȃ de la ochi, chind e'ȃ faco metani'ȃ la piȃoarele di-mitale?.. Te a'ȃ fudulito pentru che a'ȃ clironomisito un bucaȃica de pamunto si chiteva bo'ȃ?.. *Ma* o'ȃ sti e'ȃ se te silescu a nu ȃice ba.

Măriuca. — (cu dispreȃ) A'ȃ 'nebunit, s'ȃrmane!

Iani. — Si se te silescu ca se te intorȃi inapo'ȃ la casa me.

Măriuca. — E'ȃ, s'ȃ ma'ȃ pun piȃioru 'n bizunia ta? Atunc'ȃ s'ȃȃiung'ȃ tu!..

Iani. — Mariuca.. nu te zuca cu mine! Nu me sco-te din ț'ȃinia.

Măriuca. — Ha, ha, ha... M'ȃ faci, ȃe'ȃ, s'ȃ r'ȃd, ticălosule!

Iani. — (*furiOS*) *Kakohrononaki*, pașeavura! Me duc la subprefecto se me zaluesco că mi ai furato o mulțime de lucruri chind ai fuzito de la curte.

Măriuca. — (*indignată*) Eă, 'ți-am furat ceva?

Iani. — *Neski*, si am se te aduco pe sus cu zandarmi ca se te faco se mi diçi *aman*.

Măriuca. — De 'i face una ca asta, se știu tu că nu scapi teafăr din mânilor lui Nișu.

Iani. — Chit pentru badița Nișo, amorezi, ibovnico dimitale, am se 'l inchido ca partas la talharie.

Măriuca. — (*in parte, spărietă*) Vai de mine! se 'l inchidă pe Nișu! (*tare*) Ascultă, *kir* Iani, mă giur pe mormentu tată-meu că eu nu 'ți-am luat nimic din casă. Nu 'ți face blăstēm se 'npingi pe Nișu 'n urgie!

Iani. — Vii cu mine acasa?

Măriuca. — (*oșerindu-se*) Cu d-ta?.. Mai bine se mor. (*se îndreptă spre bordei.*)

Iani. — (*amenințând-o*) Eă!.. Iasa che eu ve sinto popa.

Măriuca. — (*pe pragul ușii*) Că doar' n'a erta Dumne-dău, unu nelegiuit ca tine, se 'ți îplinești gându. (*intră în bordei.*)

[Începe a tuna încet și a fulgera.]

Iani. — (*singur*) Nu vrea diavoloica se me asculte... *Puski* cel de Nișo a amețit-o... Cum se faco?... Des-trea ei mi scapa p'ntre dezite... Nișo, dusman a me, pote se se faca de primezdie pentru mine... *More*, ce atita vorba? Mariuca este singura la bordei; ghūzi de Vintura-țara s'a duso; Martino s'a duso; nu mi ramune dechit se o ripesco... Haide... (*se apropie de ușă și de odată*)

se opresce) *Ma* singuro... e cam greu... *Ma* bine se chiemo si pe Gheorghii vezeteo. (ese alergând pe cărarea din drépta.)

SCENA X.

Moïse (se coboară spăriet pe cărarea din fund.)

Moïse. — (strigă) *Cucoane kir Iani... kir Iani!.. Aï veï!..* unde-o apucat?.. M'am intirđiet la tocmală cu Martin pentru un car de lemne, ș'am remas singhir in codru. (tuleră și tună) *Aï veï!..* par' c'o trisnit in mine!.. Acuș o s'e nceapă a ploua... ba chiar și plouă... Cum o s'agîung acasă?.. Satu nu 'i diparte, dar' ploaea poate s'e 'mî strice halatu, s'e 'mî facă pagubă mare... In pădure s'e staū mi 'i frichi... poate s'e fie talharoï.

(În timpul acesta Gavril ese din drépta și se apropie pe d'napoï de Moïse.)

SCENA XI.

Moïse, Gavril (ascuns la față.)

Gavril. — (in parte) Par' că zăresc pe Moïsi?

Moïse. — (in parte) *Ma* bine s'e fug digrabă acasă... (se întoarce ca s'e plece și se întêlnesc cu Gavril.)

Gavril. — (schimbându'și vocea) *Giupâne.*

Moïse. — (spăriet) *Vuăs?..* (tremură.)

Gavril. — Fă'țî milă și pomană de mă miluește cu ce te-a lăsa inima.

Moïse. — Pomană?.. (in parte) Nu'î talharoïū. (tare) Fugi in colo, calicule. (voiesce s'e plece.)

Gavril. — (ațîindu'î calea) Giupâne... nu te 'ndura de-un biet sărac care moare de foame.

Moïse. — (dirz) Morî și crăpî... nu 'mî pasă mie...

Gavril. — (luându'l de mână) Giupâne... gîndește, că cine miluește pe săracî îi eartă Dumneđeu păcatele... și poate că ai și d-ta vr'un păcat mare de ertat!

Moïse. — (îngrijit) Un păcat? Ce știi tu?

Gavril. — (stringîndu'l de mână) Știu! (încet la ureche) Ean cată înapoi că te-alungă Ion teslarîu.

Moïse. — (privind înapoi cu spaîmă) Ion?.. bade Ion?

Gavril. — (întorcîndu'l cu fața la el) Cată și 'n coaci de veđi cine sînt și eă?

(Fulgeru mare.)

Moïse. — Gavril! (în parte) *Ei ve!*.. Gavril!

Gavril. — Ha! mă cunoști acu, İudo?.. Gavril, ear' Gavril, care s'o întors pentru păcatele tale ș'a greculî.

Moïse. — (tremurînd) Bade Gavriile... .

Gavril. — Ați cređutü voi că 'ți scăpa de mine? M'ați purtatü cu minciunî de era sê per de foame pe la Galați!.. m'ați depărtatü din sat ca sê n'aveți nici un martur de uciderea lui Ion teslarîu?

Moïse. — Ba nu, bade Gavriile... đeu nu...

Gavril. — Dar' am venit sê strig în gura mare că noi trii sîntem ucigașii lui; voi cu sfatu, eă cu fapta! ticălosule!.. 'mî-ați datü rachiü, spirt, pentru ca sê'mî perd mințile și sê cad în păcat de moarte!.. ș'ați cređutü că dup'o asemine nelegiuire, eă, un bețiv, nu 'mî-oîu mă aduce-aminte de nimică... dar' știi tu, İudo, că de-atunci eă n'am un ceas de odihnă?.. că mă muncește

cugetu di și noapte?... că mă urmărește pretutindene umbra mortului?

Moïse. — (tremurând) *Veï, veï, veï!*... fereaschi Dumneșeu!

Gavril. — (în delir) Eacăt'o... colo... pe deal... pe după copaci... vine... vine!...

Moïse. — (spăriet, privește în urma lui. Un fulger luminează pădurea. Moïse cade obosit în genunchi) *Aï! veï, veï, veï... mein Gott!*...

Gavril. — (în delir) Ioane... Ioane, n'o fost cu voea mea... (arătând pe Moïse) Eaca unu din adevărații vinovați... nelegiuitu ista!.. El m'o împins în calea păcatului... el! (apasă mâna pe umerul evreului.)

Moïse. — *Aï veï!*... *ghevalt!*... am murit!

(Se aude între culisele din dreapta vocea lui Iani, strigând: Gheorghî, Gheorghî.)

Moïse. — (tresărind la vocea lui Iani) Ha... Gheorghî?... (se scoală și strigă) Bade Gheorghî... bade Gheorghî!

Gavril. — Chiēmă agiutoriu, İudo? Las' că te-oïă găsi eū mâni în sat... (se depărtază pe cărarea din dél și se opresce în capăt.)

Moïse. — Bade Gheorghî, bade Gheorghî.

SCENA XII.

Gavril (în dél), **Moïse**, **Iani**, **Gheorghe**.

Iani. — (intrând din dreapta) Çine striga aiçe?

Moïse. — (alergând la Iani) Bade Gheorghî, nu mă lăsa.

Iani. — Dimiata strizi, zupine Moïsi?

Moïse. — (bușmăcit) Bade Iani... Gavril, o vinit Gavril!..

Iani. — Țe Gavriilo?... ai nebonito?... Evreo tot fricoso.

Moïse. — (privind cu spaîmă inpregîtur) Gavril... Gavril, dic deû.

(Se deschide ușa bordeifului și Măriuca ese.)

Iani. — Taçi! (nu fulger) Mariuca!

SCENA XIII.

Ceș de'nainte, Măriuca (lângă ușă.)

Măriuca. — (in parte) Par' c'am auđit pasuri afară; nu cumva 'i Nițu? (ascultă.)

(Iani și Gheorghe se apropie încet de bordei, fără a fi vedeți de Măriuca. — Moïse îi urmăzează cu spaîmă.)

Iani. — (in parte) Cruțe azuta...

Măriuca. — Nițule, Nițule... tu ești?

Iani. — (astupându'i gura cu basmaoa) Gheorghî, umfla digraba la dinsa. (Gheorghe ridică pe Măriuca în brațe și se îndreptă rāpide în culisele din drēpta.)

Moïse. — (cu mirare) *Vas ist?* (remāne incremenit.)

Iani. — (urmānd pe Gheorghe) Am prinso prepelița... (ese.)

Măriuca. — (desfăcēnd basmaoa de la gură) Agiutori, agiutori!.. Mamă Catrină!.. Nițule!..

SCENA XIV.

Catrina, Moïse, Gavril.

Catrina. — (eșind din bordei) Vai de mine!.. ce-o pătit Măriuca de strigă? Măriuco, Măriuco...

Măriuca. — (în culise) Mamă Catrino!

Catrina. — Măriuco, unde ești?

Gavril. — (coborîndu-se) O răpit-o grecu, *kir* Iani...

Catrina. — Când?

Gavril. — Acu; am zărit tot din deal.

Catrina. — Vai de mine!.. (alérgă desperată în culisele din dreapta) Măriuco... Măriuco.

Gavril. — Măriuca m'o hrănit ađi, când era să mor de foame... De-oîu ști chiar că 'mî-oîu perde vieața, mă duc s'o scap pe copilă din ghiarēle grecului. (zărind pe Moise, se răpede și 'l apucă de gulerul halatului) Ha! eaca Iuda. El trebuie să stie tot! (tare) Spune, tărtane, unde-o duceți pe Măriuca?

Moise. — (tremurând) Nu știu, n'am văđut.

Gavril. — (sgălțiindu'l) Ba ști, litfă spurcată. Vin' cu mine.

Moise. — (sbătēndu-se) *Ai ve!* *ghevalt!* bade Gavriile, ce vrei să faci?

Gavril. — (trăgēnd pe Moise) Tac!, pāngăritule, că te ucid!

Moise. — (perđēndu'si papucii) *Ei ve!* mamă - nieu!

(Tunete și fulgere.)

(Cortina cade.)

TABLOUL I.

Teatrul reprezintă o oda mobilată ordinar: o ușă în dreapta, o ușă în stânga; o ușă și o fereastră în fund; între ele un dulap; o masă de lemne în stânga, pe planul I-iu și scaune. Furtună afară. Se aude un vuet de trăsură.

SCENA I.

Iani, Măriuca (leșinată), **Gheorghe**.

Iani. — Gheorghii, pune digraba pe Mariuca cole pe divano...

(Gheorghe, care a adus pe Măriuca în brațe, o așează pe canape.)

Iani. — Bine, *pola kala*... Acum alerga la pro-topopo se scoți un peçi pe numele meu si a Marulei... *Ma* digraba, înțelesu-*mu*?.. Na si parale... (îi dă bani) Haide...

(Gheorghe ese.)

Iani. — (privind cu satisfacere la Măriuca) Si muni zupinena Mariuca are se fie *kera Avdela*.

(Se aude afară vocea Rucsandei, dicind cu mânie: Ce face? un peciū pe numele Măriucăi?)

Iani. — (îngrijit) Audo glasu Rucsandei...

(Rucsanda de afară, de după ușa din fund strigă: Un peciū! 'Î-oîū da eū peciū grecului!)

Iani. — (spăriet) Vine aici, strigoica! (Alérgă la ușa din fund și se luptă în toată scena cu Rucsanda, care, d'incolo de ușă, căcă se o deschidă ca să între în odaie.)

(Rucsanda de-afară, cercând la ușă, strigă: Cine-o închis ușa?)

Iani. — Eū...

(Rucsanda strigă de-afară: Așa? te-ai închis cu parșiva cea de țerancă?.. Las' c'oîū sătura-o eū.) (împinge ușa.)

Iani. — (respingând ușa) Minچیuni... che nu este parsiva... Tu estî parsiva si obraznica.

(Rucsanda strigă de-afară: Eă... eă?... Vai! mânca-te-ar cîoarê, capră râioasă... te-oîŭ învêta eă sê mē bat-gîocorești!..) (împinge tare în ușă.)

Iani. — Nu lasa, Gheorghi.

(Rucsanda furioasă, strigă de-afară: Hoțule!.. eniceriule!..)

Iani. — Asculta, muere nebuna, țî poronçesco se esi acu indata din casa me, se lipsești, che puno argați se te dee pe porta de spate.

(Rucsanda strigă de-afară: Așa? M'alungî după ce te-am slujit fără leafă dēce anî? Bine, mē duc; dar' sê dee Dunmedēŭ sê te vêd în temniță!) (se depărtează.)

Iani. — Merzi la draco... Uf! am scapato.

Măriuca. — (deșteptându-se, cu voce slabă) Mamă Catrină...

Iani. — (întorcându-se rapide de la ușă) S'a trezito?... (se apropie de Măriuca.)

Măriuca. — (sculându-se pe divan) Mamă Catrino... Unde sînt?..

Iani. — (cu blândete) Estî la casa me, *psihi mu*, Marula.

Măriuca. — (țintind ochii asupra lui Iani) *Kir* Iani!

Iani. — *Neski*, Marulița, *kir* Iani, supuso sluga a mataluți. (îi ȳea mâna.)

Măriuca. — (oçerindu-se) *Kir* Iani! (se scoală și se depărtează de el cu înfiorare.)

Iani. — Çe fuzî ca o capriora selbatica, che nu vreŭ se te maninco.

Măriuca. — (voind s'șî aducă aminte) Cum mē aflu aici?... Ce mi s'o întēplat?..

Iani. — (apropiindu-se) Ți sa intimplato un lucru care se intimpla ades' la fetele ele frumusele... Te am furato ca pe un zuvaero...

Măriuca. — Dar!.. acu 'mă-aduc aminte toate. (cu desperare) Vai de mine!.. pe-acu'i mână am căđut!

Iani. — Pe muna unu'i omo instito, Marula; un amorezi care vroeste se faca nunta cu dimiata.

Măriuca. — Nuntă?... *Kiv* Iani, dă'mi drumu sē mē duc.

Iani. — Drumo?... Ha, ha, ha... De-acu nu mai scapi din cusca; che am hotarito se te faco *nikokera*.

Măriuca. — Eū? M'oīū da mai digrabă cu capu 'n fōntână. (alergă spre fund.)

Iani. — (oprind pe Măriuca de mână) Asculta, Mariuca, nu fae nebuniū dezeaba, che eū chind hotaresco un lucru, nii Sultano nu'l pote schimba. Ai se fiī nevasta me; *lipon* nu mai ie ba.

Măriuca. — (plângēnd) Cucoane Iani, fă'ți milă de mine... Nu mē nenoroci, te rog în genunchi. (cade în genunchi.)

Iani. — Ha, ha... fai acu metaniī si dimiata?... *ma* nu se prinde.

Măriuca. — Cucoane Iani... mi'i drag Nițu; i-am giurat ca sē'l ieū de bărbat... nu mē pot cununa cu d-ta.

Iani. — Nițo? (în parte) O!.. minunata idee! (tare) Nițo?... Nițo este inchiso la groso.

Măriuca. — (sculându-se) Nițu închis?

Iani. — *Neski*... Eū m'am zaluito la subprefecto che mi a furato eva, si 'l-a puso la duba.

Măriuca. — Nițu închis! Nițu o furat?.. Pentru ce-ai făcut așa păcat. (plânge.)

Iani. — Pentru che te iubesc!.. si daca vreî se fiî blinda... daca vreî se me induro de Nițo, se'l scoto de la inchisore... spune la mine che me iubestî si che do-restî se chintam impreuna: *Isaia horeve!*

Măriuca. — [în parte] Nițu?.. nu se poate!.. mă 'nșală greco pentru ca să mă sparie.

Iani. — *Oriste?* Cum?

Măriuca. — (în parte) De-așî agîunge pînă mîni ca să aflu adevăru... .

Iani. — Priimestî?

Măriuca. — Făgăduestî că 'î scăpa pe Nițu?

Iani. — Fagaduesco tot; *ma* dimîata fagaduestî?

Măriuca. — Omū videa mîni. (se îndreptă spre stînga.)

Iani. — (cu bucurie) *Aksiologo!* minunato!

Măriuca. — (în parte) 'Țî-oîū giuca-o eū, grecele... lasă... .

Iani. — *Aferim* Iani!.. s'a inblindîto capriora! (începe ușa cu chea) Țe 'î in muna nu 'î mințuna.

SCENA II.

Iani, Moîse (intră prin fund spăriet.)

Moîse. — Cucoane *kir* Iani, *ghevalt!* sintem pră-pădiți!

Iani. — *Karnaksi!*

Moîse. — (tremurând) *Aî! veî, veî, veî!* am murit!

Iani. — *Ma* ce aî? ce aî pațito, Moîsaki?

Moïse. — (privind spre ușă) Gavril! o vinit Gavril!

Iani. — Gavriilo?

Moïse. — M'o prins Gavril! m'o bătut Gavril! mă-nieș!

Iani. — Țe spuș, omole?... Țe bodoganesti?

Moïse. — Nu bodo... do... dogănesc... Gavril s'o întors di la Galați.

Iani. — Chind? unde 'i?

Moïse. — Vine, vine-aici! Inchide ușa.

Iani. — Vie sanatoso, che nu mi pasa.

Moïse. — Nu 'ți pasă? *Eș! veș!* tare ești voïnicos!

Iani. — (cu mândrie) Sinto stranepoto luș *Pentedeke*.

Moïse. — *Pentedeke*?

Iani. — *Neski!*.. *Lipon* nu măș tremura, Moïsaki, che ești cu mine. Vie saptedeș de Gavriilo; nu am niș o griza, che sinto ferișito. Țestrea Mariucăi a intrato la buzunar a me. Mi vine se chinto, se zoco si se faco un guleaș.

Moïse. — *Guliaș?*

Iani. — Așă. (așuce din dulap pâne, o farfurie cu masline, o sticlă cu vinș și douș pahare) Am Țeva minunato si delicato de muncato... Asteapta.

Moïse. — Ce se fie? Un budinchi cu usturoiș?

Iani. — Ba nu. (arătând maslinele) Priveste.

Moïse. — Masline?

Iani. — Bucate imparatesco de la țara me.

Moïse. — Usturoiș nu 'i?

Iani. — Nu; *ma* este Țeapa... (așuce o ceapă) Na, Moï-saki, maninca, se fașem zaifeti. (se punș la masă și mănăncă.)

Moïse. — Bună ceapă... Chit ai cumperat oca, chi-coane *kir* Iani?

Iani. — N'am cumparato, che eü nu cumparo nimic aiçe in sato. Mi a aduso *peskesi* badea Gavriilo.

Moïse. — (tresărind) Gavril sêrbu?

Iani. — *Ohi*... Gavriilo bulgaris, çel cu gradina de zarzavaturî... *Ma* çe ai, Moïsaki, de estî galbino ca un lemoni?

Moïse. — Ghindesc la bade Gavril sêrbu că 'l-am intilnit in pădure.

Iani. — *More*, nu sugestî?

Moïse. — Nu, ñic și ñeü! Bade Gavril îi tare mânios pe noi și 'mî-o ñis că vine se spue la toți che noi amü ucisü pe Ion teslarü.

Iani. — (bënd și turnând lui Moïse) Asa a spuso?

Moïse. — (bënd) Eü me tem se nu ne facă o poznă, fiind che nu 'i-am trimes parale la Galați.

Iani. — Bețivo este in stare se ne dee de gol...

Moïse. — *Mein Gott!*.. apoi sintem prăpădiți, *kir* Iani!

Iani. — (pe gândurî) Primezdie!

Moïse. — (spăriet) Haa?

Iani. — (pe gândurî) Un mozico se me ție de naso!.. Se atirna soarta me de dinso... nu se pote!..

Moïse. — Ce vorbește singhir?

Iani. — Zupine Moïsaki, stii una?

Moïse. — Una?

Iani. — Bea mai intiî un paharo de vino...

Moïse. — (bënd) Pentru ce?

Iani. — *More*, frațiço, chind vine un chine turbato se te maninçe, çe façi?

Moïse. — Eü?.. fug.

Iani. — Fuzî, *ma* te aziunze chinele, te musca si morî.

Moïse. — (tresărind cam ametiit) Morî?

Iani. — *Lipon* çel maî sigur este se uçizi chinele daca vreî se scapi viața!.. Vreî se scapi viața, Moïsaki?

Moïse. — Vreü, vreü, vreü.

Iani. — Prea bine, ne am ințeleso... Gavriilo este chine turbato pentru noi, si trebue se 'l...

SCENA III.

Moïse, Iani, Gavril (se arată la ușa din fund.)

Gavril. — Eată-mě și eü!

Moïse. — (tresărind cu groază) *Ai! veî!..* Gavril!

Iani. — Gavriilo!.. (în parte) Draco 'l-a aduso.

Gavril. — Ei!.. bine v'am găsit, tovarëshilor.

Iani. — (zimbînd și gudurându-se) Bine ai venito, Gavrilasi... prietino, frațica... Esti sanatoso?.. Mi pare bine che ti vedo sanatoso.

Gavril. — Îți pare bine, hâtrule? De-aceea m'ai lăsat muritorîu de foame la Galați?

Iani. — Ți 'i fome, Gavrilaki? Vina de maninca cu noi... Ean priveste bucate bune si vino... *ma* çe vino... face cu ochii... poftimo, poftimo.

Gavril. — (în parte) Să gudură hața...

Iani. — Sermano Gavriluța!.. Ai patimito la Galați?.. N'ai primito bani care ți am trimiso?.. çe reü

mi pare?.. Vino la masa. Façe loc, zupine Moisi, intre dimiata si mine.

Gavril. — (in parte, apropiindu-se de masă) Unde se fie Măriuca? Oîŭ afla eŭ.

Iani. — Aiçe, aiçe, Gavrilaki, linga prietină, ca se fim la un loco trustrei.

Gavril. — (la masă) Așa, ca cei trii crai de la Răsarit.

Iani. — (ridënd) *Neski... neski...* de la Rasarito... ha, ha, ha!.. Veselo birbanti!.. Nu 'i asa, Moisaki?

Moise. — (cu spaîmă) *Ia... ia...* trii crai...

Gavril. — Trii ucigași... Nu 'i așa, Moisaki?

Iani. — (serios și spăriet) Taçi, bre. (privind cu îngrijire la ușa din stânga.)

Gavril. — Da cine ne-aude? (in parte) Aice 'i Măriuca.

Iani. — Poate s'audă zupinesa Rucsanda.

Gavril. — Așa? eaca tac; dar' ce 'mă dați?

Iani. — Maslini *ke* vino... Poftimo. (Ńea talerul cu masline și 'l întinde lui Gavril) Zupine Moisaki, torna lui Gavriluca...

(Moise toarnă vin in paharul lui Gavril; mâna lui tremură.)

Gavril. — Da ce tremuri, giupâne Moisi?.. Gândești poate la bîetu Ion teslariu? (bea.)

Moise. — (turnându'i ear') Maî poftim, bade Gavriile.

Gavril. — Sërmanu!.. o murit!.. 'l-amŭ ucisŭ noi!.. Së 'i fie sufletu 'n pace!

Iani. — *Ma* taçi, diavole.

Gavril. — Poate că ne-aude Măriuca?

Iani. — Da... ba, nu Mariuca... Rucsanda. (privesce in stânga)

Gavril. — (în parte) În odaea ceea îi închisă copila. (tare) Voi il visați câte-odată pe Ion teslarîu?

Iani. — *Kakohrononaki*, bețivo!.. Țe vrei se'ți dam ca se astupî gura la tine?

Gavril. — (bînd și începînd a se ameți) Să'mî dați tot ce-aveți la sufletu vostru, banî, galbinî...

Moïse. — Galbinî? N'am, ȃic ȃeș!

Gavril. — N'ai, giupâne? (tare) Bietu Ion! or fi șese lunî acum de cînd 'l-amî...

Iani. — (astupîndu'î gura) Tați, bre afurisito... Na banî... (scoate din buzunar un pumn de banî și 'î toarnă pe masă) Na, lupule, maninca.

Gavril. — (luî Moïse) Da d-ta nu dai ceva de sufletu lui Ion?

Moïse. — (dînd trei gologani) Poftim, mă rog.

Gavril. — Triî gologani?... nu 'î destul... Mai scoate, giupâne, din cel chimir, mai scoate.

Moïse. — Nu mai am, ȃic ȃeș.

Iani. — (face semne lui Moïse) *Ma* nu te scumpi, Moï-saki; dai, dai lui Gavrilaki, che el este frațica a nostru.

Moïse. — (scoate o pungă lungă în a cărei fund sună câți-va banî, și o dă lui Gavril, oftînd) Eaca tot... m'am calicit.

Gavril. — Las' că te 'î mai îmbogăți tu din sudoarea țeranilor... Vra să ȃică, să nu mai pomenim de Ion?

Iani. — } *Ohi, ohi...*

Moïse. — } (de-odată, cu rugăciune) Nu, nu, mă rog...

Gavril. — Apoi dar' să vorbim de Măriuca; unde-ai ascuns-o, grecele?

Iani. — Mariuca?.. Nu pricepo...

Gavril. — Eî! nu te priface, că nu mă 'nșelî tu pe mine... Ai furat pe Măriuca de la casa lui Martin... te-am vădut eû... Spune ce-ai făcut cu ea?

Iani. — Sugestî, bade Gavri!e?... Eû am venito acasa cu zupino Moîsi, si el pote marturisi adeveru... Am aduso eû pe Mariuca?

Moîse. — Nu știu, n'am vădut.

Gavril. — N'ai vădut?... Te giuri pe oasele lui Ion teslariu? [maî tare] a lui bîetu Ion, care-o murit din pricina...

Moîse. — [astupându'i gura] Ba am vădut... îî aici.

Gavril. — [voind să se scoale] Unde 'î? în care odae?

Moîse. — [arătând ușa din stînga] In odaea ceea.

Iani. — [în parte] *Skasmos!*

Gavril. — [sculându-se] Mă duc să 'î dau drumu...

Iani. — *Ma* ce vreî se faci cu dinsa?

Gavril. — Vreû s'o scot din ghiarële tale și s'o duc înapoi la bordeiu lui Martin.

Iani. — *Ma* pre bine, bade Gavri!e, daca poftestî, omû duce-o impreuna muni dimineta la Martino. Acu este nopte, intunerico, vinto, furtuna... Lasa se odihnesca copila, si cum s'a face ziua, fagaduesco che o duçem unde a vroi dimiaî.

Gavril. — Nu te cred.

Iani. — Daca nu cređi, seđi aici si dimiata pana dimineta.

Gavril. — Bine; fie ș'așa... Eaca șed. (se pune pe scaun.)

Iani. — Țe? m'ai socotito che sinto strigoî? che sugo sinze de fete?.. Ha, ha, ha... *katergari!*

Gavril. — Apoi dă, *kir* Iani, te știu ce poamă ești.

Iani. — (ridând) Sinto poma buna *ke* am vino bun... Ean se 'l mai gustamo. (toarnă lui Gavril și lui Moise.)

Gavril. — Să 'l gustăm... (bea) Bun, dă!.. îți înveselește inima și te face să uiți păcatele... Nu 'i așa, giupâne?

Moise. — (bând) Cum vreî d-ta...

Iani. — Eă me simto mai tinero chind il vedo streluçind in paharo, si chind il inghit mi vine tot se chinto si se zoco... da dimiata, bade Gavrilasi?

Gavril. — (bat) Și eă, greçușorule... îmi sburdă inima.

Moise. — (mai vesel) Inchi și eă sburd.

(împreună.)	}	Gavril (cântă:)
		Frunță verde de călin, Îmi înnece aleanu 'n vin.
		Iani (cântă:)
		<i>Aç! νερά Μαργιόλα</i> <i>Έλθε ο άνδρας σου.</i>
		Moise (cântă:)
		Balabusti mititichi Draga năeă...

Gavril. — (scotând fesul lui Moise și aruncându'l jos) Tacî, İudă, că 'mi spurci cânticu.

Moise. — *Ai veî!*

Gavril. — (se scoală clătînându-se) Începe-a mă furnica prin picioare... Mi'î poftă să trag un gioc... Vin' în-coacă, balabustă, să giucăm brêu... (apucă pe Moïse de brêu) Ean așa... Prindeți-mă voi, tu de mijloc, și să dați vîrtos.

(Se prindă de brêu, punând pe Moïse în mijloc.)

Iani. — Daî, daî, *more...* (în parte) s'a imbatato mozico.

Gavril.

Merge lupul după oi
 Și le cântă din cimpoi
 Pên' le-apucă de le 'nbucă...
 Să n'ai grijă, Măriuică.

(Gavril bat, joacă, trăgînd danțul după el, și cântă versul cel de pe urmă când trece pe la ușa unde 'î închisă Măriuica. Pe urmă trage danțul spre ușa din dreapta, când ajunge lângă prag, ȳice: Am amețit! și cade în odaea din dreapta.)

SCENA IV.

Iani, Moïse.

Iani. — A căduto amețito, bețivo?

Moïse. — (privind în odae) O căduț giôs pe scânduri și nici nu se mișcă.

Iani. — Acuma este vremea... (se duce de ȳea un ear-tagan ce se găsește pe dulap) *Ghidi, hoțo!*... (se îndreptă spre odae.)

Moïse. — (spăriet) Ce vreî să faci?

Iani. — (apucând pe Moïse de mână) Vîno se veđi.

Moïse. — Da ce vreî?

Iani. — Se uçoigo chinele el turbato. (intră în odae.)

Moise. — *Mein Gott!* (intră fără voie în odae, tras de Iani.)

(Se aude o lovitură de eartagan și vocea lui Gavril strigând cu durere: Valeu! — De odată fulgeră și trăsnesce cumplit afară. — Iani galbën la față și Moise nebun de spaimeă esu din odae. — O lumină mare se arată în depărtare.)

Moise. — O murit?

Iani. — Murit!

Moise. — Nu ne-a vedut cineva?

Iani. — Nu.

Moise. — Da ce facem cu dinsu?

Iani. — Oiu spune lui Gheorghî se 'l ridice ca se 'l ingrope.

SCENA V.

Iani, Moise, Vêntură-têră (intră iute prin fund.)

Vêntură-têră. — Bucură-te, grecule, că 'ți aduc o veste bună.

Iani. — (spăriet) e?

Vêntură-têră. — Îți arde aria... O cădut fulgeru pe ea.

Iani. — (scăpând eartaganul) Aria?... m'am caliçito! (alergă iute afară.)

Moise. — Foc?... *Vaș!* crișma nheu! (ese alergând.)

Vêntură-têră. — Îmi pare bine că 'i-am adus eu vestea asta... Aleargă tu, grecule, că nu se stinge focu aprins de fulger.

(Se aude un gemet în odaea din dreapta.)

Vântură-țeră. — Cine geme-aici? (se apropie de ușa din dreapta și privesce în odaie. — Un fulger) Vai de mine! Un om ucis! Gavril!

SCENA VI.

Vântură-țeră, Rucsanda (intrând prin fund.)

Rucsanda. — Un om ucis! Unde?

Vântură-țeră. — Ici, în odaia grecului.

Rucsanda. — El a fi ucigașu. (merge spre dreapta și se împedecă de eartagan) Eaca eartaganu lui; îl cunosc! (intră în odaie.)

Vântură-țeră. — (luându'l) Plin de sânge! Eaca marturu și dovada!.. Bine c'o știu... Hei! lipitoare spurcată, 'mă-ai cădută în mână, de-acu ești 's popa!

SCENA VII.

Vântură-țeră, Rucsanda, Gavril.

Gavril. — (sprijinit de Rucsanda) Valeu!.. se 'ntoarce casa cu mine.

Rucsanda. — Sprijină-te pe mine, și hai pîn' nu se 'ntoarce grecu.

Gavril. — (mergând spre ușa din fund) Hai!..

Vântură-țeră. — Unde te-o lovit, Gavril?

Gavril. — La cap, trăsnească'l Ceriu!.. Of! am să mor!.. Nu mă lăsați nerăbunat!

Rucsanda. — Nu, nu; dar' hai mai degrabă.

Gavril. — Moș Vântură-țeră, pîn' a nu eși de-aici, dă drumu Măriucăi, care 'i închisă colo, în odaea ceea. (arată în stînga.)

(Gavril și Rucsanda esū prin fund.)

Vântură-țeră. — Măriuca 'i aici?.. a fi răpit-o *ka-țaonu!*.. Litfa dracului! e'o mână fură și cu alta ucide! (merge de deschide ușa din stînga. Măriuca se aruncă în brațele lui.)

(Cortina cade.)

TABLOUL II.

Teatrul reprezintă decorul actului I, cu deosebire că inchiisoarea este gata și schelele lipsesc.

SCENA I.

Moïse. — (șede în capătul mesei de sub șopron, murmuesce din gură, scărpinându-se în cap și făcând socotele) A! *Ghiraischwartz!*.. Nu mai pot să 'mă fac socotelile. (murmuesce în evreesc) *Zwanzig paräs...* De-asară par' că sint tot bat și nebun... (murmuesce) *Zwanzig paräs...* *Ai ve!* în mare bele am intrat!.. Nu știu dacă 'l-o îngropat pe Gavril... și mă tem să nu se aște. (murmuesce) *Zwanzig paräs...*

SCENA II.

Moïse, țerani, jandarmul.

Jandarmul. — [intrând urmărit de țerani] Gîpâne orîndariu, disfundă'ți poloboacele, c'o poroncit d-nu subprefect să ne dai de bîut cât omă vrea.

Moïse. — Ha?... și cine platește?

Jandarmul. — Domnu subprefect, că ađi îi nun mare și cunună pe domnu posesor, pe *kir* Iani.

Țerani. — Să trăească subprefectu!

Moïse. — Se 'nsoară *kir* Iani cu Măriuca? [în parte] Nu știu, deă, cum îi dă inima să se 'nsoare tocmai ađi.

Jandarmul. — Hai iute, gîpâne, c'o să aște aliș-veriș bun.

Moïse. — Eaca merg. [intră în cărcimă.]

Un țeran. — Vădută-ai, măi, așa poznă și minune?..

se 'nsoară cuconu *kir* Iani, de și 'i-o ars toată pânea din arie astă noapte... Tare 'i de fire!

Țeraniî. — Tare ca chiru.

Țeranul. — Poate de-aceea 'și dice *kir... kir* Iani.

Țeraniî. — De-aceea, ha, ha, ha.

Țeranul. — Ci că vorba ceea: Dumneșă ferească grădina de știr și pământu de chir!

Jandarmul. — Tacî, mă române, să nu pați rușinea.

Țeranul. — Ce rușine?

Jandarmul. — Să te vîre boerîu în închisoarea asta.

Țeranul. — Ci că nu 'i pentru cine să gătește, dar' pentru cine să nimereste... O gătit-o el, grecu, după moartea lui Ion teslarîu, dar' slavă Domnului!.. De patru luni de cînd îi gata, încă nu 'i-o făcut săfte nici un român.

Jandarmul. — Da ce? Grecu o mîntuit-o?

Țeranul. — El... Ci că 'i-ar fi plătit gros Stăpînirea.

Jandarmul. — Măi, Moisi!.. tîrtane! adă așî cea bătură.

(Moise intră cu ulcelele cu vin în mână.)

Moise. — Eaca aduc, nu răcniți așa, dacă sinteți oamini ditreabă.

Țeranul. — Giupâne Moisi, ean cată la mine.

Moise. — Ce vreî tu?

Țeranul. — Mare galbên și slab ești la față!.. ce-ai pățit? ești bolnav?

Moise. -- Eă, galbên?.. Nu știî ce spuî.

Țeranul. — Ba Țeū, giupâne, ești spălăcit și sarbéd, par' c'ai eșit acu din mormênt.

Țeraniî. — Că bine Țici, Vasili.

Moise. — [mănios] Mergeți la dracu și 'mî dați bună pace. [intră în cărcimă.]

Țeranul. — Ean sê videți că n'o duce mult jidanu; samênă a fi în anu morții. [Țeraniî beū.]

Jandarmul. — În sănătatea subprefectului, oamini bună!

Țeranul. — Ș'a miresei!

Jandarmul. — Dar' a mirelui, nu?

Țeranul. — Doar' sîntem prea buni gospodari ca sê dorim înflorirea chirului... Știți hora ceea?:

Earba rea din holde peară,
Peară tot chirul din țeră!..

SCENA III.

Cei de'nainte, Nițu, Catrina.

Nițu. — Oamini bună, ați aușitū așa nelegiuire?

Țeraniî. — Ce 'i, Nițule?

Nițu. — *Kir* Iani, posesoru, o furat astă noapte pe Măriuca.

Țeraniî. — De unde?

Catrina. — De lângă mine, oamini bună. El o vinit hoștește, noaptea, la bordeiū lui Martin pădurariū ș'o răpit-o, cum răpește lupu oaica.

Țeranul. — A fi făcut-o de dragoste, lele Catrino.

Nițu. — De dragostea banilor ei. Ticălosu!.. 'mă-o amărit sufletu!

Țeranul. — Da bine, Măriuca nu se mărită de bună voiea ei?

Nițu. — Nu, că ea se iubea cu mine.

Țeranul. — Măi, măi, măi!.. mare antihirt!

Nițu. — Și bine?.. voi, oamină bună, îți suferi asemenea batgiocură în satu vostru?.. Țeri o răpit pe Măriuca, mână 'i-a plăcea fata d-tale, bade Vasili, poimâne 'și-a pune ochiu pe nevasta d-tale, bade Neculai.. și voi nu 'ți dice nimică? Ți închide ochii și 'l-ți lăsa să vă necinstească casele?

Țerani. — (sculându-se) Ba, odată cu capu.

Nițu. — Apoi se cuvine să lăsăm astăzi pe biata Măriuca în ghiarile lui?.. Și ca 'i d'ntre noi, că 'i fată de rădăș, și vroeste să trăească cu nevestele și cu copiii voștri aici în sat, ear' nu să umble pribeagă în lume după Iani.

Țerani. — (aprinzându-se) Să nu se ducă, să nu se ducă.

Nițu. — Asară ați închinatū toți în sănătatea Măriucăi, 'i-ați doritū anī mulți cu fericire. Cum o s'o lăsați ca să peară de scârbă în casa unui om pe care 'l urăște ca moartea. N'ar fi păcat, oamină bună?

Țerani. — (aprinși de tot) Ba păcat, mare păcat!.. Să n'o lăsăm... să sărim cu toți!..

SCENA IV.

Cei de'nainte, Vântură-țeră (întră posomorit ascunzând ceva sub suman.)

Vântură-țeră. — Stați locului, copii, nu faceți bunt, că iepurile nu se prinde cu clopot.

Nițu. — Nânașule, nânașule, nu opri români!..

Vântură-țeră. — Ei sîntu niște copii ca și tine, hinule!.. Cum o să oprească nunta, când subprefectul însuși îi nun mare?

Nițu. — Sărmanu de mine, mamă, is perdut! (plînge pe umerul Catrinei.)

Catrina. — (plîngînd) Apoi dă, fētu meu, așa vrea soarta, se vede!.. trebuie să plecăm capu și să răbdăm.

Vântură-țeră. — Nu te teme, cumetă, că bun îi Dumneșeu! doar' n'a lăsa fapta nelegiuitului fără plată!.. Un calic vine din lume în țara Românilor, mort de foame, lipsit de toate, și, sub cuvînt că 'i nepot de egumen grec, se face stăpîn pe pămînt românesc; bate, pradă, sugă ca o lipitoare sîngele locuitorilor, se îngrașă din sudoarea lor, și apoi cînd 'și-o umflat gușa de bani, merge de se face om în țara lui, ridînd de noi cu tot soțul de batjocuri, și trimete alți calici în locu lui. Unul schingiuește oamini, alții necinstește femeile, mai dihai de cât Ienicerii, și toți strigă că țara noastră îi moșie monăstirească, avere grecească; ear' noi vite de giug, bunî numai de îmbogățitî litfele străine!.. Hei! copii! veni-va diua dreptății de 'și-a lua romănu dreptu lui, și atunci țara a fi curățită de buruenile cele rēle și otrăvitoare!..

Țeranii. — Amin! să te-audă Dumnezeu!

(Se aude între culise în drépta chiote de nuntași.)

Jandarmul. — Eaca, nunta vine. Faceți loc, măi!

Vântură-țără. — Cumetră, și tu, Nițule, viniți în coaci cu mine.

(Vântură-țără, Catrina și Nițu se ducă în stânga lângă casa lui Ion. Țeranii stau sub șopron.)

SCENA V.

Cei de'nainte, (Nunta e precedată de lăutari cari cântă: *Lado, lado.*

După lăutari vină doi jandarmi, și după acestia:) **Iani**,

Subprefectul, Măriuca și musafiri. (Mări-

uca tristă și obosită vine între Iani și subprefectul.)

Iani. — Mariuca, *psihimu*, zimbeste puțitica la mine, che azunzem acus la biserica...

(Măriuca își pune basmaoa la ochi.)

Nițu. — Veđi-o cum plânge, biata Măriuca! N'o pot lăsa să fie jertfă grecului. (voiesce să se răpedă.)

Vântură-țără. — (oprindu'!) Stăi locului, lăete... nu face nebumie.

SCENA VI.

Cei de'nainte, **Moise** (ese din cărcimă urmărit de un copil ce poartă o tabla acoperită cu un tulpan cusut cu fir pe margine.)

Moise. — (mergând înaintea lui Iani) Cucoane *kir* Iani... la mulți ani cu fericire!.. Să 'ți fie ziua de astăzi cu noroc și cu chiștig!.. nunta voioasă și mireasa frumoasă,

ca să am parte și eu de veselie d-voastră... Duduchi Măriuchi, te rog să primești poclonu ista (arată tablaoa) de la balabusta mea... De la noi pușin, de la Dumnezeu mult.

Iani. — Mulțemesco, zupine Moșaki, mulțemesco prietine. Haïdemo *lipon* la biserica. (voïesce să plece.)

Vântură-țără. — (viind în fața lui Iani) *Kir* Iani...

Iani. — (cu fudulie) Țe vreï, moï?

Vântură-țără. — Dă 'mï voïe să te urez și eu de nuntă și să 'ți fac un poclon... D-ta ești un *palikar* din țara grecească, și cred că nimică nu 'ți poate fi drag ca armele; te rog dar' să primești din parte'mï eartaganu ista. (scoate eartaganul lui Iani de sub suman și 'l presintă.)

Iani. — Eartagan a me!

Vântură-țără. — A d-tale?... îl cunoști?... îi roș încă de sângele lui Gavril sërbu!

Iani. — (turburat) Țe?

Moïse. — (spăriet) *Vas?*

Vântură-țără. — Gavril sërbu, pe care 'l-ai ucis astă noapte acasă la d-ta... Adă 'ți aminte, *kir* Iani... eaca sângele lui.

Subprefectul. — Ce dicit, omule?... *kir* Iani au ucis pe Gavril?

Vântură-țără. — Astă noapte 'l-am vedut eu cu ochii... mort!

Iani. — (bușmăcindu-se) Minçïuni, minçïuni... Gavriilo lipseste din sat de sase lunï... El e duso la Galați...

SCENA VII.

Cei de'nainte, Gavril, Rucsanda (se arată lângă casa închisorii, eșind din stânga.)

Rucsanda. — (sprijinind pe Gavril) Minciună, hoțule!

Gavril. — Minciună, ucigașule!

Iani și Moise. — (îngroziți) Gavril!.. N'o murit?.. (tremură.)

Gavril. — Încă nu, pentru păcatele voastre.

(În această scenă persoanele sîntu astfel grupate: Teranii sub șopro-nul cărcimeș. În fund, în dreapta, e nunta. Catrina și Nițu lângă casa lui Ion. Mijlocul scenei este deșert.)

Iani. — (în parte, obosit) Gheorghii vezeteo m'a vinduto!

Moise. — (lângă Iani, asemenea) Am murit!

Gavril. — (cu capul legat și plin de sânge se razimă pe un toeag și se apropie încet de nuntă) Oamini bun! Videți voi pe iști doi oamini? grecu și jidanu?.. aeste două lipitori?.. Depărtați-vă de densii!.. că 'sū doi ucigași!.. Fugi, Măriuco, de lângă Iani, că 'i sîntu mînil pline de sânge!.. (se opresce ca să se mai resufe.)

(Nuntașii și Subprefectul se depărtază de Iani și de Moise. Doi jandarmi ȳu loc înderătu lor. Măriuca înspăimăntată privesce înpregiur-ul ei, și zărind pe Nițu, se aruncă în brațele lui.)

Nițu. — (întindînd mînil spre Măriuca) Măriuco!

Măriuca. — Nițule!.. Mamă Catrină!..

Gavril. — Ascultați, oamini bun, că nu mai am mult de trăit!.. și pe pragu mormîntului omu nu minte!.. astă noapte grecu m'o îmbetat în casa lui!.. s'o cercat să mă ucidă!

Subprefectul. — Da pentru ce, bade Gavril?

Gavril. — Pentru ce? Asta 'i taîna cea mare!..

Pentru că... Dumneșău o vrut să fiu pedepsit!... (șovăește)
 Pentru că, îndemnat de sfaturile lui Iani ș'a lui Moisi...
 într'un ceas de turbare și de beție... Beția, stârpeasc'o
 Dumneșău!.. beția m'o dus în păcat! (cade pe genunchi)
 Oamini buni, ertați-mă!.. cine-a face ca mine, ca mine
 să pășască... (se resuflă greu ca un om în ora morții.)

Subprefectul și Vântură-țără. — (sprijinind pe Gavril care se luptă cu moartea) Da ce păcat ai făcut, Gavril?

Gavril. — (deșteptându-se) Ce păcat?... Lele Catrino, eartă-mă!.. eartă-mă și tu, Nișule, că rău v'am greșit!.. Numai Dumneșău să 'și facă milă de sufletu meu!.. (se scoală în genunchi) Eaca temnița cea blăstemată!.. Eaca unde-o murit Ion teslariu!.. Eă, cu mâna mea... povățuit de grec și de Moisi... am tăiet șchelele!.. Ah!.. mor!.. (cade jos mort.)

(Catrina și Nișu scotă un țipet dureros.)

Toți. — (cu groază) O! Dumneșăule!

Subprefectul. — (cătră Iani și Moise) Așa este?

Iani. — (tremurând) O...o...o...hi...

Moise. — (tremurând, cade în genunchi) Nu știu, n'am vădut.

Subprefectul. — (cătră jandarmii, arătând temnița) La închisoare!..

(Jandarmii apucă pe Iani și pe Moise de brațe și 'i ducă la închisoare. Ușile temniței se deschid.)

Rucanda. — (lângă ușă, ride cu spasmuri) Ha, ha, ha, ha! mi s'o împlinit blăstemu!

Vântură-țără. — Tot păcatu 'și cată vinovatu!

(Cortina cade.)

SGÂRCITUL RISIPITOR

PERSOANE:

Antohi Sgârcea, de 50 de ani.

Şatraru Sandu Napoilă.

Polidor, copil de suflet a lui Antohi.

Clevetică,
Tribunescu, } amici a lui Antohi.

Tachi Ischiuzarliu.

Maiorul Ivan Stacanovică Ibrailof.

Maşa, fcia maiorului.

Contesa Irina de Pupăzamberg, bătrână cochetă.

Enache Rufinescu.

Enăchiţa Rufineasca, soţcia lui.

Doctorul.

Costică Duducescu.

Martin, serv vechiū a lui Antohi.

Un comisar de poliţie.

Gheorghe, fecior a lui Polidor.

Dame, cavaleri şi servi.

SGÂRCITUL RISIPITOR

DRAMĂ ÎN 4 ACTE

Scenele se petrec în Bucurescǎ, la anul 1860.

ACTUL I.

Teatrul represintă un salon cu mobile vechi și stricate; câteva scaune desperechete sânt înprăstiate pe lângă păreți; o canape în drépta, pe planul 1-iũ și lângă dénsa o mesuță pe care se află doué sfesnice de alamă, o calamare proastă și hârtie; trei uși, una în fund, a doua în drépta, și a treia în stânga. La ridicarea cortinei începe a insera. În camera din drépta se aud cântice vesele și ciocnete de pahare; în cea din stânga tușesce din când în când un bolnav.

SCENA I.

Martin. — (aprinđénd luminările) Ce 'i lumea asta!.. Colea 'n odaea din dreapta cântice și bencheturi; dincoaci în stânga, gemete și dureri. Aci bȃetul cuconu Antohi trage de moarte, și alătura cu el cuconașul Polidor, fiul seũ, trage pe gât vin de cel cu spumă... Hei, hei... De nu 'l-ași sluji pe stăpânul meũ de treideci de ani, și de nu 'mĭ-ar fi milă de el, sermanul, ași fugi în lume ca să nu maĩ vĕd ce să petrece aci în casa asta... Ean audĩ...

(Se aude în camera din dreapta vocea lui Polidor chiuint: În sănătatea secsului frumos! Alte voci strigă: Ura! — Pe urmă se aude vocea slabă a lui Antohi chîemând pe Martin.)

Antohi. — Martine, Martine. (tușește)

Martin. — Aud, cucoane. (alérgă la ușă.)

Antohi. — Acasă 'i Polidor?

Martin. — Acasă.

Antohi. — Ce face, drăguțul?

Martin. — Drăguțul benchetuește cu prietini d-sale.

Antohi. — Bine face... Martine, chîamă'l să vie puțin aci.

Martin. — Îndată, cucoane. (în parte) Mare oarbă 'i dragostea părintească! (merge la ușa din dreapta) Cuconașule...

Polidor. — (din cameră) Ce vreî, modirlă?

Martin. — Te poștește boierul.

Polidor. — (din cameră) N'am vreme acu. (tare) Fraților! în sănătatea mea! Ura!

Martin. — Da 'i bolnav de moarte bietul boier și dorește să te vadă, cuconașule.

Polidor. — Haî, lipsesci de-aci.

Martin. — (în scenă) Ci că 'i copil de suflet!.. Copil fără suflet.

SCENA II.

Martin, Doctorul (întrând pe ușa din fund.)

Doctorul. — Martine.

Martin. — A! bine-ai venit domnule doftor.

Doctorul. — Cum îi mai este boierului?

Martin. — (oftând) Rău, rău!

Doctorul. — Dormit'a ceva?

Martin. — Ba nici n'a închis ochii, sermanul! a tușit toată diulica.

Doctorul. — Ce face acum?

Martin. — Se vaetă și așteaptă pe fiul seü ca să'l sêrute... ci că numai asta îi mai alină puçin durerile.

Doctorul. — Și unde 'i Polidor?

Martin. — Colea... ascultă.

(Polidor strigă: În sănătatea lui Nastratin Hogea.)

Nastratin Hogea a crăpat,
Parapanghelos!
Ș'apoi n'a mai strênutat,
Parapanghelos!

Doctorul. — (cu înfiorare) O!.. ticălosul bea, ride și cântă în ora de agonie a tatălui seü. În ce timp am ajuns! (întră în stânga.)

Martin. — (urmând pe doctor) De-acum se apropie sfêrșitul lumei!

SCENA III.

Polidor (cu frac și cravată albă), **Cleveticî, Tribunescu, Ischiuzarliu** (toți în toaletă de bal întră riðend cu pahare de Champagne în mână.)

Tribunescu. — Vivat Convențiunea și discuțiunea!
Cleveticî. — Și diarismul!

Polidor. — Și Șampania!

Ischîuzarliu. — Și stosul!

Polidor. — Fraților, vivat libertatea!.. Astădî e cea de pe urmă dî a vieții mele de om liber. Astădî îmi îngrop independința în mormântul căsătoriei. Vă mulțumesc că ați asistatî la prohodul meu.

Ischîuzarliu. — Macar de te-amî prohodi în toate dîlele tot astfel cu *Champagne* și cu *Bordeaux*.

Cleveticî. — Vinațe progresiste, întroduse în țeară și vîndute pentru deșteptarea neamului românesc!

Tribunescu. — La câte ore e nunta?

Polidor. — Curînd trebuie să vie socrul meu, maîorul Ivan Stacanovicî Ibrailof cu fiica sa, domnișoara Mașa și cu nuntașî.

Tribunescu. — Maîorul Ivan Stacanovicî Ibrailof?.. Aceste nume sună a Moscal.

Polidor. — Dar; însă maîorul e român din Basarabia. Pîn' a nu 'și anima un *of* în coadă, el se numea Ion Stacană. Întrînd de tîner în oastea rusească și ajungînd a fi maîor, după luarea Brăilei, socrul meu a găsit de cuviință a'și stropși numele, pentru ca să 'și înlesnească cariera.

Tribunescu. — Cum?.. pentru asemenea ambițiune s'a desromănisat!.. a avut curagiul să abandone numele părinților seî?

Ischîuzarliu. — Ce te mirî așa, Tribunescule?.. Apoi tu nu te-ai poreclit Tribunescu, de unde tatăl tîu se numea Stigleț?

Tribunescu. — Cer cuvîntul... Nu e vorba de mine,

e vorba de maiorul; și mult mă mir cum fratele nostru Polidor, un om cu idei liberale, un patriot, un cetățean român, are curajul a se înfrăți cu Prutul?

Clevetică. — Poate că are șteare bună, domnișoara Mașa?

Polidor. — Ba nu, Clevetică. Ștearea e cam pe sponci; dar' apoi...

Clevetică. — Îți place virgina poate?.. o amă?.. Domnilor, respect pasiunii și amoarei!

Polidor. — Nicăi amor, nicăi amoare, fraților. Să vă spun în câteva cuvinte cum stă pricina. Am cunoscut pe maiorul la Mehadia d'înaintea unei mese de cărți; adoua di el m'a pofțit la densul, la ceaiu; a treia di m'a lăsat singur cu fata lui; a patra di maiorul a pretins că am compromis pe Mașa și 'mă-a hotărît că mă înpușcă de n'oă lua-o de nevastă.

Tribunescu. — Așa? Vrea să dică, ai fost victima unei presiuni!.. ai fost atacat în libertatea ta individuală!.. Protestă, amice, în numele Convențiunii și a pudoarei publice.

Polidor. — Vroeam să urmez precum mă sfătuesci, dragă Tribunescule? dar' din nenorocire tatăl meu însuși 'mă-a declarat că voiesce să mă vadă căsătorit pen' a nu muri, și 'mă-a hotărît că numai cu astă condiție imă va lăsa averea sa clironomie.

Clevetică. — Ce tiran!

Tribunescu. — Ce conservator!

Clevetică. — Ce strigoii!

Tribunescu. — Ce tonpatera!

Cleveticî. — Am să 'l terfelesc ca pe un moderat în foaea mea, în *Gogoasa patriotică*.

Tribunescu. — Să mi'l interpelezî de moarte; căci, în adevăr, fiecare om nu se nasce liber? Şi în această condiţiune nu are el dreptul a dispune independaminte de soarta sea?.. Părinţii nu sîntu decăt nisce tirani! Ei pretindû a mărgini libertatea absolută a copiilor! Ei vroiescû să conserve cu deasila o autoritate himerică, absurdă, nelegală, neconstituţională, ca nisce conservatori ce sîntu!.. Şi cu asemenea oameni societatea 'î în pericol, libertatea 'î ameninţată în tot ce e mai sacru, egalitatea dispare sub violinţa şi egoismul privilegiurilor, Patria pere fiind lipsită de cetăţeni independinţi, Naţiunea română întreagă se găsesce pe malul unui pecipiciu adânc, spăimântător, fără fund, beant ca gura infernului, larg ca haosul crunt, amar, grozav, oribil!..

Ischiuzarliu. — Destul, oratore, că dai de ripă... Unde 'î clucerul Stigleţ se te-audă cum declamî şi se'îi tragă o sfântă de bătae în puterea despotismului părintesc? Mare haz aşî face!

Tribunescu. — Fie!.. sînt gata a fi martir!.. sînt deprins a suferi, a fi chîiar ecsilat; căci am mai mâncat pânea amară a ecsilului.

Ischiuzarliu. — (ridînd) Dar; la Paris, în cafeneoa englezască.

Cleveticî. — (se apropie de Tribunescu şi 'l stringe de mână cu înduioşare) O! Tribunescule, Tribunescule!.. Eşti cel mai mare patriot diu România!

Tribunescu. — Şi tu, amice Cleveticî, idem.

Ischiuzarliu. — V'atăi învoitū cu târgul!.. Noroc
să dea Dumneđeu! să bem aldamaşul. (deşertă paharele.)

(Se aude afară vuet de trăsură.)

Polidor. — Fraţilor, ascundeţi paharele că vinū nuntaşii.

SCENA IV.

Cei de'nainte, Maiorul, Maşa (în toaletă de mireasă), **Du-
ducescu, Rufinescu, Rufineasca, Contesa** şi
alţi invitaţi (toţi sîntū în toaletă elegantă; Con-
tesa e înbrăcată ridicul; maiorul e în unifor-
mă rusă.)

Maiorul. — (pănă a nu intra) *Acasă hazain?*

Polidor. — (mergënd la uşa din fund) Domnule maior,
poftim.

Maiorul. — *A! zdraste, bratet... Zdarov?*

Polidor. — (închinându-se la dame) D-nă contesă... dom-
nişoară Maşa...

Contesa. — *Bonjour, cher, bonjour.*

Rufinescu. — Polidor, primesce felicitările mele.

Duđucescu. — Şi ale mele.

Polidor. — Îţi mulţemesc Rufinescule, şi ţie Du-
ducescule.

Rufineasca. — Dar' mie nu 'mă dicită nimică?

Polidor. — Doamnă Rufinească... (se apropie de Rufi-
neasca şi 'i dicită încet.) Fericirea mea ar fi deplină dacă 'i fi
dumneta în locul Maşei... (îi sêrută mâna.)

Rufineasca. — (lovindu'l în glumă cu evantafulul) Berban-
tule.

Maiorul. — *A... hazain* babaca-tëu tot bolnav?

Polidor. — Tot, sermanul!.. Nu poate eși din pat.

Maiorul. — *Boji moi!*.. Eū când luat Braila, fost ranit și ședut culcat trei luni de zile; dar' caștigat la mine Vladimir.

Tribunescu. — (cu intenție) De aceea poate vë și numiți Ivan Stacanoviči Ibrailof?

Maiorul. — Da, da... Dibici numit la dinsul Zabalcauschi; eū numit la mine Ibrailof. A... d-ta *zdarov*, domnu Tribulescu?

Tribunescu. — Sănëtos ca și Brăila de când ai luat-o; însă nu mă numesc Tribulescu, ci Tribunescu.

Maiorul. — Așa spus și eū la dumneata, Tribule...

Tribunescu. — Te înșeli, domnul meu. Nu Tribule dar' Tribune, Tribunescu.

Contesa. — *Ah! mon Dieu! encore des discussions politiques? Vous êtes insupportables!*

Maiorul. — *Ah! Comtësse, vous toujours charmante.*.. Polidor, faci curte la Mașa, faci curte, *dușinca*.

Polidor. — (apropiindu-se de Mașa) Domnișoară, de când sūnt pe lume... nimic nu am așteptat... cū atăta nerăbdare... ca ziua această... de fericire... în care mă simt ca un om beat...

Mașa. — (încet) De aceea miroși a vin, domnul meu, și ți se leagă limba? (se depărtază de Polidor supărată și se apropie de Duducescu.)

Duducescu. — (încet Mașei) Ah! Domnișoară, când ai sci ce sufăr în sufletul meu!

Mașa. — (coborînd ochii) *Helas!*

Rufineasca. — (încet lui Duducescu) Ce 'i-ai spus la ureche ?

Duducescu. — (încet Rufineascăi) Nimica... un compliment... .

Contesa. — Polidor, *mon cher*, *votre petit coeur doit joliment battre aujourd'hui?*

Polidor. — Ah! contesă, ađi e điaua cea maı fericită pentru mine.

Contesa. — (cu sentiment) Unde este amor, Polidor, este și norocul în favor.

Maıorul. — A! contesa facut versurı! amor, Polidor, favor! *Prekrasnai, charmant!*

Contesa. — (cochetând) Contele de Pupăzamberg, rėposatul meı consorte, mă numea Musă.

Maıorul. — A! Pupăzamberg?... cunoscut la dınsul. El fost la Braila cu mine; el nu fost ranit, eı fost ranit, el nu fost.

Contesa. — Contele a fost rănit după bătălie de săgețile ochilor meı, ș'atunci m'a luat.

Maıorul. — Avut mare curagıı la dınsul.

Contesa. — (atinsă) Ce face? *Vilain ours.*

SCENA V.

Cei de'nainte, doctorul.

Doctorul. — Vė rog, domnilor, maı puțin sgomot de se poate, fiind că bolnavul suferė greı.

Maıorul. — A! doctore, cum este *gospodin* Antohi?

Doctorul. — Rėu... Vė poftesce sė intratı la d-lui,

căci voesce să vadă pe nora sa, ca să 'i dea binecuvântare înainte de nuntă.

Maïorul. — *Harășo!* Doamna contesa, *faites moi l'honneur.* (dă brațul Contesei.)

Contesa. — *Allons voir le malade.*

Maïorul. — Polidor, dai brațul Mașei... *Harășo!* Acum, *naleva crugon*, marș! (intră în stânga cu Contesa.)

Polidor. — (incet Mașei) Nu vă scieam așa de ıute, domnișoară.

Mașa. — Nicı eü, că 'ți mângâi amorul cu Șampanie. (intră în stânga amendoi.)

SCENA VI.

Doctorul, Rufinescu, Rufineasca, Clevetici, Tribunescu, Ischiuzarliu, Duducescu.

Rufineasca. — (cu dragoste) Enăchiță... ..

Rufinescu. — (cu sentiment) Aud, *mon ange.*

Rufineasca. — ıți aduci aminte acum doi ani?

Rufinescu. — Dar', *mon tresor.* Tu erai în toaletă de mireasă și eü eram înamorat ca un nebun.

Rufineasca. — Erai?... Și acum numai ești, *mon adoré?*

Rufinescu. — (sărutându'i mâna) Eată răspunsul meü, *cher ange.* (incet) Ai poftit pe Duducescu să vie deseară la partida de cărți?

Rufineasca. — Poftit.

Rufinescu. — Ești un juvaer. (se apropie de Duducescu și 'l aduce lângă nevasta luı.)

Ischiuzarliu. — Și, ȳeu, domnule doctor, socoȳi că bietul cuconul Antohi n'are s'o ducă mult?

Doctorul. — Nu, sermanul!.. se stinge vedendu'l cu ochii. O minune a Naturei se fie ca se scape... Vre o turburare mare ar putea se producă o crisa; dar' slabă sperana!..

Ischiuzarliu. — Se ȳice că lasă o avere mare; căci toată viaȳa lui a trăit sarac ca se moară bogat.

Doctorul. — Nu 'ȳi-oȳu putea spune, domnul meu.

Ischiuzarliu. — Cu adeverat, d-ta eȳti sosit de curend din străinătate și nu poȳti sci; dar' de s'ar crede ce se vorbesce ȳn lume, apoi crișul Polidor!.. sciũ că va avea de unde se taie stosul!

Clevetici. — (ȳncet lui Tribunescu) Auȳi, amice?

Tribunescu. — Aud.

Clevetici. — Polidor e frate cauzaș. Mane ȳi durez un articol ȳn *Gogoaș*a patriotică și 'l depingũ ca ce-taȳteanul cel mai generos.

Tribunescu. — Se 'l privighem de-aproape ȳn interesul causei. (se depărtează amendoi ȳn fund.)

Doctorul. — (apropiindu-se de Rufineasca) Cum ve mai aflaȳi, doamna mea, de când v'am prescris hapurile cele de fer?

Rufineasca. — Prea bine, domnule doctor. (ȳncet lui Duducescu) Nici nu le-am luat.

Rufinescu. — (ȳuand pe doctor de braȳ și depărtându'l de nevasta lui) Domnule doctor, dă 'mi voie se te consult asupra unei mâncărimi la frunte care me supera foarte mult.

Duducescu. — (încet Rufinească) Se poate să aruncați hapurile, doamna mea? Nu vă e milă de sănătate?

Rufineasca. — Nu!.. aș dori să mor tânăra.

Duducescu. — Să muriți d-voastră?.. Ah! cum puteți dice o vorbă atât de crudă?

Rufineasca. — (cu sentiment) 'Ți-ar părea rău dac' ași muri?

Duducescu. — Nu știți cât vă iubesc?

Rufineasca. — Tac, se nu te-audă barbatul meu.

SCENA VII.

Cei de'nainte, mașorul, contesa, Polidor, Mașa.

Mașorul. — (pe pragul ușii) *Harășo, harășo, brateș.* Să te gasim saunatos.

Contesa. — *Au revoir, cher malade.*

Mașorul. — (în scenă) *No, pădrom* la biserică?

Contesa. — *Allons à la noce.* (se apropie de Mașa) *Ma chère enfant*, nu fiți spăriată, că ađi e ȡiua cea măi plăcută din viață pentru d-ta. Eă când m'am cununat cu Pupăzamberg nu mă ținea locul de bucurie.

Mașa. — (plângend) Dumneata il iubeaăi pe domnul Pupăzamberg...

Contesa. — Nu plânge, *cher ange*, că amorul... (plânge) amorul e trecător, sburător, înșelător... (se a pe Mașa în brațe de o sêrută.)

Mașorul. — Polidor, vin *suda*. (il trage de oparte) Eă vrem spune la tine ceva. Polidor, eă fost la Braila, eă

fost ranit, eă fost decorat cu Vladimir, eă înpuşcam la tine ca pe un *sabaca*, daca tu nu faci fericita pe Maşa.

Polidor. — (tresărind) N'ăi grijă, maăorule. [în parte] Pa-re-mi-se c'am intrat în *chichion*.

Maăorul. — *No, paădiom.* (ăea pe Contesa la braç) *Com-tesse, faites moi l'honneur.* Polidor, daă braçul la Maşa. (ajungând la uşa din fund se opresce) A! *Monsieur* Tribule nu vine cu noi?

Tribunescu. — Ba vin, domnule Stacană.

Maăorul. — *Haraşo, haraşo.* (ese cu Contesa; după eă Polidor, dând braçul Maşei; pe urma acestora vine Duducescu şi Rufe-neasca, apoă Clevetică, Tribunescu şi Ischiuzarliu.)

Ischiuzarliu. — Da reă te păcălesce maăorul, vere Tribunescule!

Clevetică. — Lasă că 'l-oăă păcăli eă în *Gogoaşa patriotică*.

SCENA VIII.

Doctorul, Martin.

Doctorul. — Am să maă cerc încă o doctorie cu bolnavul... cea de pe urmă. A! eată călămări de scris receta. (se pune la masă şi scrie.)

Martin. — (eşind din stânga) Domnule doftor.

Doctorul. — Ce este, Martine?

Martin. — Boăerul se simte maă liniştit şi m'a trimis să poftesc aci pe prietenul d-sale, cuconul Sandu Napoilă. Nu 'i vrea să şedă puçin cu dumnealui în lipsa mea?

Doctorul. — Oîă şedeă. Na, sã treci pe la spişerie ca sã 'i aduci decoctul acesta.

Martin. — Adã... Bietul boier!.. Nu ştii un lucru?

Doctorul. — Ce?

Martin. — Dupã ce-aũ eşitũ cu toţii din etac, el a vrut sã se scoale ca sã vie aci în salã.

Doctorul. — (cu bucurie) Deũ? Semn bun, Martine. Mẽ duc sã 'i ajut ca sã se maĩ misce. (intrã în stãnga.)

Martin. — (pe gãnduri) Semn bun? ba 'i semn de moarte!.. Nu maĩ poate suferi patul. Dumnedeşã sã 'şĩ facã milã de el. Mie unul mi se rupe ivima când îl vëd cum se luptã... Of! Of! (ese prin fund, dupã ce aprinde luminãrile.)

SCENA IX.

Antohi, doctorul.

(Se audũ gemete şi tusa în odaea din stãnga. Peste puşin intrã Antohi slab, searbëd, sprijinit de doctor şi merge cãtrã canape, trãgându-se cu greũ pe scenã.)

Antohi. — Auleũ! Auleũ!.. ţine-mẽ bine, doftore, cã 'mĩ vine ameţeală... Stãĩ, stãĩ... (se opresce de tuşesce) Auleũ! tusa asta mẽ omoarã!

Doctorul. — Lasã-te pe mine, cã te ţin eũ.

Antohi. — Mulţemesec, dragã... O! fericit trebuie sã fie tatã-tëũ cã are aşa copil bun. (ajunge la canape şi se întinde pe dënsa) Cine-a aprins, douẽ luminãri aci? Cheltuealã degeaba. (voiesce sã stingã o luminare, dar' nu 'l ajunge suflarea.)

Doctorul. — Nu te osteni, cucoane Antohi, c'oĩũ stinge-o eũ. (stinge o luminare.)

Antohi. — Polidor a fi aprins-o de nunta lui. Drăguțul tati! Când n'ar fi așa de cheltuitor, n'ar avea păreche 'n lume.

Doctorul. — Îl tîner, cucoane Antohi, trebuie să'î erți.

Antohi. — Hei, doftore!.. și eă am fost tîner, dar' am știut ce 'î nevoia, ș'am strins para de pa... (tușesce.)

Doctorul. — (dându'î un pahar cu apă) Destul, nu te osteni cu vorba... Poftim, bea un pic.

Antohi. — (bênd) A! m'am mai rëcorit.

Doctorul. — (pipăindu'î mâna) Cum te simți?

Antohi. — Mai binișor... Cine-o deschis ușa?

SCENA X.

Antohi, doctorul, Sandu (intră prin fund.)

Doctorul. — Cuconul Sandu Napoilă.

Antohi. — Tu ești, Sandule?

Sandu. — Eă, vere Antohi.

Antohi. — Bine c'ai venit. Am să 'ți grăesc ceva în taină.

Doctorul. — Dacă aveți de vorbit, vă las împreună. Oă trece mai pe urmă.

Antohi. — Bine; te rog, doftore, să nu mă uți.

Doctorul. — Fii liniștit și nu 'ți osteni peptul. Eă merg la un consult și mă întorc. (ese.)

SCENA XI.

Antohi, Sandu.

Antohi. — Vere Sandule, vină colea pe scaun, lângă mine.

Sandu. — (se pune pe scaun) Eată-mě's ; cum te mai simți, vere Antohi?

Antohi. — (oftând) Eİ! Sandule, Sandule! s'a apropiat funia de par.

Sandu. — Ba, sě ferească Dumneđeū! Nu 'ți meni sîngur a răū.

Antohi. — Că de-acum oiū meni, n'oiū meni... tot doi lei ș'un *ort*... Doară mă simt eū cum mă sfărșesc pe mică pe *ceas*... 'Mă-a slăbit glasul, mi s'a întunecat vederea.

Sandu. — (aprinde o lumînare) Ți se pare, vere, unde'î prea întuneric în casă.

Antohi. — (stînge o lumînare) Ba nu 'î de-aceea. Îi că mi s'a împlinit sorocul!.. Dar' nu mă îngrijesc de mine, Sandule, că eū 'mă-am trăit traiful și 'mă-am îndeplinit datoriile de părinte și de creștin. Am adunat toată viața mea pentru Polidor, ș'acum mor cu mulțumire că 'l las în lume om cu minte sănătoasă, cu nume laudat și cu avere îndestulătoare.

Sandu. — Îi lași tot lui?

Antohi. — Tot ce-am agonisit cu sudoarea mea. (oftând) Hei! vere Sandule, de multe m'am lipsit pentru cel copil în dăilele mele!.. dar' nu mă căesc, drăguțul!

că încăi a fi el mulțemit pe lume, și a binecuvânta totdeauna pe bietul tată-său.

Sandu. — Așa se cuvine să facă dacă 'i fiu cu durere, că tu, vere, 'i-ai fost nu părinte, ci slugă, rob!

Antohi. — Apoi, dacă mi'î drag!.. dacă 'l-am crescut eu din fase, de când 'l-am găsit la ușa bisericeii din mahalaoa noastră, lepădat, degerat de frig, sufletețul!.. Vere Sandule, tu nu știi ce 'i dragostea de părinte, că ai trăit tot holteiū.

Sandu. — Nu face nimica. Mi 'sū dragi copiii de mor.

Antohi. — Deū?.. vrea să ȃică, il iubești pe doraașul meū?

Sandu. — Cum nu?..

Antohi. — Și dacă ȃi 'l-ași lăsa ȃie după moartea mea, te-ai îngriji de el, Sandule?

Sandu. — Ce fel, sē mi'l lași mie, că 'i mare?

Antohi. — Mare, da 'i tot copil, fără ispită, nemernic, cheltuitor. (sufă cealaltă luminare.)

Sandu. — Da ce faci, Antohi?.. Ne lași pin întuneric?

Antohi. — Am cređut că 'sū amēdouē aprinse... m'am înșelat; aprinde una... ai chibrituri?

Sandu. — Sūntū pe masă. (cearcă vr'o douē chibrituri care se stingū.)

Antohi. — Lasă, frate, că nu poți. Stricēi numai bunătate de chibrituri degeaba, și ȃinū câte-un fifrig cutiea. Mai bine-omū ședea pin întuneric.

Sandu. — (aprinđend o luminare) Cum, Doamne eartă-mē! că nu sūntem hurezī.

Antohi. — (cu jale) Nu ne cunoaştem la faţă?.. Pe amândouă le-ai aprins?

Sandu. — Ba, numai una.

Antohi. — Destul e una, că mă supără lumina.. Ce 'ţi spuneam?

Sandu. — Vorbeai de Polidor.

Antohi. — Aşa, chitiseam, vere Sandule, să 'l las sub epitropia ta, ca să nu poată risipi averea. El e încă un copil nevinovat! crede că câte paseri sborū toate se mănâncă. Are nevoie de cărmă, şi am gândit la tine, Sandule. Cred că nu 'i refusa rugămintea unui vechi prieten în *ceasul* morţii. (se înduioşază şi plânge.)

Sandu. — (ştergându-şi ochii.) Nu, Antohi, nu. Oîu face cum îi vrea tu.

Antohi. — (stringând mâna lui Sandu) Îţi mulţemesc din toată inima, frate. De-acum pot muri liniştit. Ah! Sandule, când n'oiu mai fi, să vă aduceţi aminte de mine; să veniţi câte-odată la mormântul meu, că 'mă-a tresări cenuşa de fericire! (uimindu-se) Drăguţul tati!.. n'o să 'l mai văd, n'o să 'l mai desmierd! Numai de asta 'mă pare rău că mor!

Sandu. — Da nu fii copil, Antohi; nu te tulbura aşa... Eşti bărbat... nu plânge ca o femeie. (plânge.)

Antohi. — Apoi dă, Sandule, dacă mi'î jale de densusul, sufletelul!.. ce-o să fac?.. Lasă-mă, că par' că mă mai răcoresc plângând.

(Mică tăcere.)

Sandu. — Astăzi se însoară Polidor?

Antohi. — Aă. Acum e dus la biserică.

Sandu. — Bună copilă ăea?

Antohi. — Bună; dar' nu prea are ăestre.

Sandu. — Dacă 'i-a plăcut băeatului...

Antohi. — Așa este; 'i-a plăcut!.. însă baniî nu strică. Îubirea trece, averea rămâne.

Sandu. — Rămâne, rămâne; mai ales dacă 'i în pământ... Lași lui Polidor vr'o moșie?

Antohi. — Ba nu, nici o avere nemișcătoare.

Sandu. — Pecat!

Antohi. — Am gândit de multe ori să 'i cumpăr vr'o moșioară; însă...

Sandu. — Nu te-ai îndurat de bani?

Antohi. — Cum era să mă despart de dênșii, sermanii! Ne deprinseserăm împreună de atâția ani! Pare că nu mă lăsa cugetul să 'i înstrăinez.

Sandu. — Și cât îi lași lui Polidor în numărătoare?

Antohi. — Eă, cât îi las? Saracul de mine!.. dar' unde am ceva?

Sandu. — Ean tacă, vere Antohi, că știe o lume întregă...

Antohi. — Ce știe, ce știe?... Mincăuni!.. N'am nimic... is lipit pământului. (tușesce.)

Sandu. — Apoi dar il jălesc pe bietul Polidor.

Antohi. — (cu voce trăgănată) Sandule! Sânduțule, nu ai vrea tu să 'l faci clironomul tău?

Sandu. — (sculându-se) Da unde se poate una ca asta, Antohi? Eă n'am rude, nepoți de soră?

Antohi. — Dacă mă iubesti, Sandule.

Sandu. — Te iubesc; dar' pên' acilea.

Antohi. — (oftând) Ah! ah! nu mai sîntu prietenî pe lume! (cade cu capul pe pernă.)

Sandu. — (primblându-se turburat pe scenă) Şi, deû, Antohi, eşti gol ca degitul?

Antohi. — Gol, gol, pécatele mele!.. că chiar casa asta în care şed de 20 de ani e a ta, nu 'i a mea. M'ai lasat sê locuesc într'insa de pomană, de prietenie.

Sandu. — (pe gânduri) Bietul Polidor! de unde 'l credeam bogat, s'agîungă peritor de foame!.. Rêu îmi pare!

Antohi. — (deşteptându-se ca din vis) Peritor de foame? cine?.. Polidor, copilul meu?.. Odoorul meu sê n'aibă nimica de la tată-sêu?.. Sandule, Sandule, du-te colea... în etacul meu... îi găsi un sipet lângă pat, un sipet greû.

Sandu. — Sê 'l deschid?

Antohi. — Ba, ba nu. Trage'l incoace de toartă; dar' îca seama sê nu rupi toarta.

Sandu. — Bine. (intră în stînga.)

Antohi. — (singur) Sê 'i arăt eû lui Sandu cum îl las eû peritor de foame pe dodoraşul tatiî... 20,000 galbenî în naht neatînşî, toţi noi, noişori de'ti îeaû vederile... Ean sê mai aprind o luminare ca sê 'i ved mai bine, drăguţiî! (aprinde o luminare şi stînge pe ceeaaltă) Aşa!.. sê fie lumină multă ca sê nu 'mî scape nici unul din ochi. Sandule, Sandule.

Sandu. — (trăgênd sipetul) Eaca vin; da greû e, frate.

Antohi. — Încet, Sandule, încetişor sê nu 'l smin-teşti. Nu 'l hurduca; trage lin; aşa, aşa. Adă'l aci lângă mine... mai îucoaci... bine. Acum sê veđi, foame.

(scoate o chee din buzunar) Na cheia și deschide... Nu 'i nime în odaie?... deschide.

Sandu. — (deschidând sipetul) Breee!

Antohi. — (vădând galbenii) A!

Sandu. — Toți sîntă galbeni?

Antohi. — Nu pune mâna... Toți!.. 20,000, Sandule!.. 20,000, adunați unul câte unul într'ales, câști-gați cu sudoare.

Sandu. — 20,000!

Antohi. — Eată 'i juvaerii!.. Rodul unei vieți în-tregi de lipsă și de trudă. Eată 'i... O! comoară dulce și fermecătoare!.. căci nu mă pot scărda în tine ca să te simt pe tot trupul!.. Nu mă satur să te ating nu-măi cu mâinile... Nu!.. îmi vine să te sorb. (se pleacă pe sipet.)

Sandu. — (țindu'l) Îlea seama că 'i cădea, frate.

Antohi. — Ține-mă, Sandule, ține-mă ca să 'i pot desmierda și sêruta, că poate acum îi privesc pentru cea de pe urmă dată... Am să mor, iubiții mei, să mor și să nu vă mai vîd!.. Veniți cu mine pe ceea lume, gâl-biorii mei!.. Nu mă lăsați să plec singur, c'amă trăitū bine împreună. Nu v'am jêrtfit pentru ca să 'mî împli-nesc poftete. V'am slăvit o vieață întregă, ș'acum, o! Dumneđeule! să mă despart de voi! (ecsaltându-se) Nu se poate, nu!.. măi bine luați'mî pelca de pe trup; lua-ți'mî dîlele; dar' galbenii nu, nu, nu!.. (îl apucă tusa și cade leșinat pe canape.)

Sandu. — (spăriet) Antohi, Antohi, vină'ți în sim-țiri... Antohi! (cu groază) Vai de mine!.. Nu se măi

mişcă!.. A murit! (alergând nebun la ușa din fund) Săriți, ajutor, ajutor!

(Se aude afară șgomot de trăsură.)

SCENA XII.

Antohi, Sandu, mașorul, contesa, Polidor, Mașă, Rufinescu, Rufineasca, Duducescu, Clevetică, Tribunescu, Ischiuzarliu.

Mașorul. — (deschizând ușa din fund) *A cîto?*

Toți. — (întrînd rîpide) Ce este? ce s'a întemplat?

Sandu. — Veniți, veniți c'a murit Antohi.

Toți. — (spăimîntați) A murit!.. *Ah! mon Dieu!.. Boji moi!*

Polidor. — Tatăl meu! (voiesce să se apropie de canape.)

Mașorul. — (opriind pe Polidor) Polidor, *dușinca moia*, trebuiește liniștește la tine; trebuiește să arați la tine barbat!.. *Pravoslavnicul* Antohi murit?.. Dumneșeu erte la dinsul!

Sandu. — Amin!

Toți. — Dar cînd a rîposat?

Sandu. — (tremurînd) Acu chîr, o rîposat în brațele mele!.. A să m'apuce frigurile.

Mașorul. — A! d-ta nu 'i fost la Braila, nu 'i vîdut morți mîi ca mine, nu 'i deprins.

Sandu. — (îdîcîndu'și cruce) Ferească-mă Dumneșeu!

Polidor. — Domnilor!.. întelegeți durerea de care mă simt cuprins!.. Vî rog să mă lasați singur.

Mașorul. — *Harașo!*.. Mergem cu toți la mine

acasă... A! tu, Polidor, nu desnadejdut la tine... Gândește la Mașa și fiu la tine cu curagă, cum fost eu la Braila... Noi așteptam pe tine acasă... *Païdiom!*... și tu, Antohi *bratet*, Dumne-deu erte la tine!

Totți. — (eșind prin fund) Dumne-deu se 'l erte!

SCENA XIII.

Antohi, Polidor.

Polidor. — (lângă ușa din fund) Sermanul tată! sermanul bătrân! a murit pe mâna străinilor! (se apropie încet de canape) A murit tocmai în ziua... (zăresce sipetul deschis) în ziua cu... nu... ni... ei... Eaca bani!.. un sipet plin!.. plin?... Ean se vedem. (bagă mâna în galbeni) Plin! îi plin ca un sac!.. Vin' încoaci, sătulule! (trage sipetul la mijlocul scenei) Vină se facem cunoștință împreună, că destul ați mucedită la tata. (întorcând spetele la Antohi, se pleacă cu lăcomie) Se ve mai ved și cu cum sunteți la față și câte butelci de Șampanie plătiți? Una, două, trei, o sută, o mie!.. Cine ve poate numera! că de când sunteți închiși v'ați făcută de cap, berbanților! v'ați înmulțit ca frunzele, v'ați plodit ca locustele. (privesce galbenii cu estaz și cântă:)

Locuste scumpe și aurite!
Din acest sipet ce ve înghite
Eșiți la aer, sburați la Sore,
Se gustăm vieată veselitoare.

(În timp ce Polidor cântă, Antohi deșteptându-se din leșin, întinde mâna spre sipet, și cu ochii închiși pipăe pe lângă canape.)

Polidor. — Acum v'am vădut din partea asta, se vă privesc și din ceealaltă parte, ca se mă incredințez dacă suferiți de gălbănare. (trece dincolo de sipet și cu fața spre Antohi, vântură galbenii cântând :)

Văi de-acel ce galbeni n'are
Că mi 'l prinde gălbănare.

(Antohi deschide ochii și ear' îi închide, zărind scena ce se petrece în salon. Pe urmă ridică capul și ear' il lasă se cadă pe pernă, ca și când ar fi ademenit de un vis grozav. În fine se ridică încet cu privirea ațintită la Polidor, întinde brațele și voiesce se strige, dar' vocea i se curmă. Polidor la finele cântecului vede pe tatăl seș sculat și remâne increment.)

Antohi. — (după o luptă cu sine, strigă cu voce înădușită) Ti... că... Iosule! Nelegiuitule!.. Cânti de bucurie că m'ai cređut mort!

SCENA XIV.

Antohi, Polidor, doctorul, Martin [intră prin fund.]

Doctorul. — Ce vėd?

Antohi. — Tu, care te-am avut de cel mai bun copil din lume! Tu!.. încă n'am apucat a intra în morment, și mă prăđi? Cânti fără mustrare de cuget!.. Te veselești într'un ceas ca acesta!.. O! Dumneđeule! în care vreme-amă ajunsă, dacă copiii se bucură astfel de moartea părinților!

Doctorul. — [viind lângă Antohi] Cucoane Antohi...

Antohi. — Blăstem asupra'ti, nelegiuitule!.. Blăstemul Ceriului și al meu se te-alunge cât îi trăi!.. Fugi, eși din casa mea!.. Se nu te mai vėd, se nu mai

aud de tine, că mă 'nfiorez în suflet când mă gândesc c'am crescut un șerpe la sinul meu!.. Fugi de-aici, ești...

Polidor. — O Dumneșule! [ese prin fund, abătut.]

Doctorul. — [apucând pe Antohi de mână] Cucoane Antohi. . .

Antohi. — Doftore, doftore, dă'mi dila să'mi răs-bun!.. fă-mă să trăesc numai un an, numai șese luni... 'Ți-oîu da ce 'i vrea... nu mă lăsa să mor.

Doctorul. — Liniștește-te, c'oîu face toate chipu-rile... Na, bea doftoria aceasta. [Țea o sticlă cu doctorii adusă de Martin și o dă lui Antohi.]

Antohi. — [tremurând] Adă, adă. [pune sticla la gură și bea.]

Martin. — Nu 'l lăsa, domnule, că bea tot.

Doctorul. — Lasă, că bătura asta are să 'l adoarmă.

Antohi. — Un an de dila, doftore, să trăesc, nu-măi un an!.. [cade cu capul pe pernă, cuprins de slăbiciune.] Să'mi răs-bun!.. Doftore, 'Ți-oîu da... 'Ți-oîu da... [începe a dormi.]

Martin. — Vai de mine, își dă duhul! [merge de în-chide sipetul.]

Doctorul. — Ba nu, adoarme... Somnul poate să 'l scape. . .

Martin. — Să dea Dumneșeu!

Antohi. — [prin somn] Dodorașul tati!..

[Cortina cade.]

ACTUL II.

Teatrul reprezintă un salon înpodobit cu oglinzi și mobile scumpe; în fund perdele mari de matasă care ascund o masă mare acoperită cu cristaluri, porcelane și argintării de lucș; în dreapta ușă de geamuri, p'ntre care se zărește o grădină cu flori; în stânga altă ușă ce duce în apartamentul lui Antohi. Pe planul I, în dreapta, o masă elegantă cu tot ce trebuie pentru scris; ear' în stânga o canape înbrăcată cu stofă bogată.

SCENA I.

Antohi [șede d'inaintea unei oglinzi. Un fecior în livrea îi frisează părul], **Clevetică**, **Tribunescu** [scriu la masă.]

Antohi. — [cătră fecior] Nu m'ai încrętit destul la tęples. Adă părul mai pe frunte ca să se mai ascundă sbърcelele... Așa, bine!.. Croitorul a adus ha࢑nele?

Feciorul. — Dar, domnule!.. le-a adus a࢑i dimineată la 10 ceasuri; dumneavoastră dormeați încă.

Antohi. — Câte suntu acum?

Feciorul. — Două după amea࢑i.

Antohi. — Și unde 'i croitorul?

Feciorul. — Așteaptă în sofragerie.

Antohi. — Bine; du-te de 'i spune că vin îndată să cerc fracul cel nou. [se gătesce la oglindă.]

[Feciorul intră în stânga.]

Clevetică. — [scriind] „În consecință, cerem punerea Ministrilor în acusațiune.“

Antohi. — Ai sfърșit articolul, cetățene Clevetică?

Clevetică. — Finit, domnule Antohi.

Antohi. — S'ai atacat vęrtos pe Miniștri?

Clevetică. — 'I-am făcut de dърvală. [cu mulțemire]

Sunt convins că acest articol are să aducă cel puțin 10 abonați *Gogoășei patriotice*.

Antohi. — Cetește-mi'l, să vedem cum răfuești Guvernul.

Cleveticî. — [cetind] „Am dis-o și o vom mai repe-
ta-o pînă ce va amorti vocea noastră de cetățean liber
și liberal: la epochă nouă oameni noi! Ministeriul de
astăzi, compus din oameni moderați și diplomați, nu
este la înălțimea situațiunei aptuale. Acest Cabinet în-
setat de setea nestingibilă a puterei și lipsit de orî
ce pudoare politică, lasă a să comite toate abuserile
trecutului, permite toate călcările de convențiune.“

Tribunescu. — Bravo, bravo, minunat!

Antohi. — [aprinzînd o țigară] Ți înainte.

Cleveticî. — [cetind] „Convențiunea asigurază cetă-
țenilor români: egalitatea, legalitatea, inviolabilitatea
domiciliului, libertatea individuală, etc. Cum oare se res-
pectă aceste sacre principii sub Ministeriul de astăzi?..
două incidente grave, întemplate de curînd în capitală,
vor convinge pe leptorii noștri despre tendințele anti-
constituționale ale Cabinetului.“

Antohi. — Care incidente, Cleveticî? Spune înainte
că mă interesez.

Cleveticî. — [cetind] „Îeri, pe la 10 oare, casa ono-
rabilului cetățean Barbu Măcelărescu a luat foc în lipsa
lui, fiind onorabilul cetățean dus în piață ca să se ec-
sercite meseria sa de măcelar pentru îndestularea po-
pului. Ce face poliția? Ce face corpul pompierilor?..
Lucru de necreșut în secolul nostru de civilizațiune!!!

„Pompierii și polițaii aleargă la domiciliul onorabilulu
 „cetățean Măcelărescu, și găsind ușa casei închisă cu la-
 „căt, își permită a o sforța și a pătrunde în întru ca
 „o sâlbatică oardă de Eniceri. În adevăr, incendiul a fost
 „stins, casa a fost salvată, și cu dânsa poate mahalaoa
 „întreagă; dar' aceste considerațiuni sîntu secundarii pe
 „lângă actul flagrant de calcare a domiciliului... Unde
 „este dar inviolabilitatea domiciliului consacrată de Con-
 „vențiune? Răspundă Ministeriul d'inaintea pretoriului
 „opiniunii publice reprezentată de *Gogoasa patriotică*,
 „diar politic, 2 galbeni pe an.“

Tribunescu. — [cu entusiasm] Admirabil! perfect! su-
 blim! Cer cuvântul...

Antohi. — Dămol, dămol, Tribunescule! Nu te aprinde
 ca un stog de paie... Ascultă pîn' în sfârșit. Urmează
 Clevetică.

Clevetică. — [cetind] „Secundo! Astă noapte poliția
 „a avut audacia a aresta pe d. Buzunărescu, sub pre-
 „text că 'l-ar fi surprins spărgînd o boltă de lipscănie.
 „Fără a prejudeca cestiunea, dacă onorabilul cetățean Bu-
 „zunărescu este seú nu spărgător de bolte, noi, în nu-
 „mele libertății individuale consacrată de Convențiune,
 „întrebăm pe d. șef al poliției... mergem mai departe
 „încă!.. întrebăm chiar pe Ministeriú cu ce drept se
 „arestează cetățenii în ecsercițiul funcțiunilor lor?.. Noi
 „chîemăm dar încă odată pe Cabinet d'inaintea preto-
 „riului opiniunii publice, adică d'inaintea *Gogoasei pa-
 „triotice*, diar politic și comercial (40 lei pe jumătate
 „de an), ca să răspundă dacă acest act de arestare nu

„constitue o flagrantă calcare a Convențiunei, un atac monstruos în contra libertății individuale? Și conchidem că Patria și drepturile naționale sînt în pericol de moarte sub acțiunea politiceî infernale a Ministeriului de astăzi!“

Tribunescu. — [nebun] Ura... a... a! Ura!.. a... a! Cleveticî, ești mare! sublim! piramidale!

Antohi. — [sculându-se] Cleveticî! ești un gogoșar de frunte! Ha, ha, ha, ha! Adio! vă las să puneți țeara la cale... Ha, ha, ha. Eă merg să'mî cerc fracul... Ha, ha, ha... [intră în stînga.]

Tribunescu. — [indignat] Ce-a spus? Cum 'ți-a dis?..

Cleveticî. — M'a găsit nostim.

Tribunescu. — Amice, articolul tîu e destinat a rîsturna Ministeriul, și 'l va rîsturna!

Cleveticî. — [zimbînd cu mulțemire] Așa sper.

Tribunescu. — Amice... o idee! Nu ar fi apropo-sito să urzim vre o manifestațiune în onoarea *Gogoasei*?

Cleveticî. — [cu amărîre] Manifestațiune?... Nu, amice, căci moderațiî dracului... dar' vre un banquet n'ar strica, un banquet cu Șampanie multă și cu *Bordeaux*, pentru impulsînea comerciului.

Tribunescu. — În acest banquet vom cere cuvîntul, vom espune profesiunea noastră de credință, și sînt convins că vom căștiga multe voturi.

Cleveticî. — Nu am nici un dubiū despre aceasta, căci banquetul va fi sub direpțiunea lui Ischiuzarliu; dar' trebuie să ne gîndim la cei 400 de galbeni venit, ce sîntū indispensabilî spre a putea rîmînea în Came-

ră. Eă n'am nică un ban; căci am sacrificat tot pentru Patrie!

Tribunescu. — Și eă, idem!.. dar' avem la mână pe patriotul Antohi.

Clevetică. — Cetățeanul Antohi? Un adevărat Mecena!.. Am publicat un articol elocinte în onoarea lui.

Tribunescu. — [zimbind] Sciă, articolul ce pregătiseă în onoarea lui Polidor, fiul seă.

Clevetică. — Tocmaă!.. am schimbat numă numele. Polidor fiind desheritat, 'l-am dat de-o parte ca pe un netrebnic. Antohi însă e bun de cultivat ca un dovleac plin cu simbură.

Tribunescu. — Am deșteptat în el ambițiunea gloriei; 'l-am îndemnat să se urce pe scena politică și să se folosească de avere ca să se aleagă deputat... împreună cu noi.

Clevetică. — Acum rămâne ca să 'l convingem a ne asigura fiecăruia câte un venit de 400 de galbeni.

Tribunescu. — E lesne!.. Generosul Antohi, sublimul Mecena care ne-a deschis casa și brațele seă, nu se va scumpi ca să ne dea fiecăruia un sinet de 4000 de galbeni, cu care să probăm un venit de 400, și astfel, având toate condițiunile necesariă, devenim reprezentanții Națiunei.

Clevetică. — Bine dăci, bravo!.. *Hupsana!* [face o piruetă] Amice, ești mare ca și Căvur! Vină să te string la peptul meă de cetățean. [se înbrăcișează amândoi.]

SCENA II.

Clevetică, Tribunescu, Ischiuzarliu [intră prin dreapta.]

Ischiuzarliu. — Ce-ați pățit, amicilor, de vă sêrutați ca la di de târg?

Tribunescu. — Tu ești, Tachi?... Bine c'ai venit, sê ne faci o comisiune.

Clevetică. — Dar; aleargă îndată la tipografie cu articolele aste două.

Ischiuzarliu. — Aleargă, aleargă... doar' nu 's cal de poștă. Mai alergați și voi, că eă am obosit.

Tribunescu. — Tachi, interesele causei reclamă acest sacrificiă din parte'ți.

Ischiuzarliu. — Mări, mai slăbește-mă cu cauza!.. Causa ceea e cauza că mor de foame de ađi dimineață.

Tribunescu. — Tachi! un adevărat cetățean, patriot, moare bucuros pentru Patrie!

Ischiuzarliu. — Ean sê lăsăm, vă rog, vorbele aste pompoase, că le sciă... Cunosc marfa din prăvălie. Dacă Patria și cauza aă nevoe de comisionari, mai alergați și voi.

Clevetică. — Noi sântem obosiți, că pen'acum amă scrisă aci pentru apărarea drepturilor naționale.

Ischiuzarliu. — Aci?... dar' aci în salonul domnului Sgârcea ați mutată cabinetul vostru de redacție?

Clevetică. — Aci, de ieri dimineață, de când Mecena s'a însănătoșat și s'a aruncat în valurile unei esistențe de lucș, noi 'l-amă îmbibată cu principiile noas-

tre de frățietate, și acum casa lui e a noastră, averea lui e a causei, inima lui e a Patriei!..

Ischîuzarliu. — *Aferim!*.. Dacă 'i așa treaba, poronciți să 'mă aducă ceva de mâncat că mor de foame.

Clevetică. — Ba chiar și de bcut, dacă vrei. Să 'ți daă un *Bordeaux* cum n'ai mai gustat. [strigă] Martine!

SCENA III.

Cei de'nainte, Martin [în livrea, ese din fund.]

Martin. — Aud.

Clevetică. — Cetățene Martine! pregătește un dejun pentru cetățeanul Ischîuzarliu... cu *Bordeaux*.

Martin. — (în parte) Poroncește ca în casa lui.

Clevetică. — Ce dicit, cetățene Martine? E gata dejunul?

Martin. — Gata pentru cuconul Antobi.

Clevetică. — Prea bine. Mergi, Tachi, de 'ți po-toale foamea.

Ischîuzarliu. — Unde?

Clevetică. — În sala de prând. Cetățene Martine! du'l pe amicul Tachi în sofragerie.

Martin. — [în parte] Ce v'ași mai lua eă cu toropala, cetățenilor, de-ași fi în locul boșerului!

Ischîuzarliu. — Hai, cetățene!.. marș înainte grabnic. [împinge încet pe Martin.]

Martin. — Încet că nu ne-alungă Turcii... Nu împinge.

SCENA IV.

Ceî de'nainte, Sandu [întrând prin drépta.]

Sandu. — Martine, acasă 'i vèrul Antohi?

Martin. — Întreabă pe dumnealor. [arată pe Cleveticî și Tribunescu] Eî sîntu stăpâni aci. [ese cu Ischînzarliu prin fund.]

Sandu. — [închinându-se] Domnilor. . . vèrul Antohi acasă 'i?

Cleveticî. — Acasă dar; însă nu 'și-a gătit toaleta. De-abia acum 'și-a frisat pèrul.

Sandu. — Ce face? Antohi își increțește pèrul ca un *bonjurist*? și nu 'i gata la ceasul ăsta?

Tribunescu. — S'a schimbat boîerul, nu e cum îl scii.

Sandu. — Mare minune! Eū acum am picat de la țeară și nu mai știū ce s'o fi întêmplat în lipsa mea. . . Ean veđi mobile! bogății! . . A lui Antohi sîntu astea toate?

Cleveticî. — A domniei séle și a fraților seî cauzași.

Sandu. — Care frați?

Cleveticî. — Noi, domnul meū. [arătând pe Tribunescu] Stanciu Tribunescu, patriot! [închinându-se] și servul d-tale Chichiță Cleveticî, redactor al diarului *Gogoașa patriotică*, 2 galbeni pe an, 40 lei pe un semestru și 25 de lei pe un trimestru; nu poftiți a vè abona?

Sandu. — [tresărind] Gogoașa? . . D-voastră sînteți gogoșarii astei foî?

Tribunescu. — [cu demnitate] Domnule! . .

Sandu. — D-voastră batjocoriți oamenii și ne nu-

miți pe noi boșerii: strigoii, *tonpatera*, conservatori, ba chiar și cîcoci, fără a vă gândi că însuși părinții voștri au fost boșeri?

Tribunescu. — Domnule, când interesele Națiunii...

Sandu. — D-voastră cereți neconținut ca să ne suptă pe noi boșerii la capitație, să ne puie bir pe pămēt, să ne ȳea moșile, să ne calicească, să ne facă de o potrivă cu țerani și cu țigani, să ne alunge din slujbe, într'un cuvēt să ne îngroape de vii?.. Frumos lucrăți pentru Patrie, drept să vă spun!.. frumos prefacēți lucrurile! *Aferim!*.. Dar' unde mergem? ba nu, vă 'n-treb, unde mergem?

Tribunescu. — Cer cuvētul! Nu mă mir că aud asemenea discurs din partea domnului preopinent, căci d-lui este un conservator!

Sandu. — Na!.. Eaca vorbă!

Cleveticii. — Nu intrerupe, domnule.

Tribunescu. — Și ce este un conservator?.. Un om care... conservează!.. un om care voiesce să conserve privilegiul de a nu fi supus la nici una din îndatoririle cetățenesci. Însă eui!.. Aui doară sermana noastră Romănie să zacă mult timp āncă sub o rugină atāt de... inconstituțională! Nu! căci eui voiui susține, voiui apēra totdeauna: [răpide] dreptatea, libertatea, egalitatea, fraternitatea, inviolabilitatea... [se resuță lung.]

Sandu. — Dirrrr! Haide, haide, haide, dăi, dăi, dăi... S'a pornit moara.

Cleveticii. — Nu intrerupe oratorul, domnule.

Tribunescu. — [urmând rapide] Drepturile naționale, autonomia, independența, gloria națională, garda națională, sufragiul universal. . .

SCENA V.

Ceț de'nainte, Antohi [în frac, ese din stânga.]

Antohi. — Ce este? ce este? Cine se certyă aci?

Sandu. — Vere Antohi, vin' degrabă s'ascuți toaca de la Balamuc.

Antohi. — Sandu aci?.. Când ai venit, frate Sandule? [il stringe în brațe.]

Sandu. — Chiar acum; dar' ascultă, frate, ascultă. [lui Tribunescu] Ean mai spune, domnule, că ești hazliu de tot.

Antohi. — Ce s'ascult?

Cleveticăi. — O discuțiune de principii între d-lui și noi, adică între partida ultraretrogadă. . .

Antohi. — Și partida ultraprogresistă?

Cleveticăi. — Așa. D-lui nu vrea să se lase de privilegii. Nu vrea să dea nimic.

Sandu. — Și voi vreți să luați tot.

Cleveticăi. — Dumnealui vrea să ție țeara în loc.

Sandu. — Și voi vreți s'o dați de ripă.

Cleveticăi. — D-lui ne numesce pe noi revoluționari, nebuni.

Sandu. — Și voi pe noi, strigoii!.. Cine are dreptate, vere Antohi? judecă însuși.

Antohi. — Cine? Noî.

Sandu. — Noî doi?

Antohi. — Ba nu!.. noî, lumea cea nouă.

Sandu. — Lumea nouă?.. Şi tu eşti din ceea lume?.. Ei! apoi unde mergem? ba nu, vă 'ntreb...

Antohi. — Şi eă!.. Să veđi tu, Sandule. Am stat de m'am socotit, care vrea să meargă înainte, tinerii sėu bėtrăni? Am veđut pe bėtrăni înţeleniţi în obiceiurile trecutului; am veđut pe tineri aspirând cu entuziasm cătră un viitor... oare care... şi m'am dat cu tinerii.

Tribunescu şi Clevetică. — Să trăească cetăţeanul Antohi!

Sandu. — Tu, Antohi?.. Vrea să ăică şi tu mă cređi ruginit?

Antohi. — Te cred, Sandule.

Sandu. — Şi tu vrei să puî bir pe pământ?

Antohi. — Vreă, cu atât mai mult că n'am nici un palmac de moşie.

Sandu. — Şi tu ceî împărţirea proprietăţii?

Antohi. — O cer, ca şi d-lor, că nu 's proprietar.

Sandu. — Ca d-lor?.. Vrea să ăică eşti comunist, Enicer?

Antohi. — [ridend] Comunistul comuniştilor, vere!

Sandu. — Apoi dar rămăi sănėtos!.. Mė due de unde-am veuit. [voiesce să plece.]

Antohi. — Ean stăi locului, frate Sandule; nu fi aşa de ăute.

Sandu. — [cu măhnire] Tu comunist, Antohi!.. tu, care în vreme de 30de de anî ai strins para cătră para!..

tu, care ai fost cu frica lui Dumnezeu un veac de om întreg, s'ajungi a lua câmpii la bătrânețe!.. să dai mâna cu niște tufă 'n buzunar! Unde mergem? unde mergem?

Clevetică și Tribunescu. — [ridând] Ce conservator!

Antohi. — Ha, ha, ha, sermane Napoila! te cunoști că ești de la Telineasa și că nu îți cunoști veacul! Astăzi, vere, trăim în timpul șarlatanismului!.. Cine strigă mai tare, cine face și spune mai multe ghidușii, ăla 'i creșut, ăla isbutește!.. Vrei s'ajungi om însemnat? fă-te slut, posomorește-ți sprincenele, îngroașe-ți glasul, și critică fără cruțare tot ce eșistă în țeară, bun seș rău. Oamenii te-or crede un geniș mare, se vor teme de tine ca copiii de cauza, te-or admira fără să te înțeleagă, te-or respecta și se vor pune pe brânș ca să te acaș pe umerile lor, pentru ca să te înalș la putere. Asta 'i lumea, vere!.. o comedie mucalită jucată de cei proști în folosul celor dibaci!

Sandu. — Da bine, unde vrei s'ajungeți? Ce doriți?.. că eș, deș, nu vă 'nșeleg.

Antohi. — Ce vrem?.. întreabă pe Clevetică.

Sandu. — Ce vrei, domnule Clevetică?

Clevetică. — Vreș să rēstorn tot!.. ori ce institut, ori ce Guvern!

Sandu. — Și ce ai de pus în loc?

Clevetică. — Asta nu e treaba mea; e treaba d-vōștră. Misiunea mea e să dobor!

Sandu. — Vrea să dică, d-ta ești meșterul strică?
[făcēnduși cruce] *Pater imon o en Uranis...*

Antohi. — Ha, ha, ha! Nu 'ți măi face cruce, Sandule, că toate aste 'sū glume. Nicī eū, nicī d-lor, nu sūntem înțărcați de Scaraoțchi, că nu 'i în firea Româ-nului să facă răul pentru plăcerea de a face rău. Sūntem numai niște ischiuzari cu măi mult seū măi puțin spirit, care ne jucăm de-a Baba-oarba pe scena politică.

Sandu. — Așa 'i treaba? Apoi dar se rid și eū... Ha, ha, ha, ha!

[Toți ridū cu hohot.]

Cleveticī. — Hai Tribunescule la tipografie.

Tribunescu. — Hai!.. A revedere, domnilor.

Cleveticī. — [apropiindu-se de Antohi] Domnule Meceno, 'mī-ar trebui vr'o 50 de galbeni pentru susținerea *Gogoasei*.

Antohi. — [dându'i bani] Bine; na cincī... (în parte) 0 gogoasă 50 de galbeni!.. scump! S'aū scumpitū gogoasele în țeara noastră!

Cleveticī. — A revedere, domnule Sandu... [ese prin dreapta.]

Tribunescu. — Domnule Sandu, a revedere! [ese prin dreapta.]

Sandu. — Cu plecăciune. (în parte) Sē vē vēd când 'mī-oīū vedea ceafa.

SCENA VI.

Antohi, Sandu.

[După ce au eştit Cleveticii și Tribunescu, Antohi și Sandu se uită lung unul la altul.]

Sandu. — (cu măhnire) Antohi, Antohi, ce-ai pățit? Ce 'i de capul tău? Ce păcat s'a legat de tine, frate?

Antohi. — Așa 'i, Sandule, că nu mă mai cunoști?

Sandu. — Nu, pre legea mea!

Antohi. — Ascultă-mă, Sandule. Toate câte le veđi aci și câte le auđi din gura mea trebuie negreșit să te mire și chiar să te măhnească!.. o înțeleg! Tu privești la mine și te întrebă de sânt tot eű vechiul tău prieten, Antohi Sgârcea, adică sgârcitul cel mai nesățios de bani, care s'a lipsit în vreme de 30 de ani de cele mai mici mulțemiri ale lumii?.. În adevăr; am fost un nebun toată viața mea, căci m'am chinuit și noapte pentru un copil nerecunoscător!.. Ah, Sandule! numai Dumnezeu poate ști ce durere grozavă am simțit în sufletul meu când am cunoscut adevărul!.. Frate!.. eű imăi dam duhul, și el cânta, vânturând galbenii din si-pet!.. Cânta de veselie, ticălosul, lângă trupul tătâni-seű!.. O! Dumneđeule! cum de n'am murit atunci!..

Sandu. — Ce spuă, frate? Nu le șticam astea!..

Antohi. — Nu le știeai?.. Apoi e bine să nu le mai știi, prietene, pentru că 'mă-ai da dreptate când 'ți-ași spune că, în desperarea ce m'a cuprins, de mai multe ori 'mă-a venit să mă 'npușc!..

Sandu. — [spăriet] Să te 'npușci, tu? Ferească-te Dumnezeu de-un păcat ca ăsta, că nu te-or îngropa la

biserică! [în parte, făcându'și cruce] Sermanul! *Pater imon o en tis uranis...*

Antohi. — Nu; m'am luptat cu ademenirea păcatului și pěn'acum am scăpat de el; însă am luat o hotărîre care mă va răsbuna de ticălosul de Polidor...

Sandu. — Care hotărîre?... Să nu fie ear' vr'o nebunie?

Antohi. — Judec'o însuși. Când 'mă-am deschis ochii la lumină am hotărît, de și cam târđiū poate, a începe o viață nouă, a mă scalda în toate plăcerile lumestî pěn'a nu cădea în mormânt. Am vrut să gust mulțemirile luscului, și eată!.. privește, Sandule... m'am căptușit cu stofe de matasă. Am dorit să cunosc fala ș'am închiariat doi trimbițași, cariî, pentru o sumă oare care pe lună, imî trimbiță meritele ce nu le am în foaea lor, în *Gogoașa patriotică*.

Sandu. — Cum? domnișorii ăia primescū simbrie? Scump te ținū?

Antohi. — Cam scump; dar' prin meșteșugul d-lor, am ajuns a fi o putere în țeară. Laud séū batjocoresc cum imî place și pe cine 'mî place; însă mai mult batjocoresc pentru ca să 'mî mai recoresc veninul, căci simt o ură neînpăcată în contra omenirei.

Sandu. — Care cum s'ar prinde, te-ai făcut negustor de laudă și de ocară?... frumoasă marfă!

Antohi. — Marfa cea mai prețuită, cea mai căutată la noi în diua de astăđi.

Sandu. — Și bine... ce mulțemire affi în asemenea negustorie?

Antohi. — Mulțemirea de a vedea ticăloșia omenirei sub toate formele.

Sandu. — Mari sîntu minunile tale, Doamne!.. Și pentru o asemenea tristă plăcere ai dat mîna cu Cleveticî și cu Tribunescu?

Antohi. — Dar; ambiția și interesul lor mē slujescū cāt se poate de bine. Cleveticî, Tribunescu și eū alcātuim o treime nedespărțită, cu legătură între noi de a ne admira unii pe alții ca pe niște idoli, de a ne proclama oamenii cei mai cu cap, cei mai patrioți, cei mai necorupți din toată țeara. Ear' cāt pentru ceea-lalți ce nu sîntu din taraful nostru, îi stigmatism cu numele de procleți, vîndători, proști, moderați, strigoî, conservatori, etc. Cum îți pare *karaghiozlikul* ăsta, ve-re Sandule?..

Sandu. — (in parte) Sermanul! s'a cam smintit de cînd a fost bolnav!

Antohi. — Așa 'i că 'mî cheltuesc bine banii în folosul Patriei? Spune.

Sandu. — De cheltuit vĕd că 'i cheltuești; însă nu pricep nevoea de a'i cheltui?..

Antohi. — Nu pricepi?

Sandu. — Nu.

Antohi. — (serious) Pentru ca sē nu rĕmăie nici o para lui Polidor, după moartea mea. Asta mi'i rĕsbunarea.

Sandu. — (incremenit) Breee!

SCENA VII.

Antohi, Sandu, Martin (vine din fund.)

Martin. — Cucoane Antohi...

Antohi. — Ce este, Martine?

Sandu. — Eaca pozna! Martin cu livrea?

Martin. — (supărat) Păcate, cucoane Sandule. La bătrânețe m'am făcut paiaț!..

Antohi. — Lasă, Martine, că așa e moda. Dar' ce aveai să 'mă spuî?

Martin. — Cucoane, a adus vinurile cele străine de la magasie... Eaca și socoteala.

Antohi. — (cetind contul) Șampanie, *Bordeaux*, vin de Rin, etc... peste tot 240 de galbenî! (spăriet, în parte) 240 de galbenî pe vin!.. eū, care toată viața mea n'am pus decât apă 'n gură... de economie.

Sandu. — 240 de galbenî pe vin prefăcut!.. Nu cumva te-ai dat și la beție, Antohi?

Martin. — Cine? boîerul?... nu se află!.. Dumnealui nici nu gustă vinul; dar' prietenii d-sale chilescū vêrtos...

Antohi. — Martine, ce ȃciî tu? Să primim sticlele?

Martin. — Ba eū socot, dacā m'ai asculta, să le trimitem înapoi.

Antohi. — Fie!.. Spune negustorului că nu 'mî trebue. (în parte) O economie de 240 de galbenî.

Sandu. — Bravo, Antohi!.. Așa mai viî de-acasă. Începusem a crede că ești mai risipitor decât însuși Polidor.

Antohi. — Polidor!.. Martine, pune sticlele la pivișă și spune negustorului să mai aducă pe-atâtea.

Sandu. — Ce faci, Antohi?

Antohi. — (incet lui Sandu) Scad 480 de galbeni din averea mea, ca să nu 'i găsească Polidor.

Sandu. — (cu mirare, Breee!

Martin. — (ducându-se) Sermanul boier!.. Mai bine nu se mai deștepta!

SCENA VIII.

Antohi, Sandu, contesa; mai pe urmă maiorul.

Contesa. — (viind din drépta) *Peut-on entrer?*

Antohi. — (mergând înaintea contesei) Doamna contesa!.. poftim, mă rog, poftim... Vere Sandule, adă un fotoliu.

Contesa. — *Merci,* nu vă derangeați!.. Am venit să 'ți dic *un petit bonjour, mon cher* Antohi.

Antohi. — Serut mânele.

Contesa. — Și să te rog ca să mă ajuți la o faptă bună. Sciū că ești generos și chiar *gentilhomme* de maniere, de și nu te cobori dintr'o familie...

Antohi. — Nu, slavă Domnului!.. încă nu m'am coborit din ceea ce sînt.

Contesa. — *A la bonneheure!* Eată pentru ce vreū să te rog. Facem o loterie în folosul copiilor lepădați și am cređut că d-ta vei fi cel ântei a subscrie.

Antohi. — *Pardon,* cucoană; nu daū nici o para.

Contesa. — *Comment?*... D-ta care ai înființat o casă de orfanotrofie, refuși a lua parte la o binefacere!..

Antohi. — Refus.

Contesa. — A!.. nu mă așteptam la un asemenea răspuns. Fiul d-tale, Polidor, s'a arătat mai *aimable*; a luat 10 bilete.

Antohi. — (în parte) Polidor! (cătră contesa) Am glumit, doamna mea. Binevoii a'mi da 50 de bilete. Câte cât e biletul?

Contesa. — Câte un galben... Bravo! *mon cher* Antohi, *vous êtes charmant*. Eată biletele.

Antohi. — Mulțumesc... Eată banii. (că contesei un fișic de 50 de galbeni, în parte) 50 de galbeni mai puțin în clironomie.

Contesa. — (luând banii) *Merci, vous êtes un brave homme*... (îi dă mâna) *Au revoir*.

Antohi. — Serut mânele. (serută mâna contesei) Nu uitați, doamna mea, că astăzi mâncăm împreună aci.

Contesa. — *Comment donc!* (ajungând la ușa din dreapta se oprește) *A propos*... uitasem. Mai am un comision pentru d-ta.

Antohi. — Poronciți.

Contesa. — Sciți cu cine-am venit pên' la poartă?

Antohi. — Cu cine?

Contesa. — Cu mașorul, socrul lui Polidor.

Antohi. — (rece) A!

Contesa. — Mașorul doarece foarte mult să se întâlnească cu d-ta ca să 'ți vorbească într'o chestie se-

rioașă; dar' n'a vrut să între fără a fi autorizat de stăpânul casei.

Sandu. — Da de ce?.. Ești certat cu maiorul, vere Antohi?

Contesa. — Sîntu în delicateteță amendoî din ȃiua cununiei lui Polidor... nu sciû din care pricină.

Sandu. — (în parte) Înțeleg.

Contesa. — Să 'i fac semn să vie sus?

Antohi. — Poftiți'l... însă vă rog să 'i spuneți că'l aștept în cabinetul meu. *Adieu*, contesă. Vină, Sandule.

(se închină și intră cu Sandu în stînga.)

Contesa. — (ridînd) *Quel original!* (de pe pragul ușii din dreapta face semn afară și chîamă pe maiorul) Pst, pst, *major*.

Maiorul. — (afară) *Cîto?*

Contesa. — Vină sus...

Maiorul. — Unde 'i *dvorenin* Antohi?

Contesa. — În cabinetul seû... Întră colo.

Maiorul. — *Harașo... merci, chère comtesse.*
(merge țeapên spre ușa din stînga) *Paiddrom...*

SCENA IX.

Contesa, Ischiuzarliu (cu chef.)

Contesa. — (singură) Ce conversație se aibă oare împreună?.. Negreșit asupra lui Polidor, căci tatăl seû nu 'i-a dat nici o para de când 'l-a însurat, ba încă nici a vrut să 'l mai vadă... Numai de nu s'ar apuca la cêrtă... Îmi vine să staû ca să aflu rezultatul...
(se pune pe un fotoliu.)

Ischiuzarliu. — (clătinându-se puțin pe picioare) A! m'am săturat cât șapte! Am mâncat, am bătut... Să 'mă fie de bine!

Contesa. — Ce ved? Tachi!

Ischiuzarliu. — Eaca și contesa mea! (în parte) Să te ved acu, Ischiuzarliule, dacă ești ischiuzar.

Contesa. — (cu sentiment) Tachi?

Ischiuzarliu. — (asemenea) Irino...

Contesa. — Am să 'ți fac reproșuri...

Ischiuzarliu. — Pentru ce?

Contesa. — Ai început a mă neglija. N'ai venit de trei zile la mine, și eu te-am așteptat cu nerăbdarea unei inimă infocate. Ah! când ai sci cât am plâns singură!

Ischiuzarliu. — Deu, Irino? 'ți-a fost dor de Tăchită?

Contesa. — Și tu în timpul ăsta poate alergai prin mahalale?

Ischiuzarliu. — Eu?... A! Irino! cum poți să 'ți inchipuești asemenea bazaconiș? Nu mă cunosc, se vede...

Contesa. — Ba te cunosc, te prea cunosc din nenorocire!.. de-aceea am avut slăbiciunea a te distinga într'o mulțime de tineri cari ar fi fost flatați de amorul meu.

Ischiuzarliu. — (în parte) Auzi, baba? (tare) Norocul meu a fost să fiu iubit între toți!.. dar' decât m'ai muștra, mai bine m'ai plânge, Irino!

Contesa. — (cu îngrijire) Ai vr'o supărare, *mon chéri*?

Ischiuzarliu. — (oftează) *Oui, ma chérie.*

Contesa. — Spunemî-o mie, *cher* Bibi... Vin' în-coaci de 'mî spune necazul ce ai... (Ischiuzarliu se pune pe canapeluță la picioarele contesei) Scii că eu vreu să fiu providența ta.

Ischiuzarliu. — (cu dragoste) Ești adorabilă, Irino!.. A! câți tineri ară vrea să fie-acum în locul meu!..

Contesa. — (astupându'î gura cu mâna) Tacî, berbantule...

Ischiuzarliu. — Lasă-mă să te serut macar numaî odată.

Contesa. — (sculându-se turburată) Ba nu, nu aici, că ne-a surprinde cineva. Menagează pudoarea mea, Tăchiță, dacă mă iubescî.

Ischiuzarliu. — (în parte) Slavă Domnului c'am scapat!.. (tare) Nu vrei, porumbo?

Contesa. — Nu aici... dar' lasă polisoneriile și 'mî mărturisește supărările ce ai.

Ischiuzarliu. — Ah! am jucat aseară cărțile cu Polidor ș'am perdut 50 de galbenî.

Contesa. — Și?..

Ischiuzarliu. — Și n'am de unde să 'î plătesc... O datorie de onoare!.. imî vine să turbez de desperare.

Contesa. — Tacî din gură că mă înfiorezi... (dându'î un fișic) Ține, eaca baniî, Tachi; du-te de plătesce.

Ischiuzarliu. — (în parte, luând baniî) *Pil!* (tare) Ah! contesă!.. Irină!.. ai o inimă de crăeasă și meriți respectul generațiunii.

Contesa. — (cu sentiment) Ba sînt numaî o biată femeie care iubesc și vreu să fiu iubită.

Ischiuzarliu. — Îubită ești și vei fi... Lasă-mă să te serut.

Contesa. — Fie!.. Fă degrabă să nu ne vadă cineva. (întinde obrazul.)

Ischiuzarliu. — (în parte) Am pățit-o! curagiū, Tachi... (o serută.)

SCENA X.

Contesa, Ischiuzarliu, Sandu.

Sandu. — (eșind ȳute din stānga, se oprește vĕdĕnd serutatul) Eaca pozna!

Contesa. — *Ah! mon Dieu! je suis compromise!* (fuge prin drĕpta.)

Sandu. — (în parte) Și babele se daū în dragoste! Unde mergem? ba nu, vĕ 'ntreb...

Ischiuzarliu. — Ce e?... Ce? (se întoarce și vede pe Sandu) Cuconul Sandu?

Sandu. — Frumos! Un tĕnĕr de 25 de anĭ ibovnicul unui *pol veac*.

Ischiuzarliu. — Ha, ha, ha! D-ta ai spārieat porumbața de-a fugit?

Sandu. — Ce demoralisație! De-acum nu 'ȳ departe potopul.

Ischiuzarliu. — Sciĭ că te gāsesc nostim, cucoane *ton patera!*.. Te mirĭ de-un lucru simplu și firesc.

Sandu. — Auđi?... lucru firesc, să te ciugulești cu Pupāzambergoaea?

Ischîuzarliu. — Ha, ha. ha! Nu 'nțelegi, boșerule, că Irina e pentru mine o moșie cu venit sigur?.. Eă nu sânt decât un arendaș cu capital de 25 de ani.

Sandu. — Și moșia ce esploatezi se numește Scandaloașă!

Ischîuzarliu. — Așa s'a fi numind prin satul d-tale, pe la Prosteni.

(Se aude în apartamentul lui Antohi ceartă mare.)

Antohi. — (în odaea de alături) Nu vreă să 'i dau nici o para frântă.

Mașorul. — (idem) *Nyet?*

Antohi. — (idem) Nu.

Ischîuzarliu. — Ce s'aude?

Sandu. — Mașorul și Antohi se ceartă împreună. Hai să'i despărțim. (Sandu și Ischîuzarliu trecă spre ușa din fund.)

SCENA XI.

Sandu, Ischîuzarliu, Antohi, mașorul.

Mașorul. — A! d-ta nu părinte, d-ta dușman la Polidor.

Antohi. — N'am să'ți dau socoteală d-tale.

Mașorul. — Ba dai socoteala. Eă silesc la d-ta. Polidor însurat cu Mașă. Eă dat fata pentru că creăut Polidor cu stare. A! d-ta înșelat la mine.

Antohi. — Ean ascultă, domnule: te poftesc să'ți măsori vorbele.

Mașorul. — *Nyet*, nu masuram. D-ta înșelat la

mine! D-ta spus la mine: *Brat Ivan*, facem cuseri la noi? — Eū respuns: *Harașo, brat Antohi*, facem. — D-ta ȝis: *Davaș* mâna cu mine, *brat Ivan*. — Eū respuns: Bucuros, *brat Antohi!*.. și batut mâna împreună. — Pe urmă eū întrebat pe d-ta: Cât dai ȝestre lui Polidor? — D-ta fagăduit dai tot, și nu dat nimic!.. Dumneta nu *pravoslavnik*.

Antohi. — Chîar așa să fie. Nu vreū să dau nimi-că... m'ai înțeles?.. După moartea mea, Polidor a avea tot ce-a ȝăsi.

Maïorul. — *Ma* nu gasi el nimic. D-ta pus pe cheltueli. D-ta destrămat, berbant.

Antohi. — (mâniindu-se) Maïorule, mă batjocorești în casa mea? Ea seama să nu te-arunc pe fereastă.

Maïorul. — (furios) Pe mine?.. Eū, maïor! eū fost la Braila! eū fost ranit! Eū nu tem la d-ta.

Antohi. — Te temi ori nu... eși afară, c'acuș intru într'un păcat...

Maïorul. — *Cîto pacat? Cîto pacat?*.. D-ta bētrân nebun.

Antohi. — (voșesce să s'arunce asupra maïorului) Ei! 'ȝi-oiū arata eū, podanule...

Maïorul. — Podan? eū podan!.. (voșesce să s'arunce asupra lui Antohi) *Ah! ti șelma!*

Sandu. — (oprind pe Antohi) Antohi, vină'ȝi în simȝiri.

Ischiuzarliu. — (oprind pe maïorul) Maïorule, liniș-tește-te...

Antohi. — Lasă-mē, frate, s'el învēȝ eū... (il apucă tusa.)

Maïorul. — *Nîet, nîet*, liniștește. Eū vrem mancam la dinsul.

Sandu. — Da vă face i de ris, pentru numele lui Dumne e ! că s nte i b tr n i.

Maïorul. — *Har so!*.. e  stap nim la mine, *ma* despartim pe Ma a de Polidor... Audit d-ta?

Antohi. — Du-te dracului cu Polidor cu tot!.. Să nu mai aud de voi. (tușesce.)

Maïorul. — Tu mergi la dracul!.. E  mergem la decasterie!.. *Pardiom!*.. *brat* Isch uzarlovici, vin  cu mine... (pe pragul ușei din dr pta) Punem e  la tine minte, *șelma!*.. (ese cu Isch uzarliu.)

Antohi. — (tușind) *Pașol*, crapusno ule!.. Aule ! că re  m'a tulburat! (se aruncă pe canape) Ear' m'a apucat tusa... Vere Sandule, mergi te rog de caută pe doftorul și mi'l trimite. (se vaetă.)

Sandu. — Vere Antohi, pune să' i facă un ceai  de gutu , că 'i bun de tusa... cu pușin candel.

Antohi. — Aș!.. Doftori  băbești! Du-te, Sandule, unde' i spun e , și nu uita să vii la masă.

Sandu. — Mă duc, vere Antohi; dar' crede-m , ceai  de simbură de gutu  e minunat. Am avut un unchiu care-a băut tot ceai  de ăsta p n'a murit. (ese.)

Antohi. — (singur) Toate supărările 'm  vin  de la ticălosul cel de Polidor!.. E destul numai s'aud pronunț nd numele lui, pentru ca să mi se am reasc  sufletul... (indușoș ndu-se) O! Dumne eule!.. un copil crescut cu at ta dragoste, cu at ta cheltueal !.. (pl nge) Ce n'am făcut pentru el?.. Ce nu 'i-aș  fi dat?.. avere, viață,

tot!.. Și chiar acum... ce 'î slăbiciunea omenească!..
chiar acum, după crunta lovire ce-am primit de la el,
mă simt câte-odată că mă trage inima spre densusul!..
Îmi vine s'îl chîem, s'îl string în brațe, s'îl desmierd
ca mai înainte... (sculându-se) O!.. nu!.. ar fi în stare
să mă muște de inimă cănele!.. Nicî s'îl vîd, nicî
s'aud de el cât oîu trăi..

SCENA XII.

Antohi, doctorul (între prin drepta.)

Antohi. — A! doftore, bine-ai venit.

Doctorul. — M'am întîlnit în stradă cu domnul
Sandu Napoilă și 'mî-a spus..

Antohi. — Dar; eî 'l-am rugat să te poftească ca
să trecî pe la mine.

Doctorul. — Este cineva bolnav în casă?

Antohi. — Doftore... Privește în fața mea.

Doctorul. — Pentru ce?

Antohi. — Spune 'mî drept de credî că mai am vr'o
șése luni de trăit?

Doctorul. — (zimbind) Ba și șése anî, dacă veî urma
un regim regulat.

Antohi. — (în parte, cu bucurie) A! slavă Domnului! Am
vreme să mă ruinez.

Doctorul. — V'am mai spus-o, cucoane Antohi; după
boala din care ați scăpatî, trebuie la vîrsta d-voastră
să veî păziți de emoțiuni tari și de...

Antohi. — Bine, bine; să lăsăm vorba asta. Spune-mi cum merge casa de orfanotrofie ce am instituită amândoi?

Doctorul. — Merge de minune. Am pînă acum vr'o 20 de copii cari prosperă ca nisce flori și cari când vor ajunge în vîrstă, te vor binecuvînta pe dumnea-voastră, binefăcătorul lor.

Antohi. — M'or binecuvînta pentru c'am dat ajutor casei o sumă de 4,000 de galbeni?... Nu te înșela a crede una ca acêsta doctore. Ei m'or blăstema poate, că astfel e omenirea! Recunoștința e o simțire dușmănească, un soîu de bir nesuferit pe care pușinii oameni vreă a'l plăti.

Doctorul. — A! cucoane Antohi, sînteți misantrop.

Antohi. — Sînt și am dreptate să fiu, după ceea ce-am pășit. Nu mă mai încred în lighioanele aste fa-carnice ce se numesc oameni. Când sîntu micî, te ne-căjesc; când sîntu mari te înșeală.

Doctorul. — Cu toate aceste, ați făcută o faptă omenească instituind o casă de orfani. Vedeți că nu sînteți tocmai așa de reu precum vreți a vă arata.

Antohi. — Nu-ți închipui căi pe păreți, dragul meu. Știi d-ta pentru ce-am dat 4,000 de galbeni, și pentru ce am de gînd să mă dau o mie? Pentru ca să nu se măi întempe nici unî creștin să culégă, ca mine, la ușa unei biserici, un șérpe cu chipul de copil.

Doctorul. — Orî cum să fie, fapta dumnevoastră este una din cele măi demne de laudă.

Antohi. — N'am sete de laudă, am sete de răsbu-

nare! Vină, doftore, să'ți dau și rămășița banilor, ca să împlinim suma de 5,000 de galbeni. Hai în cabinetul meu! (în parte) 5,000 de galbeni mai puțin în clironomia lui Polidor!.. (întră în stânga cu doctorul.)

SCENA XIII.

Rufinescu, Rufineasca (viind prin dreapta)

Rufinescu. — Da vină, *mon ange!* întră, nu'ți fie rușine, că doar' facem o vizită unui amic.

Rufineasca. — (întrând) Ce idee ai avut, *mon chéri*, ca să vizităm pe d-nul Antohi?

Rufinescu. — O idee prea simplă și nevinovată. Domnul Sgârcea e un amic vechi, un om cum se cade și *bon vivant*. El dă mese mari, baluri, și sînt îndreptat că a fi prea măgulit de a vedea în salónele séle o floare tîneră și rară ca *mon doux tresor*.

Rufineasca. — (cochetând) Ei! *mon bijou*, nu'mi face complimente.

Rufinescu. — Ba nu, deũ! D-nul Antohi e amator de tot ce 'i frumos. E galant, generos, și poate chiar să mă împrumute cu ceva bani la nevoie... Trebuie menageat, mai cu sémă că am pierdut aseară la cărți.

Rufineasca. — Ear' ai pierdut?

Rufinescu. — *Guignon*, soro!.. am pierdut pînă și mobilele salonului.

Rufineasca. — Mobilele mele?.. și cine le-a câștigat?

Rufinescu. — Hoțul cel de Duducescu.

Rufineasca. — Așa ți se cade, dacă 'l mai primesci prin casă... un tînăr lipsit de orî ce moral, care te împrumută dimineața cu bani și seara ți'î lea în cărți... Eū una 'î-am hotărit să nu'î mai calce piciorul în budoarul meū.

Rufinescu. — Deū?.. și de ce. *mon adorée?*..

Rufineasca. — Pentru că 'î un ștregar ce compromite femeile. Ađi face curte uneia, mîne alteia. Acum s'a înamorat de doamna Polidor... (în parte, cu mînie) Berbantul!

Rufinescu. — Bine-a'î făcut, *cher âme!*.. Cu toate că eū, sci'î mata, nu 's barbat tiran, nu 's zuliar... Îmî place din contra să te vėd că petreci cu toate mulțemirile...

Rufineasca. — Te sciū... .

Rufinescu. — Dar', precum ăci dragă foarte înțelept, societatea unor tineri e cam... compromitantă câte odată, pentru că tinerii sîntu lăudăroși... nu 'sū discreți. Eū de-ași fi femei, așa prefera de-o mie de orî mai mult adunarea și chîr curtea barbaților mai în vîrstă... pentru că cel mai mic favor e prețuit de dênși precum merită... Ei sîntu gata a face jertfele cele mai mari pentru a dobîndi o ochire dulce, o zimbire grațioasă, o...

Rufineasca. — (în parte) Pricep unde 'î bate gîndul.

Rufinescu. — Eaca, de exemplu, cuconul Antohi. Ce om convenabil! Ce suflet delicat! El e în stare s'arunce mi' de galbeni pe fereastă, pentru ca să facă mulțemire persoanelor ce iubește.

Rufineasca. — Deū? e astfel de generos și galant?

Rufinescu. — Singurul defect ce are e, că nu' l trage inima cătră secul frumos.

Rufineasca. — Bătrâneța. . .

Rufinescu. — Bătrâneța ar fi din contra un motiv mai mult pentru a face nebunii, judecând după toți bătrânii carii îi vedem schimbați în fluturi ologi; dar' se vede că secul frumos nu poate avea destulă influință asupra minții lui cuconu Antohi.

Rufineasca. — Ha, ha, ha. Eū cred că nici o femeie n'a vrut să'și bată capul cu o asemenea conquistă.

Rufinescu. — Te înșeli, *mon tresor*. Eū cunosc vr'o două destul de frumușele care s'aū cercatū a'ī găsi cheia inimei și a sipetului. . . însă n'aū isbutitū.

Rufineasca. — Or fi fostū proaste. (în parte) Când ași vrea. . .

Rufinescu. — Proaste? nici de cum!.. dar' vedī tu, Bibi, inima lui Sgârcea e ca turnul Malacofului; trebuie un meșteșug mai deosebit ca să'l ȳea cu asalt.

Rufineasca. — (în parte) Ūmī vine să cerc.

Rufinescu. — Și generalii cei dibaci sūntū rari.

Rufineasca. — Câte sute de galbeni iți trebuie, *mon chéri*?

Rufinescu. — 400, *mon ange*.

SCENA XIV.

Rufinescu, Rufineasca, Antohi, doctorul.

Antohi. — (fără a vedea pe Rufineasca) Baniî ți 'î-am numărat, doftore; acum mergî degrabă de cumpără cele trebuincioase pentru institutul orfanilor.

Doctorul. — Mă duc, și vă mulțemesc din partea lor.

Antohi. — Păstrează mulțemirile pentru d-ta! Adio.

Doctorul. — A revedere. (intorcându-se) A! Doamna Enăchița?

Antohi. — Ce vęd?.. cucoana Enăchița cu barbatul dumisale? Ce întēmplare fericită!

Rufinescu. — Trecēnd pe la poarta casei d-tale, am dorit să te vęd, cucoane Antohi, și am luat îndrăzneală a intra cu soția mea.

Antohi. — Cuconiță, dați'mi voie să vă serut mânele pentru o vizită atât de plăcută și neașteptată. (îr serută mâna) Poftim, vă rog, de ședeți. (o aduce pe canape) Martine, adă dulceți.

Rufineasca. — Nu vă supărați, cucoane Antohi, că acum am luat.

Antohi. — Ce să fac ca să vă dovedesc mulțemirea mea? A!.. (scoate din buzunar o cutie cu bomboane) Cred că nu veți refusa bomboane de Paris. Îsă dulci și plăcute ca și d-ta, cuconiță... (dându'i cutia) Poftim, vă rog.

Rufineasca. — Sunteți foarte amabil. *Merci.* (lea căteva bomboane.)

Antohi. — Cucoane Rufinescule, nu doriți?

Rufinescu. — Eă vė mulțemesc; nu obicinesc, cã mē dorū dinții.

Antohi. — Da, te rog, macar una... Ean sē'ți aleg eă pe plac. Eaca un melc de zahar.

Rufineasca. — Ha, ha, ha. Un melc? are cornițe?

Antohi. — Ba nu; le-a ascuns, șiretul.

Rufinescu. — Ha, ha, ha. Altul s'ar supēra în locul mēi.

Doctorul. — (încet) Dar d-ta ești deprins cu glumele, așa 'i?... Ha, ha, ha. (ese prin drépta.)

Rufinescu. — Ce vrei sē đici, doctore? (în parte) E mucalit doctorul!

Rufineasca. — Cucoane Antohi, vėd cu mare mulțemire cã acum sânteți bine de tot.

Antohi. — Slavă Domnului! mē simt sãnetos.

Rufineasca. — Îmi aduc aminte din điua nunții domnului Polidor. Erai grozav de bolnav.

Antohi. — (trist) Așa!.. N'a vrut Dumneđeă sē mor atunci.

Rufineasca. — (privind galiș la Antohi) Și bine-a făcut!

Rufinescu. — Dumneđeă scie ce face, cãci acum pare cã ești întinerit de 20 de ani. Nu 'i așa, *mon ange*?

Rufineasca. — Doar' nu e bētrân cuconul Antohi ca sē aibã nevoie de întinerit.

Antohi. — Eă, cuconiță?... sânt din vremea potopului.

Rufineasca. — Nu đice asta, c'oă crede cã ești un berbant.

Antohi. — Pentru ce?

Rufineasca. — Pentru cã potopul a fost trimis ca sē încee berbantiă de pe timpul lui.

Rufinescu. — (ridând) *Charmant! charmant!* Cucoane Antohi, a d-tale 'î grădina asta?

Antohi. — A mea.

Rufineasca. — Prea frumoasă! (privind prin geamuri)
Aî și o seră, mi se pare?

Antohi. — Dar.

Rufinescu. — Îmi dai voie să mă duc ca să culeg o floare pentru Enăchița?

Antohi. — O floare, nu'ți dau voie; dar' un bouquet întreg. . .

Rufineasca. — Ești foarte galant, cucoane Antohi.

Rufinescu. — Ce 'ți spuneam eu, *mon trésor?*

Antohi. — Ce 'î spuneaî?

Rufinescu. — Întreab'o pe dânsa. Eă mă duc în seră. (ese prin drépta.)

SCENA XV.

Antohi, Rufineasca.

Mică tăcere. Antohi e foarte jenat de a se găsi singur cu Rufineasca.)

Rufineasca. — (în parte) Îî genat, moșneagul, ca un ténér de 18 anî.

Antohi. — (în parte) Ce dracul am de 'mî-am perdut cumpétul?

(Rufineasca oftează.)

Antohi. — Oftezi, cuconiță?

(Rufineasca ear' oftează.)

Antohi. — Vreî să chîem pe barbatul dumitale?

Rufneasca. — (în parte) Eaca prostul! (tare) Ba nu, cucoane Antohi, nu te supăra.

Antohi. — Apoi dar, spune'mi drept, ai vr'o supărare?

Rufneasca. — Ba nu; nu baga de seamă... Mi s'a părut nu știu cum să mă găsesc de-odată singură cu un străin...

Antohi. — (în parte) Drăguța! (tare) Te-ai temut că te-a mânca moșul?

Rufneasca. — (zimbînd) Mai ști?.. Moș lupul mănâncă oița...

Antohi. — (prînzînd la curagiu) Și bine face dacă oița e frumușică ca...

Rufneasca. — (provocându'l) Ca cine?

Antohi. — (cu sfială) Ca... oare cine. (în parte) Mă protestesc vedînd cu ochii.

Rufneasca. — Dar' ce stai așa departe?.. Te temi de mine?

Antohi. — Eă, de d-ta?.. (se pune pe canape aproape de Rufneasca) Vrei să glumești, cuconiță?

Rufneasca. — Ba nici de cum... Am auzit că nu mă poți suferi.

Antohi. — (cu mare mirare) Eă, pe d-ta? Cine-a putut născoci o bazaconie ca asta?

Rufneasca. — Dar; mi s'a spus că mă găsesci proastă, urită ca o stafie! Așa este?

Antohi. — D-ta stafie?.. Dacă de-ar avea casa mea o stafie ca d-ta m'ași închide în casă și n'ași mai eși, pre legea mea!

Rufineasca. — (ridând) Veđi că ești din timpul popoului?.. Bine te-am numit eú berbant!

Antohi. — (cu dragoste) Te-ai mânieat?

Rufineasca. — (privind galiș la Antohi) Gáci.

Antohi. — (serutându'Y mâna) Am gáciit.

Rufineasca. — (dându'Y ușor o palmă în glumă) Ean veđi'l, veđi'l cât e de sburdalnic!

Antohi. — Ba đi că 's nebun, că, deú, m'ai 'nebnit de tot!

Rufineasca. — Și 'ți pare reú?

Antohi. — Ímí pare reú că n'am 20 de aní mai puçin în spinare.

Rufineasca. — Pentru ce?

Antohi. — Pentru ca să pot fi íubit de un ángerăș ca d-ta.

Rufineasca. — N'ai nevoie de asta d-ta ca să plací unei femeí de spirit.

Antohi. — (serutându'Y ear' mâna) Ángerășule!

Rufineasca. — Adicá o femeie íubescce numai tine-reța într'un barbat? Nicí de cum. Înainte de toate ea caută să găseascá o inimă nobilă și delicată, o natură blândă și generoasă, un suflet măhnit pentru ca să'l mângâe prin íubirea eí.

Antohi. — Apoi dar fii mângâerea mea, Enáçițo; căci nime n'a suferit ca mine. Toată viața mea a fost ítunecată. Lumineaz'o tu însfêrșit c'o zimbire, și mă jur să'ți fiú rob pên' la moarte.

Rufineasca. — Ce-aud?.. Mě íubescí?

Antohi. — Te iubesc ca un om care n'a iubit de când e.

Rufineasca. — Și nu mă 'nșeli?

Antohi. — Nu! mă jur pe ce am acum mai scump în lume, pe ochisorii d-tale!

Rufineasca. — Te-ași crede poate... dacă 'mă-ai da dovedî.

Antohi. — Poroncește. Ce dovedî vrei să'ți dau? Sînt gata la toate poroncele d-tale.

Rufineasca. — Îmi vine să te cerc. Ce-ai dice, dacă 'ți-ași propune o nebunie?

Antohi. — Spune, care?

Rufineasca. — Un voiajiu împreună la Paris!

Antohi. — Un voiajiu?... bucuros! Când vrei să plecăm? Acum îndată?

Rufineasca. — Ba nu, mâne... Primesci?

Antohi. — Din toată inima!.. însă ce-a dice barbatul d-tale?

Rufineasca. — Nimic; oiă preteasta că 's bolnavă, și cât 'i-oiă lasa bani de jucat cărțile, a închide ochii.

Antohi. — Așa?... de ăst tachim e?... minunat!.. Cât îi trebuie?

Rufineasca. — Vr'o patru, cincî sute de galbeni... împrumut.

Antohi. — O bagatelă... Deseară îi trimit banii, și mâne noi amendoî plecăm.

Rufineasca. — Noi doi... și un al treilea tovarăș.

Antohi. — (îngrijit) Care?

Rufineasca. — (cu dragoste) Amorul.

Antohi. — Amoraşule! (o serută cu foc.)

(Rufinescu s'aude tuşind afară.)

Rufineasca. — Îea seama că vine barbatul meu.

Antohi. — (sculându-se de pe canape, în parte) Ştie să tuşască la vreme, *puşchiul!*

SCENA XVI.

Antohi, Rufineasca, Rufinescu (aducând un buquet de flori.)

Rufinescu. — Eaca şi buquetul, *mon trésor*, un buquet vrednic de d-ta!.. numai camelia şi flori de portocală, amblema nevinovăţiei.

Rufineasca. — *Merci, mon chéri.*

Antohi. — (în parte) Are şi apropo, galantomul.

Rufineasca. — Ce frumos buquet! Păcat că nu'î vre un bal!.. ar face minunat efect.

Antohi. — Dacă doriţi, cuconiţă, deseară dau înadins o soarea cu condiţie însă că mi'ţi face mulţemirea, împreună cu domnul Rufinescu, a şedei astăzi aci la masă.

Rufineasca. — Eşti atât de amabil că nime nu te poate refusa.

Antohi. — (în parte) M'a fermecat de tot porumbiţa! (strigă) Martine, Martine.

SCENA XVII.

Ceș de'nainte, Martin (vine din fund.)

Martin. — Aud, cucoane.

Antohi. — Masa gata 'î?

Martin. — Gata; numai să vie musafirii.

Antohi. — Mai pune două tachimuri.

Martin. — Ascult. (în parte) Ean să veđi că o să hrănească tot târgu de-acum. (ese.)

(Se aude în grădină sgomot de voci.)

SCENA XVIII.

Ceș de'nainte, Clevetică, Tribunescu, Sandu.

Tribunescu. — (afară) Cer cuvântul.

Sandu. — (afară) Cere, că nu'ți daș nimic.

Clevetică. — (la ușa din drépta, poftind pe Sandu să între) Domnule conservator, poftim.

Sandu. — (asemenea) După dumneata, domnule Goșescu.

Tribunescu. — (asemenea) Domnule Strigoiu... .

Sandu. — (intrând mânios) Ghidi, comunistule!

Antohi. — Ce este, Sandule?.. ear' te sfădești cu frații mei cauzași?

Sandu. — M'a întâlntără, frate, la poartă și s'a legatără de mine ca boala de om sănėtos.

Tribunescu. — A! Domnule conservator, acėstă es-presiune nu este parlamentară, e afară din uz.

Sandu. — Afară din uz?.. Ce mâncare 'î aea?

Antohi. — Apropo de mâncare; ne punem la masă?

Sandu. — Ne punem, că mie mi s'a lungitără urechile de foame.

(Cleveticî se apropie de Sandu și se uîță la urechile lui.)

Sandu. — Ce te uîți la urechile mele, domnule Gogoșilă?

Cleveticî. — Nimic; am vrut să constat cât s'au lungitū de mult.

Sandu. — (în parte) Ghidi, măscăriciū obraznic!

Rufinescu. — Ha, ha, ha!.. E plin de duh domnul Cleveticî.

Rufineasca. — *Charmant! plein d'esprit!*

Cleveticî. — (închinându-se la Rufineasca) Doamna mea, mă confuzî..

SCENA XIX.

Ceî de'nainte, Contesa, Ischiuzarliu (vinū impreună prin drépta.)

Contesa. — (întră sprintenă) *Me voici!* Am venit numai într'un sbor.

Antohi. — (mergēnd înaintea ei) Ca o lebădă frumoasă.

Sandu. — (în parte) Cu lebădoiul alătura.

Contesa. — (dând mâna Rufineascăi) *Bonjour, chère belle...*
(încet) *Comment vont vos amours?*

Rufineasca. — (încet) *Trés bien, et les votres?*

Contesa. — (cu sentiment) *Il m'aime à la folie!* (privesce în taină la Ischiuzarliu și oftéză.)

Clevetică. — (inclinându-se contesei) D-nă contesă, primiți omagele mele.

Contesa. — (cu mândrie) A! d-ta ești?

Clevetică. — Al d-voastră respectuos serv. . .

Contesa. — Spune'mi, mă rog, d-ta ai deschis un *magasin de haine* la noi?

Clevetică. — *Magasin de haine?*.. Doamna mea, asta franțuzesce însemnează magazie de ură. . . și nu înțeleg. . .

Contesa. — Dar'; am cetit chiar acum de-asupra unei prăvălii: *magasin de haine*.

Clevetică. — Ați cetitū poate, *magazin de haine*, scris cu litere latine?

Contesa. — Nu știu; eū am cetit franțuzește și am gândit la d-ta.

Clevetică. — (lui Antohi) E furioasă baba pentru un articol în contra nobleței.

Antohi. — Și de-aea te-a păcălit așa de frumos?

SCENA XX.

Ceī de'nainte, Martin.

(Perdelele din fund se deschidū și doi feciori aducū în scenă o masă bogată.)

Martin. — Poftim la masă.

Antohi. — A!.. vere Sandule, dă brațul contesei. (apropiindu-se de Rufinésca) Doamna mea. . . (iī dă brațul) Domnilor, vē poftesc astădī la masa de adio.

Toți. — Cum de adio?

Antohi. — Mâne plec la Paris.

Sandu. — Tu la Paris, Antohi?.. Unde mergem! unde mergem!

Antohi. — Unde mergem?.. la Paris!

(Contesa se aşedă la mijlocul mesei, având în dreapta pe Sandu și în stânga pe Ischîuzarliu. Antohi și Rufineasca ocupă capul mesei din stânga, Clevețicî, Rufinescu și Tribunescu în față cu Antohi.)

Tribunescu. — Domnul Antohi, Mecenul nostru ne lasă?.. cer cuvântul.

Contesa. — *Pardon*, îi vorbi după mine, domnule orator. Fiind că amicul se duce din cercul nostru, propun să începem masa și s'o sfârșim cu un toast în sănătatea lui.

Toți. — (ridicând paharele) În sănătatea lui Antohi Sgârcea!.. Ura!..

(Cortina cade.)

ACTUL III.

Teatrul reprezintă un salon elegant în casa lui Polidor, cu o ușă în dreapta, altă ușă în fund și a treia ușă în stânga ce se deschide pe o scară care duce în grădină. Pe planul al 2-lea, în dreapta, o masă de cărți gata cu luminările aprinse. Pe planul I-ii, în stânga, o canape, alături o mesuță și în fund o ferestă.

SCENA I.

Mașa. — (scrie pe mesuță și din timp în timp își șterge ochii de lacrimi) Nu!.. orî cât de mare să fie dragostea mea pentru el, nu pot a'î împlini rugămintea... Să'î răspund dar cum mă sfătuesce cugetul, nu cum mă îndeamnă inima. (scrie și se oprește pe gânduri) El mă roagă să fug cu el în străinătate... O! Dumnezeule! ce vis frumos!.. să fim împreună, singuri, fără nici o temere de a ne iubi!.. Să ved realizat acel raiu de fericire ce am dorit în tăină!.. (cu hotărîre) Nu, nu se poate, n'am curagiul să fac un asemenea pas... Mai bine 'mî-oîu împlini datoriile mele!.. mai bine-oîu suferi ș'oiu muri! (scrie plângend.)

SCENA II.

Mașa, Polidor (intră prin fund și se apropie încet de femeia lui.)

Polidor. — Cui scrii, Mașo?

Mașa. — (tresărind) Barbatul meu!.. (voiesce să ascundă scrisoarea.)

Polidor. — (intinșend mâna spre scrisoare) Nu ascunde scrisoarea, că știu cătră cine 'î adresată. Sluga lui Duducescu așteaptă la porțița grădinei.

Maşa. — Nu crede...

Polidor. — Să nu cred?.. (cu mânie) Să nu cred ce vîd cu ochii? (smuncesce scrisoarea.)

Maşa. — (spărietă) Ce faci? (cade obosită pe canape.)

Polidor. — (cetind rapide) Frumos!.. stil pasionat!.. Eū sînt zugrăvit ca un tiran și Duducescu ca un ânger iubit... (întorcînd scrisoarea) Ean privesce!.. O coală întreagă de frase amoroase împrumutate din romane... Vrea să ȃică, doamna mea, viața d-tale e o robie crudă sub asprimea tiraniei mele? Ești o victimă interesantă ce cauți mîngăere?.. Așa este?

Maşa. — (ridicându-se cu demnitate) Vrei poate ca să 'ți-o spun eū însămi în față?.. Așa este!.. De cînd m'am măritat cu d-ta, care 'ți-a fost purtarea cu mine? Purtarea unui om lipsit de orî ce delicateță...

Polidor. — (cu mânie) Maşa! nu mă...

Maşa. — Ai cerut să 'ți mărturisesc adevărul? Ascultă dar, căci în fine trebuie să 'ți spun odată pentru totdeauna ce am pe inimă. Din ȃiua cununiei noastre te-ai arătat plin de patimi rele și nepăsător de soarta mea. Te-ai încungîurat de tovarăsi cu cari petreci ȃilele și nopțile în desfrînări. 'Ți-ai prefăcut casa în cafenea, în tarabă de cărți, și după ce 'mî-ai pierdut ȃestrea cu stosul, după ce m'ai înșelat de 'mî-ai luat toate juvaerele ca să le dai în cărți, ai ajuns a nu 'ți mai putea ținea casa decăt cu mijloace rușinoase, cu împrumutări de bani neplătite.

Polidor. — (apucând cu violiță pe Maşa de braț) Tacî, Maşa, tacî!.. nu mă înfurica...

Maşa. — (esaltându-se) Nu tac, chiar de mă 'î ucide! N'am frică de moarte, după câte-am suferit. N'am témă de tine, ticălosule; căci ori când oîu privi drept în ochii tăi, vei fi silit să'î coborî de ruşine!..

Polidor. — (lăsând braçul Maşei şi depărtându-se) Eşti o nebună!..

Maşa. — În adevăr sînt o nebună că m'am potrivit pên' acum sfaturilor unui om fără cuget! Am fost o nebună că nu 'ţî-am pătruns gândul când ai făcut toate chipurile pentru ca să mă împingî pe calea unor femei nefericite ce 'şi speculează tinereţele în interesul barbaţilor lor!

Polidor. — Ce vrei să ăci?

Maşa. — Mă înţelegi prea bine. Ai ajuns, sermane! a fi perechea lui Rufinescu, şi ai vrea să mă veđi urmând pilda femeii lui, care acum mănăncă banii tată-lui tău pe la Paris. De asta 'l-ai atras în casa noastră pe Duducescu!

Polidor. — Ha, ha, ha. Nu te sciam aşa de iscusită!

Maşa. — Nicî eü nu te scieam atât de mârşav!.. Când ai perdut tot în cărţi, ai aruncat ochii asupra lui Duducescu, ca asupra unui vênat sigur. El e tîner, are avere... 'Ţî-a plăcut dar a'l arunca în braçele mele cu condiţie de a fi partaş în averea lui... Acesta 'ţî-a fost planul? Prea bine... ai isbutit!.. Ai voit bani drept plata onoarei? ai bani!.. ce pretinđi mai mult?.. Cere că te-a milui Duducescu.

Polidor. — Eşti minunată când te mâni; dar' eşti o copilă, Maşo, o copilă orbită de dragoste... Uîţi cu

cine vorbești; uîți că te am în mîna mea; căci scrisoarea aceasta e o armă cu care m'ași putea răsbuna orî când de vorbele... nebucesci ce ai îndrăznit a'mî dice.

Mașa. — Răsbună'ti dacă vrei; mă aștept la toate din parte'ti.

Polidor. — La toate?... și... la moartea lui Duducescu?

Mașa. — (îngrijită) Moartea lui?..

Polidor. — Dar. Scrisoarea aceasta, această dovadă de relațiile criminale ce ecsistă între voi doi, îmi dă mie dreptul de a'l ucide, fără nici o considerație.

Mașa. — (spăimîntată) Pe dînsul?... dar' el nu 'i vinovat... Tu ești vinovat, că 'l-ai atras în casa ta cu plan de a'i întinde o cursă fatală.

Polidor. — Orî care s'e'mî fi fost planul, Duducescu s'a atins de onoarea mea și trebuie s'e 'mî răsbun.

Mașa. — Onoarea ta?... Tu vorbești de onoare?... Ce profanare!

Polidor. — Fie!.. cel pușin n'oiu rêmânia nerăsbunat.

Mașa. — Polidor, ar fi o crimă!

Polidor. — Crimă pentru crimă, mă duc... (voiesce s'e easă.)

Mașa. — (oprindu'l) Stăi!.. Unde mergi?

Polidor. — Merg s'e 'l găsesc pe Duducescu și s'e 'l pîlmuesc cu ravașul ăsta!

Mașa. — (apucându'l de braș) Stăi, pentru numele lui Dumneđeu!.. Nu face asemenea scandal, că sîntem perduți cu toți!

Polidor. — Ce 'mî pasă!

Maşa. — Polidor... Polidor!... (cade în genunchi) te rog în genunchi, nu te duce... Ucide-mă pe mine dacă vrei răsbunare... Eartă'l pe el.

Polidor. — (respingând'o) Nu sînt ucigaş de femei. (se îndreptă spre uşa din fund.)

Maşa. — (în genunchi întinde mânele spre Polidor) Eartă'l, eartă'l de nu vrei să mor aci pe loc!

Polidor. — (oprindu-se la uşă) Să'l ert?... fie!.. însă cu o condiţie.

Maşa. — (cu bucurie) A!.. Ce condiţie? spune... (se scoală.)

Polidor. — (apropiindu-se) Să te supui la toate voinţele mele.

Maşa. — Mă jur că mă voi supune.

Polidor. — Ascultă dar: Am o datorie de 800 galbeni, şi termenul se împlinesce mâne. Îmi trebuie bani.

Maşa. — Nu mai am nimic. Ai pierdut în cărţi tot ce-am avut.

Polidor. — Îmi trebuie bani, îţi ȳic! Scrie lui Duducescu să te împrumute.

Maşa. — Eū să primesc bani de la el?... nici odată!.. Mai bine să mor!

Polidor. — Nu vrei?... prea bine... Sciū ce 'mî rămăne de făcut.

Maşa. — (cu desperare, plângend) Apoi nu 'nţelegi?... O! Doamne! cum să 'i cer eū bani?... ar fi ca şi cānd 'i-aş cere plată!.. El ar avea drept să mă despreţuească ca pe-o nenorocită care se vinde!.. Nu pot, nu

pot!.. Pentru numele lui Dumnezeu! nu mă sili să mă fac de batjocură.

Polidor. — Ei bine!.. Văd că 'l iubești și nu se cuvine să ceri lui bani... o înțeleg; însă ai putea face ca să mă ajute altul careva.

Mașa. — Altul? cum?

Polidor. — (se apropie și 'i dăce încet) Cunoști pe banul Sandu Napoila?

Mașa. — Prietenul părintelui d-tale?

Polidor. — El e bogat, e bătrân... ș'o femeie cu pușină coquetărie îl poate lesne ameți...

Mașa. — (în parte) Ticălosul!

Polidor. — El vine să ne vadă în toate zilele, și negreșit că nu vine pentru mine.

Mașa. — Ce vrei să dăci?

Polidor. — Mă 'nțelegi... Dacă te interesezi de viața și de amorul lui Duducescu, eă primesc a închide ochii; dar' pretind ca numai decât să dai astăzi un *rendez-vous* lui Sandu aci.

Mașa. — (indignată) Un *rendez-vous*? Eă! lui?

Polidor. — Dar!.. vei face cum vei sci, asta 'i treaba d-tale. Eată cheia de la porțița grădinei. Vreă să 'i-o dai ca să vie la meșul nopții în salonul acesta, pe ușa asta. (arată ușa din stânga) Vreă să 'l primești câte-va minute prin întunec.

Mașa. — Dar' ce ai de gând să faci?

Polidor. — Eă sciă.

(Un fecior intră pe ușa din fund.)

Feciorul. — (anunțând) Cuconul Sandu Napoila. (ese.)

Polidor. — El e! (cătră fecior) Poftesce'l în salon. (Mașei) Eū merg să mă ascund colea, după ușa, (arată ușa din drépta) ca să ascult tot. Gândesce la Duducescu, dacă 'l iūbesci. (intră în drépta și lasă ușa puțin deschisă.)

Mașa. — (cu desperare) O! Dumneđeule!.. imi vine să 'nebunesc! (cade pe canape.)

SCENA III.

Mașa, Sandu (intră prin fund.)

Sandu. — Sêrut mâna, cuconița.

(Mașa se închină.)

Sandu. — Cum vă aflați astăzi? sănêtoasă?

Mașa. — Mulțemesec.

Sandu. — Dar' Polidor unde 'i?... A eșit poate?

Mașa. — Așa mi se pare... Nu sciū bine.

Sandu. — 'L-am întelnit ađi dimineața și m'a pof-tit pe astă seară la ceaū. Se vede că încă n'a venit nime. Eū sūnt cel ântei.

Mașa. — Trebuie să sosească în curênd prietenii lui Polidor, că 'i așteaptă masa de cărți cu nerăbdare.

Sandu. — Stosul și laschernetul. petrecerea de modă a capitaliei.

Mașa. — Și ruina averilor.

Sandu. — Bine ȓici, cuconița!.. Mare boală 'i jocul cărților!.. Lasă că barbații își perdū stările și 'și strică sănêtatea; dar' apoi ei se și facū *adiafori* de casa lor, de nevestele lor și chîiar de copiii lor.

Mașa. — Adevêrat.

Sandu. — Ba nu, adică vă 'ntreb, n'am dreptate?.. Mai dăunăđi vorbeam cu un prieten vechi al meu, cu șatrarul Faraonescu, care a fost *baș cîohodar*...

Mașa. — Nu 'l cunosc. . .

Sandu. — Ghiță Faraonescu, cel ce 'și-a pierdut starea în cărți jucând faraonul. . . un om cu o casă de copii, cari au rămas muritori de foame din pricina lui. — Măi vere, 'i-am ăis, un om ce pune în risc pe o masă de cărți pânea copiilor se, nu 'i nici creștin cu *hristoitie*, nici părinte bun, nici om cinstit.

Mașa. — D-ta nu joci nici odată, cucoane Sandule?

Sandu. — M'a ferit Dumneđeș de stosuri și de faraone! Tot ce *metahirisesc* câte odată e concina seș mărișul. . . câte două parale partida.

Mașa. — Ai dreptate, cucoane Sandule.

Sandu. — Ba nu, deș, adică vă 'ntreb?.. Eș imi știu rëndueala mea. De cărți și de femeile altora am jurat seș nu meș leg nici odată, și slavă Domnului! n'am căđut în ispită pën' acum.

Mașa. — Nici odată?

Sandu. — Nici!.. ba numai odată, imi aduc aminte de mult. Când trăea bișetul tatăl meu, Dumneđeș se 'l erte! mi se aprinseseră călcăile după o *nikokera* mări-tată, și 'i scrisesem un ravaș în care o *postoream* ca seș se îndure de flacăra unui muritor; dar' închipuiți-vă pecatul, cuconiță!.. Căde ravașul, nu sciș cum, în mâna tatiș, și 'mi trage rēposatul o flacăra pe spinare care 'mi-a pus minte pentru veciș vecilor. . .

(Ușa din drepta se deschide încet. Mașa zăresce pe Polidor.)

Maşa. — (în parte) Ticălosul! e după uşă! (silindu-se a zimbî lui Sandu) Deu, cucoane Sandule, dacă 'ŭi-ar da a în-ŭelege o damă că... îi placî... asta nu 'ŭi-ar pricinui nici o mulŭemire?

Sandu. — Ei!.. despre mulŭemire nu ŭic, că doar' om sînt şi eŭ, nu 's tatar.

Maşa. — (în parte, cu durere) La ce rol sînt supusă!.. (tare) Dacă, de exemplu, o inimă de femee tîneră şi... frumuşică... ar suspina de amor pentru d-ta... inima d-tale ar rîmînea nesimŭitoare?..

Sandu. — Poate c'ar ofta şi ea, mai ştiŭ eŭ? dar' aşi sili-o să tacă ca pămîntul.

Maşa. — Aî avea curagiŭl să 'î înĕduşi dorinŭele?

Sandu. — Le-aşi înĕduşi, cum înĕduşă evreii pe cei carii morŭ.

Maşa. — Nu 'mî vine să te cred... Cum se poate!.. un om ca d-ta, în floarea vieŭei... căci nu 'î fi avĕnd mai mult de 45 de ani?

Sandu. — Pe-aproape; am împlinit 50 la Crĕcŭn.

Maşa. — Un om ca d-ta, care aî toate calităŭile pentru a face pe o femee fericită, aî fi astfel de nepă-sător la ademenirile amorului?.. Aî închide ochii cînd o damă ar privi cu dragoste la dumneata?

Sandu. — (uîmit, în parte) Eaca... eaca!

Maşa. — Aî fi surd la vocea unei nenorocite care 'ŭi-ar mărturisi că te iubesc!.. (în parte) O! Dumneŭeule!

Sandu. — (în parte) Ce vrea să ŭică?..

Maşa. — Şi în fine te-aî face că nu înŭelegi cînd ea, în delirul nebaniei sĕle, 'ŭi-ar declara că te aşteaptă

deseară aci, pe la 12 ore?.. și 'ți-ar pune în mână cheia porțiței de la grădină? (se scoală turburată și lasă cheia în mâna lui Sandu.)

Sandu. — (incremenit pe canape) Vai de mine!

Mașa. — Sss!.. să nu afle nime... adio!.. la 12 ore... pe porțița grădinei... (ese prin drépta, ascunzându-și obrazul de rușine și dicând în parte) O! Dumneșule, ce rușine!

Sandu. — (singur) Sânt deștept orî visez?... Nevasta lui Polidor m'a îndrăgit pe mine!.. m'a pofțit să viū pe la meșul noptii aci!.. Ce vrea să facă cu mine?... Eaca și cheia de la porțiță!.. Sandule, Sandule, fétul meū, deschide'ți ochii, că pare că nu 'i lucru curat. (se scoală cu hotărîre) Mă duc să spun tot vērului Antohi care a sosit mai dinioare de la Paris, și să mă sfătuesc cu dēnsul. Bree! veđi lucrul dracului!.. Eū alergasem aci ca să daū de știre că s'a întors Antohi din călătorie, și tronc! mi se întēplă și mie ca lui Iosif cu Putifaroaica... Haī la Antohi. (se întēnesce în fund cu Duducescu.)

SCENA IV.

Sandu, Duducescu (viind priu fund.)

Duducescu. — Cu seara bună, cucoane Sandule!.. în cotro?... Nu șeđi să petreci cu noi?

Sandu. — (amețit) Nu, mă duc la Iosif... ba, vreau să dic la Putifar. (ese ȳute).

Duducescu. — Ce-a pățit bētrânul de vorbește într'aũrea? (ridēnd) A fi bēut poate un păhăruț de Odobesci mai mult. (viind în scenă) Dar' unde 'sū oare stăpâni casei?..

Tremur de grijă și nerăbdare așteptând răspunsul Mașei... Dacă ar primi să fugă cu mine peste hotar, toate sînt gata, și pasaportul, și trăsura... A! eată 'i că vină.

SCENA V.

Duducescu, Polidor.

Polidor. — (cu amicitie) Duducescule, aci ești?... De mult ai venit? (îi dă mâna.)

Duducescu. — Ba chiar acum; dar' unde 'i doamna Mașa?

Polidor. — Scrie un ravaș... nu știu ce. Trebuie să vie îndată.

Duducescu. — (în parte, cu bucurie) A fi răspundend la ravașul meu.

Polidor. — Ei! Duducescule, îi tragem un stos în astă seară?

Duducescu. — Cum veți pofti.

Polidor. — Ce 'ți pasă ție? Ai un noroc orb... Ne-ai luat baniî la toți cu ridicata!.. ba încă 'ți-am rămas și dator... Cât am să'ți dau?

Duducescu. — Trei sute de galbeni din cărți și 500 galbeni împrumutați. Dacă ai putea, frate, să'mi plătești, m'ai îndatora prea mult, că oîu să am mare trebuință de bani chiar mâne.

Polidor. — (curmându'i vorba) Eaca și Mașa. (merge spre ușa din fund.)

SCENA VI.

Duducescu, Polidor, Mașa.

Duducescu. — (dând mâna Mașei) Întrebam tocmai acum de d-voastră, doamna mea.

Mașa. — Am avut ceva de scris.

Duducescu. — (încet) Răspunsul la scrisoarea mea?

Mașa. — (încet, dând un ravaș lui Duducescu) Eată'l.

Duducescu. — (luând ravașul) Ești un ânger!..

(Se aude afară vuet de trăsură.)

Polidor. — Ce s'aude pe scări?.. Ne vină prietenii.
(merge de deschide ușa din fund.)

Duducescu. — (încet Mașei) În astă noapte, la 12 ore, voi fi la poartă cu un *coupé* ș'oiu da semnalul cu biciul vezeteului.

SCENA VII.

Duducescu, Mașa, Polidor, mașorul, contesa,
Ischîuzarliu.

Polidor. — Poftim, poftim. Ce-ați întârziat așa de mult?

Contesa. — Mașoru 'i pricina.

Mașorul. — *A! nîet, pardon.* Dumneta așteptat pe Ischîuzarliovici.

Contesa. — (supărată) *Major, vous êtes un ours.*

Mașorul. — (rișînd) *Excellent! très aimable, très aimable.*

Contesa. — (serutând pe Maşa) *Bonsoir, chère; votre père est agaçant.*

Maşa. — Auđi, *papa?*

Maşorul. — Auđim, *duşinca moăa, ma nu asudam.* (privind înpregiur) A! ceaïu gata?.. masa de cărţi gata?.. Eă când fost la Braila ranit, eă beut patru sacale de ceaïu cu rom, două ceaïu, două rom.

Contesa. — Şi n'ai murit?

Maşorul. — A! *năet* murit. La mine *zdarov!* (scoate din busunar un glonte) Când lovit la mine plumbul ista, eă cađut jos strigând: *zdrasti ciolovec!*

Toţi. — Acesta 'i glontelee?

Maşorul. — Da. Eă pastrat la dinsul ca un *souvenir.*

Contesa. — A! *cher major,* dă-mi'l mie sê'l port ca un talisman.

Maşorul. — *Pardon, comtesse.* Eă dam pe dinsul Maşei ca un juvaer de familie.

Maşa. — (luând glontelee) *Merci, papa...* 'L-oiu purta cu mine cât oiă trăi.

Maşorul. — (serutând pe Maşa) *Duşinca moăa!..* Bun suflet la tine!

Ischiuzarliu. — (în parte) Bre! că anoşti mai sântu!

SCENA VIII.

Cei de'nainte, Rufinescu, doctorul (viind din fund.)

Rufinescu. — *Bonsoir, Polidor...* (dă mâna lui Polidor.)

Doctorul. — (închinându-se Maşei) *Doamna mea...*

Maşorul. — Bravo! Mai venit doi prietenî la stos..

D-le doctor, d-ta nu cunoști vr'o doftorie pentru vindecat de pagubă la stos?

Doctorul. — Ba cunosc. Receta cea mai sigură este ca să nu joci stosul.

Rufinescu. — Te înșeli, doctore; receta pentru ca să nu păgubesci este să câștigi.

Maiorul. — A! bravo Rufinescu! Dumneata nu prost; *ma* de ce cheamat la dumneata Rufinescu? d-ta italian?

Rufinescu. — Poate... Armoariile familiei mele poartă o cumpănă și o spadă, semnele dreptății și a biruinței; ear' devisa noastră francesă este: *Pèse et...*

Maiorul. — (curmându'l) *Et cetera...*

SCENA IX.

Cei de'nainte, Clevetică, Tribunescu (intră prin fund.)

Clevetică. — *Servus!*

Tribunescu. — Sănătate și frăție.

Clevetică. — (apropiindu-se de Mașa) Doamna mea, al d-voastră devotat.

Mașa. — De mult nu v'am vădut, domnilor!.. Ne-ați uitat?

Clevetică. — Incapabilă, doamna mea, de a uita o cetățeană ca dumnevoastră. Amă avută o absență.

Mașa. — Din capitală?

Tribunescu. — Dar, doamnă. Ne-amă dusă în provincie ca să luăm parte la luptele electorale. Amă voită să dejucăm intrigile conservatorilor, și în conformitate cu articolul IV din aneasă, să surprindem fraudele.

Maïorul. — *A! bonsoir monsieur Tribule...* Spune la mine: fost lupta mare la alegere?

Tribunescu. — Luptă de principii, domnule Stacană, luptă de moarte!

Maïorul. — A! Dumneata nu fost ranit?

Tribunescu. — Nu; eă cu amicul meă Clevetică amă fostă aleăi deputaăi.

Maïorul. — Avută noroc. Eă când luptat la Braila, fost ranit de glonteale acesta; (arată un al doilea glonte) *ma eă tot zdarov.*

Contesa. — *Comment!.. alt glonte?.. ha, ha, ha!* Maïorul a fost rănit de doi glonăi tot într'un loc.

(Toăi ridă într'ascuns.)

Maïorul. — *Căto? căto?* (în parte) Ce spus nebuna?

Polidor. — Domnilor, ne perdem timpul cu vorba, și masa de cărăi ne așteaptă. Poftim.

Toăi. — Bucuros! (se ducă de se pună la cărăi, afară de: doctorul, Clevetică și Tribunescu.)

Maïorul. — *Harăso!* începem răsboiul. A! *monsieur Clevetică, monsieur Tribule*, nu jucaăi?

Tribunescu. — Baniă meă îi păstrez spre aă conșacra în serviciul causeăi, ear' nu în serviciul stosului.

Maïorul. — *Excellent!..* A! Doamna contesa nu vine la masă?

Contesa. — Aă veni, *volontiers*, dar' rêmâne Mașă singură. (merge la masă.)

Maïorul. — *Năet;* Mașă cântă la noi *une romance.*

Mașă. — *Pardon*, nu sânt dispusă ca să cânt.

Toți. — O! Doamna mea, vă rugăm cu toții... faceți-ne plăcerea.

Mașa. — Mă ertați că, deșu, nu pot în astă seară.

Polidor. — Mașa, adă'ți aminte că 'mă-ai promis mie să cânti romanța cea nouă de amor. Cântă, dragă.

Mașa. — (în parte) O! Dumneșeule! de-abiea mă pot stăpâni de plâns și el mă silește să cânt!

Polidor. — Dragă, începe mai degrabă, că stăm gata să te aplaudăm.

(Mașorul, contesa, Polidor, Ischîfuzarliu, Duducescu și Rufinescu jocă stosul; Clevetic și Tribunescu se așează pe canape; doctorul aduce Mașei un caet de musică.)

Mașa (cântă:)

Ah! te iubesc, și drag 'mă-e de-a 'ți-o spune,
Ș'orî cât de mult în lume voiș trăi,
Tot voiș să'ți spun, să'ți spun, dulce minune,
Că te iubesc și vecinic te-oiș iubi.

Contesa. — *Charmant! délicieux!*

Toți. — Minunat!

Mașa (cântă:)

Dar; te iubesc și 'mă dau sufletul ție;
Căci pre pământ și 'n rașul ângeresc
Nu pôte fi mai dulce armonie,
Ca glasul lin ce șice: te iubesc!

Contesa. — *Ah! Dieu! quelle expression!*

Toți. — De minune!

Mașa (cântă:)

O! de-ar suna acuma pentru mine
Ceasul dorit al sborului ceresc,
Eș aș muri ferice lângă tine;
Căci aș muri dicându'ți: te iubesc!

Contesa. — *Ah! je n'y tiens plus!* Trebuie să te sêrut, Mașo. (merge de serută pe Mașo.)

Toți. — (sculându-se de la joc) Admirabil!.. Perfect! *Pre-krasnaï!* Ce voce frumoasă!..

Duducescu. — Am cređut că aud cântând un ânger.

Rufinescu. — Și eă, doamna mea, o privighitoare!

Tribunescu. — Și eă... aquila romană!

Maïorul. — *No! harașo, harașo,* destul compliment. Punem ear' la joc... *Mașinca,* gatești ceaiul.

(Jucătorii se pună ear' la cărți. Un fecior duce un serviciu de ceai și 'l depune pe mesuța de lângă canape. Mașo se ocupă cu ceaiul, umple cescele și le împarte.)

Doctorul. — (apropiindu-se de Clevetică și Tribunescu, în timp ce jucătorii se pună la cărți) Domnilor, așî dori să am o es-plicare cu d-voastră.

Clevetică. — Cu noi?

Doctorul. — Dar, domnilor.

Tribunescu. — În ce cestiune?

Doctorul. — Într'o cestiune foarte serioasă ce s'a ivit în jurnalul ce redigeați, în *Gogoașa patriotică.*

Tribunescu. — Sântem gata, domnule, să dăm es-plicațiunile ce veți dori.

Doctorul. — Bine voiți a'mî spune... (vorbescă încet și discută cu foc.)

Maïorul. — A! cine taie stos?

Polidor. — Duducescu. El e *banquier-bașa.*

Duducescu. — Bucuros!.. (taie stosul. Ceia-l-alți ponteză.)

Mașo. — (Înî Tribunescu și Clevetică) Domnilor, nu poștiți o ceașcă de ceai?

Tribunescu. — Mulțemim, doamna mea. Principiile noastre liberale nu ne permită să bem asemenea *liquoare*.

Mașa. — (zimbind) Nu sînteți prietenî cu Chinezii, se vede?

Duducescu. — Stos!.. (dă cărțile) Contesă, ați perdut; Polidor, aî perdut; domnule maîor, aî câștigat!..

Maîorul. — *Prekrasnaî! Paroli!.. Mașinca, davaî ceaîu la mine.*

Mașa. — Eată, cum îți place, într'un pahar. (îi duce un pahar mare de' ceaîu.)

Duducescu. — Stos!.. Rufinescule, aî perdut; Polidor, aî perdut; maîorule, aî perdut.

Maîorul. — *Sacrament!.. Mașinca, davaî rom la mine.*

Polidor. — Ce goană!

Totî. — D'apoî eî!

Maîorul. — Numai Duducescu avut noroc. A! Duducescu, de ce chiemat la dumneta Duducescu?

Duducescu. — Pentru ca să mă 'ntrebî dumneata.

Maîorul. — *A! harașo! Excellent!.. Mașinca, davaî pandespan.*

(Jucătorii urmăză partida lor. Mașa toarnă ceaîu în tase, și fecîorul le duce pe la musafirî.)

Doctorul. — (urmînd discuția) Nu 'î vorba de convenție, domnilor. Eî vă 'ntreb: cine din dumneavoastră a scris un articol ieri în contra institutului de orfanî ce este sub direcția mea?

Tribunescu. — Cine? Eî, domnule! Am curagîul a o declara. Nu sînt de opiniune ca fiiî Romînilor să fie

creșcuți ca nisce plante sub oale de sticlă, pentru că acest fel de creștere *etufă* în generațiunea fiitorului simțul libertății individuale.

Doctorul. — Te-ai primi mai bucuros să vezi copii lepădați pe uliți, de cât să'i scii adăpostiți într'un institut, unde se aibă îngrijirile trebuincioase?

Tribunescu. — Dar, domnul meu! Copilăria e ca un arbore june ce prosperă liber în aer, la Soare, și care se ofilește în *seră*, în închisoare. Copiii Românilor trebuie să fie lasați pe strade, pe câmp, fără nici o privighere despotică, fără nici o deprindere de moliciune, pentru că numai astfel ei vor deveni cetățeni liberi, tari, curajoși, demni de a se bucura în viitor de principiile mântuitoare (rapide) a libertății, egalității, fraternității, inviolabilității...

Doctorul. — (întrerupându'l) Și cele-l-alte... Prea bine; asta 'i opinia d-tale?... o respectez, orî cât să fie ea de greșită; însă pe lângă espunerea acestor principii în foaca d-voastră, ai mai adăogat și următoarele reflecții, care mă privesc pe mine personal. (scoate o foaie și cetesce.)

(Jucătorii lasă cărțile și ascultă.)

Doctorul. — (cetind) „Noi conchidem acest articol angajând pe Guvern de a pune capăt șarlatanismului interesat a unor medici, cari, sub cuvânt de a organiza institute filantropice, fac subscrieri în societatea română și se folosesc fără control de sumele ce adună...” (cu energie) Dumneata le-ai scris aceste rënduri, domnule?

Maiorul. — (cătră jucători) *A! Cito?*.. să ascultăm...

Doctorul. — Dumneata le-ai scris aceste?.. te 'ntreb.

Tribunescu. — Eă. Dacă nu 'ți placă, ești liber să răspunđi.

Cleveticăi. — Răspunde, domnul meu. Articolul amicului Tribunescu ne-a câștigat 5 abonați. Răspunsul dumitale ne va aduce alți atâți, de-a fi elocint și... scandalos.

Doctorul. — Domnule, gândit-ai că, aici în capitală, eă sânt singurul medic care am făcut o subscriere în folosul unui institut de orfană?

Tribunescu. — Astă nu e treaba mea, domnule... Presa e liberă!

Doctorul. — Presa?.. dar' dumneata scii ce e presa?.. Cunoscă misiunea sântă și luminătoare a presei?.. Ai idee de rolul sublim a unui publicist?.. Domnule, un jurnalist este apostolul adevărului, apărătorul dreptății, propagatorul cunoscințelor folositoare; el e devotat cu sinceritate și cu abnegare intereselor Patriei seă, și când se servă de presă, el o întrebuintează ca o făclie cerească pentru a răspândi lumină mântuitoare în mințile și cugetele oamenilor... Avem în societatea noastră câțiva oameni de merite ce 'și consacră viața la această nobilă misiune; ear' d-ta, domnule Tribunescu, și d-ta, domnule Cleveticăi, nu sânteți demni să vă puneți în rându lor, n'aveți dreptul de a purta mândrul nume de jurnaliști, căci nu sânteți jurnaliști, dar nisce mișei pamfletari, nisce hulitori publici ce aduceți discredit presei!

Tribunescu. — Cer cuvântul...

Doctorul. — Și prin urmare nu voi răspunde la insultele voastre prin publicitate; vă voi da numai o lecție de bună cuviință, precum meritați. Doamnule, sunt hotărît să îți tai urechile. Care este ora la care ne putem întelni mâne dimineață?

Toți. — O! provocare?

Tribunescu. — Duel vreî, doamnule?.. Prea bine! primesc provocațiunea dumitale; însă îți declar de mai înainte, că eu nu mă bat nici cu pistolul, nici cu floreta.

Maïorul. — (sculându-se) A! cu ce bate la d-ta, cu tunul?

Tribunescu. — Eu, doamnule, mă bat cu hauri!

Maïorul. — *Cîto?*.. hauri!.. Dumneata spițer?

Tribunescu. — Vomă pune într'o cutie două hauri, unul otrăvit și unul neotrăvit..

Maïorul. — Ei!.. pe urmă?

Tribunescu. — Fie care din noi doi va lua un hap, într'un noroc, și 'l va înghiți. Cine-a avea parte de cel otrăvit, va muri!!!

Toți. — Ce nebunie!

Doctorul. — Ba nu; eu primesc și vreî chiar acum aci să terminăm duelul.

Tribunescu. — (ingrijit) Ce fel? N'avem armele necesarii.

Doctorul. — Tocmai se 'ntemplă să am asupra'mi... armele d-sale. Eată o cutioară în care se găsesc haurile trebuincioase. (întinde cutiea lui Tribunescu) Poftim, d-le, de ăea un hap și'l înghite.

Tribunescu. — Doamnule..

Clevetică. — Domnule, acesta'î un act de premeditațiune din parte'ți... Cum de posedî asemenea ingrediente asupra'ți?

Doctorul. — Le pregătisem pentru un alt duel de felul acesta, care s'a amânat pe altă dată. Ele ne vor sluji nouă... Poftim, domnule, de alege, că eă sunt gata.

Tribunescu. — Domnule!.. d-ta poți fi gata; eă însă nu!.. Am să 'mă fac oare care pregătiri... am să termin un articol... și în fine, eă... am fost ales deputat!.. Viața mea nu 'mă aparține, și nu pot dispune de dânsa...

Doctorul. — (furiOS) Așa?... vrea să dică, dai îndărăt?... ți'î frică?

Tribunescu. — Domnule! Patria...

Doctorul. — Meriți dar să te tratez ca pe-un pamfletar, și te pălmuesc chiar cu foaia ta, mișelule! (și aruncă foaia în obraz.)

Tribunescu. — (indignat) Domnule...

Contesa. — *Ah! mon Dieu!*

Mașorul. — *Boji moi!* un palma!

Tribunescu. — (luă Clevetică) Haideți de-aci, amice, că ne găsim între inimiți politici!

Clevetică. — Hai, amice. Să ne retragem cu demnitatea noastră!.. (se îndreaptă amândoi spre fund.)

Mașorul. — (alergând după Tribunescu) Tribule, Tribulescu, trebuie bate la tine la duel, *bratișca*.

Clevetică. — Arma noastră este condeiful, domnule! (ese măreț cu Tribunescu.)

Mașorul. — *Pașol, padleți!*

Contesa. — (cătră Maşa) *Ah! mon Dieu, chère, je suis toute émue!*

Doctorul. — (Maşei) Doamna mea, vă cer ertare în genunchi pentru acest scandal.

Maşa. — Te ert, domnule doctor, căci asemenea mişei dezonorează numele de jurnalişti români.

Doctorul. — (scrută mâna Maşei) Sînt fericit de aprobarea d-voastră.

(Sună 12 ore.)

Contesa. — *Ah! mon Dieu! déjà minuit! Monsieur Tachi,* poroncesce, te rog, să 'mi tragă caleasca.

Ischiuzarliu. — Numaî decăt, contesă. (ese.)

Contesa. — *Adieu, chère.* Am petrecut *une soirée charmante...*

Toţi. — (închinându-se) *Adieu...* a revedere... (esă)

Contesa. — *Majeur...* vii cu mine să te duc acasă?

Maîorul. — *Akagji!.. Maşinka moşa,* noapte bună... A!.. de fost Tribule la Braila, el murit de frica. (ese împreună cu contesa. Polidor îi întovărăşesce până la uşa din fund.)

Duducescu. — (apropiindu-se de Maşa) Peste câteva minute voi fi lângă poartă... Vă aştept! (ese.)

Maşa. — Bine...

Polidor. — (întorcându-se lângă Maşa) S'aû dusă cu toţii... Meşul nopţii a sunat. Ai dat lui Sandu cheia de la grădină?

Maşa. — (cu vocea slabă) 'Î-am dat-o.

Polidor. — Trebuie să vie el în curînd aci, pe uşa asta... Primesce'l prin întunerec. (sună luminările) Eû staû

ascuns în camera de alături. . . (cu amenințare) m'ai aud
dit? (intră în dreapta)

SCENA X.

Mașa. — (singură) Ticălosul! . . în ce infamie mă 'n-
pinge! . . Eă, se primesc la mine, prin întunec, pe pri-
tenul tatălui seă! . . Martur 'mă-e Dumneđeu c'am re-
sistat cât am putut pornirii inimei mele, și c'am voit
se nu calc peste datoriile mele conjugale. . . dar' când
însuși barbatul meu. . . el, care e dator se mă sprijine
și se mă apere! . . când chiar el mă silesce a uita ju-
rămăntul ce 'l-am făcut înaintea altarului. . . O! nu 'mă
rămăne decăt se fug dintr'un locaș ca acesta, unde dom-
nescă nerușinarea și crima. . . (privesce cu spaimă la ușa din
stânga) Par' c'am audit un pas colea. . . 'Mă-e groază se
mă uif la ușa asta care duce 'n grădină. . . O! Doamne!
aud cheă! . . ușa se deschide, și Duducescu întârđie! . .
Ce-o se mă fac? . . mințile mi se perdă. Eată'l vine, vine
aici. . . Dumneđeule! sânt perdută! (se aude o întorsătură de
cheie în broasca ușei din stânga. Ușa se deschide încet) Ce-aud? (alér-
gă spre fund și privesce pre fereastă) Am audit semnalul! (se
aude un pocnet de biciu afară) El e! . . (cu bucurie) Duducescu
mă așteaptă! . . Slavă Domnului! . . sânt scăpată! (e
alergând prin fund, în timp ce Antohi intră pe "șa din stânga.)

SCENA XI.

Antohi (invălit în manta înainteză prin întunec), **Polidor**
(ese din drépta, purtând un pistol și o luminare aprinsă.)

Polidor. — Am audit pași în apartamentul Mașei...
(vede pe Antohi fără să 'l cunoască) A! Dumneata ești, domnule Sandu?... Dumneata întri pe la meul nopții la femeea mea? imi strici casa?... mă desonorezi?... ș'a'i crezut poate că 'i scapa de mine?... că mi'i fura ce am mai scump pe lume, nevasta și onórea, fără să plătesci scump o asemenea faptă?... (amenințând) Scoate bani, ghîuj bētrân și nerușinat ce ești!.. Imi trebuie 800 de galbeni... Bani, că te ucid ca pe-un câne. (întinde pistolul) Bani... bani!..

Antohi. — (descoperindu'și obrazul) Ucide!!!

Polidor. — (îngrozit) Tată-meu! (scapă pistolul din mână.)

Antohi. — Ticălosule!.. (se întoarce și ese încet pe ușa din stînga.)

Polidor. — (nebun de groază) Tată-meu!.. aci? (tremură.)

SCENA XII.

Polidor, feciorul (întră prin fund.)

Feciorul. — Cucoane, eată un ravaș de la cuconița.

Polidor. — Un ravaș?... (cetesce) „Te las ca pe un nelegiuit în mustrarea cugetului și fug departe de tine, pentru toată viața mea.“ (vorbit) Mașa!.. Mașa a fugit!.. A! 'nebunesc... mor!.. (cade abătut în brațele feciorului.)

(Cortina cade.)

ACTUL IV.

Teatrul reprezintă decorul actului al II-lea. Un sipet se vede în fund. La ridicarea cortinei e dorî de ȕiuă.

SCENA I.

Martin (dormiteză pe canape), **Sandu** (intră prin drepta.)

Sandu. — Martine, Martine.

Martin. — (deşteptându-se) Aud?.. Cine mă chiamă?

Sandu. — Eă. Ce face vărul Antohi?

Martin. — Ce se facă?.. Umblă prin odăe derbedeă Tanase ca un strigoii. Aseară, după ce-ai fost d-ta aci, a eşit pe la 11 ceasuri şi jumătate, şi de când s'a întors acasă n'a încetat de a se primbla, oftând şi vorbind singur. Am stat toată noaptea de pază la uşa asta.

Sandu. — Bine-ai făcut, Martine... Dar' oare ce-a fi avënd?

Martin. — Nu mai înţeleg nimic, cucoane Sandule... par' că nu 'i lucru curat!.. Boierul nu 'i în toate apele; îi lipseşte-o sâmbătă...

Sandu. — Poate c'a păţit vr'o pacoste pe-acolo, prin străinătate, unde-aţi fostă?

Martin. — Aşa 'mă pare, că de unde se aşedase pe şedute în Paris, de-odată ne-amă pornitū, ca şi când ar fi năvălitū Tatarii, şi tot drumul n'a ȕis un cuvënt macar.

Sandu. — Mare minune!.. Martine, creĕi c'aşî putea se intru la el?

Martin. — (ascultând) Tacă că vine în salon.

(Se retragă amândoi în fund.)

SCENA II.

Sandu, Martin, Antohi.

Antohi. — (cu fața turburată, intră și se preumblă pe scenă, fără a vedea pe Sandu și pe Martin) Dar... dar!.. alta nu'mi rămâne de făcut. Cu pușcă și cu un glonte pun capăt unei vieți amărite! Am cheltuit tot ce-am avut... am rămas ear' sarac, precum eram în tinerețe... Ce'mi mai rămâne din toată averea mea? (scoate din buzunar o pungă) că vr'o sută de galbeni... Să'i arunc și pe dârșii pe ferastă ca să nu'i găsească Polidor... Ticălosul! în ce grad de mârșăvie a ajuns!.. Să'și precupească soția, pentru ca să aibă cu ce'și îndestula patimele!.. O! Dumneșule!.. Nu s'a vădut nici odată asemenea crime în soțietatea română!.. Ce corupție!.. ce degradare!.. O soțietate pere când legăturile cele mai sfinte a familiei sîntu calcate în picioare cu asemenea dispreț! Ticălosul!.. Mă întorsesem din Paris cu gând să'mi fac milă de el; și în loc să'l găsească pocăit... (cu furie) O! de nu m'ași fi stăpănit în minutul acela, 'i-ași fi smuncit pistolul din mână ca să'lucid ca pe-un câne!..

Sandu. — (înaintând) Vere Antohi!

Antohi. — (întorcându-se) A! tu ești, Sandule?

Sandu. — Am venit să te ved de dimineață, vere Antohi, că aseară de-abia te-am zărit un minut. Ce-ai făcut după ce 'ți-am dat cheia de la porțița grădinei lui Polidor?

Antohi. — (luând pe Sandu de o parte) M'am dus în locul tău, căci presimțeam o infamie din parte'ți.

Sandu. — Și ce s'a întâmplat?

Antohi. — Nelegiuitul, te aștepta ca să te prade!

Sandu. — El!.. pe mine?

Antohi. — Și poate chiar să te șiucidă.

Sandu. — Vai de mine!.. da ce 'i-am făcut eu?

Antohi. — Nimic... însă banii, trăsnească 'i Cerul!.. setea banilor!.. focul patimelor!..

Sandu. — (făcându'și cruce) *Kirie eleison!* În ce primădie am fost!

Antohi. — Trebuie să te ferești de dânsul, Sandule, că 'i în stare.. Ai tu vr'un pistol, vr'o armă?

Sandu. — Ba nu..

Antohi. — Ei apoi, na... du-te în târg și cumpără o cutie cu pistoale.

Sandu. — Dar' ce să fac cu ele?

Antohi. — Eă oă lua unul și tu celălalt, pentru ca să ai cu ce te apăra. (dându'și câșiva galbeni) Na!.. du-te iute și vină curând.

Sandu. — Să port eu arme cu mine, ca un arănat?.. (în parte) Ba mai bine-oă da de știre la poliție că Polidor a avut gând să mă omoare astă noapte..

Antohi. — Nu te-ai pornit încă astăzi, Sandule?

Sandu. — Eaca mă duc. (în parte) Mă duc drept la aga... Breee!.. cum s'a stricat lumea!.. Unde mergem? unde mergem? (ese prin dreapta.)

SCENA III.

Antohi, Martin.

Antohi. — (în parte) De s'ar întoarce măi curênd cu pistoalele, sê mē... (vede pe Martin) Martine, ce faci acolo?

Martin. — Grișesc, cucoane.

Antohi. — (în parte, cu milă) Bietul bêtrân! slugă credincioasă și cu durere de stăpân! (tare) Martine, vin' în-coaci... măi aproape.

Martin. — (în parte) Ce are?

Antohi. — De câți ani mă slujești tu pe mine?

Martin. — D'apoî măi știu eū, cucoane? Or fi vr'o 30 de ani.

Antohi. — Un veac de om!.. și ean spune'mi: în toată vremea asta pus-ai tu ceva de-oparte pentru bêtrânețe?

Martin. — Ba, deū, nici n'am gândit, că nădêjduesc sê mor în casa d-tale.

Antohi. — Bine, Martine; dar' dac' ași muri eū înaintea ta?

Martin. — Ferească Dumneđeū de una ca asta! Nu se poate.

Antohi. — Toate se potū, dragul meū. Nu știī tu vorba cea veche: Omul ca earba, đilele lui ca floarea câmpului!..

Martin. — (ștergêndu'și ochii) Ean lasă, cucoane, nu măi spune de astea.

Antohi. — (în parte, uīmit) Curios lucru!.. 'Mi-e jale sê mē despart de dênsul! (tare) Martine, adă sipetul cel

cu haïne... (în parte) Într'o vreme a fost și el plin cu galbeni!

(Martin trage sipetul din fund aproape de Antohi.)

Martin. — Eată'l, cucoane.

Antohi. — Deschide'l... Ce bulendre mai sîntu în intru?

Martin. — Haïnele și rufele dumitale.

Antohi. — (plecându-se pe sipet) Dar' asta ce 'i? (scoate o ulică de lut.)

Martin. — Știi, cucoane, ulica cea care ai găsit-o îngropată în grădină; știi, de mult...

Antohi. — Îmi aduc aminte... Acum or fi vr'o 28 de ani... Eram sarac... Într'o di săpând în grădină, am găsit o comoară ascunsă în ulica asta... 100 de galbeni! De-atunci am început a avea stare... Bine-ai făcut, Martine, că ai păstrat-o, căci poate când oiū muri...

Martin. — Ear?...

Antohi. — (zimbînd) Eî!... dă!... n'oiū muri... Nu te mai măhni, Martine... Cum se poate să mor eū, stăpânul tēu cel iubit?... eū care sînt în floare!... Nu 'i așa, Martine, că 's în floare?

Martin. — D'apoī cum?... Brîndușa de toamnă nu 'i floare?

Antohi. — De vreme ce 's brîndușă, acum 'mī-e vremea să trăesc, să mă veselesc, să gust plăcerile lumii... nu 'i așa?

Martin. — Numai să fii sănētos.

Antohi. — De-aceea am hotărit să fac ca șerpele,

să 'mă schimb hainele. Vreă haine noue, și aceste câte sîntu în sipet ți le dăruesc ție, Martine.

Martin. — Mie?.. da ce-oîu să fac eă cu atâtea lucruri?..

Antohi. — Le 'i da și tu de pomană, dacă 'i vrea... de sufletul meă.

Martin. — Dacă 'i așa, nu primesc. Ține'ți averile, cucoane.

Antohi. — Lasă, dragă Martine. Nu veđi tu că glumesc?.. Țea sipetul și 'l du în odaea ta... Ce mai am eă aci în odae?

Martin. — Nimic. Când ai plecat la Paris te-ai desfăcut de toate.

Antohi. — Cu adevărat... Vrea să Țică, de-ar fi cineva să mă clironomisească n'ar găsi nimica?

Martin. — Afară de bani d-tale, n'ar găsi nici macar un pahar cu apă.

Antohi. — (în parte, cu mulțemire) Minunat!.. Căt pentru bani, (arată punga) eată tot ce 'mă mai rămâne. (tare) Martine.

Martin. — Aud.

Antohi. — Ți-am plătit eă ție leafa?

Martin. — Plătit tot, cucoane.

Antohi. — Ba, pare-mi-se că te 'nșeli. Am să 'ți mai daă încă mult; știu eă bine socoteala.

Martin. — Mult nu, cucoane... Vr'o 50 de lei numai.

Antohi. — Cincideci de lei numai?.. Ce spuți tu, omule?.. vreș să 'ți mănânc bani de haram?.. Ce mă

socotești tu?.. Să mă lăcomesc eu la dreptul unei slugi vechi și credincioase ca tine? (îi dă punga) Na'ți leafa, Martine.

Martin. — Da 'mă-ai plătit-o, cucoane. Să n'am parte de pânea care o mănânc, dacă...

Antohi. — Nu te jura, frate, că eu știu mai bine decât tine. Îea'ți dreptul tău și nu mai face vorbă. Haide, du'ți sipetul în odaie, și 'ți stringe bine tot ce ai, ca să se nu te afle Po...

Martin. — Cine?

Antohi. — Orî și cine... Haide, du-te.

Martin. — (luând sipetul se duce prin fund) Ei! nu 'i lu-
eru curat, nu!..

Antohi. — (singur) A! slavă Domnului!.. nu mai am nimic la sufletul meu! Sunt sarac, lipit pământului!.. Cine vine?.. doftorul? (merge vesel înaintea lui.)

SCENA IV.

Antohi, doctorul (intrând prin dreapta.)

Doctorul. — Cucoane Antohi, am aflat chiar acum c'ați sosită din străinătate ș'am alergat să vă ved.

Antohi. — Îți mulțumesc, doftore. (îi stringe mâna) Cum mă găsești?

Doctorul. — Bine de tot. Se vede c'ați petrecută cu mulțumire în voiajă?

Antohi. — Cât se poate. Am cheltuit sumedenie de bani pe șaluri, pe dantele, pe diamante...

Doctorul. — Ha, ha, înțeleg. Cucoana Enăchița 'și-a făcut provisiile de iarnă?

Antohi. — Și eu, Dănilă, am plătit de m'am spetit.

Doctorul. — Da unde 'i domnia ei?.. s'a întors cu d-voastră?

Antohi. — Ba nu... am lăsat-o la han, în Paris.

Doctorul. — La han?

Antohi. — În compania unui actor. Pune'ți în gând, doftore, că domnișoara s'a înamorat în Paris de un actor, ș'acum ȳea lecții de comedie.

Doctorul. — Nu credeam să aibă nevoie de asemenea lecții.

Antohi. — Nu; căci ȳ comediantă de frunte. Să veđi!.. După ce m'a scos din minte ca pe-un prost, jurându'mă amor, credință și tot felul de... parascovenii sentimentale; după ce m'a scurs bine de bani prin Viena și prin Paris, eată rezultatul romanului nostru; (scoate un bilet) un răvășel parfumat, adresat pomenitului actor, în care mă descrie pre mine în chipul următor: (cetește) „*Cher ange, ne sois pas jaloux de mon grotesque compagnon de voyage; c'est mon caissier.* Adică: Ângerul meu ȳubit, nu fii zuliar de pocitul meu tovarăș de călătorie; el e casierul meu!

Doctorul. — Ha, ha, ha, frumos stil!

Antohi. — Cum am prins la mână acest document interesant, am și plecat din Paris, și eată-mă's.

Doctorul. — Îmi pare bine că ve ved scapat de farmecele ei.

Antohi. — Am scapat, slavă Domnului!.. și acum,

când mă gândesc, 'mă-e rușine de nebuniile câte le-am făcut la vîrsta mea.

Doctorul. — (zimbînd) Amorul...

Antohi. — Amorul, dragă doctore, e partea tinereții; și cât pentru noi, bătrîni, când ne împinge păcatul a cădea în mreșile lui, păm ca niște muște uscate în pânză de păianjen. Ne facem de risul lumii, și femeile își bat joc de noi.

Doctorul. — În fine ce-a fost s'a trecut. Mie 'mă pare bine că v'ați întors în țeară, pentru ca să vă bucurați de starea în care a ajuns institutul orfanilor.

Antohi. — Copilașii sînt sănătoși?

Doctorul. — Ți'i mai mare drag s'e'i privesc.

Antohi. — În ce număr se găsesc?

Doctorul. — Ca vr'o 40.

Antohi. — Și cei mulți înainte! Să trăească, să crească mari și să facă datorie prin Paris! Asta le doresc.

Doctorul. — Ce diceți, cucoane Antohi? Nu vă 'nțeleg.

Antohi. — Dic că le doresc să crească mari, ca să facă datorii în Paris, ca mulți din compatrioții noștri.

Doctorul. — Cum? compatrioții noștri?..

Antohi. — Vrei să ai o idee de numărul celor ce sînt datori și nu plătesc?

Doctorul. — Sînt mulți?

Antohi. — (scoate o listă foarte lungă și o desfășură) Privește!.. eată lista!.. un pomelnic nesfîrșit!

Doctorul. — Par' că 'i lista lui *Don Juan*. E'i bine! ee dicu creditorii?

Antohi. — Ce dicu?.. astupă'ți urechile de rușine,

doftore. Numele de Român are să ajungă a fi sinonim cu... (se pleacă la urechea doctorului și 'i vorbește.)

Doctorul. — (cu adâncă mirare) Cum se poate!

(Se audă voci în grădină.)

SCENA V.

Antohi, doctorul, maïorul, Sandu.

Maïorul. — (afară) *Monsieur* Antohi venit de la Paris ?

Sandu. — (afară) A venit aseară.

Maïorul. — (intrând prin dreapta) Unde 'i?... A! *zdrasti.*

Antohi. — Maïorul la mine?... Ce poștești, domnule, aci ?

Maïorul. — Eū vrem să vorbim cu dumneata serios.

Antohi. — Vorbește; te ascult.

Maïorul. — Polidor, fiū a dumatiale e un *șelma* ticalos!

Antohi. — Acum o știți ?

Maïorul. — *Mașa* fugit aseară de la dinsul.

Toți. — Cum se poate ?

Maïorul. — *Mașa* scris la mine că Polidor silit la dinsa ca să dea *rendez-vous* lui Sandu, pe la međul nopții. Adevărat, *brat* Sandu ?

Sandu. — Adevărat.

Maïorul. — Asta 'i batjocură mare, infamie!.. Trebuie resbunat la mine... Eū fost adinioare la Polidor, chie-mat pe dinsul la duel... el nu vroit!.. Eū palmuit la dinsul, și acum venit spunem la d-ta, că despartim pe

Maşa; nu vrem ca *Maşa* să se mai numească la din-sa *Maşa* Sgârcea... Numele Sgârcea e necinstit.

Antohi. — Necinstit! numele meu?... şi ăci că Polidor a refuzat a se bate după ce 'l-ai pălmuit?

Maïorul. — Da, refuzat!

Antohi. — Apoi dacă lumea astăzi e astfel de coruptă încât să se găsească oameni carii n'au curagiul a'şi spala palmele de pe obraz... ca să'ţi dovedesc, dom-nule maïor, că numele meu nu 'i desonorat prin mişelia lui Polidor, primesc eu ca să mă bat în locul lui.

Maïorul. — *Harăşo.*

Sandu. — Tu, Antohi, la duel? (în parte) Unde mergem?

Antohi. — Tacî, Sandule, că tu nu ştii ce sufăr în sufletul meu! Ai adus pistoalele?

Sandu. — Eată-le. (arată o cutie cu pistoale.)

Antohi. — D-le maïor!.. din dosul casei mele este un maïdan deşert. Pe la *ceasul* acesta nu trece nime prin el. Haide!.. eată pistoale... eată marturii mei, doftorul şi Sandu.

Sandu. — (spăriet) Eū, martur la duel! (în parte) *Ki-rie ton dinameon...*

Maïorul. — Bucuros! mergem... Eū am marturî pe Tachi şi pe Rufinescu.

Antohi. — Prea bine; haideţi. (în parte) Tot era să mă 'npuşc astăzi.

Maïorul. — (oprindu-se lângă uşă) Antohi, *bratişca...* daca omorî tu la mine, trimite să îngroape pe mine la Braila cu decoraţia Vladimir, care câştigat când fost ranit la asalt... Fagadueşti la mine, Antohi?

Antohi. — Îți făgăduesc.

Maiorul. — (dându'î mîna) A! mulțemim. *Excellent.*
Dumneata *pravoslavnik ciolovek.* (ese.)

Sandu. — Și, deș, Antohi te duci să te bați?

Antohi. — Mă duc.

Doctorul. — Cucoane Antohi... nu ai nici o dispoziție de luat înaintea duelului?

Antohi. — Doftore, de-oîu fi ucis, să scrii pe momentul meu devisa sgârcitului: „Dai? n'ai!“

(esă cu toții.)

SCENA VI.

Martin. — (întră prin fund, pe gânduri, înbrăcat în haine de ale lui Antohi) În zadar mă gândesc și ear' mă resgândesc... nu pot să'î dau în pîrte!.. Boierul are ceva!.. Tot de moarte vorbește!.. Ferească sfântul să nu i se întempe vre o primejdie, că astă noapte 'l-am visat înbrăcat în alb... Mare minune, Doamne! cum s'a prefăcut de vr'o șese luni!.. de unde era Sgârcilă, s'a făcut Dănilă; de unde nici căta la femeî, s'a dat în dragoste cu o zăpăcită; de unde nu eșia nici macar la primblare în grădină, a luat câmpii de odată până... hăt, la Parisul ăla, peste nouă mări și nouă țeri!.. ba încă m'a dus și pe mine prin fundul lumii și m'a purtat pe unde 'și-a întercat dracul copiii. Nu 'să a bine toate astea... Nu... nu!.. (oftează și stă trist adâncit pe gânduri.)

SCENA VII.

Martin, Rufineasca (întrând rapide prin dreapta.)

Rufineasca. — Martine, Martine.

Martin. — Ce este ?

Rufineasca. — (scoțându-și voalul) Acasă 'i stăpânu-tău ?

Martin. — Ce'mi vedură ochii? Dumneata ești, cunconiță?.. Da când ai venit de la Paris ?

Rufineasca. — Am sosit chiar acum. M'am pornit îndată după stăpânu-tău și 'l-am urmărit din poștă în poștă... Unde 'i ?

Martin. — A eșit mai adinioarea cu doftorul și cu maiorul. Nu 'i-ai întâlnit ?

Rufineasca. — Nu... Ean spune 'mi, Martine: vorbitu'tă-a ceva de mine pe drum.

Martin. — Pe drum?.. N'a spus un cuvânt dece țile de-a rëndul.

Rufineasca. — (în parte) Îi mânios, tot mă iubesc!.. și eă, nebună, s'ă'mi perd mințile după un actor, un calic care 'mi-a furat toate juvaerele! (tare) Martine, ce credi tu c'ar țice când m'ar videa aci ?

Martin. — Știu eă?.. poate că s'ar mai insenina la față... că așa 'i omul când își perde cararea.

Rufineasca. — (în parte) N'am s'ă'l las în pace până ce nu 'l-oău videa ear' la picioarele mele.

SCENA VIII.

Martin, Rufineasca, contesa.

Contesa. — (aducând o perină de catifea cusută, întreabă până a nu intra) Antohi *est arrivé?*.. Unde 'i, unde 'i?

Rufineasca. — *Ah! mon Dieu!*.. vine cineva... (își coboară voalul)

Contesa. — (intrând) *Bonjour, Antohi...* (se înșală de ȳea pe Martin drept Antohi) Bine-a' venit, *mon ami!*.. (se răpede ca să 'l serute) *que je vous embrasse.*

Martin. — Te înșeli, cucoană; e' sunt Martin, nu 's bo'ierul. (se retrage în fund.)

Contesa. — (oprindu-se) *Fi! quelle horreur!* (zărind pe Rufineasca) *Ah! une dame?*

Rufineasca. — (ridicându'și voalul) *Chère comtesse!* nu mă cunoști?

Contesa. — Enăchița!.. Dumneata ești, dragă?.. când ai venit?.. cum ai petrecut?.. ai fost sănătoasă?.. ean să te v'ed mai bine. *Toujours belle!*.. *que je vous embrasse...* (serută pe Rufineasca.)

Rufineasca. — *Chère amie...*

Contesa. — Spune'mi... *racontarisesce'*mi ce-ai mai făcut pe la Paris?.. Făcut'ai *conquete* multe?.. cum-p'ratu'ți-ai lucruri frumoase?.. toalete... bijuterii?.. Să mi le arăți pe toate... *Ah! chère amie!* cât do-ream să te v'ed ca să mai vorbim despre a le tineretii, despre amor, căci fără amor viața 'i o ilusie, un pusti'iu întunecat.

Rufineasca. — *N'est-ce pas?*

Contesa. — *Helas! oui...* Ce'ți folosește să fii tânăra? să fii frumoasă, dacă nu profiți de tinerețe și frumusețe?... Dar' te vorbesce lumea?... Las'o să vorbească și nu băga de seamă, că doar' ea nu 'i mai detreabă.

Rufineasca. — *N'est-ce pas?*

Contesa. — De aceea eă una 'ți dau dreptate, Enăchișo, că nu 'ți perdi timpul *comme une sotté*, jertfindu'ți viața și pornirile inimii unui barbat ce nu scie să te prețuească și nu merită nici un sacrificiū.

Rufineasca. — *N'est-ce pas? Ah! chère comtesse!* cât sânt de fericită că te aud vorbind astfel!

Contesa. — D'apoī cum?... încăi dacă eă am fost o proastă, nu vreū să fii egoistă.

Rufineasca. — Cum?

Contesa. — (cu măhnire) Proastă! proastă, soro!... n'am sciut să gust mulțemirile lumii!.. Bată-mă pustia! cine 'mă-a dis să fii așa de cinstită!

Rufineasca. — (în parte) Auđi? (tare) Ce mai face Tachi?

Contesa. — *Ah! chère amie,* nu'mi vorbi de densusul!.. un berbant, un nestatornic, un infam care 'mă-a mâncat o mulțime de banī, și pe urmă m'a *plantarisit*... Ah! ah! (scapă perna jos.)

Rufineasca. — Ce pernă 'i asta?

Contesa. — O pernă câștigată de amicul nostru Antohi la loteria orfanilor... Scii că luase 50 de bilete.

Rufineasca. — De cine 'i cusută?

Contesa. — De copilele orfane... Am adus-o s'o dau lui Antohi ca un *souvenir* de binefacere.

Rufineasca. — Haide s'o aședăm pe crivatul lui, ca să'î menagiăm o surprisă.

Contesa. — Da Antohi nu 'î acasă?

Rufineasca. — Nu.

Contesa. — Minunat! Hai degrabă în etac. Unde 'î etacul?

Rufineasca. — (arătând în stânga) Aci.

Contesa. — (zimbînd) *Ah! petite friponne!..* (intră amîndouă în stânga rișînd.)

Martin. — Eaca, eaca! Unde se ducă?.. Cuceoană contesă. . .

SCENA IX.

Martin, Tribunescu, Cleveticî.

Cleveticî. — (arătându-se la ușa din stânga) Pst, pst, ce-tățene Martine.

Martin. — Ce mai este?

Cleveticî. — S'a deșteptat Mecena?

Martin. — Care Mecenă?

Cleveticî. — Mecena Sgârcea, amicul nostru politic.

Martin. — Ba. . .

Cleveticî. — Ba?.. Încă tot stă în brațele lui Morfeu?

Martin. — Care brațe? Care Morfeu?.. Ce spui, domnule?

Cleveticî. — (în cantoadă) Intră, amice Tribunescule, că Mecena încă tot doarme.

Tribunescu. — (intrând) Tot! pe la 11 ore? Somnul lung e pernicios!

Martin. — Cine doarme? Cine v'a spus că doarme? Se vede că visați.

Clevetică. — Ha, ha, ha! E *kabaz* cetățeanul Martin!.. Mecena aromează și noi visăm!

Martin. — (în parte) Vorbescă într'aăurea, pre legea mea!

Tribunescu. — Amice Clevetică, să așteptăm aci până se va deștepta. Cetățene Martine, ai ceva cald pentru dejun?

Martin. — (eșind prin fund) Ba nici rece. Puneți-vă pofta 'n cuiă.

SCENA X.

Clevetică, Tribunescu.

Tribunescu. — Mi se pare că acest împiegat subaltern nu ne dă respectul cuvenit. Trebuie înfrănată plebea.

Clevetică. — Nu scie, ignorantul, că noi amă fostă aleși de curênd în provincie!

Tribunescu. — O! Clevetică, scumpul meu amic! De când mă sciă cu mandat, amoarea mea de Patrie, de glorie și de popularitate a dezvoltat dispuseciunile mele de orator într'un grad astfel de mare, încât imă vine să cer cuvêntul neincetat. Am să inund Camera sub valurile elocinței mele și să fac pe Ministri a tremura pe banca lor.

Clevetică. — Nu am dubiū că 'î vor apuca frigurile; căci o sē prefacem banca ministerielă într'o adevărată bancă de criminaliști.

Tribunescu. — O! Clevetică, scumpe frate cauzaș! trebue sē 'ți fac aci confesiunea că șērpele ambițiunii m'a mușcat de inimă de când m'am vēdūt chīemat a re-presinta Națiunea. Scaunul de deputat, pe care mē simt *deja* aședat, mē face a visa la fotoliul ministerial, și chīar... la tronul lui Mihaī Viteazul! și de ce nu?... cer cuvēntul... Aū doară nu posed toate calitățile unui om de Stat? n'am patriotism, n'am esperiență, n'am elocință, n'am inițiativă?... Spune, Clevetică, spune.

Clevetică. — Frate! confesiunea ta deschide un nou orizon d'inaintea ochilor mei... Dar! de ce nu? Stăi!.. (se lovesce cu palma peste frunte) Un plan machiavelic *spuntă* diu *cervela* mea, precum odinioară Minerva din capul lui Jupiter!

Tribunescu. — Un plan?... și eū am unul.

Clevetică. — (primblându-se pe scenă inspirat) Întrând în Cameră, sē facem o implacabilă opozițiune la toate acetele Guvernului!

Tribunescu. — (asemenea) *Secundo*. Sē dăm *incontinuo* voturi de blam Ministerelor, și chīar sē cerem punerea lor în acusațiune, pentru ca sē le resturnăm!

Clevetică. — Perfect!.. astfel îpedecăm carul Statului de a merge înainte.

Tribunescu. — *Tertio*. Sē perdem tot timpul sesiunii în discuțiuni violinte, pentru ca sē nu se voteze nici budgetele, nici proiectele de legi a Ministrilor.

Clevetică. — *Quarto.* Să dăm mâna cu inimiții noștri politici, de câte ori se va arata vr'o ocaziune de a pune pe Guvern în pozițiune critică, pentru ca să 'l silim de a conta cu noi.

Tribunescu. — *Quinto.* Ministeriul cădënd, noi ajungem la putere!

Clevetică și Tribunescu. — (oprindu-se față în față) Eată-ne Miniștri!

Clevetică. — Îndată ce ne-amă suită pe fotoliul ministerial, să pretindem schimbarea tuturor amplotațiilor civili. . .

Tribunescu. — Și militari, pentru ca să producem o confuziune generală în țeară.

Clevetică. — Să suspendăm diarele și să închidem diariștii, pentru ca să inveninăm presa în contra Guvernului.

Tribunescu. — Să luăm un șir de măsuri arbitrare, care să producă turburări, conflicte între cetățeni și oamenii Guvernului, spre a da Camerei motive de interpelațiunii, de protestațiunii, de acușațiunii și de discuțiunii pentru mai multe sesiuni. . .

Clevetică. — Și în fine să disolvăm Camera, pentru a mări confuziunea, etc. etc. și în tot timpul acesta proiectele utile de drumuri de fer, bănci și înbunătățiri publice rămân nediscutate, nevote, și discreditul Guvernului se lăfescce, se măresce pe nesimțite de la o margine la alta a țerii.

Tribunescu. — Sublim!

Clevetică. — Însă mă gândesc, amice, la un lucru.

În acel discredit generale poate chiar și numele noastre să fie înecate?

Tribunescu. — (într'o pauză tragică) Peară aceste nume glorioase! Causa să reușeze!

Clevetică. — *Ișala!*.. Acum să ne preocupăm de altă cestiune, amice.

Tribunescu. — Care?

Clevetică. — Când se va face verificarea titlurilor, cum vom proba un venit de 400 galbeni, potrivit anecsei?

Tribunescu. — *Audaces fortuna juvat!* Bine că s'a întors Mecena. El ne va da negreșit fiecăruia câte un sinet de 4000 galbeni, precum ne-a promis, ș'atunci luăm tribuna cu asalt în *otcup*.

Clevetică. — (făcând o piruetă) *Hupsana!* Antohi are să ne scape de rușine, căci fără ajutorul lui sîntem rași.

Tribunescu. — (cu demnitate) Rași?..

Clevetică. — Adică dați afară din Cameră. *Ergo*, Antohi să trăească!

Tribunescu. — Antohi să trăească!

Clevetică și Tribunescu. — (cu entusiasm) Antohi să trăească! Ura!

SCENA XI.

Clevetică, Tribunescu, Sandu, Martin, contesa, Rufineasca.

Sandu. — (arătându-se galben și spăriet la ușa din dreapta) A murit Antohi!

Contesa. —
 Rufineasca. —
 Martin. —

(viind ȳute pe scenă) Ce?

Sandu. — (tremurând) A murit Antohi!

Totȳ. — A murit!.. cum? Unde 'i?

Sandu. — L'a ȳpușcat maȳorul la duel!

Totȳ. — La duel!.. Da unde 'i?

Sandu. — ȳl aducȳ aci, sermanul!..

Martin. — (alergând nebun la ușa din drępta) Stăpȳnul meȳ!

SCENA XII.

*Cei de'nainte, Antohi, doctorul, Ischȳuzarliu,
 Rufinescu.*

Doctorul. — (de afară) Tot ȳncet, tot ȳncet, mergeȳȳ
 ȳin. (Pe urmă el ȳntră ȳn salon ȳmpreună cu Rufinescu și Tachi, cariȳ
 aducȳ ȳn brațe pe Antohi rănit și leșinat.) Culcaȳȳ'l pe canapea. . .
 Martine, Martine.

Martin. — (buȳmăcit) Aud?

Doctorul. — Adă o pernă.

Martin. — Nu maȳ avem nici o pernă ȳn casă. . .

Contesa. — Ba este perna orfanilor!.. (ȳntră ȳn etac și
 aduce perna.)

Rufineasca. — (se apropie spărietă de Antohi ȳntins pe canape)
 A murit?.. murit? A! (ȳȳ vine slăbicȳtune.)

Rufinescu. — Enăchȳta! aci?.. (se răpede de susȳține pe
 Rufineasca și o duce de o pune pe fotoliul de lȳngă mesuȳa din drępta.)

Contesa. — Eaca perna. . . Cine credea c'a sę 'i slu-
 jească la moarte!.. (merge de aședă perna sub capul lui Antohi.)

Doctorul. — Martine, adă pușină apă ca să spălăm rana.

Martin. — (plângend) Sermanul! sermanul!

Contesa. — Doctore... Nu mai este nici o speranță?

Doctorul. — (pipăind mâna lui Antohi) Nu cred... Nenorocitul e în agonie!

Tribunescu. — (incet lui Clevetici) În agonie!... mandatul nostru e în pericol, amice!..

Clevetici. — (oftând) De-a muri, suntem sterși din rëndul deputaților!.. Trist!

Tribunescu. — *Alea jacta est!*

Antohi. — (se mișcă gemând) A!.. Polidor!.. Polidor!..

Sandu. — Sermanul!.. tot la fiul seü gândește până și în *ceasul* morții!

Antohi. — (deschidend ochii) În mine?... în mine vrei să trag, Polidor!.. O!.. (inchide ochii.)

Toți. — (inspăimântați) Ce ăice?

Antohi. — (se scoală de se razimă pe pernă. Ochii sântu țințiți și fața turburată. Îl apucă delirul) Eaca, colo... colo... un sipet plin cu galbeni!.. o comoară!.. se deschide?... ad'o încoaci... adă!.. Ba nu... nu 'i sipet... îi un cosciug!.. un cosciug?... cine mă 'npinge în el?... Polidor!.. tu?... tu, pe mine?... Lasă-mă... nu vreu să mor... 'mă-e frică de moarte!.. (țipând) A!.. m'ai lovit drept în inimă!.. ai tras în tată-tău, nenorocitul!.. (respiră greu.)

Rufineasca. — (cu spaimă) A! nu pot să mai stau aci... (voiesce să se scoale de pe canape, dar' se opresce îngrozită, întelnind ochii lui Antohi.)

Antohi. — (privind la Rufineasca) Cine-a vorbit?.. (privesce lung la Rufineasca, își freacă ochii și apoi zimbescue cu durere) Enăchița!.. aci?.. Ai venit după mine, draga mea?.. nu te-ai săturat de bani?.. mai vrei încă?.. aud?.. Ai nevoie ca să 'ți hrănesci barbatul?..

Rufineasca. — (cădând pe fotoliu) O! Dumnezeu!

Antohi. — Barbatu-tău n'are altă avere decât frumuseța femeii lui?.. n'are altă meserie decât să te preocupă?.. Sermană femeie!.. mare ticălos barbat ai!.. Ei! vină să te mai ajut. . . na'ți un sinet... na!.. (scoate ravașul Rufineascăi din buzunar.)

Doctorul. — (in parte) Ravașul ei!

(Rufineasca scoate un țipet și leșină. Barbatul se ude să ajute.)

Antohi. — Na o *trată* la actorul din Paris... Mergi de scoate nume rău în străinătate damelor române!.. fă-le de ris și de rușine!.. na!.. (scapă ravașul) Apă... apă... dați-mi un pahar cu apă, că mă arde coala în pept.

Martin. — (dându-i o ulcică) Ține, cucioane.

Antohi. — (bea cu lăcomie) Adă... adă... (dă ulcica lui Martin) Martine! mor, dragă Martine!.. vești tu?.. nu 'ți spuneam eu așă dimineață c'oii să mă pornesc înaintea ta?..

Martin. — (plângând) Ai vorbit într'un *ceas* rău, cucioane!

Antohi. — Lasă... lasă, frate, nu mai plânge, c'asa a vrut Dumnezeu!.. Vină de stă coala lângă mine... și Sandu și doctorul... și... (vede pe Clevetic și Tribunescu) Cine 'să ăștia?

Clevetică. — Amicii dumneavoastră, Clevetică și Tribunescu.

Antohi. — Patrioții cei falși?.. cei cari, în loc să cate a înfrăți pe toți Românii într'o familie... îi desbină cu cuvinte seci de partidă progresistă... partidă moderată... partidă retrogradă... partidă națională... partidă trădătoare?.. Cei cari facă din patriotism o speculație și din presă o tarabă de marfă minciunoasă?.. Ați venit să vă dați bani?.. să vă dați sinete ca să înșelați lumea c'aveți stare?.. s'ajungeți printr'o minciună a fi reprezentanții țerii? (oftează) Ară vrea șarlatanii să se bage în rândul adevăraților patrioți, precum au cercat să lua loc în rândul adevăraților jurnaliști!.. Ară vrea să 'mă închei viața cu trădarea Patriei mele!.. Apă... apă... adă, Martine. (Iea ulcica, și până a nu o da îndărăt lui Martin, rămâne încrămenit la vocea lui Polidor.)

SCENA XIII.

Cei de'nainte, Polidor.

Polidor. — (de afară) Tată-meu!.. tată-meu a murit!.. (deschide ușa din dreapta și zărind pe Antohi, întinde mâinile spre el și cade în genunchi, strigând:) Tată!.. tată, ertare!

Antohi. — Polidor!.. tu aci, nelegiuitule! ai alergat ca să mă vezi murind?.. ai socotit că 'i găsi ear' un sipet cu galbeni?.. să joci și să cânți de bucurie?

Polidor. — (plângând) Ertare!.. fie'ți milă!

Antohi. — Milă de-un ticălos care 'și vinde nevas-ta?.. Ertare unui mișel care n'are curagiu decât a pri-

mi palme?.. milă de-un nelegiuit ce 'mă-a amărit sufletul și m'a adus acum la gura morții?.. Blestem! blestem! blestem!

Toți. — (cu înfiorare) O! Dumnezeule!

Antohi. — (în delirul morții) Ce mai vreți de la mine?.. Bană?.. (ride cu spasmuri) Ha, ha, ha!.. 'Î-am mâncat pe toți!.. Din toată averea mea n'a rămas cliromonie decât ulcica asta... și nici asta întreagă... Na!.. culegeți!.. (aruncă jos ulcica de o strică, apoi cade pe pernă, dă un gemet lung și moare.)

Doctorul. — A murit!

Toți. — A!..

(Polidor se scoală turburat, dar' întorcându-se, întâlnește pe comisarul de poliție.)

SCENA XIV.

Ceș de'nainte, comisarul.

Comisarul. — (întrând prin dreapta) Domnule Polidor, din ordinul Ministrului te arestez!

(tabloă.)

(Cortina cade.)

ESPLICAREA
CUVINTELOR VECHII
SI A CELOR
STRĂINE.

ESPLICAREA

cuvintelor vechi ce aparțin jargonului moldav
și a celor străine, care se află în acest uvragiu.

Pag.	3	țopêrlane	însamnă :	mojice.
»	4	sucman	»	zeghe.
»	»	chilug	»	pilug.
»	»	șagă	»	glumă.
»	»	mustru	»	esercițiū militar.
»	»	palmac	»	deget (măsură).
»	5	palamar	»	paraclisier.
»	»	ticnă	»	liniște.
»	»	propele	»	pumnî.
»	»	ceacări	»	ochi spălăciți.
»	10	pipăruși	»	ardei.
»	»	cindură	»	fiind că.
»	»	cucoara	»	cocor.
»	»	bănat	»	supărare.
»	»	hardughită	»	ruinată.
»	12	cotei	»	căței.
»	»	harapnicile	»	bice de surugiū.
»	»	elevetească	»	calomnieze.
»	»	greș	»	sminteală.
»	13	gospodărici	»	menajului.

Pag.	14	harbuji	însamnă:	pepeni verđi.
»	»	bocăni	»	toca.
»	19	arilnăndă tatnără	»	injurie evrească.
»	»	cibuțele	»	ghete femeesci.
»	20	moțpănoi	»	berbant grosolan.
»	»	ghici	»	biciu.
»	21	otcup	»	antreprisă.
»	22	ghirai schwartz	»	injurie evrească.
»	»	gutunar	»	guturau.
»	»	rufos	»	sdrențeros.
»	23	harabagiū	»	cărnaș evreu.
»	»	matahale	»	namilă.
»	»	cușmă	»	căciulă.
»	»	chitie	»	fes evreesc.
»	24	zăvođi	»	câni mari.
»	»	păpșoi	»	porumb.
»	»	ghevalt	»	ajutor.
»	»	ghieischi	»	biciușcă.
»	25	ghermesit	»	tibet (o materie).
»	»	grof	»	graf.
»	26	lifchi	»	(?)
»	»	stupesce	»	scuipă.
»	»	gruși	»	groșuț.
»	29	gog	»	tont.
»	31	caua	»	gogorița.
»	32	hărtăgos	»	gâlcevitor.
»	33	ilot	»	proletar.
»	37	pușchi	»	ștregar.
»	38	posderie	»	mulțime.
»	»	burzuluit	»	resculat.
»	»	simandicoși	»	însemnați.
»	»	ighemonicoși	»	de neam mare.
»	»	dărvală	»	de clacă.
»	39	tureatcă	»	carâmb.
»	»	sevas	»	respect.

Pag.	39	hristoitie	însamnă :	evlavie.
>	>	bairacul	>	steagul.
>	>	bacalul	>	bacanul.
>	>	taifasuri	>	palavre.
>	40	ostropet	>	ostropel.
>	>	baş-ciohodar	>	rang turcesc.
>	>	chitit	>	socotit.
>	41	tij	>	asemenea.
>	>	hojma	>	necontentit.
>	>	abraşi	>	neruşit.
>	>	liude	>	scutit de dări.
>	>	ghiosghiore	>	pe de'ntregul.
>	42	getbeget	>	întocmai.
>	45	imaş	>	islaz.
>	>	carboană	>	rublă.
>	46	chiteală	>	nimereală.
>	>	tînjală	>	ţacăneală.
>	>	rădvan	>	calească veche.
>	47	jac	>	jaf.
>	>	jitari	>	caraulaşi.
>	>	vicol	>	viscol.
>	>	kald, sapperment	>	frig, al dracului.
>	>	bocnă	>	îngheţat.
>	48	panaghia mu	>	Maică precurată.
>	>	posesoraş	>	arendaş.
>	>	neski	>	dar.
>	49	se tupilă	>	se piti.
>	>	avan	>	grozav.
>	>	harţagan	>	eartagan.
>	>	stâlcească	>	sdrobească.
>	51	puha	>	biciu surugiese.
>	52	stricnesc	>	pişcat pân' la sânge.
>	>	sfiehîu	>	vêrful biciului.
>	>	alivencile	>	plăcinte mici de ţeră.
>	58	sgâlţîit	>	sgnduit.

Pag.	59	cășlegi	însamnă :	carnaval.
»	»	spășenie	»	smerenie,
»	»	parapanghelos	»	vecinica pomenire.
»	60	balamiș-balmuș	»	talmeș-balmeș.
»	»	dugheană	»	prăvălie.
»	»	baros	»	cîocanul mare.
»	61	cîonofaiu	»	un fel de plantă.
»	»	ghit sabăs	»	bună serbătoare.
»	62	privighitor	»	subprefect.
»	»	strunesce	»	stringe frêul calului.
»	63	hălădui	»	petrece în pace.
»	»	țiră	»	pușin.
»	»	plipomație	»	diplomație.
»	69	șotii	»	scrintelii.
»	»	sdragon	»	soldat voinic.
»	70	plodu	»	copil mic.
»	»	cotorosit	»	scăpat.
»	»	zaifeturî	»	petreckerî.
»	»	ighemonicon	»	mărire îngânfată.
»	71	cotrobăi	»	scotoci
»	»	fui taifel	»	fi drace.
»	»	metahirisesc	»	obicinuesc.
»	»	rast	»	vătămătură.
»	72	auf Ehre	»	pe onor.
»	»	ghiduș	»	bufon.
»	»	catartosit	»	parvenit.
»	»	hrubă	»	boltă.
»	»	tropos	»	manieră.
»	»	potlogaru	»	pungașul.
»	»	andenken	»	suvenir.
»	74	irmilic	»	icosar.
»	»	chirciți	»	piperniciți.
»	»	cheschet	»	pasquet.
»	75	fantacsit	»	'mî-am făcut plăcerea.
»	»	spanchia	»	sbănghiea.

Pag.	80 dîrdăesce	însamnă:	bonbănesce.
»	» scripcari	»	lăutari.
»	» beniş	»	biniş.
»	81 cerdac	»	foişor.
»	» citarea	»	materie turcească.
»	» pambriū	»	materie de lână.
»	» chicote	»	risete.
»	82 mestii	»	meşii.
»	» aleanu	»	durerea.
»	83 se stîrniaū	»	se scorneaū.
»	» holbaŭi	»	ochi deschişi prea tare.
»	» de şantş	»	curios.
»	84 buhna	»	bufniŭă.
»	89 nemetahirisit	»	neîntrebuinŭat.
»	» sintagmatisit	»	învăŭtat.
»	» buiurdisit	»	întărit.
»	» adiaforisit	»	părăsit.
»	» blendisit	»	respins.
»	90 teşcherele	»	acte.
»	» pajure	»	marca.
»	» pol	»	jumătate.
»	» telos pandon	»	în fine.
»	» gospod	»	ohavnic.
»	91 catatricsit	»	persecutat.
»	92 hristoitie	»	frica de Dumnezeu.
»	» zavergisit	»	revoltat.
»	» ena mu che ena su	»	tot una.
»	» corifenŭii	»	corifeii.
»	» tiesită	»	îndesată.
»	» zaiffic	»	petrecere.
»	» vătrar	»	vătraîn.
»	93 filonichiile	»	discuŭiile.
»	» hapca	»	deasila.
»	94 se ŭin grapă	»	mereū.
»	95 proeres	»	bună voinŭă.

Pag.	95 pliroforițiune	însamnă:	lămurire.
>	> serbușcă	>	zamă.
>	> isvodi	>	inventă.
>	> țunțurlui	>	țanțos.
>	99 uîtită	>	uîtuică.
>	> beicache	>	domnișorule.
>	> rînză	>	pipotă.
>	100 sofologhiotatos	>	savant.
>	> helbet	>	las' pe mine.
>	> bei mu	>	domnul meu.
>	101 felegean	>	céscă fără tórtă.
>	> Cichirgi-bașa	>	purtător de dulceți.
>	103 Esplicarea strofeî grecesci este:		

Afrodita me, ah!

M'am hotărit să 'mî arunc speranța

Îmî arunc chîar vieța, să mă perd de pe pămînt.

Porumbița me, ah!

Află însă și acésta că te-ai făcut omorîtore,

Și ca un tiran fără milă mă chinuesci necontentit.

>	> isvodu	însamnă:	lista.
>	> ogeagu	>	coșul.
>	104 povidlă	>	pistil.
>	> loghiotatos	>	dascăl învățat.
>	105 bacalu	>	bacanu.
>	106 ischiuzar	>	pișicher.
>	112 șatra	>	cortul țigănesc.
>	113 huzur.	>	în linisce.
>	> bîrluc	>	vizunia ursului.
>	> forul	>	domiciliul.
>	114 tertip	>	mijloc viclén.
>	> hojma	>	necontentit.
>	115 sanche	>	vorbă să fie.
>	> suitarii	>	bufoni turci.
>	119 blende	>	tifle.
>	124 anapoda	>	pe dos.

Pag.	125	ke ta lipa	însamnă :	și cele-l-alte.
»	»	chiulaf	»	fes mare.
»	126	cichirgii	»	cofetari turci.
»	»	mahmur	»	posomorit.
»	»	ritos	»	categoric.
»	»	ștaer	»	valț ordinar.
»	135	breslași	»	meserieași.
»	136	locmale	»	plăcinte grase.
»	137	çelebi	»	domnule.
»	»	oriste	»	poftim.
»	»	nu metahirisesci	»	nu poftesci.
»	»	ohi	»	nu.
»	»	çilibidachi	»	domnișorule.
»	138	evghenistico	»	nobil.
»	»	budalas	»	prost.
»	»	sborșit	»	posomorit
»	»	poznă	»	bukluk.
»	»	parpaleci	»	greci ordinari.
»	139	tererem	»	fineță.
»	141	na m'agapas	»	să mă iubesci.
»	142	nazar	»	favor.
»	146	pospăită	»	spoită.
»	»	afif	»	tufă de parale.
»	»	fërtoagă	»	zglobie.
»	154	nărtos	»	cu nas mare.
»	162	blajin	»	blând.
»	»	oțăresci	»	înfiorezi.
»	163	drit	»	drept.
»	164	schivernisit	»	iconomisit.
»	165	hălăduesc	»	petrec în pace.
»	166	rezleșită	»	înprăștietă.
»	167	înglodat	»	înoroat.
»	»	sucman	»	dimie.
»	175	matuf	»	misanthrop.
»	176	pliseul	»	çiocul.

Pag.	176	poeată	însamnă :	coteață.
»	179	drăguș la căuș	»	să 'mă vii în mână.
»	»	cățerându-mă	»	acățându-mă.
»	180	huet	»	sgomot.
»	181	o mertă	»	10 baniți.
»	»	halastâncă	»	stambă proastă.
»	»	ghiurghiulie	»	stacojiu.
»	»	durez	»	construez.
»	»	dimerlie	»	baniță.
»	»	cîbotița	»	ghetă femească.
»	186	cortel	»	umbrelă.
»	»	zumaricale	»	zaharicale.
»	187	bulgur	»	grâu pisat.
»	188	kabazlikuri	»	bufonerii.
»	»	cîondănesce	»	ocăresce.
»	189	lucrate ajur	»	lucrate cu mici găurele.
»	190	gătița	»	gătlej.
»	191	urnesce	»	mișcă.
»	195	calindroiule	»	berbant bêtrân.
»	196	moțpanu	»	berbantal.
»	197	țopăesce	»	bate din picior la joc.
»	200	săcultéță	»	pungă mare de pânză.
»	201	hîtru	»	urît.
»	203	mucalit	»	glumeț.
»	215	poznaș	»	glumeț.
»	»	țîrucă	»	nițică.
»	»	catrințe	»	fote, zuvelcă.
»	»	buratici	»	brotăcei.
»	216	tupiluș prin năgăruș	»	(proverb).
»	»	greș	»	greșală.
»	215	kirie eleison	»	dómne miluesce.
»	»	dopros	»	interogatoriū.
»	226	bozul	»	boziū.
»	»	sămișiei	»	casieriei.
»	227	chitic	»	pitic.

Pag.	228	prăbușesc	însamnă:	se ruinează.
>	230	orîndă	>	cârcîma satului.
>	>	ghînju	>	om bătrân.
>	233	hoisa	>	la stînga.
>	>	ceala	>	la dreapta.
>	>	șoldanul	>	epurașul.
>	235	măța	>	pisica.
>	236	'ți găsești Bacău	>	da'i de belea.
>	>	chisăliță	>	compot de prune
>	>	schingiușce-mă	>	torturează-mă.
>	237	cofă	>	doniță.
>	239	dușcă	>	înghițitură.
>	241	tușcă	>	?
>	242	căpcană	>	cursă.
>	247	fevghe satana	>	pe'i drace.
>	251	laiță	>	laviță.
>	>	hârjonesci	>	glumesci.
>	>	alint	>	fasolesc.
>	>	nurlie	>	atracțiósă.
>	254	șivóe	>	șivóe.
>	>	baștină	>	origină.
>	255	mursa	>	sirop.
>	256	perje	>	prune.
>	>	ispisócele	>	documente.
>	257	șuruburi cărciogăresci	>	viclenii advocătesci.
>	>	ține clanț	>	face gură.
>	258	ghilită	>	înălbită.
>	259	mâncăul	>	mâncăciosul.
>	260	aghesmucse	>	stropese cu aghiăsmă.
>	261	tamazlicul	>	turma.
>	266	motanul	>	cotoiul.
>	267	cardama	>	o plantă.
>	269	desberii	>	îndreptii de la un lucru
>	>	mântui	>	reu.
>	>		>	termina.

Pag.	270	perjerie	însémnă:	prunărie.
»	271	perjar	»	prunar.
»	272	colb	»	praf.
»	»	ispisócele	»	documente.
»	274	stâlcit	»	sdrobit.
»	»	mangositule	»	ticălosule.
»	»	plođi	»	copii mici.
»	»	haihuiele	»	năucule.
»	»	basaochiul	»	dișăntatul.
»	»	șuerat	»	fluerat.
»	»	stropșitule	»	stricatule.
»	»	sturluibași	»	nebuni.
»	275	cosorul	»	un fel de cuțit întors.
»	276	cofele	»	donișele.
»	»	pușche	»	bubușórá pe limbă.
»	»	potlogarule	»	pungașule.
»	283	colțum	»	ciorap.
»	284	hâciul	»	crâng de spină.
»	»	cimilitură	»	gâcitură.
»	296	pacoste	»	belea.
»	301	duducă	»	domnișórá.
»	394	chipfle	»	cornuri.
»	316	trudit	»	ostenit.
»	»	vuet	»	sgomot.
»	»	prăvale	»	restórnă.
»	318	feredeu	»	baie.
»	»	oșeresc	»	înfiorez
»	»	sgâlție	»	clatină tare.
»	323	balmuș	»	mâncare ordinară.
»	324	șonși	»	nemți proști.
»	»	cîudă	»	necaz.
»	328	du bist ein hunț- gemeiner	»	tu esci o javră
»	»	Don Jian	»	Don Juan.
»	»	cotorosesc	»	scap.

Pag.	329	strună	însamnă:	córdă.
»	»	clanțul	»	botul.
»	334	stancă	»	cióră.
»	»	plisc	»	botul.
»	336	terteifel	»	dracu.
»	340	hulubași	»	porumbași.
»	»	hulubărie	»	porumbărie.
»	341	odogaciu	»	un fel de parfum.
»	342	telăliță	»	teleleică.
»	343	a vo suhe	»	după dorința d-tale.
»	347	aber	»	însă.
»	»	sălașe	»	familii.
»	348	vas ist das?	»	ce 'i asta.
»	»	mein Gott	»	Dumnezeul meu.
»	»	ale zvei	»	amëndouă.
»	349	tonerveter	»	dare-ar dracu.
»	»	chel orior	»	ce grozăvie.
»	»	șip	»	stielă.
»	350	saperment ein mal	»	saperment odată.
»	351	năstrușnică	»	grozavă.
»	352	baragladină	»	țigancă obrasnică.
»	359	boscorosesci	»	bodogănesci.
»	360	ești contan?	»	ești mulțemit?
»	»	urnit	»	mișcat din loc.
»	361	aber das ist eine inconvenientisches	»	dar' acesta este o in- conveniență.
»	366	ciof	»	moț.
»	367	tipto, tiptis, tipti	»	bat, bați, bate.
»	»	pipto, piptis, pipti	»	cad, cađi, cade.
»	368	hultnesc	»	vaccines.
»	»	aman	»	vaı.
»	»	me scotosen	»	m'a omorıt.
»	»	ton etipsa	»	'l-am lovit.
»	»	esi katergari	»	tu ești ștregar.

Pag.	368	tufeki la ipochime-			
		no a me?	însamnă:		puşca 'n mine.
»	»	me to kapra su, me olo	»		cu capra ta cu tot.
»	»	kateramene	»		blăstematule.
»	369	mesa is to pipăruş	»		în întru în piper.
»	370	oriste?	»		aud?
»	»	se parakalo	»		te rog.
»	»	megas	»		mare.
»	»	kalispera spera	»		buna séra.
»	»	kakisu imera	»		cum ai petrecut astăzi
»	»	file, ti mandata?	»		amice, ce poftesci.
»	»	psomi ke salata	»		pâne şi salată.
»	371	çuda	»		mânie.
»	»	paradosa faneros	»		preda lămurit.
»	»	ap'edo'p'eki	»		pe-aici pe-acolo.
»	»	sopate diavolo	»		taceşti dracului.
»	372	mætima	»		lecţie.
»	»	ela do	»		vin aici.
»	»	oriste didascale	»		poftim profesorule.
»	»	ela do, pes mu: posa			vin aici, spune'mi: câte
		ine ta meri tu logu	»		sunt părţile cuvîntului.
»	»	decapente	»		cinci-spre-zece.
»	»	decapente fores na			de cinci-spre-zece ori
		scasis, anoite	»		să crăpi, prostule.
»	»	ke dos tu, ke dos tu	»		şi dai, şi dai.
»	»	matia mu	»		ochii mei.
»	»	indirnetico	»		de la Andrianopoli.
»	»	ohi	»		nu.
»	373	is to borsi mesa	»		în borş.
»	»	tora, tora gligora	»		acuş, acuş îndată.
»	374	na tos!	»		eată'l.
»	»	hondrokefale	»		cap gros.
»	»	vodia	»		boi.
»	»	esi ise	»		tu eşti.

Pag.	374	ma ego ime loghiota-	însamnă:	însă eu sînt învățat
		tos apo to Tenedosi		de la insula Tenedos.
»	375	neschi	»	dar.
»	377	prohodea	»	facea serviciu funebru.
»	383	sopa bre	»	taci bre.
»	384	o dulo sas tapinos	»	plecatul d-v. serv.
»	»	to matima tu	»	lecția ta.
»	»	scrînciobul	»	dulapul.
»	385	kakohrononaki	»	blăstem grec.
»	»	ela more	»	vin, măi omule.
»	»	apo to	»	de la.
»	386	ta pentakosia grosia?	»	cele 500 de lei.
»	»	malista	»	dar.
»	»	kakorizike	»	ticălosule.
»	387	ohi, varvari	»	nu, barbare.
»	»	to piperi	»	piporul.
»	»	ipokimeno	»	persónă.
»	»	apo to ostrovi	»	de la insula
»	»	mateotis, mateotiton,	»	deșertăciunea deșertă-
		ta panta mateotis		ciunelor, tóte sînt de-
				șertăciuni.
»	»	rêgea	»	intervenire.
»	391	omët	»	zăpadă.
»	392	pliscul	»	ciocul.
»	»	pikirisit	»	supărat.
»	»	moachia	»	prósta.
»	393	dârzie	»	îndrăzneală.
»	394	covățele	»	albiî micî.
»	»	jârpanilor	»	cailor slabî.
»	»	rădvanul	»	trăsură veche.
»	395	kera mu	»	dómna me.
»	»	ghiorlanî	»	mojiçi.
»	396	cepeleag	»	peltic.
»	»	alintat	»	resfăcat.
»	»	contăș	»	spențer blănit.

Pag.	397	otcupeicul ghipcanilor	însamnă:	antreprenorul postelor.
»	»	engolpion	»	cuvântare.
»	»	căpițele.	»	frêne.
»	398	benghiuri	»	murse.
»	»	iarmaroc	»	bâlcu.
»	399	sfrijitule	»	slăbănogule.
»	400	no gut	»	nu bine.
»	»	meine herenn	»	dâmnii mei.
»	»	cenușerule	»	copist prost.
»	401	momită	»	maîmuță.
»	»	niboîsa	»	nu te teme.
»	»	mâța	»	pisica.
»	402	închiôrchișă	»	a umfla în pene.
»	»	boscărie	»	scamatorie.
»	»	matrapazlărie	»	pehlivănie.
»	»	rușfetărie	»	mită.
»	»	potlogărie	»	pungășie.
»	»	mertepea	»	de la rôte.
»	403	rutéoa	»	termin de joc de cărți.
»	404	nurliu	»	drăgălaș.
»	405	cășlegile	»	carnavalul.
»	»	lehamete	»	slăbesce-mă.
»	406	pupuică	»	frumușică.
»	»	scarpilor	»	pantofilor.
»	407	no! lasen sie șon geen	»	nu! las să se ducă.
»	408	gut... gut ser bevol	»	bine... foarte potrivit.
»	409	sastisesci	»	uîmesci.
»	411	du-te pârlîi	»	du-te pe pustiū.
»	»	șonțule	»	neamțule.
»	»	prăbușese	»	ruinez.
»	»	gavanoșele	»	borcănele.
»	412	meșterit	»	meșteșugit.
»	»	badanale	»	bidinele.
»	413	sbănțuit	»	ștreqărit.
»	»	scânci	»	plânge înădușit.

Pag.	414	cheratiță	însamnă:	coquetă grăcă.
»	»	ghicanî	»	caî de postă.
»	415	ghilosesc	»	spilcuesce.
»	416	botine de glanț	»	cipici de lac.
»	418	huesce	»	vuesce.
»	»	bondariu	»	cărăbuș.
»	419	cucoare	»	cocori.
»	420	mozi	»	fisii.
»	421	ritos	»	categoria.
»	»	ghilosite	»	spălate.
»	»	impoțonate	»	împoțonate.
»	422	morocănoși	»	tonți tăcuți.
»	»	boit-o	»	văpsit-o.
»	»	cotrobăit	»	scotocit.
»	423	quel drole de monsieur	»	ce om posnaș.
»	424	codălghit	»	pățit.
»	425	petit fat	»	lion prost.
»	»	țuțuianu	»	țeran de munte.
»	»	bălălăesci	»	bălăbănesci.
»	427	dă la om fără băț	»	obraznic.
»	»	catadicsesc	»	înjosesc.
»	»	porumbițe cucuete	»	porumbițe moțate.
»	429	coțcă	»	șmecherie.
»	»	la dubit	»	la închisóre.
»	430	ischiuzar	»	berbant.
»	»	îmi vine la merchez	»	îmi vine la îndemână.
»	432	hulubi	»	porumbi.
»	»	oghealuri	»	plapome.
»	433	calăfuri	»	tocuri de imamele.
»	»	muțunachi	»	miniatură.
»	»	proeresul	»	flotimia.
»	434	siitți	»	timidți.
»	435	bufnă	»	bufniță.
»	»	cuță	»	desmerdare.
»	436	cctorosit	»	scapat.

Pag.	437	anina un dobru	însémnă:	adăogi un D.
»	438	purces	»	pornit.
»	441	că era să facă bîca	»	era să dea jos.
»	442	glodul	»	noroîul.
»	»	colbăria	»	prăfăria.
»	»	fanarele	»	felinarele.
»	»	coclaură	»	loc ascuns.
»	443	parastuesce	»	represintă.
»	444	manine	»	matahale.
»	446	carcanu	»	cancanu.
»	»	titirez	»	o jucărie de copii.
»	447	zurgalăi	»	clopoței de sanie.
»	452	teșmecheriile	»	șarlataniile.
»	453	catigorie	»	calomnie.
»	»	catahrismie.	»	abus.
»	454	englendisit	»	ocupat.
»	»	apotichi ton pedon	»	carte didactică pentru copii.
»	»	paresin	»	straniū.
»	455	de alamăe?	»	de lēmōe.
»	456	moachele	»	tōntele.
»	457	oriste?	»	poftim?
»	»	șăgalnic	»	glumet.
»	460	am codălghit-o	»	am pățit-o.
»	»	to esfeklisa	»	am sfeclit-o.
»	»	katahris.	»	abatere de la lege.
»	462	marghioliile	»	fasoanele.
»	»	neski	»	așa.
»	»	horăi	»	sforăi.
»	463	hêrzob	»	coșuleț de brad.
»	»	litopisițu	»	hronica.
»	464	avan	»	grozav.
»	469	cerdac	»	balcon.
»	»	ostrețile	»	grilajul.
»	471	o falce	»	3 pogōne (mēsură).

Pag.	471	hurducă	însémnă :	sdruncină.
»	473	agilitaqa	»	ușurînța.
»	»	bușituri	»	împinsăturî.
»	479	sburdatie	»	sglobiv.
»	481	talgere	»	talere.
»	484	megieșii	»	veciniî.
»	497	chicotesce	»	ride cu hohot.
»	»	chichirneț	»	un fleac.
»	501	cușmele	»	căciulele de oîe.
»	502	șaferei	»	șirețî.
»	503	strae	»	haîne.
»	504	bumbii	»	nasturiî.
»	505	prichit	»	grăbit.
»	»	plachie	»	o mîncare de pesce.
»	»	tandur	»	divan.
»	508	teptil	»	pe furiș.
»	»	chilese	»	beu.
»	510	nieșis	»	supărare.
»	511	ipochimen	»	persónă.
»	»	nășele	»	pat de mort.
»	»	zarnacade	»	o flóre albă.
»	512	babornîță	»	babă bêtrână.
»	513	cheremul	»	la îndemână.
»	515	țincariu	»	băet mic.
»	517	zacuscă	»	dejun.
»	»	nagățî	»	o pasere de baltă.
»	518	chitelă	»	nimerélă.
»	522	cocolitul	»	desmerdatule.
»	527	bricîcar	»	birjar.
»	528	jalobă	»	jalbă.
»	529	sê 'î durez	»	sê 'î construez.
»	»	cu bănat	»	cu supărare.
»	530	vipiscă	»	un fel de găitan.
»	»	rătăcăniile	»	locuri sêlbatic.
»	»	afif	»	falit.

Pag.	531	daradaică	însamnă:	trăsură veche.
»	533	dârdăeai	»	spuneaî fleacuri.
»	534	șugubăț	»	glumeț.
»	539	chitari	»	brutari.
»	»	parastuesce	»	represintă.
»	540	busta	»	năvală
»	»	kera mo	»	dómna me.
»	543	de istov	»	de tot.
»	546	de haram	»	degeaba.
»	548	jacaș	»	jăfuitor.
»	551	antal	»	bute mare.
»	552	melestei	»	făcăleț.
»	»	a cîto ti tam?	»	ce este?
»	»	harașo	»	bine.
»	»	pan	»	domnule.
»	533	dușinca, no	»	sufletul meu, nu.
»	»	po lipovanțchi	»	pe lipovenesce.
»	»	niet	»	nu.
»	»	pojalosti	»	mă rog.
»	»	eazului	»	eleșteului.
»	554	strofa rusă este un cântec rus.		
»	555	bojî moi!	însamnă:	Dumneșeul meu.
»	»	zěmoșî	»	pepenî galbenî.
»	»	paîdi	»	mișcă.
»	»	ti padleț	»	blăstěmat.
»	557	na! tin scatina	»	termin rus de ocară.
»	»	ia	»	da.
»	»	pastoi	»	stăi pe loc.
»	»	precrasnai	»	prea frumos.
»	560	paîdiom	»	haîdem.
»	563	sprafcă	»	cercetare.
»	»	natpis	»	adeverință.
»	»	comă	»	virgulă.
»	569	ghiftuit	»	săturat.
»	571	tagma	»	clasa.

Pag.	573	nuri	însamnă :	grații.
»	574	braşóve	»	minciuni.
»	576	lepşit	»	smintit.
»	578	tueş	»	smintit.
»	584	cantora	»	contoar.
»	»	hardughie	»	casă ruinată.
»	»	pojarnicii	»	pompierii.
»	587	marojna	»	îngheţată.
»	588	davaï	»	dă.
»	»	nima?	»	nu?
»	592	sfeti	»	sfântul.
»	593	paşol... scari	»	mergi... ıute.
»	»	also fort, fort... gleich	»	aşa dar eşı afară curënd.
»	»	hârbuesc	»	ruinez.
»	»	no; païdi suda	»	nu; vin încóce.
»	595	ah! ti şelma	»	ştrengar
»	599	velnişile	»	povernele.
»	601	de olac	»	de pomană.
»	602	făcăluită	»	bătută.
»	603	chistruï	»	pistruï.
»	604	mătrăşesc	»	espedez.
»	608	nieznaïu	»	nu sciũ.
»	»	stuh	»	stuf.
»	»	nima, nima	»	nu, nu.
»	609	jandarnicii	»	jandarmii.
»	»	uvăï	»	văï.
»	»	bogdaprosti	»	mulţemim.
»	616	stihiile	»	} fiinţi fantastice.
»	»	moroiï	»	
»	»	dracii din tăũ	»	
»	»	simzienile	»	
»	»	strigiile	»	
»	»	turca	»	
»	»	chiraleïsa	»	
»	623	toropala	»	toroïpan.

Pag.	624	năstrugnică	însamnă :	grozavă.
»	625	nazat	»	înderăt.
»	634	umblăcit	»	bătut.
»	645	tainiți	»	ascunđetori.
»	648	zdaró	»	sănėtos.
»	649	gospodi pomilui	»	Dómne miluesce.
»	650	malerchi	»	nume pentru cai.
»	655	schinuri	»	spini.
»	656	răgaz	»	odihnă.
»	»	anocato	»	harababura.
»	»	hurez	»	pasere de nópte.
»	»	iscodėlă	»	invenție.
»	»	altite	»	cusuturile cămeșilor țe- rănesci.
»	»	oposum	»	orî și cum.
»	»	anapoda	»	pe dos.
»	657	țipenie	»	nimene.
»	»	zăvod	»	câne mare.
»	»	cotarlă	»	câne prost.
»	»	hereseu	»	ferestreu.
»	658	cabazul	»	gluma.
»	662	ton patera	»	bakcea.
»	665	hărjoană	»	glumă próstă.
»	671	buhaí	»	taur.
»	675	pareksilose	»	s'a întrecut cu gluma.
»	»	anapodos kosmos	»	lume pe dos.
»	677	privighitorite	»	subprefectorese.
»	689	zăplazul	»	ulucul.
»	691	pe nică, pe ceas	»	neconțenit.
»	»	malote	»	o haínă blănită.
»	693	popușoiului	»	porumbului.
»	»	buimăcit	»	amețit.
»	»	de istov	»	de tot.
»	»	teleagă	»	căruță próstă.
»	694	prunduească	»	a pune petriș.

Pag.	695	curechiu	însamnă :	varďă.
»	»	tabloane	»	tablouri.
»	»	potrocoale de rece- semântă	»	registre de recense- mânt.
»	697	buleandă	»	haină veche.
»	699	a sĕ dura	»	a sĕ construi.
»	»	năsbuții	»	nebunii.
»	700	cislă	»	socotĕlă țerănescă.
»	»	sĕ mĕ capiscĭ	»	sĕ mĕ înțelegĭ.
»	701	dixi	»	am ȑis.
»	702	catrință	»	fustă țerănescă
»	»	strujenii	»	coceniĭ.
»	703	lanu	»	ogorul.
»	704	hemesĭtule	»	flămĕndule.
»	705	belă	»	frumôsă.
»	»	florelinte	»	înflorită.
»	»	belețe	»	frumusețe.
»	»	păsiune	»	pasiune.
»	»	pudóre	»	rușine.
»	»	oficiolată	»	îpiegată.
»	707	etufa	»	înĕdușă.
»	708	salve	»	fii sănĕtos.
»	711	ținutașĭ	»	judeçeniĭ.
»	721	căina	»	tângui.
»	»	gigăt	»	subțire.
»	723	amandea	»	dă năvală.
»	725	propice	»	favorabil.
»	»	haiță	»	câne prost.
»	733	güt	»	bine.
»	734	poeată	»	cotĕță.
»	»	ia wohl	»	eũ voiĕsc.
»	»	befehlen	»	poronçițĭ.
»	»	bitte	»	te rog.
»	»	dintr'o dușcă	»	de-odată
»	735	donnerwetter	»	drace.

Pag.	735	a schön, a sehr schön	însamnă:	bine, foarte bine.
»	736	ibovnica	»	amanta.
»	»	mocles	»	tăcut.
»	»	vas ist?	»	ce este?
»	737	işala şi maşala, maşala şi evala	»	esclamaţii, turce.
»	»	urducat	»	struncinat.
»	740	şucada	»	coşcogea.
»	»	schnell, geschwind	»	curând îndată.
»	741	gleich	»	îndată.
»	742	bez	»	osebit de
»	743	hep, hep, hep	»	glumă pentru evrei.
»	744	ecce homo	»	eată omul.
»	746	boldesci	»	deschişi ochii mari.
»	749	stomahikon	»	bun pentru stomah.
»	751	guzgan	»	chiţcan.
»	752	postmeister	»	căpitan de postă.
»	755	ţopêrcă	»	ţeran prost.
»	764	adiafora	»	indiferent.
»	765	hristoitie	»	evlavie.
»	»	fein	»	fin.
»	766	sinchisi	»	deconcerta.
»	772	arhon	»	boer.
»	774	pliroforii	»	lămuriri.
»	777	haïu-huïu	»	năuc.
»	791	vadea	»	termin.
»	794	boğ	»	o bucată rotundă.
»	795	scâncind	»	plângând încet.
»	798	duluţă	»	termin popular.
»	807	batojit	»	svântat.
»	811	sastisită	»	uimită.
»	813	ţonţoroïu	»	ţanţoş.
»	814	poponet	»	lampion.
»	851	gheridon	»	măsuţă rotundă.
»	852	resor	»	resorul trăsorei.

Pag.	852	sbanțuri	însemnă:	legături de fer.
»	»	sbêrciog	»	un fel de ciupercă.
»	853	servus	»	sluga.
»	855	umilissimus	»	cel mai supus.
4	860	afanisemo	»	m'a prăpădit.
»	»	lipon	»	așa dar.
»	»	șușanea	»	pușcă lungă.
»	861	caifetul	»	lucsul.
»	863	pliroforte-mě.	»	lămuresce-mě.
»	865	șagrină	»	supărare.
»	882	a prima vista	»	la întâia vedere.
»	895	bageacă.	»	gura de jos a coșului.
»	896	țepoiul	»	furcea.
»	»	palamarului	»	paraclisierului.
»	904	telinca	»	clopot de vite.
»	906	clesonurile	»	trompetele.
»	908	baraboiu	»	un fel de plântă
»	»	catalici	»	târlică.
»	911	bobote	»	vorbesce într'aiurea.
»	»	șartul	»	rânduiala.
»	912	dubit	»	tăbăcit.
»	»	cîubotarîu	»	cismarul.
»	913	hlizesci	»	zimbesci de ris.
»	914	pojijia	»	menajul.
»	916	ulucu	»	zgheabul.
»	918	ținut	»	judeç.
»	920	oborocă	»	căciulă mare.
»	»	fesfesele	»	dichisuri femeesci.
»	»	próșcă	»	praștie.
»	»	fîșnele	»	sgomotele fustelor.
»	»	marmuzică	»	demoazelă.
»	922	buimăcindu-se	»	năucindu-se.
»	923	scăuș	»	scăunaș.
»	926	zuliea	»	geloziea.
»	928	aleanu	»	focul inimei.

Pag.	930	șonțitule	însamnă:	strêmbule.
>	>	băiguind	>	vorbind prin somn.
>	939	strofa acésta este un cântic țigănesc.		
>	941	vlagă	însamnă:	putere.
>	>	sbêrciog	>	cîuciulete.
>	947	popâc	>	tronc.
>	954	desghină	>	desbină.
>	958	kirie ton dinameon	>	Dómne al puterilor.
>	965	maștigă	>	vitrigă.
>	>	bujăniță	>	mușchiû de căprioară afumată.
>	969	cotigesce	>	se dă furiș.
>	975	hapsînu	>	hainul.
>	990	strădănuît	>	ostenit.
>	997	cataroile	>	gutnuarele.
>	1006	sângeapă	>	cinzeacă.
>	1009	vergură	>	virgină.
>	>	sas agapo	>	te iubesc.
>	>	ich liebe ihnen	>	vă iubesc.
>	1011	pasiea	>	pasiunea.
>	>	cârhit	>	amețit.
>	1017	prilejul	>	ocasia.
>	1019	eți na ziso	>	așa să trăesc.
>	>	ma oli eți	>	da nu așa.
>	1020	mite ego, ma	>	nicî eû; dar.
>	>	ke o kisa de kapnos	>	și o chesa de tutun.
>	>	elpizo	>	sper.
>	>	sohpeti	>	petreceri.
>	>	ostoson tora ime	>	așa dar acum sînt
		siguros		sigur.
>	>	matia mu	>	ochiî meî.
>	>	palikaris	>	grec prost.
>	>	kefali	>	cap.
>	>	bostani	>	dovleac.
>	>	teșmecheriî	>	șarlataniî.

Pag. 1021	paradigmatos harin	însémnă:	de esemplu.
»	» omos	»	însă.
»	» fos mu	»	lumina me.
»	1022 malista psihi mu	»	dar sufletul meu.
»	» urdiea	»	grămada de ómeni.
»	» elate kakohrononaki	»	veniți dieavolilor.
»	» 'i făceam kes	»	îi tăeam.
»	1023 natos ke	»	eată și.
»	» kalimera sas	»	buna dimineața.
»	» poli me kakofeni	»	mult mă supără.
»	» ela	»	vino.
»	1026 kitakse	»	poftim.
»	» pes mu	»	spune'mă.
»	» orologhion	»	orologiū.
»	1027 tin patzirisa hiotiki	»	am pățit-o hioticesce.
»	1031 huzur	»	în pace.
»	1035 stacană	»	o cană mare.
»	» niks erdäpfel	»	nu cartofe.
»	1036 mein Gott	»	Dumnezeul meu.
»	» bier in Oestereich	»	berea în Austria.
»	» cūbotăria	»	cismăria.
»	» ich danken	»	îți mulțumesc.
»	1039 ma staso	»	da stăi.
»	1040 telos pandon	»	în fine.
»	» eți	»	așa.
»	» dioti	»	fiind că.
»	» dos tu ke dos tu	»	dă'i și dă'i.
»	» harapnico	»	biciu mare.
»	» chihai	»	staroste de surugiū.
»	» file	»	amice.
»	» patriida	»	patria.
»	» omos tora	»	însă acum.
»	1041 sas parakalo	»	vă rog.
»	» pios	»	cine.
»	» kira	»	dómna.

Pag. 1041	me sinhorese.	însamnă:	mă eartă.
»	» ti puskis	»	ce ştrengar.
»	» katergari	»	ştrengar.
» 1043	lehăit	»	vorbit prost.
»	» puşchineţe	»	bubuşore pe limbă.
» 1045	kaftan	»	haină de boîerie.
» 1046	isos	»	dar.
»	» anoite	»	ticălosule.
»	» in das Hert	»	în inimă.
»	» ich verstehe nicht	»	nu 'nţeleg.
» 1047	ma pu ine	»	da unde este
»	» as pame	»	hai să mergem.
»	» culbeci	»	melci.
» 1048	me katigoria	»	cu critică.
» 1049	ein, zvei, drei	»	una, două, trei
» 1050	maskaraliki	»	batjocură.
» 1051	na skaso an den itan skaraotki	»	să crăp dacă n'a fost dieavol.
»	» liebe	»	dragă.
»	» du biest meine liebe	»	eşti iubită me.
» 1060	încălcit	»	încurcat.
»	» botăşti	»	şifonezi.
»	» prejma	»	în faţa.
» 1062	parapanghelos	»	vecinica pomenire.
» 1064	l'am pus plateă	»	l'am rămas.
» 1065	vajnici	»	grozavi.
»	» das ist gut	»	îi bun.
»	» das ehre	»	onórea.
»	» sehr wenig	»	prea puţin.
» 1066	ist ales einz	»	tot una 'i.
»	» sechs paar	»	6 perechi.
»	» stiefel	»	cisme.
»	» Gott bewahr	»	Dumnezeu ferescă.
»	» cârpit	»	călit.
»	» verstehen sie?	»	înţelegi?

Pag. 1066	ich bin kaiserliche koenigliche stie- fel meister	însamnă:	eŭ sînt cismar împê- rătesc și crăesc.
»	» sehr gut	»	fôrte bine.
» 1067	udaaciŭ	»	odogaciŭ.
»	» tidva	»	căpățina.
»	» ciubeică	»	liulea próstă.
» 1070	dva	»	două.
»	» machen sie auf	»	deschide.
»	» anikse bre	»	deschide mă.
»	» herein	»	afară.
»	» gute nacht	»	nópte bună.
»	» ke is hronus polus	»	și la mulți ani.
»	» pola-kala	»	fôrte bine.
» 1071	vasilisc	»	pasere fantastică
» 1073	anikse pusti	»	deschide diavole.
»	» dumer kerl	»	ticălos.
»	» das ist eine schulerei	»	asta 'i o tâlhărie.
» 1074	sie?	»	dumneata.
»	» ez ist der posessor	»	este arendașul.
» 1075	provata	»	oî.
»	» und ich	»	și eŭ.
» 1076	artic	»	cuvânt armenesc.
»	» Ich habe die ehre	»	an onorul
»	» filo to heri	»	sărut mâna.
»	» sabansaïrosum	»	plecăciune.
»	» kali spera	»	séra bună.
» 1079	seceaș	»	îndată.
» 1086	nătîngă	»	încăpățînată.
» 1088	avidoma	»	în realitate.
» 1089	cfartalului	»	mahalalei.
»	» proslăvescî	»	glorificî.
»	» dele	»	dosare.
»	» cărciocurilor	»	tertipurilor.
»	» sturluibat	»	nebun.

Pag. 1093	cornet	însamnă:	rang militar.
»	» cinuri	»	ranguri.
» 1097	buntași	»	revoltanți.
» 1105	culucciū	»	păzitor de nopțe.
» 1108	Gott verlast kein deutscher nicht	»	Dumnedeū nu părăsesce pe nici un nempt.
»	» strune	»	córde.
» 1109	scripcele	»	viórele.
» 1111	căpcană	»	prindetőre.
» 1112	jignicerul	»	rang de boierie.
» 1114	contăș	»	o haină cu blană.
» 1115	ocrotirea	»	protecția.
» 1116	hărăzesc	»	ofer.
» 1118	lehamite	»	de prisos.
» 1119	cociugul	»	coșul.
» 1122	banabak	»	caută la mine bre.
»	» mane ghiuzel	»	cântic frumos.
»	» aferim ciugiuk	»	bravo.
» 1123	efendi	»	domnule.
»	» buuum	»	spumă.
»	» kapioldaș	»	termin ture.
» 1124	peki	»	bine.
»	» la dică	»	la nevoie.
» 1125	ĩuruș	»	năvală.
» 1126	hăcuesc	»	taĩ în bucăți fórte mici.
» 1128	to paroksilose	»	a scrintit-o.
» 1132	tiitura	»	un fel de joc.
» 1134	shițe	»	spițe.
» 1135	buluk	»	grămadă.
» 1139	cĩondăni	»	certa.
» 1146	mesa	»	în intru.
»	» na se haro	»	sě te iubesc.
» 1147	eros mu	»	amorul meū.
»	» komatia	»	bucățele.
»	» gligora	»	ĩndată.

Pag. 1149	sosta	însamnă:	tocma.
»	» amartia	»	păcate.
»	» fos mu	»	lumina me.
»	1150 zoi mu	»	vieața me.
»	» elpida mu	»	speranța me.
»	» kinuria	»	roșii.
»	» bosmachiï	»	papuci.
»	1153 nurcă	»	o blană.
»	1156 meteahnă	»	defect.
»	1157 bechiu	»	de loc.
»	1158 crivatul	»	patul.
»	1161 hübsch	»	frumos
»	1163 poloboçelo	»	butoiaș.
»	1164 o vasilevs tot Galon	»	împăratul francesilor.
»	» ora kali	»	drum bun.
»	1165 codălghit'o	»	pățit-o.
»	» capchiü	»	năuc.
»	1166 stavro voifise	»	cruce-ajută.
»	» sopa esi	»	taci tu.
»	» se parakalo	»	te rog.
»	» pragma	»	lucru.
»	1167 edo	»	aici.
»	» emba mesa	»	întră în întru.
»	» aksiologo	»	minunat.
»	» orismo sas	»	poftim.
»	1168 oheske	»	nu.
»	1169 tora	»	acum.
»	» pasis haras	»	veselie deplină.
»	» nostimades	»	dulceață.
»	1171 sinanastrofia	»	adunare.
»	1172 steka	»	stăi.
»	» tipote	»	nimic.
»	» malista	»	dar.
»	1173 zaifeti	»	petrecere.
»	» casapesco	»	măcelăresc.

Pag. 1173	pas' to diavolo	însamnă:	megi la diavolu.
»	» i se năzare	»	i se pare.
»	1175 predmetul	»	în privința.
»	1177 mastakino	»	rahat.
»	» horis mandili	»	fără basma.
»	1178 ke mi kirknis	»	și nu mai ȳice nimic.
»	1179 anatema su	»	blăstem ție.
»	» is to etaki mu mesa	»	în camera me de culcat.
»	» more	»	bre.
»	1180 pu ine	»	unde 'i.
»	» kaimene	»	sărmene.
»	» ke esena	»	și ție.
»	1181 luludia	»	flori.
»	» spasesti	»	smeresci.
»	1184 pupnică	»	frumușică.
»	1186 la grosi mesa	»	în pușcărie.
»	1187 ich mache sie mein kniks	»	îți fac complimentul meu.
»	» aber	»	însă.
»	1188 hurduzi burduzi	»	espresie turcă.
»	» parigoria	»	mângâere.
»	1189 kirie ton dinameon	»	Dómnne al puterilor.
»	» na tos	»	eată 'i.
»	» hondrokefal	»	cap gros.
»	1190 ghidi anoite	»	sărace prostule.
»	» anghelaki	»	ângerăș.
»	1192 proton	»	cel ântei.
»	» acomi	»	âncă.
»	1193 ke is hronus polus	»	și la mulți ani.
»	» pame	»	să mergem.
»	» steka oligo	»	stăi puțin.
»	» is tin Ibraila	»	la Brăila.
»	1199 chircită	»	păcătósă.
»	1201 nătangie	»	prostie.
»	1204 țel.	»	scop.

Pag. 1205	hăugașe	însamnă :	urmă de rătă.
» 1220	mucalit	»	glumeț.
» 1223	dugheană	»	prăvălie.
» 1228	bei mu	»	domnul meu.
» »	evgheniei	»	boieriei.
» »	proskalisit	»	invitat.
» »	aporie	»	îndoeală.
» 1229	colakiu	»	ligușitor.
» »	pan evgheniei	»	înaltei noblețe.
» 1230	ilikia	»	vîrsta.
» 1231	arhontologhie	»	cartea boieriei.
» »	iskhuzarlii	»	pehlivanî.
» »	ipolipsis	»	considerație.
» »	aferim	»	bravo.
» »	sfetnik	»	consilier.
» »	ama	»	ce mai trébă.
» 1232	parimii	»	esemple.
» »	eksighisesci	»	esplici.
» »	tropos	»	mod.
» »	silemet	»	falit.
» »	ithiki	»	religie.
» 1233	oktoihul	»	cântare de biserică.
» »	papalugă	»	paparudă.
» »	turkomerit	»	turcit.
» »	marafet	»	cu meșteșug.
» 1234	hojma	»	neconținut.
» »	skopos	»	scop.
» »	ekpaeaoa	»	partida.
» »	katortosască	»	isbutescă.
» »	prokopsală	»	învățătură.
» 1237	calembek	»	lemn negru.
» »	pazarlicurî	»	negustorii.
» »	protipenda	»	aristocrație.
» »	spudaksit	»	studieat.
» »	sturluibat	»	nebun.

Pag. 1237	familiot	însamnă:	de familie.
> 1238	prokimen	>	la scop.
>	> englendisit	>	petrecut.
>	> pitak	>	act de boerie.
>	> sevas	>	respect.
>	> nikokera	>	stăpâna casei.
> 1240	huzmet	>	funcție productivă.
> 1241	paratirisit	>	observat.
> 1242	rěsmiriței	>	revoluției.
>	> noïma	>	înțelesul.
> 1243	balercă	>	butoiaș.
> 1244	mein Gott	>	Dumnezeul meu.
> 1245	fürst	>	prinț.
> 1246	perge	>	prune.
>	> cïomofaiu	>	plântă otrăvitore.
>	> hosentraï	>	pachestï.
>	> Dialogul între acești doi jidanï asupra carabinei este următorul:		
	— Ce 'ï asta carabină?		
	— Nu scii ce 'ï carabină?		
	— Bine... carabina este o carabină cu tēcă.		
	— Da spune'mï ce lucru 'ï acesta?		
	— Ascultă dar'; eũ 'ți-oïu spune! carabina este un obiect, care are țevă, jos un pat, la o parte o tigăiță, dedesubt limba și sus cocoșul. Dacă puï un glonțisor, earbă de pușcă și călți, și faci limbei o mișcare, limba face plosc, cocoșul trosc și țeva produce o mare de-tunare și cadï mort ca un căne.		
	— Ah! vai de mine.		
	— Ce este?		
	— Căne prost, ce ești.		
	— Tacï, tu ești o mascara.		
> 1248	ke ta lipa	însamnă:	și cele-l-alte.
> 1250	abraș	>	nereușit.
> 1251	sineturile	>	chitancele.

Pag. 1251	naht	însamnă :	în numerariu.
» 1252	ornic	»	ceasornic.
» 1255	scânciți	»	plângeți.
» 1256	obligă	»	poliță.
» 1258	aferosască	»	risipescă.
» 1159	printanière	»	supă.
» »	bisque	»	supă de raci.
» 1260	truffe	»	un fel de ciuperci.
» »	curechin	»	varță.
» 1261	holbați	»	ochi sgâiți
» 1264	să dai iama	»	năvala.
» »	am chitit	»	am creșut.
» »	țintilom	»	gentilom.
» 1265	zlot	»	30 parale.
» 1269	kikloforia	»	circularea sângelui.
» 1270	fiong	»	fundă.
» »	odogaciu	»	un fel de miodenie.
» 1271	sorta	»	toemaî.
» 1272	pravoslavnicul	»	ortodocsul.
» 1276	Pronia	»	Providența.
» 1277	katergar	»	ștregar.
» 1278	apelpisie	»	desperare.
» »	ți-am dat în parte	»	nimerit.
» 1279	to prokopsamen	»	am pățit-o.
» »	ingurluit	»	angageat.
» »	pehlivan	»	șarlatan.
» 1328	brutar	»	pitar, pânar.
» »	ogradă	»	curte.
» »	mendrilie	»	trebușorele, farsele.
» »	arhontologie	»	cartea boșeriilor.
» 1329	țanțoș	»	trufaș, mândru.
» 1330	file	»	amice.
» »	pan evghenestato	»	prea nobil.
» »	heretismos	»	felicitare.
» »	br. m.ă	»	origină.

Pag. 1331	temenele	însamnă:	complimente turce.
»	» eklambrotate	»	prea luminate.
»	» Proniea	»	Provedința.
»	» ke megas	»	și mare.
»	» ungher	»	unghiū.
»	1332 Ma	»	dar', însă.
»	» arhontas	»	boier.
»	» sopa	»	taci.
»	» `sopa	»	bătă.
»	» kapnos	»	tutun.
»	» metahirisiți	»	întrebuințați.
»	» tabieti	»	deprindere, obiceiū.
»	» ighemonikon	»	mărire încânfată.
»	» talim	»	manieră.
»	1333 ogurliū	»	bun angur.
»	» obijduiți	»	asupriți.
»	» nato	»	poftim.
»	» to prokopsamen	»	am pățit-o.
»	» oboroaca	»	bașița.
»	» șlik	»	căciulă fanariotă.
»	1334 zaifă	»	indispusă.
»	1336 spudaksit	»	studieat.
»	» sevas	»	respectos.
»	1337 dârvală	»	de clacă.
»	1338 katahrisuri	»	abusuri.
»	» pristavilisit	»	recomandat.
»	» adieaforisirea	»	indiferența.
»	» buiurdisiți	»	întăriți prin decrete.
»	» vurta	»	cu ridicata, en gros.
»	» harecîlnesc	»	licitează.
»	» cinuri	»	ranguri.
»	» pil	»	prinde.
»	» protipendiști	»	boieri mari.
»	1339 hula	»	critică înjurătoare.
»	1340 doselnice	»	ascunse.

Pag. 1341	pălămida	insémnă:	o burueană rea.
»	» neprihănit	»	neatins.
»	» samovolnicia	»	arbitrarul.
» 1342	fevga	»	fugî.
»	» disbăra	»	a să debarasa.
» 1343	gherghir	»	cămară boltită.
»	» mișină	»	furnicar.
» 1344	dele	»	dosare.
»	» faur	»	ferar.
»	» cârciocuri	»	șiretlicuri judecătorești.
»	» spovăduit	»	confesat.
»	» gudurându-se	»	lingușindu-se cănesce.
»	» pehlivăni	»	șarlatani.
» 1346	trezește-te	»	deșteptă-te.
» 1348	oblăduire	»	protecție.
» 1349	cârtești	»	arăți nemulțemiri.
»	» uneltiri	»	comploturi.
»	» bei mu	»	Măriea ta.
»	» kaimeno	»	sărmanul.
» 1350	na zisis	»	să trăesci.
»	» pulbere	»	praf, colb.
»	» ciuturi	»	găleți.
»	» parimie	»	exemplu.
»	» ghiduș	»	bufon.
» 1351	ci că	»	ține că.
» 1353	irmilici	»	icosari.
»	» carboave	»	ruble.
»	» rohatcă	»	barieră.
»	» posesorul	»	arendășul.
» 1355	Gavril buzatu	»	calău vestit.
» 1356	peșcheș	»	present.
»	» zêmbiluri	»	coșuri de băcănie.
»	» hêrzoabe	»	coșulețe de frunze de brad.

Pag. 1356	prohorisi	înseamnă :	înainta.
» 1357	Dănilă	»	darnic.
» »	pristavlisesc.	»	înfățișez.
» »	jalbă	»	petiție.
» »	predmetul	»	obiectul.
» »	peripisece	»	motiv de proces.
» »	rășluești	»	cotropesci.
» »	hăpca	»	cu sila.
» 1358	sprafcă	»	cercetarea unui dosar.
» »	ispisoacele	»	documentele vechi.
» »	doslogit	»	lămurit.
» »	holdul	»	cuprinsul.
» »	leat	»	anul.
» »	hirtă	»	firtă, patrar.
» »	zdelcă	»	proiect de act de vân-
			zare.
» »	presustviea	»	pretoriul.
» »	scripissime	»	parafate.
» »	povescă	»	raport.
» »	ponos	»	acusare.
» »	i	»	și.
» »	insovolnicie	»	arbitrar personal.
» »	vigavor	»	reprimandă.
» »	decladarisește	»	referență.
» »	stolnacialnic	»	șef de birou.
» »	comandirovcă	»	anchetă.
» »	cinovnicul	»	funcționarul.
» »	podorojnă	»	bilet de postă.
» »	podpiscă	»	recepisă.
» »	rodpiscă	»	adeverință.
» »	ostanovcă	»	manc.
» »	otnogenie	»	raport.
» »	tricapel	»	marcată.
» »	raspolojenie	»	formă judecătorească.
» 1359	nacazanie	»	pedepsă.

Pag. 1359	ruşfert	însamnă :	mită, plată.
»	» katortosit	»	isbutit.
»	» iprocî	»	şi cele-l-alte.
»	» obişnenie	»	lămurire.
» 1360	chilos	»	gros în cefă.
»	» posvolit	»	permis.
» 1361	ocroteşte	»	protege.
» 1365	căşuneze	»	cauzeze.
» 1369	metehnele	»	defectele.
»	» bърlog	»	vizuina ursului
» 1370	pitace	»	decrete de boierie
» 1372	omăt	»	zăpadă.
» 1376	pliroforisit	»	lămurit.
»	» dughenî	»	magasieî.
»	» hăt	»	toemaî.
» 1377	dicanicesc	»	judecătoresc.
»	» puşchiul	»	ştrengarul.
» 1378	cursă	»	pastilă de Serail.
» 1379	pirte	»	nimeresce.
»	» domesnicit	»	înblândit.
»	» înjghebându'tî	»	formându'tî.
» 1381	ghizdanul	»	portofoliul.
»	» şleapca	»	tricornul.
» 1386	işala	»	bravo turc.
» 1387	polcovnice	»	colonele.
»	» vajnice	»	importate.
»	» Sfatul	»	Consiliul de ministri.
»	» prinosul	»	darul.
»	» poclon	»	cadou.
»	» ke te lipa	»	şi cele-l-alte.
» 1388	simandikoase	»	însemnate.
»	» paşol	»	lipsescî.
»	» otcupul	»	antreprisa.
»	» hazna	»	fisc.
»	» Saranta Eklisia	»	oraş grec.

Pag. 1388	hristoitie	însamnă :	frică de Dumnezeu.
» 1389	anaforaoa	»	raportul la Domn.
» 1390	pravoslavnicî	»	ortodocși.
» 1391	ulița	»	strada.
» »	țipenic	»	nicî umbră de om.
» »	Litve	»	némurî străine.
» 1392	imamea	»	vîrful cîubucului.
» »	prigonească	»	persecute.
» »	de la o-l-altă	»	împreună.
» 1393	harnic	»	activ.
» »	sudiți	»	supuși străini.
» 1394	graniță	»	frontieră.
» 1396	katigorisescă	»	critică.
» 1397	căldărămgiî	»	paveluitorî.
» 1398	rêsvrătitorilor	»	revoluționarilor.
» »	dopros	»	interogatoriū.
» 1401	țicsești	»	grămădescî.
» »	chirul	»	plântă ce vatămă grăul.
» 1403	iscodim	»	inventăm.
» »	tertîp	»	mijloc viclén.
» 1404	plihtissem	»	mi se urîse.
» »	sfetnicî	»	consilierî.
» 1405	sinhisesc	»	sfiescū.
» 1407	surgun	»	ecsiliū.
» 1409	sehăstrie	»	schit isolat.
» »	smomit	»	scos din minte.
» »	mrejele	»	cursele.
» 1415	pecîl	»	certificatul de căsătorie
» »	asudat	»	nêdușit.
» 1416	brêndușă	»	flóre de tómnă.
» 1417	tuîuri	»	stîndard de coîi de cai.
» »	dumerese	»	lămuresc.
» 1418	ghîuzel	»	frumósă.
» »	hoș ghîoldum ?	»	ce mai faci ?
» »	kefnis ei ?	»	keful 'ți-e bun ?

Pag. 1419	Allah amanetoolu	însémnă :	mulțemesc lui D-deu.
» 1420	bușur	»	poftim.
» 1422	defteros	»	al doilea.
» 1427	anostie	»	fleac.
» »	hlizescū	»	ridū tare.
» 1433	bazaconie	»	istorie ciudată.
» »	apele	»	dispozițiile.
» 1434	mata	»	domniea ta.
» 1435	cireacii	»	oamenī de casă.
» 1436	rad	»	rēfuesc.
» 1437	Epanastasis	»	revoluție.
» 1438	to spati	»	sabiea.
» 1439	hrăpească	»	răpescă.
» »	abraș.	»	fals.
» 1440	veneticilor	»	străinilor.
» 1441	rēdiu	»	pădurice frumósă.
» »	sumeată	»	îndrēznétă.
» »	unicelul	»	copil mic.
» »	pirii	»	face sgomot.
» »	cangea	»	labă cu unghii.
» »	pârle	»	naibeī.
» 1442	īurus	»	eama.
» 1443	hal	»	stare.
» »	buchisală	»	bătae innēdușită.
» »	șelma	»	injurie rusă.
» 1447	sbirii	»	calēii.
» 1453	dihai	»	mult.
» 1463	Caīnicul	»	sērmanul.
» 1466	procleților	»	blăstēmaților.
» 1467	mezat	»	licitație.
» 1469	ghīșgorea	»	pe de'ntregul.
» 1470	adikie	»	nedreptate.

ERATA

- Pag. 272 în loc de **am** cap de cuc citește: **ama!** cap de cuc.
 - 288 - **mergi** scumpul meu - **merci** scumpul meu.
 - 300 - ca să citești **ravașul** - ca să citești **ravașele**.
 - 370 - **remâi to** la nuntă - **remâi tu** la nuntă.
 - 382 - **acu** șirata - **acus** (auți) șirata.
 - 386 Frasa: **Ce ved?** **Tatăl** meu **mă** **chiamă**, etc. trebuie să
 fie rostită de Alecu, ear' nu de Franță.
 - 408 în loc de **Ei, bine**, căți cumpăr, citește: **Ei, vină** căți cumpăr
 - 514 în cuplet lipsesece versul al 10-lé: **Ca** să'i dai să înțelegă.
 - 544 în loc de **urs** citește: **ours**.
 - 746 - **vrei** să te incredințez - **vreu** să te incredințez.
 - 793 - pe ferestele - pe păretele.
 - 863 - m'am răpedit **pe** oblon - m'am răpedit **la** oblon.
 - 869 - **trezător** - **trădător**.
 - 870 - pentru **că** sunt în stare - pentru **ea** sunt în stare.
 - 931 - **Un** înțeles - **am** înțeles
 - 944 - **te-o** găsit - **te-ai** găsit.
 - 959 - **Ei!** - **Eü**.
 - 957 (Arie din *Domino noir*: Ah! quelle nuit!)
 - 961 în loc de, observând mâna Caliopii, citește: observând pe Caliopi.
 - 962 (Arie din *Dame blanche*: D'ici voyez ce beau domaine.)
 - 972 în loc de, și riuvî, mări citește: și riurî mari.
 - 982 - suflet românesc - suflet omenesc.
 - 1222 - schit de pustiu - schit de pustnic.
 - 1226 - sunt mulțemit tocmai - sunt mulțem. **că ai ve-**
acum. **nit** tocmai acum.
 - 1231 - iskîuzarlii - iskîuzarlik.
 - 1235 - ocârmuirlii - ocârmuirlic.
 - 1236 - arma! - ama!
 - 1239 - pentru cele micî ale - pentru micșurătățile iu-
lumiî. **miî.**
 - 1252 - Nu 'î vorba de noi - Nu 'î vorba de nas.
 - 1258 - Astfel e amorul - astfel e onorul.
 - 1267 - Hai așa? - Nu 'î așa?
 - 1271 - **daü** sorta - **daü** sosta.
 - 1280 - mă omoriți în casa me - mă ameninți în casa me.
 - 1280 - **aveți** dreptate - **ai** dreptate.
 - 1313 - bocăn - pogan.
 - 1362 - lurreurî - lucrurî.
 - 1612 Tabloul I din actul IV se termină cu frasa: **Nu, nu, dar**
hai mai degrabă, disă de Rucsanda.
 1641 în loc de, fase